

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Ambtsbericht Syrië

Datum	Mei 2025
Status	Definitief

Colofon

Versienummer	1.0
Plaats	Den Haag
Opgesteld door	Afdeling Ambtsberichten (AB)

Inhoud

Colofon	3
Inleiding	7
1 Politieke ontwikkelingen	8
1.1 Val van het Assad-regime	8
1.2 Controlegebieden	9
1.2.1 Fragmentatie	10
1.2.2 DAANES-gebied	12
1.2.3 Buitenlandse militaire aanwezigheid	13
1.3 Politieke transitie	13
1.3.1 Samenstelling interim-bestuur	14
1.3.2 Samenstelling overgangsregering	15
1.3.3 Ontwikkelingen omtrent wetgeving	17
2 Gewapende actoren	20
2.1 Gewapende groepen	20
2.1.1 HTS	20
2.1.2 SNA	21
2.1.3 Gewapende groepen in het zuiden	22
2.1.4 SDF	22
2.2 Voormalig veiligheidsapparaat van het Assad-regime	23
2.2.1 Registratie en ontwapening	24
2.2.2 Sociaaleconomische impact	26
2.2.3 Veiligheidsmaatregelen	27
2.3 Nieuw veiligheidsapparaat	28
2.3.1 Vorming nationaal leger	29
2.3.2 Algemene veiligheidstroepen	32
2.3.3 Politie	32
2.3.4 Veiligheids- en inlichtingendiensten	33
2.3.5 Rekrutering en training	33
2.3.6 Optreden veiligheidsapparaat	34
2.4 Militaire dienstplicht in het DAANES-gebied	36
2.5 Rekrutering van minderjarigen	37
3 Veiligheidssituatie	38
3.1 Algemeen beeld	38
3.2 Israëlische militaire activiteiten	42
3.2.1 Grondoperaties en luchtaanvallen	42
3.2.2 Gevolgen voor burgers	44
3.3 Veiligheidssituatie per regio	44
3.3.1 Syrisch-Libanese grens	44
3.3.2 Damascus	46
3.3.3 Zuid-Syrië	54
3.3.4 Centraal-Syrië	59
3.3.5 West-Syrië	62
3.3.6 Noord-Syrië	66
3.4 ISIS	72
3.5 Criminaliteit	74

4	Ontheemden.....	76
4.1	Nieuwe ontheemding	76
4.2	Terugkeer ontheemden	78
4.2.1	Verwoesting.....	79
4.2.2	Spanningen in terugkeergemeenschappen.....	80
4.3	Ontplofbare oorlogsresten	81
5	Leefomstandigheden	84
5.1	Humanitaire situatie	84
5.2	Ontwikkelingen onder nieuw bestuur	85
6	Mensenrechtensituatie	89
6.1	Positie van specifieke groepen	89
6.1.1	Religieuze en etnische groepen	89
6.1.2	Atheïsten en afvalligen van de islam	101
6.1.3	Lhbtqi+-personen.....	101
6.1.4	Palestijnen in Syrië.....	103
6.1.5	Voormalige Assad-aanhangers	104
6.1.6	Familieleden van voormalige Assad-aanhangers	106
6.1.7	Voormalige Ba'ath-partijleden	107
6.1.8	Vrouwen	107
6.2	Maatschappelijk ongewenst gedrag, kledingvoorschriften en erekwesties	109
6.2.1	Alcohol.....	109
6.2.2	Ramadan.....	109
6.2.3	Godslastering.....	110
6.2.4	Kledingvoorschriften	110
6.2.5	Scheiding van de seksen	111
6.2.6	Eergerelateerd geweld	111
6.3	Vrijheid van meningsuiting	112
6.3.1	Mogelijkheid tot uiten van kritiek.....	112
6.3.2	Familieleden van critici.....	113
6.3.3	Demonstranten	113
6.3.4	Journalisten	114
7	Bewegingsvrijheid.....	117
7.1	Reizen in Syrië.....	117
7.2	Controleposten.....	117
7.2.1	Procedure bij controleposten.....	119
7.2.2	Problemen bij controleposten.....	119
7.3	Internationale luchthavens van Damascus en Aleppo	120
8	Rechtsbescherming en rechtspraak.....	121
8.1	Rechtsbescherming.....	121
8.2	Rechtspraak	121
8.3	Detentieomstandigheden.....	122
8.3.1	Soorten gevangenis.....	122
8.3.2	Omstandigheden in de gevangenis.....	123
8.4	Ernstige mishandeling en marteling	124
8.5	Arrestaties en detenties van burgers.....	125
8.5.1	Aantallen en verantwoordelijken	125
8.5.2	Mogelijke redenen voor arrestaties en detenties.....	126
9	Terugkeer.....	127
9.1	Syriërs in het buitenland	127

9.2	Terugkeer vanuit het buitenland.....	128
9.2.1	Terugkeer vanuit Turkije	128
9.2.2	Terugkeer vanuit Libanon	130
9.2.3	Terugkeer vanuit Jordanië	131
9.2.4	Terugkeer vanuit Irak	131
9.2.5	Terugkeer vanuit Nederland en Duitsland	132
9.3	Toegang en vestiging.....	132
9.4	Problemen na terugkeer.....	133
9.5	Opeisen van eigendommen.....	135
9.6	Organisaties die ondersteuning bieden voor terugkeerders	136
9.7	Wederopbouw.....	138
10	Bijlagen	139
10.1	Lijst van gebruikte afkortingen.....	139
10.2	Rapporten en publicaties	140
10.3	Websites	157
10.4	Nieuwsbronnen	158
10.5	Kaart van Syrië met provincies en hoofdsteden	160
10.6	Overzicht van door ACLED geregistreerde geweldsincidenten	161
10.7	Overzicht van door het SNHR geregistreerde burgerdoden.....	163

Inleiding

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de vragen en aandachtspunten in de *Terms of Reference* (TOR) van het Ministerie van Asiel en Migratie. De TOR voor dit ambtsbericht is vastgesteld op 31 januari 2025. Op verzoek van het Ministerie van Asiel en Migratie is dit ambtsbericht in een kortere periode dan gebruikelijk opgesteld.

Het ambtsbericht beschrijft de situatie in Syrië vanaf de start van het grootschalig grondoffensief op 27 november 2024. Dit offensief leidde tot het vertrek van president Bashar al-Assad (hierna: Assad) uit Syrië op 8 december 2024. Dit ambtsbericht is een actualisering van het algemeen ambtsbericht van december 2024. De verslagperiode beslaat de periode van 27 november 2024 tot en met april 2025. Relevante ontwikkelingen van belang voor de beantwoording van de gestelde TOR-vragen worden op hoofdlijnen meegenomen tot aan de opleverdatum.

Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het is geen beleidsdocument en geeft niet de visie van de Nederlandse regering of het beleid ten aanzien van Syrië weer. Het ambtsbericht bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Dit ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen waarbij gebruik is gemaakt van zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie. Bij de opstelling is onder meer gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties (VN), van informatie van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), van rapporten van (Europese) *Country of Origin Information* (COI)-organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij het gaat om algemeen onbetwiste feiten of anderszins staat aangegeven. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in hoofdstuk 6 van dit ambtsbericht.

Voor dit ambtsbericht is ook gebruikgemaakt van informatie die is verkregen via interviews met relevante en deskundige bronnen. Deze zijn deels in persoon – met name tijdens dienstreizen naar Syrië, Turkije, Jordanië, Libanon en Zwitserland – en deels online gehouden tijdens het onderzoek voor dit ambtsbericht. Ook is vertrouwelijke informatie afkomstig van diplomatieke vertegenwoordigingen van Nederland in het buitenland. De op deze basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning van en aanvulling op passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. Deze bronnen zijn in het voetnotenapparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datumaanduiding. Waar mogelijk wordt de informatie afkomstig van een vertrouwelijke bron ondersteund door informatie van een andere bron.

Hoofdstuk 1 behandelt de politieke ontwikkelingen. Hoofdstuk 2 bespreekt de gewapende actoren. Hoofdstuk 3 gaat in op de veiligheidssituatie. Hoofdstuk 4 behandelt de situatie van ontheemden. Hoofdstuk 5 gaat in op de leefomstandigheden. Hoofdstuk 6 bespreekt de mensenrechtensituatie. Hoofdstuk 7 gaat in op de bewegingsvrijheid. Hoofdstuk 8 gaat over rechtsbescherming en rechtspraak. Het ambtsbericht sluit af met een hoofdstuk over terugkeer vanuit het buitenland.

1 Politieke ontwikkelingen

1.1 Val van het Assad-regime

Op 8 december 2024 werd het regime van president Bashar al-Assad omvergeworpen door een brede coalitie van gewapende (oppositie-)groepen, geleid door *Hay'at Tahrir al-Sham* (het Comité voor de Bevrijding van de Levant, HTS). Met een offensief van twaalf dagen kwam er een einde aan de ruim vijftig jaar durende heerschappij van de Assad-familie in Syrië.¹ Tijdens de inname van steden werden duizenden gevangenen vrijgelaten uit gevangenissen en detentiecentra van het regime.²

Op 27 november 2024 hadden HTS en gelieerde groepen³ vanuit het noordwesten van Syrië een offensief gelanceerd, dat onverwacht⁴ leidde tot een volledige ineenstorting van het veiligheidsapparaat van het Assad-regime. Het aanvankelijke doel van operatie *Deterrence of Aggression* was, volgens de losse coalitie waarin de groepen zich verenigd hadden, het terugdringen van militaire posities van het regime in noordwest-Syrië en daarmee het verminderen van aanvallen op het oppositiegebied.⁵ Het offensief volgde op een wekenlange escalatie van luchtaanvallen, beschietingen en aanvallen met kamikazedrones door het regime, met Russische steun, waarbij veel burgers omkwamen of gewond raakten.⁶

Het sleutelmoment was de val van Aleppo, de tweede stad van Syrië. Toen deze stad op 1 december 2024 door de oppositie werd ingenomen, bleken het regime en haar militaire bondgenoten niet meer in staat zich te hergroeperen. Het veiligheidsapparaat van het regime was verrast door de snelle opmars van de gewapende oppositie. Eenheden van het leger verlieten hun posities en sloegen massaal op de vlucht.⁷ Terwijl HTS en andere groepen vanuit het noorden de centrale steden Hama (op 5 december 2024) en Homs (op 7 december 2024) innamen, verdreef een ad hoc-coalitie (de *Southern Operations Room*) van lokale gewapende groepen het regime uit de zuidelijke provincies Daraa en Suweida. Strijders uit Daraa bereikten op 8 december 2024 Damascus en konden zonder tegenstand de hoofdstad innemen. Zij verlieten de stad na de aankomst van HTS. Bashar al-Assad was inmiddels vanuit Damascus naar Moskou gevlucht.⁸

Externe, geopolitieke factoren speelden een belangrijke rol in het succes van het offensief. De militaire bondgenoten van het Assad-regime – Rusland, Iran en de Libanese militie Hezbollah – waren afgeleid en verzwakt. Ze bleken niet in staat of

¹ Reuters, *Syrian rebels topple Assad who flees to Russia in Mideast shakeup*, 9 december 2024; ICG, *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024.

² Reuters, *Bewildered, elated prisoners pour out as Assad's jails flung open*, 8 december 2024; Het lot van de vele personen die verdwenen terwijl ze in gevangenissen of detentiecentra van het Assad-regime zaten, naar schatting meer dan 100.000 personen, bleef onduidelijk. Er wordt gevreesd dat ze zijn geëxecuteerd of in detentie zijn omgekomen; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 1 en 3.

³ Dit waren onder meer *Ahrar al-Sham*, *Faylaq al-Sham* en andere gewapende groepen in het noordwesten, die samen met HTS onder een gezamenlijk militair commando vochten. Hier sloten gewapende facties van het *Syrian National Army* (zie paragraaf 2.1) zich bij aan; ICG, *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024.

⁴ ICG, *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024; WSJ, *What Syria's secret police saw as the regime crumbled*, 29 januari 2025.

⁵ The New Arab, *'Deter the Aggression': What is behind the new rebel offensive in northwest Syria?*, 28 november 2025; The New York Times, *Why did Syria's civil war reignite?*, 24 december 2024.

⁶ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 2 en 4.

⁷ WSJ, *What Syria's secret police saw as the regime crumbled*, 29 januari 2025; New Lines Magazine, *The disintegration of Assad's army*, 6 maart 2025.

⁸ Reuters, *Syrian rebels topple Assad who flees to Russia in Mideast shakeup*, 9 december 2024.

niet bereid om het Assad-regime te hulp te schieten.⁹ Rusland concentreerde zich sinds 2022 op de oorlog in Oekraïne.¹⁰ In de dagen na 27 november 2024 verleende het slechts beperkt luchtsteun aan de regeringsstrijdkrachten.¹¹ Iran was verwikkeld in een gewapend conflict tussen Israël en Hezbollah in Libanon. Israël had zware verliezen toegebracht aan Hezbollah, waaronder aan de leiding van de organisatie. Ook had Hezbollah eenheden vanuit Syrië naar Libanon verplaatst.¹²

Bovenal was de snelle ineenstorting van het regime het gevolg van structurele zwaktes van het Syrische leger en gelieerde Syrische milities. Jaren van corruptie en verval binnen het leger hadden de gevechtskracht aangetast en het moreel van de troepen ondermijnd.¹³ Na de heroovering, met steun van Rusland en Iran, van oppositiegebieden in de periode 2016-2018, had het regime weinig gedaan om de strijdkrachten te versterken. Het leger was voor een groot deel afhankelijk van dienstplichtigen en reservisten, die slecht betaald werden, die onderling geen eenheid vormden en die niet gemotiveerd waren om te vechten.¹⁴ Daartegenover stond de geleidelijke professionalisering, vanaf 2020, van de gevechtskracht van HTS en gelieerde groepen. Deze waren volgens bronnen beter georganiseerd, gedisciplineerder en beter uitgerust dan op enig ander moment in het conflict. Ze maakten onder andere effectief gebruik van nieuwe wapens, in het bijzonder van kamikazedrones.¹⁵

Tijdens de snelle opmars verklaarde HTS dat het de burgerbevolking in het voormalige regimegebied zou beschermen.¹⁶ Het voerde een diplomatiek offensief richting verschillende religieuze gemeenschappen en wist gebieden waar deze gemeenschappen woonden zonder veel geweld in te nemen.¹⁷ Daarnaast kondigde de coalitie onder leiding van HTS een algemene amnestie aan voor dienstplichtigen in het Syrische leger.¹⁸

1.2 Controlegebieden

Na de machtsovername benadrukte HTS-leider Ahmed al-Sharaa (hierna: Al-Sharaa) – voorheen bekend als Abu Mohammed al-Jolani – heel Syrië onder één centraal bestuur te willen verenigen. Hij verwierp het idee van een federalistisch model voor het land.¹⁹ Al-Sharaa begon direct met de vorming van een interim-bestuur voor een overgangsperiode tot maart 2025. Aan het hoofd hiervan stond interim-premier Mohammed al-Bashir, die voorheen premier was van de *Syrian*

⁹ ICG, *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024.

¹⁰ ICG, *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024.

¹¹ ICG, *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024; Reuters, *How Assad's government in Syria fell*, 10 december 2025.

¹² The Syrian Observer, *Hezbollah withdraws forces from Syria to strengthen its front in Lebanon amid rising tensions*, 24 september 2025; Syria Direct, *Hezbollah and Iran-backed militias reposition in Syria*, 8 november 2024; Reuters, *Who is fighting in Syria and why?*, 3 december 2024; Reuters, *Syrian military and rebels battle north of Hama*, 4 december 2024; ICG, *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024.

¹³ Syria Revisited, *The slow collapse of the Syrian army*, 4 december 2024; ICG, *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024; ICG, *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024; WSJ, *What Syria's secret police saw as the regime crumbled*, 29 januari 2025.

¹⁴ ICG, *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024.

¹⁵ War on the Rocks, *The patient efforts behind Hayat Tahrir al-Sham's success in Aleppo*, 3 december 2024; Syria Weekly, *Special: Syria. Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024; ICG, *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024; The National, *Militias in Syria show chilling future of guerrilla war with 3D printed drones and night-vision units*, 4 december 2024; FT, *How Syria's rebels became makers of drones and guided missiles*, 5 december 2024.

¹⁶ ICG, *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024; Atlantic Council, *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025.

¹⁷ Atlantic Council, *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025.

¹⁸ The New Arab, *HTS-led coalition announces general amnesty for Assad soldiers*, 9 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 9.

¹⁹ The Economist, *An interview with Ahmed al-Sharaa, Syria's president*, 3 februari 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

Salvation Government (SSG), het voormalige bestuur van het door HTS gecontroleerde noordwesten van Syrië.²⁰ Al-Sharaa beloofde een nationale dialoog, die moest leiden tot een inclusievere overgangsregering, gevolgd door grondwettelijke hervormingen en uiteindelijk verkiezingen.²¹

Het grondgebied dat ogenschijnlijk onder het interim-bestuur viel, omvatte het voormalige oppositiegebied in het noordwesten en het voormalige regimegebied.²² Na de inname van de grote, centrale steden Aleppo, Hama, Homs en Damascus, verspreidde de door HTS geleide coalitie zich naar de kustprovincies Latakia en Tartous in het westen, en naar het ten westen van de rivier de Eufraat gelegen deel van de provincie Deir ez-Zor, in het oosten van het land.²³ Een groot deel van het noorden en oosten van Syrië stond onder controle van de door Koerden geleide *Syrian Democratic Forces* (SDF) en werd bestuurd door het aan de SDF verbonden *Democratic Autonomous Administration of North and East Syria* (DAANES).²⁴

1.2.1 Fragmentatie

Op papier leek Syrië na de machtsomwenteling verdeeld in twee controlegebieden, maar binnen het controlegebied van het interim-bestuur was in de praktijk sprake van een hoge mate van territoriale fragmentatie.²⁵ Volgens een bron regeerde Al-Sharaa over een Syrië dat ongeveer net zo gefragmenteerd was als onder Assad.²⁶

In het noorden, tegen de Turkse grens, bleven twee gebieden onder de controle staan van gewapende facties van het door Turkije gesteunde *Syrian National Army* (SNA). Daar waren ook Turkse troepen aanwezig. Het betrof het noorden en oosten van de provincie Aleppo, rondom de steden A'zaz, Afrin en – na 11 december 2024 – Manbij; en een strook langs de grens, van Tel Abyad in de provincie Raqqa tot Ras al-'Ain in de provincie Hasaka.²⁷ Daarnaast kwamen de zuidelijke provincies Daraa en Suweida, waar de controle van het voormalige regime wankel was, onder de controle te staan van lokale gewapende groepen die daar al jaren semi-autonoom opereerden.²⁸

Ten oosten van Suweida, rondom de militaire basis Al-Tanf bij de grens met Irak en Jordanië, stond een omvangrijke zone woestijngebied onder controle van het door de VS getrainde *Syrian Free Army*²⁹ (voorheen ook bekend onder de naam *Maghawir al-Thawra*).³⁰ De groep zou deze zone in de Badia-woestijn tijdens de machtsomwenteling verdrievoudigd hebben, van ongeveer 55 vierkante kilometer naar zo'n 150, tot aan de stad Palmyra (Arabisch: Tadmor). De strijders die dit

²⁰ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 3.

²¹ France 24, *Syria's interim president says organising elections could take up to five years*, 3 februari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 1.

²² In voorgaande ambtsberichten aangeduid als 'regeringsgebied'.

²³ New Lines Magazine, *Life returns to a Syrian border town after Iranian militias flee*, 30 januari 2025.

²⁴ ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

²⁵ The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025; New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁷ BBC Monitoring, *Explainer: Rivalries and alliances in the Turkey-backed Syrian National Army*, 27 januari 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 9.

²⁸ WSJ, *What Syria's secret police saw as the regime crumbled*, 29 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁹ Niet te verwarren met de gelijknamige koepelorganisatie van rebellenfacties, veelal gevormd door uit het (voormalige) Syrische leger gedeserteerde officieren, uit de beginjaren van de oorlog in Syrië. Daarna leefde de naam 'het Vrije Syrische Leger' (*Al-Jaish as-Souri al-Hurr*) voort als een label waar ook later gewapende facties gebruik van maakten. Zie: Brookings, *The Free Syrian Army: A decentralized insurgent brand*, november 2016; Syria Direct, *Missing in action: What happened to the once prominent Free Syrian Army?*, 24 maart 2021.

³⁰ The New Arab, *US-backed Syrian opposition militia changes name amid reforms*, 25 oktober 2022.

grotendeels onbevolkte gebied controleerden werkten naar eigen zeggen samen met de nieuwe autoriteiten in Damascus.³¹

Het interim-bestuur probeerde gestaag haar gezag uit te breiden naar de verschillende regio's. Zo maakten op 7 februari 2025 de algemene veiligheidstroepen van het ministerie van Binnenlandse Zaken hun intrede in de regio Afrin, in het noorden van de provincie Aleppo.³² Op 10 maart 2025 tekenden Al-Sharaa en SDF-leider Mazloum Abdi, als vertegenwoordiger van het *de facto* autonome noordoosten, een overeenkomst om het civiele en militaire apparaat van de SDF in de centrale staat te integreren.³³ Een dag na het akkoord met de SDF, leek het interim-bestuur een ogenschijnlijk vergelijkbare overeenkomst te hebben gesloten met vertegenwoordigers van het overwegend door druzen³⁴ bevolkte Suweida. Dit akkoord voorzag in de integratie van de druzische gewapende groepen in de staatsinstellingen en in een politiemacht die zou bestaan uit leden van de lokale bevolking (zie paragraaf 3.3.3.3).³⁵ Verder werd op 13 april 2025 in Daraa de Achtste Brigade, een prominente gewapende groep die gestationeerd was in de stad Busra al-Sham, opgeheven. In dit deel van de provincie namen de algemene veiligheidstroepen naar verluidt de controle over (zie paragraaf 3.3.3.2).³⁶

Ondanks de ogenschijnlijke uitbreiding van het gezag van het interim-bestuur naar het noorden, noordoosten en het zuiden, bleef de status quo in deze gebieden – met niet-statelijke gewapende actoren feitelijk aan de macht – in de praktijk vrijwel onveranderd. De noordelijke gebieden, waaronder Afrin, bleven grotendeels onder de controle staan van SNA-facties – die zich formeel aansloten bij het nationale leger in oprichting, maar die in feite nog steeds onafhankelijk opereerden (zie 2.1.2).³⁷ Het SNA droeg naar verluidt de controle over grensovergangen over aan het interim-bestuur, maar verder bleef de aanwezigheid en invloed van de autoriteiten voorsnog beperkt.³⁸

Ook de zuidelijke provincies Suweida en Daraa werden slechts beperkt in de staat geïntegreerd.³⁹ Er was sprake van wantrouwen in de relaties tussen de centrale autoriteiten in Damascus en de dominante facties in deze provincies. De uiteenlopende, lokale gewapende groepen wilden om verschillende redenen hun wapens (nog) niet neerleggen en zichzelf opheffen om met het nieuwe leger en de algemene veiligheidstroepen te fuseren (zie paragraaf 3.3.3.1).⁴⁰ In Suweida, dat tijdens de oorlog een zekere mate van autonomie⁴¹ behield ten opzichte van het regime, werd begin mei 2025 een nieuwe overeenkomst gesloten tussen Damascus

³¹ NPR, *Syria's U.S.-trained opposition fighters wait to learn of their role in a new Syria*, 31 december 2024; The National, *Withdrawal of US support in Syria would be 'nightmare' in fight against ISIS, says commander of allies*, 23 januari 2025.

³² Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025.

³³ Reuters, *Syria's interim president signs deal with Kurdish-led SDF to merge forces*, 11 maart 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

³⁴ Zie paragraaf 6.1.1.5 voor meer informatie over (de positie van) druzen.

³⁵ The New Arab, *Syrian government boosts national unity with 'Suweida integration deal'*, 11 maart 2025; The New Arab, *Druze leader dismisses chance of agreement with 'radical' Syria government after constitution emerges*, 14 maart 2025; Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025.

³⁶ The New Arab, *UAE-linked southern Syria militia to be dissolved after Sharaa-MbZ meeting*, 14 april 2025.

³⁷ Daraj, *Is the influence of armed factions in Afrin declining with the arrival of the General Security?*, 26 februari 2025; Syria Direct, *SDF-Damascus agreement in Aleppo a litmus test, and a possible path forward*, 7 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

³⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

³⁹ Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴⁰ Etana, *Explainer: Political & military dynamics in Suwayda province*, 20 februari 2025; L'Orient Today, *Israeli temptation and tension with Damascus: in Sweida, Syrian Druze stuck 'between two evils'*, 5 maart 2025; The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴¹ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.

en vertegenwoordigers van de druzische gemeenschap, waarin de status quo echter grotendeels in stand gehouden werd (zie paragraaf 3.3.3.3).⁴²

In Daraa, dat al voor de machtsomwenteling in militair opzicht een zeer gefragmenteerde provincie was, vormden de uiteenlopende lokale gewapende groepen die het regime verdreven hadden ook daarna in veel gebieden de *de facto* veiligheidstroepen. Deze gewapende groepen namen een afwachtende houding aan ten opzichte van de nieuwe autoriteiten in Damascus.⁴³ Het uitbreiden van de controle over het zuiden werd verder gecompliceerd door de opstelling van Israël, dat eind februari 2025 verklaarde dat het de aanwezigheid van "HTS of het nieuwe Syrische leger" in Quneitra, Daraa en Suweida niet zou tolereren. Israël eiste dat het gebied gedemilitariseerd zou worden (zie paragraaf 3.2).⁴⁴

1.2.2

DAANES-gebied

De toekomst van het noordoosten – waar zich ongeveer tachtig tot negentig procent⁴⁵ van de Syrische olie- en gasreserves bevindt – bleef afhangen van verdere onderhandelingen tussen Damascus en de SDF/DAANES. De partijen hadden uiteenlopende visies op hoe de overeenkomst van 10 maart 2025 in de praktijk moest worden gebracht.⁴⁶ Met dit akkoord leken de meest zorgelijke scenario's – een grootschalige militaire confrontatie of territoriale verdeling – (vooralsnog) afgewend. In feite schetsten de acht punten van de overeenkomst enkel gedeelde doelstellingen, waarbij het 'integreren van alle civiele en militaire instellingen in het noordoosten van Syrië in het bestuur van de Syrische staat' centraal stond.⁴⁷ Over hoe de SDF geïntegreerd moest worden in de nieuwe veiligheidssector – als individuen of als territoriaal gedefinieerde eenheden – waren geen details opgenomen. Bovendien maakte het akkoord niet duidelijk of Noordoost-Syrië deel zou uitmaken van een centrale staat (wat de positie was van Damascus) of een meer gedecentraliseerd bestuur (de positie van de SDF).⁴⁸ De overeenkomst voorzag in de oprichting van onderhandelingscomités en een tijdlijn tot aan het einde van 2025 om te werken aan implementatie van de doelstellingen.⁴⁹

Na 10 maart 2025 werd geen zichtbare vooruitgang geboekt wat betreft de integratie van de SDF in het ministerie van Defensie.⁵⁰ Op andere gebieden waren er wel ontwikkelingen die in het licht van het akkoord gezien konden worden: in de stad Aleppo trokken Koerdische strijders zich na een akkoord begin april 2025 terug uit de door hen gecontroleerde wijken Ashrafiyah en Sheikh Maqsood. Kort daarna

⁴² The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Enab Baladi, *Jaramana sectarian fuse reveals fragility of new balances*, 8 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

⁴³ The Guardian, *'The army just ran away': how Bashar al-Assad lost his brutal grip on Syria*, 14 december 2024; AP News, *Southern rebels loom large as Syria's new rulers try to form a national army*, 23 januari 2025.

⁴⁴ Reuters, *Israel won't allow HTS forces in southern Syria, Netanyahu says*, 23 februari 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, Etana, *Syria Update #23*, 31 maart 2025; p. 9; Reuters, *Israel steps up Syria strikes, says Turkey aims for 'protectorate'*, 3 april 2025.

⁴⁵ ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

⁴⁶ Syria in Transition, *It's all about implementation. A conversation with Xerib Hiso*, maart 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025; Reuters, *Kurds say they will push for federal system in post-Assad Syria*, 10 april 2025.

⁴⁷ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 34; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

⁴⁸ Carnegie, *A deal in Damascus*, 14 maart 2025.

⁴⁹ Carnegie, *A deal in Damascus*, 14 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

⁵⁰ The New Arab, *Syrian government begins talks with SDF to integrate Kurdish forces into army*, 20 maart 2025; Etana, *Syria Update #22*, 24 maart 2025; Syria Direct, *Can the SDF-Damascus deal withstand internal divisions and geopolitical shifts?*, 31 maart 2025.

volgde er een akkoord omtrent de controle over de Tishreen-dam (zie paragraaf 3.3.6.2).⁵¹

Op 10 april 2025 berichtte persbureau *Reuters* dat rivaliserende Syrisch-Koerdische politieke groeperingen⁵² volgens Koerdische bronnen het eens waren geworden over een gemeenschappelijke politieke visie, waar federalisme deel van uitmaakte. Het door Koerden geleide *de facto* autonome noordoosten zou een federaal systeem eisen, dat regionale autonomie en veiligheidstroepen mogelijk maakte – het type systeem waar de centrale autoriteiten op tegen waren. Volgens het persbureau zou het verlangen naar federaal bestuur toegenomen zijn na de geweldsescalatie in de kustregio van Syrië begin maart 2025 (zie paragraaf 3.3.5.2).⁵³

1.2.3 *Buitenlandse militaire aanwezigheid*

Tot slot bleef er na de val van het Assad-regime in verschillende delen van Syrië een buitenlandse militaire aanwezigheid;⁵⁴ Rusland behield twee militaire bases in de westelijke provincies Latakia en Tartous;⁵⁵ Turkse troepen bleven aanwezig in noordelijke gebieden en steunden SNA-facties; en Amerikaanse troepen bleven, ondanks een gedeeltelijke terugtrekking, voornamelijk aanwezig in het noordoosten en steunden de SDF (zie paragraaf 3.3.6).

Israël bezette na de machtsomwenteling grondgebied in de zuidelijke provincies Quneitra en Daraa (zie ook paragraaf 3.2). Het gaat om grondgebied in de bufferzone die Syrië en de sinds 1967 door Israël bezette Golanhoogten van elkaar scheidt, en om gebied voorbij deze bufferzone. Op 28 januari 2025 verklaarde het Israëlische ministerie van Defensie dat het Israëlische leger voor onbepaalde tijd op de top van de in december 2024 ingenomen strategische Hermonberg (Arabisch: *Jabal al-Sheikh*) zou blijven.⁵⁶ Op 16 april 2025 zei de Israëlische minister van Defensie dat het leger voor onbepaalde tijd in de recent veroverde “veiligheidszone” in Syrië zou blijven.⁵⁷

1.3 Politieke transitie

De politieke transitie begon op 10 december 2024 met de zelfbenoeming van een interim-bestuur, bedoeld voor een periode van drie maanden.⁵⁸ Het interim-bestuur zette het transitieproces gestaag voort. Hieronder volgt een kort, chronologisch overzicht van de belangrijkste stappen, die tezamen een kader vormden voor de politieke transitie.

Op 29 januari 2025 riep het gezamenlijke militaire commando van HTS en gelieerde gewapende groepen (het *Military Operations Command*, MOC) in een bijeenkomst Al-Sharaa – tot dat moment *de facto* leider van het interim-bestuur – uit tot interim-president voor de overgangperiode.⁵⁹ Ook werd verkondigd dat de Syrische grondwet van 2012 was opgeschort en dat het parlement, de *Ba’ath*-partij, en het

⁵¹ Syria Direct, *SDF-Damascus agreement in Aleppo a litmus test, and a possible path forward*, 7 april 2025; The New Arab, *Syria Kurds say struck deal with Damascus on battleground dam*, 11 april 2025.

⁵² De Democratic Union Party (PYD) en de Kurdish National Council (ENKS); Reuters, *Kurds say they will push for federal system in post-Assad Syria*, 10 april 2025.

⁵³ Reuters, *Kurds say they will push for federal system in post-Assad Syria*, 10 april 2025.

⁵⁴ Reuters, *Foreign armies in Syria and how they came to be there*, 6 december 2025.

⁵⁵ Reuters, *Russia gambles to keep military bases in post-Assad Syria*, 2 maart 2025.

⁵⁶ Reuters, *Israel says its troops in Syria will remain atop Mt Hermon indefinitely*, 28 januari 2025.

⁵⁷ AP News, *Israeli defense minister says troops will remain in Gaza, Lebanon and Syria indefinitely*, 16 april 2025.

⁵⁸ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 3.

⁵⁹ Reuters, *Syria’s Sharaa declared president for transition, consolidating his power*, 30 januari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 4.

veiligheidsapparaat (inclusief het leger) van het voormalige regime officieel waren ontbonden. Alle gewapende groepen zouden worden geïntegreerd onder een verenigd commando (zie paragraaf 2.3.1). Daarnaast zou er een rechtssysteem worden opgezet om personen te berechten die beschuldigd werden van wrede daden tijdens het Assad-regime.⁶⁰

Op 12 februari 2025 benoemde interim-president Al-Sharaa een voorbereidend comité om bijeenkomsten te beleggen in het kader van een nationale dialoog. Het comité hield een serie van bijeenkomsten, met in totaal enkele duizenden burgers uit elk van de veertien provincies van Syrië, ter voorbereiding op de Nationale Dialoog conferentie.⁶¹ De inhoudelijke sessies van deze conferentie werden gehouden op 25 februari 2025.⁶² De conferentie was, gelet op de moderne geschiedenis van Syrië, een inclusiever proces dan het land in decennia had meegemaakt. Het kreeg echter kritiek omdat het overhaast georganiseerd was – de deelnemers kregen slechts enkele dagen van tevoren een uitnodiging – en niet voldoende representatief zou zijn.⁶³ De besprekingen tijdens de conferentie leidden tot de publicatie van een niet-bindende verklaring met aanbevelingen voor de toekomst van Syrië.⁶⁴

Op 2 maart 2025 benoemde interim-president Al-Sharaa een comité van zeven juridisch deskundigen om een grondwettelijke verklaring op te stellen. Deze moest dienen als juridisch kader voor een overgangsfase van vijf jaar, waarna een permanente grondwet aangenomen zal worden, gevolgd door verkiezingen. Op 13 maart 2025 ondertekende Al-Sharaa de zogenoemde 'grondwettelijke verklaring' (zie paragraaf 1.3.3).⁶⁵

Op 12 maart 2025 maakte het interim-bestuur middels een decreet van Al-Sharaa bekend een Nationale Veiligheidsraad op te gaan richten, onder voorzitterschap van de interim-president. De raad zou beslissingen nemen met betrekking tot de nationale veiligheid en uitdagingen waarmee de staat wordt geconfronteerd, aldus het decreet. Andere leden van de raad zijn de ministers van Buitenlandse Zaken, Defensie, Binnenlandse Zaken en het hoofd van de inlichtingendienst. Daarnaast zouden er twee "adviserende" leden en een technisch expert deel gaan uitmaken van de raad, aangesteld door Al-Sharaa.⁶⁶

1.3.1

Samenstelling interim-bestuur

Het interim-bestuur was overwegend verbonden aan HTS.⁶⁷ Na de inname van Damascus had HTS in vergaande mate het bestuur van de door de groep opgerichte SSG van Idlib naar de hoofdstad overgebracht.⁶⁸ De interim-premier, Mohammad al-Bashir, had een kabinet samengesteld van voornamelijk technocraten, die allen in

⁶⁰ BBC News, *Ahmed al-Sharaa named Syria's transitional president*, 31 januari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, januari 2025.

⁶¹ Enab Baladi, *Al-Sharaa forms preparatory committee for National Dialogue Conference*, 12 februari 2025; The New Arab, *Syria's transitional government forms national dialogue committee*, 12 februari 2025.

⁶² Reuters, *Syrians back freedoms, constitutional process at landmark dialogue*, 25 februari 2025.

⁶³ Reuters, *Syria to hold dialogue conference amid criticism over inclusivity*, 24 februari 2025; Syria Direct, *Women delegates weigh in on Syria's national dialogue conference*, 27 februari 2025; Al-Jumhuriya, *Civil society seeks political agency*, 20 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁶⁴ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 37.

⁶⁵ AFP, *Syria's leader proclaims 'new history' after signing constitutional declaration*, 13 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁶⁶ France 24, *Syria's interim president announces formation of national security council*, 13 maart 2025.

⁶⁷ This Week in Northern Syria, *Update: Syrian caretaker government links*, 5 maart 2025; Jihadology+, *Every known position in the new Syrian government*, 23 maart 2025; Syria in Figures, *What does the composition of Syria's caretaker government tell us?*, maart 2025.

⁶⁸ Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025; vertrouwelijke bron, januari 2025.

de SSG hadden gediend.⁶⁹ In de daaropvolgende weken vonden er enkele kabinetsherschikkingen plaats.⁷⁰ Al-Sharaa omringde zichzelf vooral met vertrouwelingen, waaronder interim-minister van Buitenlandse Zaken Asaad Hassan al-Shibani, interim-minister van Defensie Murhaf Abu Qasra en hoofd inlichtingen Anas Khattab.⁷¹ Ook buiten het interim-bestuur werden op belangrijke bestuurlijke posities, op een paar uitzonderingen na, geen benoemingen buiten eigen kring gedaan.⁷² De overgrote meerderheid van alle ministers en personen in overige hoge bestuursfuncties waren man en soennitisch moslim.⁷³

Er was al vroeg in de overgangperiode sprake van een groeiende bezorgdheid onder sommige Syriërs over de vermeende drang van Al-Sharaa en HTS om de macht te monopoliseren.⁷⁴ Al-Sharaa verdedigde in een vroeg stadium de noodzaak om in een periode van buitengewone instabiliteit een "harmonieuze, homogene" regering te vormen en beloofde meer openheid en inclusie in de loop van de politieke transitie.⁷⁵ Het leek er volgens verschillende bronnen echter op dat Al-Sharaa de overgangperiode zo vormgaf dat het zijn macht als president van Syrië verder zou consolideren.⁷⁶ De contouren van het nieuwe systeem wezen er in elk geval op dat de macht sterk gecentraliseerd zou kunnen blijven in de handen van de president.⁷⁷ Al-Sharaa was naast president ook opperbevelhebber van de strijdkrachten.⁷⁸ De grondwettelijke verklaring stelde een sterk presidentieel systeem in.⁷⁹ De president kreeg sterke controle over het nieuw te vormen parlement en over de rechterlijke macht (zie paragraaf 1.3.3).⁸⁰ De besluitvorming binnen het interim-bestuur vond volgens bronnen plaats in een zeer kleine groep rondom Al-Sharaa, met weinig inspraak vanuit de grotere kring van de Syrische elite.⁸¹

1.3.2

Samenstelling overgangsregering

Op 29 maart 2025, bijna vier maanden na de machtsovername, werd de op 1 maart verwachte overgangsregering beëdigd. Deze verving het interim-bestuur dat in december 2024 opgezet was. Het was de bedoeling dat de nieuwe regering het land vijf jaar zou regeren, tot er een nieuwe grondwet was opgesteld en verkiezingen werden gehouden.⁸² De overgangsregering had, zoals vastgelegd in de grondwettelijke verklaring van 13 maart 2025, geen premier.⁸³

⁶⁹ Le Monde, *Syrian transitional cabinet is stocked with Ahmad al-Sharaa's loyalists*, 10 januari 2025.

⁷⁰ The Syrian Observer, *Syria appoints Ali Kidada as minister of Interior in a significant reshuffle*, 20 januari 2025; Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025.

⁷¹ Le Monde, *Syrian transitional cabinet is stocked with Ahmad al-Sharaa's loyalists*, 10 januari 2025.

⁷² Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 38; Syria in Figures, *What does the composition of Syria's caretaker government tell us?*, maart 2025.

⁷³ This Week in Northern Syria, *Update: Syrian caretaker government links*, 5 maart 2025; Jihadology+, *Every known position in the new Syrian government*, 23 maart 2025; Syria in Figures, *What does the composition of Syria's caretaker government tell us?*, maart 2025.

⁷⁴ Le Monde, *Syrian transitional cabinet is stocked with Ahmad al-Sharaa's loyalists*, 10 januari 2025; ECFR, *The road ahead: Six ways Europeans can urgently support a stable Syria*, 6 maart 2025; Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 37; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁵ Le Monde, *Syrian transitional cabinet is stocked with Ahmad al-Sharaa's loyalists*, 10 januari 2025.

⁷⁶ Le Monde, *Syrian transitional cabinet is stocked with Ahmad al-Sharaa's loyalists*, 10 januari 2025; Lawfare, *Lawfare Daily: The new Syrian government and its problems*, 19 maart 2025.

⁷⁷ Lawfare, *Lawfare Daily: The new Syrian government and its problems*, 19 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁷⁸ Le Monde, *Syrian transitional cabinet is stocked with Ahmad al-Sharaa's loyalists*, 10 januari 2025; Lawfare, *Lawfare Daily: The new Syrian government and its problems*, 19 maart 2025.

⁷⁹ ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁸⁰ Reuters, *'There is no blank check': Syrian leader told to rein in jihadis*, 26 maart 2025; Lawfare, *Lawfare Daily: The new Syrian government and its problems*, 19 maart 2025.

⁸¹ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁸² AP News, *Syria swears in new transitional government 4 months after Assad's removal*, 29 maart 2025; Reuters, *Syria's president al-Sharaa forms new transitional government*, 29 maart 2025; MEE, *Syria reveals new religiously diverse interim government*, 30 maart 2025; SANA, *President al-Sharaa announces formation of the New Government: We are witnessing the birth of a new phase in our national process*, 30 maart 2025.

⁸³ AP News, *Syria swears in new transitional government 4 months after Assad's removal*, 29 maart 2025.

De overgangsregering bestond uit een mix van personen met verschillende achtergronden.⁸⁴ Onder de 23 leden waren een aantal bekende, tot de kringen van HTS behorende ministers. Al-Sharaa behield door de benoeming van vertrouwelingen een relatief sterke controle over de kernministeries – Buitenlandse Zaken, Defensie, Binnenlandse Zaken en Justitie.⁸⁵ De interim-ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie, respectievelijk Al-Shibani en Abu Qasra, bleven op hun positie. Khattab, het hoofd inlichtingen van het interim-bestuur, werd de minister van Binnenlandse Zaken van Syrië. Mazhar al-Wais werd minister van Justitie. De premier van het interim-bestuur, Al-Bashir, werd minister van Energie.⁸⁶ Onder de benoemingen bevonden zich in totaal zeven ministers die verbonden waren geweest aan de SSG in Idlib.⁸⁷ Al-Sharaa benoemde verder negen onafhankelijke ministers, onder wie technocraten en leiders uit het maatschappelijk middenveld, en nam vijf personen in het kabinet op die voor 2011 in een regering onder Bashar al-Assad hadden gediend.⁸⁸

De overgangsregering was, ondanks de benoeming van negentien soennitisch-Arabische mannen,⁸⁹ in beperkte mate breder en diverser van samenstelling dan het interim-bestuur. Al-Sharaa had onder druk gestaan van westerse landen en van leden van het Syrische maatschappelijk middenveld om een inclusieve regering te vormen.⁹⁰ Tot de nieuwe gezichten behoorden ministers uit de grootste etnische en religieuze gemeenschappen van het land; de christelijke Hind Kabawat, de enige vrouw in het kabinet, als minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid; de alawitische Yarub Badr als minister van Transport; en Amgad Badr, uit de druzische gemeenschap, als minister van Landbouw. Mohammed Terko, een professor van Koerdische afkomst, werd benoemd tot minister van Onderwijs. In de overgangsregering zat geen vertegenwoordiger van de door Koerden geleide autoriteiten in Noordoost-Syrië.⁹¹

Veel Syriërs uit de verschillende etnische en religieuze gemeenschappen van het land waren kritisch op het feit dat de ministers uit hun gemeenschappen geen formele politieke basis hadden.⁹² De autoriteiten in Noordoost-Syrië wezen de overgangsregering in Damascus af, omdat het de “diversiteit en pluraliteit” van Syrië niet voldoende zou weerspiegelen.⁹³ In een verklaring zei het DAANES-bestuur dat ze zichzelf niet gebonden achtte aan besluiten die door deze overgangsregering zouden worden genomen.⁹⁴ Ook andere, niet aan DAANES-gelieerde Koerdische partijen bekritiseerden de uitsluiting van Koerdische politieke vertegenwoordigers.⁹⁵

Volgens de *International Crisis Group* wees de samenstelling van de overgangsregering erop dat Al-Sharaa en zijn naaste medewerkers een stevige hand hielden in alle strategische kwesties, terwijl ze ernaar streefden anderen te

⁸⁴ ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁸⁵ Syria Weekly, *Assessing Syria's transitional government*, 30 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁸⁶ SANA, *Biographies of the ministers appointed in the new Syrian government*, 30 maart 2025; The New Arab, *What to know about Syria's new cabinet and its top ministers*, 30 maart 2025.

⁸⁷ The New York Times, *Syrians wake up to a new government*, 30 maart 2025.

⁸⁸ The New York Times, *Syrians wake up to a new government*, 30 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁸⁹ Syria Weekly, *Assessing Syria's transitional government*, 30 maart 2025.

⁹⁰ AP News, *Syria swears in new transitional government 4 months after Assad's removal*, 29 maart 2025; The New York Times, *Syrians wake up to a new government*, 30 maart 2025.

⁹¹ AP News, *Syria swears in new transitional government 4 months after Assad's removal*, 29 maart 2025; Reuters, *Syria's president al-Sharaa forms new transitional government*, 29 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁹² ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁹³ SDC, *Statement on the formation of the new Syrian government*, 30 maart 2025.

⁹⁴ BBC Monitoring, *Kurdish media highlight 'rejection' of new Syrian government*, 30 maart 2025; MEE, *Syria reveals new religiously diverse interim government*, 30 maart 2025.

⁹⁵ Asharq al-Awsat, *Syrian Kurds frustrated with Damascus over exclusion from transitional govt formation*, 29 maart 2025.

betrekken om de greep van de regering op het land te helpen consolideren en een bredere publieke legitimiteit te verzekeren. Daarnaast zou de benoeming van verschillende technocraten tonen dat Al-Sharaa waarde hechtte aan technocratische expertise en relevante ervaring bij het op gang brengen van economisch herstel.⁹⁶

1.3.3 *Ontwikkelingen omtrent wetgeving*

Het interim-bestuur nam met de grondwettelijke verklaring van 13 maart 2025 in feite een interim-grondwet aan die bedoeld was om als basis te dienen voor de politieke overgangperiode. Deze verving de Syrische grondwet van 2012, die in januari 2025 opgeschort werd, als belangrijkste bron van wetgeving in Syrië.⁹⁷

De interim-grondwet concentreerde veel macht in de handen van de interim-president.⁹⁸ Het gaf de interim-president uitvoerende macht en de mogelijkheid wetgeving voor te stellen. Daarnaast gaf het hem de macht om de noodtoestand uit te roepen voor maximaal drie maanden, onder voorbehoud van goedkeuring door de Nationale Veiligheidsraad, die hij ook benoemt. De interim-president zal verder een derde van de wetgevende macht benoemen, die zal dienen als een interim-parlement voor de overgangperiode. De andere twee derde zal worden gekozen door kiescommissies, onder toezicht van een commissie die benoemd wordt door de president. Hoewel het document de rechterlijke macht omschrijft als “onafhankelijk”, geeft het de interim-president de bevoegdheid om leden van het nieuwe constitutionele hof van Syrië, de hoogste gerechtelijke autoriteit van het land, te benoemen zonder parlementair of ander toezicht.⁹⁹

De grondwettelijke verklaring garandeert vrijheid van geloof. Alle rechten, inclusief de vrijheid van godsdienst, kunnen volgens de wet echter worden ingeperkt als ze inbreuk zouden maken op de nationale veiligheid of openbare orde.¹⁰⁰ Net als de oude grondwet bevatte de tijdelijke grondwet een bepaling die voorschrijft dat de president van Syrië een moslim moet zijn en hecht het een centrale waarde aan de islamitische wet/jurisprudentie. Een belangrijke verandering ten opzichte van de vorige grondwet lijkt dat islamitische jurisprudentie nu wordt beschreven als “de voornaamste bron” van wetgeving, in plaats van alleen maar “een voorname bron”.¹⁰¹

De interim-grondwet belooft de rechten van alle Syriërs te beschermen en hen te beschermen tegen discriminatie.¹⁰² De belofte om de vrijheid van mening, meningsuiting, informatie, publicatie en pers te garanderen kent enkele uitzonderingen, waaronder de verheerlijking van het Assad-regime. De wet garandeert verder de rechten van vrouwen op onderwijs en werk, en voegt eraan toe dat zij volledige “sociale, economische en politieke rechten” zullen hebben.¹⁰³

De grondwettelijke verklaring bevat verwijzingen naar fundamentele mensenrechten en naar algemene bepalingen inzake overgangsjustitie (*transitional justice*). Daarnaast erkent het de grondwettelijke geldigheid van “alle rechten en vrijheden”

⁹⁶ ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁹⁷ Reuters, *Syria keeps role for Islamic law in 5-year transition*, 13 maart 2025.

⁹⁸ The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025.

⁹⁹ AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025; HRW, *Syria: Constitutional declaration risks endangering rights*, 25 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

¹⁰⁰ AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025; Carnegie, *Syria's leaders show their intentions*, 19 maart 2025.

¹⁰¹ AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025.

¹⁰² The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025.

¹⁰³ The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025; Carnegie, *Syria's leaders show their intentions*, 19 maart 2025.

die vastgelegd zijn in internationale mensenrechtenverdragen, handvesten en overeenkomsten die in het verleden door de Syrische staat zijn geratificeerd – ook al vereisen de meeste verdragen nog steeds passende wetgeving om ze ten uitvoer te kunnen leggen.¹⁰⁴

De door Koerden geleide SDF en de *Kurdish National Council in Syria* (KNCS) uitten scherpe kritiek op de grondwettelijke verklaring, omdat deze de culturele, taalkundige en politieke rechten van de verschillende etnische en religieuze groepen in Syrië niet expliciet erkende.¹⁰⁵ De *Syrian Democratic Council* (SDC), de politieke vleugel van de SDF, verwierp in een verklaring de grondwettelijke verklaring en “elke poging om de dictatuur te reproduceren”. De SDC bekritiseerde wat het ongecontroleerde uitvoerende bevoegdheden noemde en riep op tot “een eerlijke verdeling van de macht”, “de erkenning van de rechten van alle Syrische componenten” en “het aannemen van een gedecentraliseerd democratisch regeringssysteem”.¹⁰⁶ Naar verluidt demonstreerden op 14 maart 2025 honderden Koerden in het noordoosten van Syrië tegen de grondwettelijke verklaring.¹⁰⁷

Sommige Syriërs uitten bedenkingen over het ondoorzichtige proces van de opstelling van de grondwettelijke verklaring en over de inhoud; met name het sterke presidentschap, met onduidelijke controlerende mechanismen tussen de staatsmachten en onduidelijkheid over de stappen in de politieke transitie.¹⁰⁸

Verschillende meer en minder bekende, hardline islamisten, onder wie in Syrië gevestigde islamistische geestelijken, veroordeelden de nieuwe Syrische grondwet op de sociale media. Ze beschouwden belangrijke bepalingen in de tekst als “on-islamitisch” en verzetten zich met name tegen het artikel waarin staat dat de islamitische jurisprudentie “de voornaamste”, in plaats van “de enige” bron van wetgeving is.¹⁰⁹

De internationale mensenrechtenorganisatie *Human Rights Watch* (HRW) waarschuwde dat het ontwerp van de grondwettelijke verklaring het risico met zich meebracht dat de autoritaire controle wordt verstevigd, in plaats van dat een overgang naar een democratie met respect voor burgerrechten zou worden vergemakkelijkt. Volgens HRW gaf de grondwettelijke verklaring de president aanzienlijke bevoegdheden, zonder enige controle of toezicht, en zou het de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht kunnen ondermijnen. De verklaring bevatte weliswaar bepalingen die rechtvaardigheid en mensenrechten leken te bevorderen, maar de effectiviteit daarvan was onzeker zonder onafhankelijk toezicht. Daarnaast uitte HRW zorgen omtrent beperkingen op de vrijheid van meningsuiting. Artikel 49(3) criminaliseert “de verheerlijking van het verouderde al-Assad-regime of zijn symbolen” en “ontkenning van zijn misdaden of het prijzen, rechtvaardigen of trivialisieren ervan”, wat volgens de organisatie gezien hun brede en vage termen gebruikt zou kunnen worden om de vrijheid van meningsuiting te beperken.¹¹⁰

¹⁰⁴ Carnegie, *Syria's leaders show their intentions*, 19 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

¹⁰⁵ Kurdistan24, *KNCS meets SDF amid rising concerns over Syria's new constitutional declaration*, 14 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

¹⁰⁶ AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025; Reuters, *Kurdish-led Syrian group rejects Islamist authorities' new constitution framework*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025.

¹⁰⁷ AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025.

¹⁰⁸ Enab Baladi, *Syrian constitutional declaration: Controversy over identity and presidential powers*, 17 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

¹⁰⁹ BBC Monitoring, *Briefing: Syria's new constitution sparks Islamist, jihadist backlash*, 14 maart 2025.

¹¹⁰ HRW, *Syria: Constitutional declaration risks endangering rights*, 25 maart 2025.

Voor zover bekend waren er in de verslagperiode geen andere relevante ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving.

2 Gewapende actoren

2.1 Gewapende groepen

Hieronder volgt een korte beschrijving van de belangrijkste gewapende groepen, met verwijzingen naar andere paragrafen in dit ambtsbericht met relevante informatie over ontwikkelingen rondom de desbetreffende groepen binnen de verslagperiode. Het gefragmenteerde landschap van gewapende groepen in Syrië veranderde in de verslagperiode sterk ten opzichte van de vorige, in het bijzonder wat betreft de controlegebieden van bepaalde actoren en de mate van integratie onder de nieuwe centrale autoriteiten. Het onderstaande overzicht betreft feitelijk dan ook een momentopname in een proces dat nog verre van uitgekristalliseerd was. Waar het aantal strijders per groep vermeld wordt, dient dit te worden beschouwd als een schatting van bronnen, in plaats van een verifieerbaar, absoluut aantal.

2.1.1 HTS

Hay'at Tahrir al-Sham was de dominante speler in de brede coalitie van gewapende groepen die begin december 2024 het Assad-regime omverwierp.¹¹¹ HTS leidde het *Military Operations Command* (MOC),¹¹² het overkoepelende commando dat het offensief tegen het Assad-regime coördineerde. Toen HTS en gelieerde gewapende groepen eind november 2024 het *Deterrence of Aggression* offensief begonnen, had HTS zelf ongeveer 30.000 strijders. De andere gewapende oppositiegroepen die aan het offensief deelnamen beschikten samen over zeker het dubbele aantal.¹¹³

In de voorgaande jaren had HTS zich tot de hegemonische groep ontwikkeld in het door de gewapende oppositie gecontroleerde noordwesten (de provincie Idlib en aanliggende gebieden) van Syrië.¹¹⁴ Daar zette HTS een aan de groep gelieerde regering op, de *Syrian Salvation Government* (*Hukumat al-Inqadh as-Suriyyah*, SSG) om het controlegebied met zo'n twee miljoen mensen te besturen. Dit gebeurde onder leiding van Abu Mohammed al-Jolani, nu interim-president van Syrië onder zijn echte naam, Ahmed al-Sharaa.

De groep waaruit HTS is voortgekomen, *Jabhat al-Nusrah*, was een afsplitsing van *Al-Qaida* en *Islamitische Staat in Irak en al-Sham* (ISIS). De groep was in het verleden betrokken bij interne conflicten met andere gewapende oppositiegroepen en jihadistische groeperingen.¹¹⁵ HTS werd formeel opgericht in 2017, na met beide organisaties te hebben gebroken.¹¹⁶ In de daaropvolgende jaren werd HTS pragmatischer en distantieerde het zich ook in het algemeen van het jihadisme en salafisme.¹¹⁷

¹¹¹ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025.

¹¹² In de Engelstalige media en de literatuur ook wel aangeduid als *Military Operations Administration*.

¹¹³ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

¹¹⁴ The Guardian, *Who are the main actors in the fall of the regime in Syria?*, 9 december 2025.

¹¹⁵ ICG, *Containing Transnational Jihadists in Syria's North West*, 7 maart 2023, p. 5.

¹¹⁶ The Guardian, *Who are the main actors in the fall of the regime in Syria?*, 9 december 2025.

¹¹⁷ BBC News, *Syria's rebel leaders say they've broken with their jihadist past - can they be trusted?*, 20 december 2024; Foreign Affairs, *Syria's uncertain new order*, 11 april 2025.

In december 2024 en januari 2025 stelde Al-Sharaa verschillende keren dat HTS ontbonden zou worden.¹¹⁸ Tijdens de conferentie van de “Overwinning van de Syrische Revolutie” in Damascus op 29 januari 2025 werden de gewapende groepen die deelgenomen hadden aan de omverwerping van het Assad-regime officieel ontbonden verklaard.¹¹⁹ Het was niet mogelijk om vast te stellen in hoeverre HTS daarna daadwerkelijk was opgegaan in staatsinstellingen (zie ook 2.3.1).

2.1.2

SNA

Het *Syrian National Army* (SNA) is een coalitie van gewapende groepen in het noorden van Syrië, die gesteund wordt door Turkije. De SNA werd in 2017 opgericht en omvat een breed scala aan soennitische, Arabische en Turkmeense groepen en strijders, waaronder sommige veteranen van het begin van de gewapende strijd tegen het Assad-regime.¹²⁰ Het SNA bestond aan het begin van de verslagperiode formeel uit drie legerkorpsen en het *National Liberation Front*, een verband van gevestigde gewapende oppositiegroepen als *Ahrar al-Sham* en *Suqour al-Sham*.¹²¹ In de praktijk was het een coalitie van facties met verschillende ideologische oriëntaties, verschillende niveaus van discipline en zonder een eenduidige bevelstructuur. Daarmee was het SNA minder georganiseerd dan HTS.¹²² Bepaalde facties waren volgens een bron al relatief nauw verbonden met HTS. Deze zouden na de machtsomwenteling sneller en verder integreren onder de door HTS-geleide interim-autoriteiten dan andere facties, waarvan sommigen een lange geschiedenis van vijandigheid met HTS (en het voormalige Jabhat al-Nusrah) hadden.¹²³

SNA-groepen vochten in het verleden tegen ISIS en het Assad-regime, maar de grootste SNA-offensieven waren – deels ten dienste van Turkse veiligheidsbelangen – gericht tegen de door Koerden geleide SDF.¹²⁴ Spanningen tussen onderling rivaliserende facties van het SNA liepen in voorgaande jaren herhaaldelijk uit op gewelddadige botsingen.¹²⁵ Het SNA stond naast onderlinge strijd ook bekend om wijdverspreide mensenrechtenschendingen, waaronder tegen Koerden in de met Turkse steun veroverde regio Afrin in het noorden van de provincie Aleppo (zie paragraaf 3.3.6.5).¹²⁶

Begin december 2024 namen naar verluidt alle SNA-groepen deel aan het door HTS-geleide offensief dat leidde tot de val van het Assad-regime.¹²⁷ Tegelijkertijd begon het SNA een parallel offensief tegen het regime en voornamelijk de SDF in het oosten van de provincie Aleppo.¹²⁸ Na de val van Assad vertrokken verschillende SNA-facties en een groot deel van hun strijders naar hun gebieden van oorsprong in

¹¹⁸ Enab Baladi, *What are the dimensions of Tahrir al-Sham dissolving itself?*, 12 december 2024; Reuters, *Syria's de facto leader says holding elections could take up to four years*, 30 december 2024.

¹¹⁹ TWI, *The status of Syria's transition after two months*, 12 februari 2025; France 24, *HTS rebel leader Ahmed al-Sharaa is named interim president of Syria*, 29 januari 2025.

¹²⁰ Al Jumhuriya, *Five days that shifted Syria's balance of power*, 3 december 2024; The Guardian, *Who are the main actors in the fall of the regime in Syria?*, 9 december 2025.

¹²¹ BBC Monitoring, *Explainer: Rivalries and alliances in the Turkey-backed Syria National Army*, 27 januari 2025; New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025.

¹²² BBC Monitoring, *Explainer: Rivalries and alliances in the Turkey-backed Syria National Army*, 27 januari 2025; ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025.

¹²³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁴ Al Jumhuriya, *Five days that shifted Syria's balance of power*, 3 december 2024; The Guardian, *Who are the main actors in the fall of the regime in Syria?*, 9 december 2025.

¹²⁵ Al Jumhuriya, *Five days that shifted Syria's balance of power*, 3 december 2024; BBC Monitoring, *Explainer: Rivalries and alliances in the Turkey-backed Syria National Army*, 27 januari 2025.

¹²⁶ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024, p. 13-14; HRW, “Everything is by the power of the weapon”. *Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria*, 29 februari 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 14-16.

¹²⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁸ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

het voormalige regimegebied, met name plattelandssteden in de provincies Hama, Homs en Ruraal Damascus.¹²⁹

Ondanks een verminderde aanwezigheid van de facties stond een groot deel van het noorden van Syrië, langs de grens met Turkije, tegen het einde van de verslagperiode nog steeds grotendeels onder controle van het SNA, met een beperkte aanwezigheid van de overgangsregering.¹³⁰ SNA-groepen waren inmiddels in naam verbonden aan het ministerie van Defensie, maar behielden volgens bronnen feitelijk een aparte bevelstructuur.¹³¹

2.1.3 Gewapende groepen in het zuiden

Tijdens het door HTS geleide offensief kwamen gewapende groepen in het zuiden van Syrië in opstand tegen het Assad-regime. Deze gewapende oppositiegroepen uit de provincie Daraa en druzische milities uit de provincie Suweida waren verenigd in de gelegenheidscoalitie *Southern Operations Room*.¹³² Strijders uit het zuiden waren de eersten die Damascus bereikten en trokken zich terug nadat HTS de controle over de hoofdstad overnam.¹³³

Voor meer informatie over ontwikkelingen rondom gewapende groepen in de provincie Daraa en druzische milities in de provincie Suweida wordt verwezen naar paragraaf 3.3.3.3.

2.1.4 SDF

De door de VS gesteunde *Syrian Democratic Forces* (SDF) zijn een door Koerden geleide militaire alliantie die een groot deel van het grondgebied in Noordoost-Syrië controleren, waaronder (grote delen van) de provincies Raqqa, Hasaka en Deir ez-Zor.¹³⁴

De SDF worden al een decennium militair gesteund door de VS in de strijd tegen ISIS.¹³⁵ In de verslagperiode bewaakte de SDF nog altijd ongeveer 9.000 (vermeende) ISIS-strijders en ruim 40.000 met hen geassocieerde vrouwen en kinderen, in een netwerk van gevangenen en kampen in het noordoosten.¹³⁶

In december 2024 verloor de SDF enkele gebieden ten westen van de rivier de Eufraat aan het door Turkije gesteunde SNA (zie paragraaf 2.1.2). Het geweld tussen beide partijen luwde eind maart 2025.¹³⁷

De SDF, waartoe ook Arabische strijders behoren, wordt gedomineerd door de Koerdische Volksverdedigingseenheden (Koerdisch: *Yekîneyên Parastina Gel*, YPG). Turkije ziet de YPG en SDF als gelijk aan de Koerdische Arbeiderspartij (*Partiya Karkerên Kurdistan*, PKK), waarmee het al decennialang in conflict is en die door Ankara, de VS en de Europese Unie als terroristische organisatie wordt beschouwd.¹³⁸ Eind februari 2025 riep de leider van de PKK, Abdullah Öcalan, deze

¹²⁹ Foreign Affairs, *Syria's uncertain new order*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁰ Chatham House, *Syria needs security – can Al-Sharaa build a united army to provide it?*, 10 maart 2025.

¹³¹ Al Jazeera, *'Don't trust anyone': Have Syria's Alawites lost faith in new government?*, 20 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³² The Guardian, *Who are the main actors in the fall of the regime in Syria?*, 9 december 2025.

¹³³ AP News, *Southern rebels loom large as Syria's new rulers try to form a national army*, 23 januari 2025.

¹³⁴ Chatham House, *Syria needs security – can Al-Sharaa build a united army to provide it?*, 10 maart 2025.

¹³⁵ The Guardian, *Isis defeated, US-backed Syrian Democratic Forces announce*, 23 maart 2019; The Guardian, *Who are the main actors in the fall of the regime in Syria?*, 9 december 2025.

¹³⁶ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 34; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 8; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13.

¹³⁷ Syria Weekly, *Weekly data update (April 1-8, 2025)*, 10 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁸ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

groep op zich op te heffen.¹³⁹ Het was nog niet duidelijk wat deze ontwikkeling op de langere termijn voor de SDF in Syrië zou betekenen. Volgens de International Crisis Group kon het bijdragen aan het verminderen van de dreiging die Turkije in de SDF zag, en zo mogelijk de kans op een nieuwe gewapende confrontatie tussen beide partijen verkleinen.¹⁴⁰

Op 10 maart 2025 tekende de SDF een akkoord met de interim-autoriteiten, waarbij het instemde om te fuseren met de staat. Abdi verklaarde begin 2025 al dat de SDF bereid was te integreren onder het ministerie van Defensie. Hij drong er echter op aan dat zijn strijders een apart militair "blok" zouden blijven, dat alleen in het noordoosten zou worden ingezet.¹⁴¹ In de verslagperiode werd er na 10 maart verder geen duidelijke vooruitgang gemaakt om deze kwestie op te lossen.¹⁴² Voor Koerdische strijders was het moeilijk om zich voor te stellen hoe zij tezamen met strijders van het hen vijandelijke SNA deel uit konden maken van een nationaal leger. Voor vrouwelijke strijders, die deel uitmaakten van het vrouwelijke equivalent van de YPG (de *Yekîneyên Parastina Jin*, oftewel de YPJ), bleef het verder de vraag of er voor hen een toekomst was in een leger onder het door HTS geleide interim-ministerie van Defensie.¹⁴³

Op enkele andere terreinen zetten de interim-autoriteiten en de SDF concrete stappen, bijvoorbeeld waar het ging om de controle over Koerdische wijken in Aleppo en het beheer van de Tishreen-dam (zie paragraaf 3.3.6.2).¹⁴⁴

Rond half april 2025 begon de VS met een gedeeltelijke terugtrekking van Amerikaanse troepen uit het noordoosten.¹⁴⁵ Dit vergrootte de onzekerheid over de toekomst van de SDF.¹⁴⁶

2.2 Voormalig veiligheidsapparaat van het Assad-regime

Het veiligheidsapparaat van het Assad-regime bestond uit het *Syrian Arab Army* (SAA), een netwerk van diverse milities (waarvan een deel banden had met de Iraanse *Islamic Revolutionary Guard Corps*, IRGC) en de veiligheids- en inlichtingendiensten.¹⁴⁷

Op 29 januari 2025 werden het Syrische leger en de veiligheidsdiensten officieel opgeheven, als onderdeel van een reeks officiële aankondigingen tijdens de conferentie van de "Overwinning van de Syrische Revolutie" (zie paragraaf 1.3).¹⁴⁸ Tijdens het Deterrence of Aggression-offensief was het veiligheidsapparaat van het Assad-regime echter ineengestort (zie paragraaf 1.1). Vele militairen, inlichtingenofficieren en politieagenten waren in de loop van het twaalfdaagse

¹³⁹ AP News, *Kurdish leader Ocalan issues message from prison, urging PKK to disarm to make peace with Turkey*, 27 februari 2025.

¹⁴⁰ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

¹⁴¹ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 34.

¹⁴² The New Arab, *Syrian government begins talks with SDF to integrate Kurdish forces into army*, 20 maart 2025; Etana, *Syria update #22*, 24 maart 2025; Syria Direct, *Can the SDF-Damascus deal withstand internal divisions and geopolitical shifts?*, 31 maart 2025.

¹⁴³ France 24, *Kurdish fighters hesitate to join Syria's vision of a unified army*, 3 april 2025, [url](#).

¹⁴⁴ The New Arab, *Syrian forces deploy at key dam under deal with Kurds: media*, 12 april 2025; The National, *Kurdish militia cedes control to regime in Aleppo and north-east Syria*, 13 april 2025.

¹⁴⁵ The New York Times, *US is withdrawing hundreds of troops from Syria*, 17 april 2025.

¹⁴⁶ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

¹⁴⁷ In de volksmond bekend als de *mukhabbarat*; Chatham House, *Syria's transactional state*, 10 oktober 2018.

¹⁴⁸ The Guardian, *Rebel leader Ahmed al-Sharaa made transitional president of Syria*, 29 januari 2025.

offensief voor de oprukkende oppositiegroepen op de vlucht geslagen.¹⁴⁹ Daarmee waren het leger, de veiligheids- en inlichtingendiensten van het regime, de daaraan gelieerde milities en de politiemacht in de praktijk al opgehouden te bestaan.¹⁵⁰

Op 9 december 2024, een dag na de inname van Damascus, kondigde het door HTS geleide MOC een amnestie aan voor alle militairen die als dienstplichtigen deel uitmaakten van het leger. Tegelijkertijd beloofden de nieuwe autoriteiten personen die ernstige misdaden gepleegd hadden voor het gerecht te zullen brengen.¹⁵¹ Gedurende de verslagperiode waren er incidenten waarbij kopstukken en andere ex-leden van het voormalige veiligheidsapparaat omkwamen bij moordaanslagen,¹⁵² gepleegd door onbekende individuen of groepen, en werden anderen gearresteerd door de autoriteiten.¹⁵³ Andere kopstukken waren naar het buitenland gevlucht of verbleven nog steeds in Syrië. Een deel van hen was betrokken bij gewapend verzet tegen de interim-autoriteiten, dat in het bijzonder in de kustprovincies Latakia en Tartous een georganiseerd karakter kreeg en in maart 2025 tot een grote geweldsescalatie leidde (zie paragraaf 3.3.5.2).¹⁵⁴

2.2.1 Registratie en ontwapening

Het MOC nam direct na de verovering van Aleppo, op 30 november 2024, maatregelen met betrekking tot het daar achtergebleven personeel van het veiligheidsapparaat van Assad. Dit gebeurde onder meer door het opzetten van registratiecentra (*marakiz at-taswiya*).¹⁵⁵ Deze centra dienden om het militaire en veiligheidsapparaat van het voormalige regime te ontwapenen en te ontmantelen.¹⁵⁶ De interim-autoriteiten openden tientallen¹⁵⁷ van deze centra verspreid over hun nieuwe controlegebied, om te beginnen in Aleppo op 6 december 2025.¹⁵⁸ Deze centra hielden toezicht op het proces, bekend als *taswiyat al-wada'* (of kortweg *taswiya*), waarbij ex-leden van het voormalige veiligheidsapparaat hun wapens inleverden en hun persoonlijke gegevens registreerden, in ruil voor tijdelijke identificatiekaarten.¹⁵⁹

Rond half december 2024 riep het MOC al het voormalige Syrische militaire en veiligheidspersoneel (waaronder zowel officieren als soldaten die hun dienstplicht vervulden) op zich te melden bij de daarvoor opgezette centra en hun wapens in te leveren.¹⁶⁰ Bij een oproep op 17 december aan voormalig militair personeel om zich te melden in de stad Daraa waarschuwden de autoriteiten dat degenen die weigerden mee te werken, of onjuiste of onvolledige informatie verstrekten, juridische stappen riskeerden.¹⁶¹ De oproep om zich te melden gold ook voor Syriërs die deel uitmaakten van de politie, en voor diegenen die zich bij (formeel in het

¹⁴⁹ Reuters, *How Assad's army collapsed in Syria: demoralised conscripts, absent allies*, 13 december 2024; WSJ, *What Syria's secret police saw as the regime crumbled*, 29 januari 2025; New Lines Magazine, *The disintegration of Assad's army*, 6 maart 2025.

¹⁵⁰ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁵¹ The New Arab, *HTS-led coalition announces general amnesty for Assad soldiers*, 9 december 2024; The New York Times, *Al-Assad's soldiers hope for amnesty. First, they have to take a number*, 18 december 2024.

¹⁵² X.com, Qalaat Al Mudiq, 14 april 2025, [url](#); X.com, Qalaat Al Mudiq, 20 april 2025, [url](#).

¹⁵³ X.com, Qalaat Al Mudiq, 13 april 2025, [url](#); X.com, Qalaat Al Mudiq, 16 april 2025, [url](#); X.com, Qalaat Al Mudiq, 19 april 2025, [url](#); The New Arab, *Syria arrests leading member of Assad regime's Air Force Intelligence in Aleppo*, 20 april 2025; AFP, *Syria arrests Assad-era officer accused of 'war crimes': ministry*, 22 april 2025.

¹⁵⁴ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 31.

¹⁵⁵ In de Engelstalige media doorgaans aangeduid als *reconciliation centres*.

¹⁵⁶ The Guardian, *Syria's new rulers invite Assad security officials to surrender*, 13 januari 2025.

¹⁵⁷ Enab Baladi, *Military Operations Administration opens settlement centers for former regime elements*, 18 december 2024; The New Arab, *No going back as post-Assad Syria enters a new era after five decades of terror*, 7 februari 2025.

¹⁵⁸ The New Arab, *'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate*, 19 december 2024.

¹⁵⁹ Enab Baladi, *Military Operations Administration opens settlement centers for former regime elements*, 18 december 2024.

¹⁶⁰ The New Arab, *'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate*, 19 december 2024.

¹⁶¹ The New Arab, *'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate*, 19 december 2024.

militaire apparaat geïntegreerde) milities aangesloten hadden.¹⁶² Verder waren onder degenen die zich moesten melden bijvoorbeeld ook medisch personeel van het leger¹⁶³ en leden van de Ba'ath-partij.¹⁶⁴

Degenen die zich meldden dienden hun documenten, wapens en dienstvoertuigen in te leveren en ontvingen (enkele dagen) daarna een civiele identiteitskaart met een geldigheidsduur van drie maanden. Daarmee waren ze in ieder geval tijdelijk vrijgesteld van juridische vervolging en konden ze zich in theorie vrij verplaatsen.¹⁶⁵ Het verdere verloop van het proces was niet volledig duidelijk.¹⁶⁶

De autoriteiten deden naar eigen zeggen uitgebreid onderzoek, dat drie maanden kon duren, om vast te stellen dat de persoon in kwestie geen misdaden gepleegd had.¹⁶⁷ Volgens verschillende berichten zou men zich drie maanden na de registratie weer moeten melden.¹⁶⁸

Medewerkers van verschillende centra meldden dat de opkomst hoog was. Bij de centra stonden de eerste weken lange rijen mannen die zich kwamen melden.¹⁶⁹ Degenen die zich meldden bij de centra werden er volgens bronnen over het algemeen goed en volgens duidelijke procedures behandeld.¹⁷⁰ Een functionaris van een centrum in Homs gaf aan dat het aantal wapens dat op die locatie ingeleverd werd heel laag was.¹⁷¹ Een andere bron bevestigde dat velen (een deel van) hun wapens achterhielden.¹⁷²

Velen gaven gevolg aan de oproep om zich te melden in ruil voor een tijdelijke identiteitskaart.¹⁷³ Daaronder waren ook hoge officieren.¹⁷⁴ Voorheen moesten dienstplichtigen hun identiteitskaarten inleveren en kregen ze in plaats daarvan militaire identiteitskaarten.¹⁷⁵ Zonder een civiele identiteitskaart was het moeilijk om een baan te vinden of om je vrij door het land te bewegen langs controleposten.¹⁷⁶ Met de verstrekte tijdelijke identiteitskaart konden personen die voor het voormalige veiligheidsapparaat werkten aantonen dat zij hun banden met het Assad-regime officieel hadden verbroken. Bovenaan elke kaart stond in grote letters "Desertie Kaart".¹⁷⁷ Het was niet duidelijk hoe lang de identiteitskaarten geldig zouden zijn.

¹⁶² The New Arab, 'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate, 19 december 2024; BBC News, Inside a Syrian 'reconciliation centre' where Assad's soldiers give up their weapons, 29 december 2024; The New York Times, As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection, 10 maart 2025.

¹⁶³ The New York Times, Al-Assad's soldiers hope for amnesty. First, they have to take a number, 18 december 2024; BBC News, Inside a Syrian 'reconciliation centre' where Assad's soldiers give up their weapons, 29 december 2024.

¹⁶⁴ The National, Inside a Syrian 'reconciliation centre' handling soldiers of fallen Assad regime, 20 december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁶⁵ The New Arab, 'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate, 19 december 2024; The New Arab, No going back as post-Assad Syria enters a new era after five decades of terror, 7 februari 2025.

¹⁶⁶ The New York Times, Al-Assad's soldiers hope for amnesty. First, they have to take a number, 18 december 2024.

¹⁶⁷ AFP, 'We're all Syrians': Soldiers hand in weapons, hope for quiet lives, 16 december 2024; AP News, Former Syrian soldiers seek amnesty, return to civilian life, 21 december 2024; The New Arab, No going back as post-Assad Syria enters a new era after five decades of terror, 7 februari 2025.

¹⁶⁸ The New York Times, Al-Assad's soldiers hope for amnesty. First, they have to take a number, 18 december 2024; AP News, Former Syrian soldiers seek amnesty, return to civilian life, 21 december 2024.

¹⁶⁹ France 24, Former Syrian army soldiers line up to reconcile status with new government, 2 januari 2025, [url](#).

¹⁷⁰ The New Arab, 'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate, 19 december 2024; The Guardian, Syria's new rulers invite Assad security officials to surrender, 13 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁷¹ France 24, Former Syrian army soldiers line up to reconcile status with new government, 2 januari 2025, [url](#).

¹⁷² Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁷³ The National, Inside a Syrian 'reconciliation centre' handling soldiers of fallen Assad regime, 20 december 2024; BBC News, Inside a Syrian 'reconciliation centre' where Assad's soldiers give up their weapons, 29 december 2024.

¹⁷⁴ The National, Inside a Syrian 'reconciliation centre' handling soldiers of fallen Assad regime, 20 december 2024; Al Jazeera, Former Assad military officers reconcile with Syria's new authorities, 8 januari 2025, [url](#).

¹⁷⁵ BBC News, Inside a Syrian 'reconciliation centre' where Assad's soldiers give up their weapons, 29 december 2024.

¹⁷⁶ The National, Inside a Syrian 'reconciliation centre' handling soldiers of fallen Assad regime, 20 december 2024; BBC News, Inside a Syrian 'reconciliation centre' where Assad's soldiers give up their weapons, 29 december 2024.

¹⁷⁷ The National, Inside a Syrian 'reconciliation centre' handling soldiers of fallen Assad regime, 20 december 2024.

In principe zou de tijdelijke identiteitskaart bewegingsvrijheid garanderen. Bronnen spraken echter van voormalige militairen aan wie enkele maanden na hun registratie, waarbij hun identiteitskaarten in beslag waren genomen, nog steeds geen permanente identiteitsdocumenten waren verstrekt. Dit verhinderde hen er naar verluidt van buiten hun eigen gebied of regio te reizen, uit angst om bij een controlepost herkend te worden als voormalig militair en als gevolg daarvan problemen te ondervinden.¹⁷⁸

Volgens een bron werden er soms ad hoc besluiten genomen om bepaalde individuen, die vanwege hun voormalige functie nuttig geacht werden door de nieuwe autoriteiten, hun status te laten behouden. Zo kon een voormalige verbindingsofficier met Interpol zijn door de voormalige overheid toegewezen huis en auto naar verluidt voorlopig houden terwijl hij de autoriteiten van dienst was.¹⁷⁹ In een later stadium konden verschillende technische specialisten uit het voormalige militaire apparaat terugkeren naar hun voormalige functies.¹⁸⁰

Onder sommige Syriërs bestond de vrees dat de *taswiya* kon dienen om leden van het veiligheidsapparaat van het Assad-regime te beschermen die tijdens de oorlog van de voorgaande veertien jaar verantwoordelijk waren geweest voor misdaden tegen burgers.¹⁸¹ Opvallend was dat in januari en februari 2025 lokale media en organisaties meldden dat de interim-autoriteiten amnestie had verleend aan enkele hooggeplaatste individuen uit het voormalige regime, zoals Fadi Saqr, een voormalig leider van de *National Defence Forces*-militie (NDF).¹⁸² Volgens bronnen was er tegen eind april 2025 sprake van toenemende spanningen onder veel soennitische Syriërs vanwege het ontbreken van strafrechtelijke procedures tegen dergelijke individuen. Dit vergrootte het risico dat individuen het recht in eigen hand zouden nemen.¹⁸³

2.2.2 Sociaaleconomische impact

Het wegvallen van het veiligheidsapparaat van het voormalige regime had vergaande sociaaleconomische gevolgen voor een deel van de Syrische samenleving. Met de formele ontbinding van het voormalige leger en de veiligheids- en inlichtingendiensten raakten grofweg honderdduizenden mensen hun salaris kwijt.¹⁸⁴ Een onbekend aantal gezinnen kwam zonder (militaire) huisvesting te zitten.¹⁸⁵ Veel militairen hadden na jarenlang in dienst te hebben gezeten een slechte economische uitgangspositie, omdat zij geen enkele opleiding genoten hadden of relevante beroepservaring hadden opgedaan.¹⁸⁶

Velen vreesden te worden uitgesloten van het nieuwe systeem.¹⁸⁷ Deze situatie leidde soms tot protesten. In januari 2025 hielden naar verluidt honderden voormalige politieagenten een *sit-in* op een centraal plein in Damascus. Ze protesteerden vanwege hun ontslag, het verlies van aan hen toegewezen woningen

¹⁷⁸ New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; Orient XXI, *Syria. The Alawites' great dismay*, 22 maart 2025.

¹⁷⁹ The Guardian, *Syria's new rulers invite Assad security officials to surrender*, 13 januari 2025.

¹⁸⁰ Chatham House, *Syria needs security – can Al-Sharaa build a united army to provide it?*, 10 maart 2025.

¹⁸¹ The New Arab, *'Reconciliation centres' for Assad regime personnel spark debate*, 19 december 2024.

¹⁸² The New Arab, *Fury in Syria as reconciled 'war criminal' from Assad regime visits site of Tadamon massacre*, 8 februari 2025.

¹⁸³ X.com, Qalaat al Mudiq, 20 april 2025, [url](#); Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 19*, 21 april 2025.

¹⁸⁴ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

¹⁸⁵ France 24, *Syria's new leaders reckon with reintegrating vestiges of Assad regime*, 18 januari 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 7*, 28 januari 2025.

¹⁸⁶ The Guardian, *Syria's new rulers invite Assad security officials to surrender*, 13 januari 2025; France 24, *Syria's new leaders reckon with reintegrating vestiges of Assad regime*, 18 januari 2025.

¹⁸⁷ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

en de economische situatie waarin zij en hun gezinnen zich als gevolg hiervan bevonden. Sommigen hoopten op re-integratie in de nieuwe politiemacht.¹⁸⁸

2.2.3

Veiligheidsmaatregelen

Het veiligheidsapparaat van het voormalige regime was niet volledig gedemobiliseerd en ontwapend. Volgens bronnen hadden duizenden mannen de *taswiya* vermeden, bijvoorbeeld door naar de bergen van Latakia te vluchten. Dat gold ook voor leden van de gevreesde *mukhabbarat* (de veiligheids- en inlichtingendiensten van het regime), die simpelweg verdwenen leken te zijn, maar nog overal (ondergedoken) zouden zitten.¹⁸⁹ Onder hen waren volgens een andere bron personen die medeplichtig waren aan de brutaalste mensenrechtenschendingen van het voormalige regime, die wisten dat ze geen toekomst zouden hebben in het “nieuwe Syrië”.¹⁹⁰

Tegen eind december 2024 intensiveerden de interim-autoriteiten hun inspanningen om personen op te pakken die ervan verdacht werden banden te hebben met het voormalige regime, waaronder personen die beschuldigd werden van mensenrechtenschendingen.¹⁹¹ De algemene veiligheidstroepen van het interim-ministerie van Binnenlandse Zaken voerden dagelijks zoekacties en gerichte invallen uit in verschillende gebieden, met volgens de onafhankelijke Syrische mensenrechtenorganisatie *Syrian Network for Human Rights* (SNHR) een focus op de provincies Latakia, Homs, Hama en Damascus.¹⁹² Deze acties vonden onder meer plaats in gebieden met een alawitische gemeenschap.¹⁹³ In veel gevallen werden er arrestaties verricht en grote hoeveelheden wapens en munitie in beslag genomen.¹⁹⁴

Naast deze veiligheidsoperaties werden er vanaf de eerste weken na de machtsomwenteling incidenten gedocumenteerd die vermoedelijk wraakacties waren, waaronder moorden, ontvoeringen en brandstichting. De daders werden doorgaans niet bekend en de schaal van dergelijke incidenten bleef onduidelijk.¹⁹⁵ In januari 2025 kwamen er meer berichten naar buiten over executies, uitgevoerd door gewapende personen, van voormalige leden van het veiligheidsapparaat van Assad en voormalige medewerkers van zijn regime.¹⁹⁶

De massale ontslagen en de veiligheidsoperaties door de interim-autoriteiten, gericht op mannen die hun wapens nog niet neergelegd hadden, droegen vanaf de eerste weken na de machtsomwenteling bij aan toenemende onrust en onzekerheid in de kustregio.¹⁹⁷ Tegen eind december 2024 braken er met name in Latakia en Tartous sporadisch gewapende confrontaties uit tussen de door HTS geleide veiligheidstroepen en gewapende personen of cellen.¹⁹⁸ Deze voerden kleinschalige,

¹⁸⁸ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 7*, 28 januari 2025.

¹⁸⁹ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 31; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁹⁰ MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Assad political order*, 16 april 2025.

¹⁹¹ The New York Times, *Syria's new government steps up pursuit of Assad loyalists*, 28 december 2024; AP News, *Syria's embassy in Lebanon suspends services as Lebanon hands over former Syrian army officers*, 28 december 2024; SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025.

¹⁹² SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025; Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 31.

¹⁹³ AP News, *Syria's embassy in Lebanon suspends services as Lebanon hands over former Syrian army officers*, 28 december 2024.

¹⁹⁴ SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025.

¹⁹⁵ EUAA, *Syria: Country Focus*, 21 maart 2025, p. 28.

¹⁹⁶ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 6.

¹⁹⁷ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 6; New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁹⁸ AP News, *Syria's embassy in Lebanon suspends services as Lebanon hands over former Syrian army officers*, 28 december 2024.

gerichte aanslagen uit op de nieuwe veiligheidstroepen.¹⁹⁹ Dit waren cellen of groeperingen die waren voortgekomen uit de (para-)militaire structuren van het Assad-regime. In de volksmond werden zij vaak *fuloul*²⁰⁰ (Arabisch voor overblijfselen) genoemd. Hierna worden zij in dit ambtsbericht aangeduid als de gewapende overblijfselen van het Assad-regime.²⁰¹

Rond eind februari 2025 nam het toenemende geweld door gewapende overblijfselen van het regime vormen aan van een beginnende gewapende opstand, met wortels in de alawitische gemeenschap.²⁰² Verschillende bronnen weten de gespannen situatie in de kustregio onder andere aan de sociaaleconomische gevolgen van het massaal ontslaan van het militaire en veiligheidspersoneel van het voormalige regime. Vele van de hierdoor getroffen mannen kwamen uit alawitische gemeenschappen in Latakia en Tartous, of waren na de machtsomwenteling naar de kustprovincies gevlucht, waardoor deze gebieden onevenredig hard getroffen werden.²⁰³

Voor een beschrijving van de gebeurtenissen in Latakia en Tartous in maart 2025, zie paragraaf 3.3.5.2.

2.3 Nieuw veiligheidsapparaat

De hervorming van de veiligheidssector van de staat en de ontwapening, demobilisatie en re-integratie van de vele en diverse gewapende groepen vormde gedurende de verslagperiode een van de grootste uitdagingen voor de nieuwe centrale autoriteiten.²⁰⁴ Direct na de machtsomwenteling in begin december 2024 begonnen de door HTS geleide interim-autoriteiten aan het opbouwen van een nieuw veiligheidsapparaat uit de brede en losse coalitie van gewapende groepen. In de loop van januari 2025 committeerden het merendeel van de gewapende groepen zich formeel aan het doel van één leger, zonder wapens die buiten de staatscontrole vallen.²⁰⁵

In de praktijk verliep het integratieproces van de lappendeken aan voormalige oppositiegroepen en overige militieën, elk met hun eigen leiders en belangen, echter langzaam en bleef het fragiel.²⁰⁶ Tegen het einde van de verslagperiode was er nog geen professioneel, gecentraliseerd leger.²⁰⁷ Hoewel veel groepen op papier

¹⁹⁹ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

²⁰⁰ Volgens de Syrische academica dr. Rahaf al-Doughli was de term *fuloul* nieuw in Syrië en was het een leenwoord uit het Egyptische lexicon van na het bewind van Mubarak om het oude regime te beschrijven. Al-Doughli beschrijft hoe de term na de val van Assad door Syriërs werd gebruikt ter beschrijving van "voormalige regime commandanten, met een verleden van wreedheden, die zich hadden herpositioneerd te midden van de verschuivende machtsdynamieken van de oorlog." Deze *fuloul* waren "meer dan louter overblijfselen van de oude politieke orde, ze hadden zich ingebed in illegale economieën en maakten gebruik van smokkel, afpersing en oorlogswinstbejag om invloed te behouden." Zie: MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Assad political order*, 16 april 2025.

²⁰¹ In de Engelstalige media en de literatuur doorgaans aangeduid als *regime remnants of Assad loyalists*.

²⁰² Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 31; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

²⁰³ New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²⁰⁴ New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025; Syria in Figures, *External contribution: A panoramic view of the status quo in Syria and the emerging US position*, maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; Syria Revisited, *The new Syrian army: Structure and commanders*, 28 maart 2025.

²⁰⁵ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

²⁰⁶ AP News, *Southern rebels loom large as Syria's new rulers try to form a national army*, 23 januari 2025; Etana, *Syria update #17*, 9 februari 2025; TWI, *Inside the new Syria: The first three months*, 7 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025; MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Assad political order*, 16 april 2025.

²⁰⁷ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; AP News, *Syria flashes signs of peril and promise in a week of violence and diplomacy*, 13 maart 2025; The New York Times, *Syria's*

verbonden waren met het ministerie van Defensie, was er verder over het algemeen weinig concrete vooruitgang geboekt.²⁰⁸ De meeste gewapende groepen bleven semi-autonoom:²⁰⁹ ze ontvingen geen training of salaris van de overheid, bleven in het bezit van hun wapens en loyaal aan hun eigen leiderschap.²¹⁰ Er waren ook nog andere gewapende groeperingen actief die geen enkele banden hadden met de interim-autoriteiten, en burgers die zich hadden bewapend.²¹¹ Er was dan ook geen sprake van een geweldsmonopolie van de overgangsregering in het eigen controlegebied.²¹²

Het proces van militaire integratie werd volgens een bron gekenmerkt door favoritisme en een gebrek aan transparantie rondom de bevelstructuur.²¹³ Binnen het nieuwe veiligheidsapparaat werden functies veelal toegewezen op basis van loyaliteit en andere strategische overwegingen, in plaats van expertise en professionaliteit.²¹⁴ De officieren en manschappen van het veiligheidsapparaat bestonden verder vrijwel enkel uit soennieten.²¹⁵

Na de machtsomwenteling fungeerde het MOC aanvankelijk als een vervangend militair apparaat, terwijl de *General Security Service* (GSS) diende als een soort hybride veiligheids- en politiemacht onder het ministerie van Binnenlandse Zaken.²¹⁶ Ondertussen werkten de autoriteiten aan het heropbouwen van een politiemacht.²¹⁷

2.3.1

Vorming nationaal leger

Op 17 december 2024 verklaarde HTS-leider Al-Sharaa dat alle gewapende groeperingen ontbonden zouden worden en zouden worden geïntegreerd in de gelederen van het ministerie van Defensie.²¹⁸ Op 24 december 2024 kwam Al-Sharaa met een aantal commandanten van diverse gewapende facties bijeen om te overleggen over de ontwapening en opheffing van de facties, en hun integratie in een nationaal leger onder het ministerie van Defensie.²¹⁹ Op 25 december meldden de interim-autoriteiten dat ze een akkoord hadden bereikt met gewapende groepen over hun opheffing en integratie. Al-Sharaa verklaarde dat de autoriteiten "absoluut niet zouden toestaan dat er wapens in het land zijn die buiten de staatscontrole vallen".²²⁰

struggle to unify military was evident in outburst of violence, 17 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; AFP, *Who are Syria's new security forces?*, 2 mei 2025; This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria* [18.2025], 8 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²⁰⁸ The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025.

²⁰⁹ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

²¹⁰ AP News, *Syria flashes signs of peril and promise in a week of violence and diplomacy*, 13 maart 2025; The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; Al Jazeera, *'Don't trust anyone': Have Syria's Alawites lost faith in new government?*, 20 maart 2025; AFP, *Who are Syria's new security forces*, 2 mei 2025.

²¹¹ The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025.

²¹² The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²¹³ MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Asad political order*, 16 april 2025.

²¹⁴ New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025; MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Asad political order*, 16 april 2025.

²¹⁵ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

²¹⁶ BBC News, *Syria frontline patrol: the rebel gunmen who now police the streets*, 17 december 2024, [url](#); MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; vertrouwelijke bron, januari 2025.

²¹⁷ France 24, *Syria's new HTS-led regime reinforces police force with the help of its fighters*, 19 januari 2025; Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025.

²¹⁸ The Guardian, *Syrian HTS leader says rebel factions that overthrew Assad will be 'disbanded'*, 17 december 2024.

²¹⁹ Reuters, *Syrian ex-rebel factions agree to merge under defence ministry*, 24 december 2024; BBC Monitoring, *Analysis: Why are hardliners against surrendering weapons to new Syrian state?*, 3 januari 2025.

²²⁰ AFP, *South Syria fighters reluctant to give up weapons: spokesman*, 10 januari 2025.

Het ministerie van Defensie zette een aantal legerdivisies op en benoemde officieren aan het hoofd van de divisies.²²¹ Volgens bronnen zou het ministerie ook een luchtmacht en een Republikeinse Garde vormen.²²² Het ministerie van Defensie maakte op 29 december 2024 tientallen hoge benoemingen in het leger bekend. Tussen de hoge officieren zaten leden van HTS, leiders van aan HTS gelieerde facties, oud-legerofficieren die aan het begin van de oorlog gedeserteerd waren en verschillende buitenlandse strijders, onder wie drie die naar verluidt de rang van brigadegeneraal kregen.²²³

De benoemingen van hoge officieren toonden volgens bronnen aan dat deze, evenals voorheen onder het Assad-regime, meer op loyaliteit dan op competentie gebaseerd waren.²²⁴ Hoge rangen werden voornamelijk toegekend aan personen die in de jaren voorafgaand aan de val van het regime loyaliteit aan HTS hadden getoond, onder wie buitenlanders van verschillende nationaliteiten.²²⁵

Op 31 december 2024 volgde de benoeming van Murhaf Abu Qasra tot interim-minister van Defensie. Onder zijn toezicht werden in de daaropvolgende weken de gesprekken met diverse gewapende groepen over integratie in het ministerie doorgezet.²²⁶ Tientallen gewapende groepen, het merendeel van de gewapende groepen die tegen het Assad-regime hadden gevochten, sloten zich in januari 2025 formeel aan bij het nieuwe nationale leger, onder het ministerie van Defensie.²²⁷

Volgens minister van Defensie Abu Qasra zouden de groepen die zich bij Defensie aansloten niet in hun huidige vorm kunnen blijven bestaan en zouden alle facties uiteindelijk worden ontbonden.²²⁸ In theorie zouden de facties, hun commandanten en strijders worden herverdeeld over nieuwe gebieden. De reden hiervoor was volgens een bron het tegengaan van wraakacties en het voorkomen dat leiders van facties als lokale krijgsheren in hun eigen gebied bleven en uiteindelijk de georganiseerde misdaad zouden aanwakkeren.²²⁹

Volgens een bron was HTS in februari 2025 bezig zich op te heffen.²³⁰ De strijders van HTS werden ondergebracht bij het leger en de algemene veiligheidstroepen onder respectievelijk de (door leden van HTS geleide) ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken.²³¹ Het was niet duidelijk in hoeverre HTS daadwerkelijk was opgegaan in staatsinstellingen. Volgens een bron had HTS weliswaar al vroeg in december de taal en symbolen van de staat geadopteerd, maar bestonden nieuwe instituties als de algemene veiligheidstroepen eind april 2025 in de kern nog uit militaire eenheden van HTS.²³² In de praktijk zouden sommige voormalige HTS-strijders in februari nog steeds als zodanig te onderscheiden zijn, doordat zij nog steeds SSG-insignes uit Idlib op hun uniformen droegen.²³³

²²¹ New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025; Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

²²² New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²²³ France 24, *'Foreign jihadists' in Syria leader's pick for army officers: monitor, experts*, 30 december 2024; Reuters, *Syria appoints some foreign Islamist fighters to its military, sources say*, 31 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Tajik given key position in new Syrian army*, 6 januari 2025.

²²⁴ New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025; Syria in Transition, *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025.

²²⁵ New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025.

²²⁶ BBC Monitoring, *Syrian defence ministry begins 'sessions' to integrate armed factions*, 6 januari 2025.

²²⁷ TWI, *The status of Syria's transition after two months*, 12 februari 2025; AP News, *Syria flashes signs of peril and promise in a week of violence and diplomacy*, 13 maart 2025.

²²⁸ The Washington Post, *Syria could allow Russia to keep its bases, new defense minister says*, 6 februari 2025.

²²⁹ Syria Weekly, *10 key takeaways from Syria*, 10 februari 2025.

²³⁰ Syria Weekly, *10 key takeaways from Syria*, 10 februari 2025.

²³¹ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025.

²³² AFP, *Who are Syria's new security forces?*, 2 mei 2025.

²³³ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025.

Afgezien van een serie formele stappen verliep de integratie van de overige gewapende groepen in de praktijk langzaam.²³⁴ Minister Abu Qasra had in januari 2025 verklaard te hopen het integratieproces vóór 1 maart af te ronden, wat de beoogde datum was voor het aantreden van de overgangsregering.²³⁵

Tegen het einde van de verslagperiode bleven vele gewapende groepen voornamelijk buiten de volledige controle van de overgangsregering.²³⁶ De facties van het SNA waren in naam verbonden aan het ministerie van Defensie, maar hadden volgens bronnen feitelijk nog steeds een eigen bevelstructuur.²³⁷ In het zuiden verzetten de leiders van gewapende groepen in Daraa en Suweida zich tegen (voornamelijk op onderhandelingen gerichte) pogingen om hun groepen onder staatscontrole te brengen (zie paragraaf 2.3.1).²³⁸ Verschillende facties in Daraa maakten zich onder meer zorgen over hun representatie in de nieuwe militaire structuur. In het naastgelegen Suweida eisten druzische milities meer politieke autonomie en garanties.²³⁹ Er leek tegen het einde van de verslagperiode enige vooruitgang in het proces te komen in Daraa, maar met name de relatie van de autoriteiten met Suweida bleef complex (zie paragraaf 3.3.3.3).²⁴⁰ De integratie van gewapende groepen in het zuiden werd verder gecompliceerd door de Israëlische militaire opstelling (zie paragraaf 3.2).²⁴¹ Tot slot sloten de interim-autoriteiten en de SDF op 10 maart 2025 een overeenkomst om het civiele en militaire apparaat van de SDF in de centrale staat te integreren. De twee partijen verschilden echter nog sterk van mening over hoe dit in de praktijk gebracht moest worden (zie paragrafen 1.2.2 en 2.1.4).

Verschillende uitdagingen stonden de vereniging van de voormalige oppositiegroepen en andere milities in de weg. Allereerst beschikten de interim-autoriteiten niet over de financiële middelen om salarissen te kunnen betalen. Zolang dit het geval was, zouden groepen er niet toe aangezet worden om zich onder één bevelstructuur aan te sluiten en zou het ministerie van Defensie geen volledige controle over alle gewapende groepen kunnen uitoefenen.²⁴² Aan de andere kant was het volgens een bron ook de vraag of voormalige rebellenleiders, die op onafhankelijke wijze geld verdienden met bijvoorbeeld smokkelpraktijken, afpersing aan controleposten of het heffen van onofficiële grensbelastingen, zich zouden laten overtuigen om een staatssalaris te accepteren.²⁴³ De SNA-facties bijvoorbeeld, hadden volgens een bron veel te verliezen bij integratie, inclusief illegale inkomsten verwervende praktijken in de gebieden die zij controleerden.²⁴⁴ Bovendien ontvingen sommige SNA-strijders volgens verschillende bronnen nog steeds salarissen van Turkije.²⁴⁵

²³⁴ TWI, *Inside the new Syria: The first three months*, 7 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

²³⁵ Reuters, *Syrian defence minister rejects Kurdish proposal for its own military bloc*, 19 januari 2025.

²³⁶ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²³⁷ Al Jazeera, *'Don't trust anyone': Have Syria's Alawites lost faith in new government?*, 20 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²³⁸ Foreign Affairs, *Syria's uncertain new order*, 11 april 2025.

²³⁹ New Lines Magazine, *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025.

²⁴⁰ Syria in Figures, *External contribution: A panoramic view of the status quo in Syria and the emerging US position*, maart 2025.

²⁴¹ TWI, *Inside the new Syria: The first three months*, 7 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁴² Al Jazeera, *'Don't trust anyone': Have Syria's Alawites lost faith in new government?*, 20 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²⁴³ The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025.

²⁴⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁴⁵ TWI, *Inside the new Syria: The first three months*, 7 maart 2025; Arab Reform Initiative, *Post-War Syria: Paths to stability* (webinar), 5 mei 2025, [url](#); Al Majalla, *Much-maligned Syrian commander rebuts massacre claims*, 10 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

Daarnaast bleven diverse groepen zich uit een gebrek aan vertrouwen in de door HTS-geleide centrale autoriteiten terughoudend opstellen tegenover ontwapening. Onder leiders van verschillende gewapende groepen bestond reeds wantrouwen jegens HTS, die te maken hadden met loyaliteit aan tribale verbanden of grieven uit de voorgaande oorlogsjaren. Dit creëerde volgens bronnen een soort veiligheidsdilemma, waarbij deze leiders het inleveren van de wapens en het ontbinden van de groep als een risico zagen.²⁴⁶

2.3.2 Algemene veiligheidstroepen

De interim-autoriteiten vertrouwden op voormalige HTS-strijders en de troepen van gelieerde facties als kern van de nieuwe algemene veiligheidstroepen (*Idarit al-Amn al-'Am*, Engels: *General Security Service*, GSS).²⁴⁷ In tegenstelling tot het leger in oprichting vormden deze veiligheidstroepen, die grotendeels voortkwamen uit de algemene veiligheids- en inlichtingendienst van HTS en later het voormalige SSG-bestuur in Idlib,²⁴⁸ samenhangende eenheden onder een duidelijke bevelstructuur.²⁴⁹ Ze bestonden feitelijk uit zwaarder bewapende politieagenten die ondersteuning boden terwijl er nieuwe lokale politiekorpsen werden gevormd.²⁵⁰ De GSS kwam zelf echter ook manschappen tekort.²⁵¹

Na de machtsovername in december 2024 zette het door HTS geleide MOC dan ook gelieerde gewapende groepen in om de overbelaste veiligheidstroepen te ondersteunen en gaten in de veiligheidssituatie te dichten.²⁵² Deze MOC-eenheden voerden specifieke operaties uit, gericht op gewapende leden van het veiligheidsapparaat van het voormalige regime, en hielpen bij het patrouilleren in steden en het bemannen van controleposten.²⁵³

De GSS wisten hun bereik snel uit te breiden naar verschillende delen van het land, met name de hoofdstad en centrale steden zoals Aleppo en Hama, maar misten de capaciteit om het hele controlegebied effectief te bestrijken.²⁵⁴ In verschillende gebieden, waaronder Homs, zette de GSS ook nieuwere en minder effectieve troepen in, met rekruten die minimaal getraind waren.²⁵⁵

2.3.3 Politie

Tegen eind december 2024 werden veel eenheden van het MOC naar verluidt teruggetrokken uit steden, naar bases en controleposten, om ruimte te geven aan de GSS en de politie in oprichting.²⁵⁶ Door het wegvallen van de voormalige politiemacht had het interim-ministerie van Binnenlandse Zaken zelfs in de grote

²⁴⁶ AP News, *Southern rebels loom large as Syria's new rulers try to form a national army*, 23 januari 2025; Chatham House, *Syria needs security – can Al-Sharaa build a united army to provide it?*, 10 maart 2025; MERIP, *Syria's New Men. Masculinities and the Post-Assad political order*, 16 april 2025; Enab Baladi, *Jaramana sectarian fuse reveals fragility of new balances*, 8 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025;

²⁴⁷ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

²⁴⁸ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025, p. 31.

²⁴⁹ The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025.

²⁵⁰ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

²⁵¹ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

²⁵² BBC News, *Syria frontline patrol: the rebel gunmen who now police the streets*, 17 december 2024, [url](#); MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

²⁵³ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

²⁵⁴ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

²⁵⁵ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

²⁵⁶ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

steden te maken met een groot capaciteitsgebrek in de handhaving.²⁵⁷ De politie was volgens een bron in bepaalde gebieden op het platteland aanvankelijk zelfs geheel afwezig.²⁵⁸

In de centrale wijken van Damascus bijvoorbeeld, werkten politieagenten van de voormalige GSS uit Idlib.²⁵⁹ De politiemacht in oprichting werkte er vanuit een deel van de voormalige politiebureaus, met een fractie van de capaciteit van de politiemacht van voor de machtsomwenteling.²⁶⁰ De autoriteiten maakten er gebruik van HTS-strijders en vrijwilligers om het gebrek aan mankracht enigszins op te vangen.²⁶¹ De overbelaste politie had te maken met diverse problemen, waaronder stijgende criminaliteit (zie paragraaf 3.5) en geschillen over het eigendom van woningen (zie paragraaf 9.5).²⁶² Daarbij ontvingen politieagenten in de eerste maanden nog geen salaris.²⁶³

2.3.4 Veiligheids- en inlichtingendiensten

Voor zover bekend was er door de interim-autoriteiten vooralsnog één nieuwe inlichtingendienst opgericht onder het ministerie van Binnenlandse Zaken.²⁶⁴ Deze inlichtingendienst verving de diverse, onderling concurrerende inlichtingendiensten van het voormalige Assad-regime.²⁶⁵ Volgens een bron stond de nieuwe inlichtingendienst bekend als de *jihaz al-istikhbarat*.²⁶⁶ Een andere bron stelde dat de autoriteiten beschikten over een surveillancenetwerk, dat was overgenomen van de SSG in Idlib en onder toezicht stond van de minister van Binnenlandse Zaken, Anas Khattab. Khattab, een vertrouweling van Al-Sharaa, was eerder verantwoordelijk voor de veiligheidsdienst van HTS.²⁶⁷

2.3.5 Rekrutering en training

Afgezien van het feit dat de dienstplicht in het controlegebied van de overgangsregering was opgeheven,²⁶⁸ was er in de verslagperiode nog niet veel bekend over de regels en procedures rondom rekrutering voor het leger, de GSS en de politie. Volgens president Al-Sharaa en minister van Defensie Abu Qasra waren er voldoende vrijwilligers voor het leger.²⁶⁹

De werving van nieuwe rekruten voor het veiligheidsapparaat leek aanvankelijk veel respons te krijgen.²⁷⁰ Het ministerie van Binnenlandse Zaken stelde volgens een bron de leeftijd voor toetreding tot de GSS vast op 20 tot 30 jaar. Het ministerie van Defensie had voor zover bekend geen leeftijdsgrens bekendgemaakt voor

²⁵⁷ Syria Revisited, "We need to know what comes next" – Voices from Tartous after Assad, 21 december 2025; France 24, Syria's new HTS-led regime reinforces police force with the help of its fighters, 19 januari 2025; Reuters, Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police, 23 januari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²⁵⁸ Syria Revisited, "We need to know what comes next" – Voices from Tartous after Assad, 21 december 2025.

²⁵⁹ Syria Revisited, "We need to know what comes next" – Voices from Tartous after Assad, 21 december 2025; Reuters, Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police, 23 januari 2025.

²⁶⁰ France 24, Syria's new HTS-led regime reinforces police force with the help of its fighters, 19 januari 2025; Reuters, Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police, 23 januari 2025.

²⁶¹ France 24, Syria's new HTS-led regime reinforces police force with the help of its fighters, 19 januari 2025.

²⁶² Reuters, Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police, 23 januari 2025; Daraj, I'm a female judge in Homs.. What will happen to my career in the new Syria?, 7 april 2025.

²⁶³ The New York Times, Syrians want to go home, but many no longer have one to return to, 13 maart 2025; France 24, Syria's new HTS-led regime reinforces police force with the help of its fighters, 19 januari 2025.

²⁶⁴ The New Arab, Syria Defence Minister to The New Arab: Above all Syria wants peace, 3 februari 2025; The Century Foundation, Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁶⁵ Syria Revisited, "We need to know what comes next" – Voices from Tartous after Assad, 21 december 2025; The New Arab, Syria Defence Minister to The New Arab: Above all Syria wants peace, 3 februari 2025; The Century Foundation, Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria, 17 maart 2025.

²⁶⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁶⁷ The New Arab, Who is Syria's new intelligence chief, Anas Khattab?, 27 december 2024.

²⁶⁸ The New Arab, Why Al-Sharaa's scrapping of conscription for Syrians matters, 16 december 2024.

²⁶⁹ The New Arab, Syria Defence Minister to The New Arab: Above all Syria wants peace, 3 februari 2025; Al Arabiya, 'Thousands' are joining Syria's new army, President al-Sharaa says, 10 februari 2025.

²⁷⁰ AP News, New Syrian officials conduct first police and security cadet graduation post-Assad, 14 januari 2025, [url](#); ICG, The new Syria: Halting a dangerous drift, 28 maart 2025.

toetreding tot het leger.²⁷¹ Voormalige politieagenten die voor de val van Assad overliepen naar de oppositie, waren naar verluidt welkom om zich aan te melden voor de nieuwe politiemacht. Het was nog niet duidelijk of politieagenten die ten tijde van de val van Assad dienden zich in de toekomst voor de nieuwe politiemacht konden aanmelden.²⁷²

Al in begin december 2024 begonnen de interim-ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken met de rekrutering en training van nieuwe soldaten, veiligheidstroepen en politieagenten.²⁷³ De training was zeer beperkt.²⁷⁴ Volgens een reportage van Reuters, eind januari 2025, werden aan de politieacademie in Damascus lichten rekruten klaargestoomd met tiendaagse trainingen, voornamelijk in het omgaan met wapens en de islamitische *shari'a* wetgeving.²⁷⁵ Het was de bedoeling om, zodra de veiligheidssituatie zou verbeteren, de training uit te breiden naar negen maanden, met behulp van een systeem dat door HTS in Idlib was ingevoerd.²⁷⁶

Het militaire en veiligheidsapparaat bestond in de verslagperiode vrijwel enkel uit soennieten. De wervingsacties trokken volgens bronnen bovendien vrijwel alleen soennitische rekruten aan.²⁷⁷ In theorie konden alawieten zich melden bij rekruteringscentra, maar het diepe wantrouwen tussen soennieten en alawieten leidde er volgens bronnen toe dat relatief weinig individuen van laatstgenoemde groep zich aanmeldde.²⁷⁸ Reuters berichtte dat nieuwe rekruten werden gevraagd naar hun geloofsovertuigingen. De focus op religie in de werving en korte training was volgens politieofficiërs een zet die bedoeld was om rekruten een gevoel van moraliteit bij te brengen.²⁷⁹ Het religieuze onderwijs dat aan rekruten werd aangeboden, omvatte volgens het hoofd van de politieacademie in Damascus (die het voormalige hoofd was van de academie van HTS in Idlib) principes van de islamitische jurisprudentie en gedragsregels.²⁸⁰ In maart 2025 waren er berichten dat enkele christelijke mannen zich hadden aangesloten bij de algemene veiligheidstroepen in de door christenen bewoonde regio Wadi Nasara.²⁸¹ Tegen het einde van de verslagperiode was er volgens een bron nog steeds weinig tot geen zichtbare vooruitgang geboekt bij het rekruteren van niet-soennitische inwoners voor de lokale politie en de algemene veiligheidstroepen.²⁸²

Op 27 april kondigde het ministerie van Defensie aan dat het aanmeldingen accepteerde van voormalige militairen die uit het leger van het Assad-regime gedeserteerd waren en die zich opnieuw wilden aanmelden bij de strijdkrachten.²⁸³

2.3.6 Optreden veiligheidsapparaat

Vanaf het moment dat zij Aleppo innamen was het een prioriteit voor het MOC en de latere interim-autoriteiten om de veiligheid en de stabiliteit te garanderen in het

²⁷¹ Syria Direct, *Why the delay in merging Daraa's factions into a new Syrian army?*, 21 februari 2025.

²⁷² Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025.

²⁷³ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²⁷⁴ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

²⁷⁵ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025.

²⁷⁶ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025.

²⁷⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁷⁸ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025; Carnegie, *Rebuilding the Syrian nation: Impressions from the ground*, 23 april 2025.

²⁷⁹ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025.

²⁸⁰ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025.

²⁸¹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁸² Syria Revisited, *Are Damascus' new security reforms a form of federalism?*, 18 mei 2025.

²⁸³ FT, *Syria's defence ministry opens applications for Assad-era troops*, 27 april 2025; Syria Weekly, *April 22-29, 2025*, 29 april 2025.

gebied dat onder hun controle stond.²⁸⁴ De door HTS-geleide autoriteiten handelden snel om de belangrijkste bevolkingscentra te beveiligen.²⁸⁵ Volgens bronnen was het daarbij een prioriteit om de verschillende religieuze gemeenschappen te beschermen.²⁸⁶ Zo hadden zij volgens een bron controleposten opgeworpen buiten christelijke en alawitische steden en dorpen op het platteland van de provincie Hama, onder meer ter bescherming van lokale gemeenschappen tegen mogelijke wraakaanvallen.²⁸⁷ Op 19 april werd de GSS ingezet om kerken in Damascus en overige plaatsen te beschermen, terwijl christenen bijeen kwamen om Pasen te vieren.²⁸⁸

Een andere prioriteit van de autoriteiten was het ontmantelen van drugsnetwerken (zie paragraaf 3.5).²⁸⁹

HTS vertrouwde volgens een bron aanvankelijk vooral op haar eigen eenheden en die van nauwe bondgenoten om de provincies in het westen van het land te beveiligen waar veel verschillende religieuze groepen leefden.²⁹⁰ HTS beschikte over een elite-eenheid, de "Rode Banden" (*Al-Asa'ib al-Hamra*), die naar verluidt veel van de veiligheidsoperaties van de interim-autoriteiten leidde.²⁹¹

Verschillende veiligheidstroepen van de interim-autoriteiten waren gemaskerd. Dit was voor veel Syriërs in het voormalige regimegebied een nieuw fenomeen.²⁹² Naar buiten toe werden de maskers gepresenteerd als een veiligheidsmaatregel, om het personeel te beschermen. Volgens een bron was het dragen van de maskers echter een strategische keuze binnen het veiligheidsapparaat, bedoeld om te intimideren. Deze manier van macht projecteren diende daarnaast om de fragiliteit van de veiligheidsinstituties te maskeren, aldus de bron. In april 2025 vaardigde de GSS een nieuwe richtlijn uit die leden van de veiligheidstroepen in Damascus verbood om in het openbaar een masker te dragen, tenzij ze een speciale opdracht uitvoerden. Dit verbod werd naar verluidt niet breed gehandhaafd.²⁹³

Al vrij snel zetten de autoriteiten in verschillende delen van het land speciale telefoonlijnen op voor burgers om criminaliteit te melden.²⁹⁴ Bronnen gaven aan dat de autoriteiten over het algemeen snel reageerden op meldingen van misstanden/misdaden en actie ondernamen om de orde te handhaven, zeker wanneer het serieuze incidenten betrof die mogelijk de stabiliteit konden verstoren of meldingen van mishandeling door leden van het veiligheidsapparaat.²⁹⁵ Ze hadden echter niet de middelen en niet genoeg veiligheidstroepen om alle gebieden te bestrijken.²⁹⁶ Daarnaast ontbrak het veelal aan de capaciteit om incidenten te voorkomen.²⁹⁷

²⁸⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁸⁵ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

²⁸⁶ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁸⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁸⁸ Enab Baladi, *Protection of Christian holidays in Syria: Relief amid security presence*, 21 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; Syria Revisited, *A Christian activist's hopes for the future*, 6 mei 2025.

²⁸⁹ CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁹⁰ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

²⁹¹ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

²⁹² Al Jumhuriya, *From fallen statues to masked men*, 14 april 2025.

²⁹³ MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Assad political order*, 16 april 2025.

²⁹⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁹⁵ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025;

vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁹⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

²⁹⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

In de eerste drie maanden dat het interim-bestuur aan de macht was, zorgde ze volgens verschillende bronnen voor relatieve rust in een groot deel van zijn controlegebied. De autoriteiten slaagden erin door wraak gedreven geweld te beperken tot losse incidenten. Ze probeerden volgens bronnen represailles tegen personen met (vermeende) banden met het voormalige regime te voorkomen.²⁹⁸ Daarnaast traden ze op tegen personen die zich schuldig maakten aan gewelddadige wraakacties, ontvoeringen en het onteigenen van eigendommen, ook wanneer het individuen uit de eigen achterban of van andere gewapende facties betrof.²⁹⁹ Verder waren er voorbeelden bekend waarbij de autoriteiten leden van het veiligheidsapparaat arresteerden wanneer er misstanden jegens burgers gemeld werden.³⁰⁰

In de praktijk waren er verschillen tussen de manier waarop verschillende elementen van het nieuwe veiligheidsapparaat optraden als het ging om ordehandhaving en de verhoudingen met lokale gemeenschappen. De overgangsregering bleef afhankelijk van lokaal gevestigde gewapende groepen, waaronder voormalige SNA-facties, om de orde te handhaven. De GSS en gewapende groepen voerden onder meer in gebieden met niet-soennitische gemeenschappen een dialoog met lokale leiders over veiligheidsgelateerde kwesties.³⁰¹ De verscheidenheid aan militaire en veiligheidstroepen die in de verschillende regio's waren ingezet, had volgens een bron bijgedragen aan verschillen in de ervaringen in deze gebieden.³⁰² Volgens een andere bron werd de GSS door veel mensen gerespecteerd om de discipline van de veiligheidstroepen.³⁰³ Bepaalde SNA-facties, die formeel verbonden waren met het ministerie van Defensie, zorgden lokaal voor onrust.³⁰⁴

In tegenstelling tot hoe het veiligheidsapparaat van het Assad-regime functioneerde³⁰⁵, was er na de machtsomwenteling voor zover bekend geen sprake van wijdverspreide corruptie bij controleposten. Burgers hoefden geen steekpenningen te betalen.³⁰⁶ SNA-groepen in het noorden van Syrië vormden hierop een uitzondering, volgens een bron. Daar zag je nog steeds dat groepen en strijders inkomsten verwierven middels omkoping. Het was volgens de bron niet duidelijk of SNA-facties en strijders die naar hun oorspronkelijke woonplaatsen waren teruggekeerd daar dezelfde gedragspatronen vertoonden.³⁰⁷

Voor informatie over arrestaties door het nieuwe veiligheidsapparaat en omstandigheden in detentie, zie de paragrafen 8.3 tot en met 8.5.

2.4 Militaire dienstplicht in het DAANES-gebied

Volgens een bron waren er in het DAANES-gebied geen ontwikkelingen op het gebied van de militaire dienstplicht.³⁰⁸ Zie voor meer informatie paragraaf 2.2.2 van het algemeen ambtsbericht Syrië van december 2024.

²⁹⁸ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

²⁹⁹ BBC News, *Syria frontline patrol: the rebel gunmen who now police the streets*, 17 december 2024, [url](#); ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

³⁰⁰ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 7*, 28 januari 2025.

³⁰¹ MEI, *Governing the day after in Syria*, 19 december 2024; Enab Baladi, *Protection of Christian holidays in Syria: Relief amid security presence*, 21 april 2025.

³⁰² MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

³⁰³ Vertrouwelijke bron, april 2025.

³⁰⁴ Le Monde, *Syria's infernal cycle of revenge: 'I don't trust men from my own community'*, 18 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

³⁰⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 41-42.

³⁰⁶ Carnegie, *The view from Damascus*, 13 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

³⁰⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

³⁰⁸ Vertrouwelijke bron, april 2025.

2.5 Rekrutering van minderjarigen

Volgens verschillende bronnen vond er in het noordoosten rekrutering plaats van Koerdische en Arabische minderjarigen en jongvolwassenen, zowel jongens als meisjes, door de Koerdische groep Revolutionaire Jeugdbeweging van Syrië. Zij kwamen veelal terecht bij gewapende groepen die gelieerd waren aan de SDF.³⁰⁹

³⁰⁹ SNHR, *Girl named Malak Kawa Abdou abducted by SDF in Aleppo, March 24, 2025*, 25 maart 2025; Enab Baladi, *SDF-Damascus agreement in Aleppo: A test balloon for broader consensus*, 7 april 2025; SOHR, *Ongoing violations. "Revolutionary Youth" continues to recruit children in north-eastern Syria and SOHR calls for "Autonomous Administration to intervene*, 9 april 2025; SNHR, *SDF abducts a girl named Sulava Qader in Aleppo, April 10, 2025*, 12 april 2025; SNHR, *SDF abducts a girl named Rujin Ahmad in Hasaka, April 16, 2025*, 21 april 2025.

3 Veiligheidssituatie

3.1 Algemeen beeld

De veiligheidssituatie in Syrië was gedurende de gehele verslagperiode volatiel.³¹⁰ In deze paragraaf volgt een beknopt overzicht van de verschillende gewapende conflicten en buitenlandse militaire operaties in Syrië in de eerste vijf maanden na de machtsomwenteling van begin december 2024, alsmede van andere relevante factoren die de veiligheidssituatie beïnvloedden. In de rest van dit hoofdstuk wordt hier in meer detail op ingegaan, waarbij onder meer per regio verschillende vormen van geweld en – waar mogelijk – waarneembare trends beschreven worden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de veiligheidssituatie, naast volatiel, in hoge mate gefragmenteerd was.³¹¹ Dit betekent dat geweldsniveaus fluctueerden en het beeld van de veiligheidssituatie per gebied (in de steden zelfs per wijk) en per week kon verschillen.³¹²

Er was na de val van het Assad-regime in december 2024 nog steeds sprake van verschillende, actieve gewapende conflicten in het land. In het noorden, in de provincie Aleppo, escaleerde tussen december 2024 en maart 2025 het conflict tussen het door Turkije gesteunde SNA en de door Koerden geleide SDF (zie paragraaf 3.3.6). In het noordwesten, in de provincies Latakia en Tartous, kregen de nieuwe autoriteiten te maken met een opstand van gewapende overblijfselen van het veiligheidsapparaat van het Assad-regime³¹³ wat in maart 2025 leidde tot een escalatie van (deels) sektarisch geweld, met honderden burgerdoden tot gevolg (zie paragraaf 3.3.5.2). Deze beide ontwikkelingen leidden tot grootschalige ontheemding (zie 4.1). In het westen was het Syrisch-Libanese grensgebied in februari en maart 2025 het toneel van grensoverschrijdende gevechten (zie paragraaf 3.3.1). In het oosten was ISIS nog steeds actief. Na een periode van verminderde activiteit direct na de machtsomwenteling, begon ISIS vanaf ongeveer februari 2025 zijn aanvallen gestaag op te voeren (zie paragraaf 3.4).

Buitenlandse militaire invloedssferen en operaties in Syrië beperkten mede het vermogen van de overgangsregering om de volledige controle over haar grondgebied uit te oefenen.³¹⁴ Het Israëlische leger bombardeerde in de verslagperiode militaire doelwitten in zeker acht provincies, bezette een voorheen gedemilitariseerde bufferzone en trok dieper het zuidwesten van Syrië binnen. Israël eiste daarnaast een 'gedemilitariseerd zuiden' en stelde de druzen in Syrië militair te

³¹⁰ L'Orient Today, *In Syria, the fear of collapse*, 8 maart 2025; ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; UN News, *Syria: UN envoy warns of escalating violence in Syria*, 30 april 2025; UN OHCHR, *UN Syria Commission: Fresh clashes and Israeli intervention threaten fragile peace*, 2 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

³¹¹ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

³¹² Zie bijvoorbeeld de wekelijkse updates van de gezaghebbende blogs *Syria Weekly* (focus op heel Syrië; [url](#)) en *Syria Revisited* (focus op westelijk Syrië, met nadruk op gebieden waar verschillende religieuze bevolkingsgroepen leven; [url](#)), bijgehouden door respectievelijk de onderzoekers/analisten Charles Lister en Gregory Waters, over de veiligheidssituatie en de activiteiten van het veiligheidsapparaat van de nieuwe centrale autoriteiten; *Syria Weekly, Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; *Syria Revisited, Rebuilding security in new Syria: Week 22*, 15 mei 2025; *Syria Weekly, Weekly data update (May 6-13, 2025)*, 15 mei 2025; *Syria Revisited, Rebuilding security in new Syria: Week 23*, 19 mei 2025.

³¹³ Dit zijn strijdgroepen die zijn voortgekomen uit de (para-)militaire structuren van het Assad-regime. In de volksmond worden zij vaak aangeduid als 'overblijfselen' (Arabisch: *fuloul*). Hierna worden zij in dit ambtsbericht de gewapende overblijfselen uit het veiligheidsapparaat van het Assad-regime genoemd.

³¹⁴ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

zullen steunen in het geval van een confrontatie tussen de gemeenschap en de centrale autoriteiten in Damascus.³¹⁵

In het noordoosten van Syrië werd de stabiliteit van het DAANES-bestuur bedreigd door de mogelijkheid dat Amerikaanse anti-ISIS coalitie troepen zich zouden terugtrekken.³¹⁶ Het was mede de Amerikaanse militaire aanwezigheid die het DAANES-gebied overeind hield, omdat zij de veiligheidsstructuur garandeerden voor de SDF-leiding.³¹⁷ In april 2025 begon de VS daadwerkelijk met het terugtrekken van honderden troepen uit het noordoosten.³¹⁸

Sektarische spanningen laaiden verschillende keren op tot hevig en grootschalig geweld.³¹⁹ De veiligheidssituatie was in dit opzicht bijzonder fragiel in de kustprovincies Latakia en Tartous, en in de stad Homs en omliggende gebieden.³²⁰ Na een geweldsescalatie in Latakia en Tartous begin maart 2025, waarbij honderden alawitische burgers gedood werden, bleef de situatie er gespannen (zie paragraaf 3.3.5.3).³²¹ Eind april en begin mei 2025 vond er opnieuw een geweldsescalatie plaats, ditmaal in overwegend druzische gebieden bij Damascus en in de provincie Suweida (zie paragrafen 3.3.2.8 en 3.3.3.3). Beide geweldsescalaties onderstreepten volgens bronnen de uitdaging voor de overgangsregering om gewapende groeperingen en individuen onder controle te houden,³²² en versterkten het wantrouwen onder niet-soennitische bevolkingsgroepen ten opzichte van de door HTS geleide centrale autoriteiten.³²³

Terwijl stappen van de overgangsregering op het gebied van overgangsjustitie (*transitional justice*) uitbleven, namen gewapende groeperingen en individuen het recht in eigen hand, met door wraak gedreven ontvoeringen en moorden tot gevolg.³²⁴

Bronnen stelden in april 2025 dat er onder sommige soennitische gemeenschappen in met name Centraal- en West-Syrië een aangewakkerd sektarisme waarneembaar was, met een toenemende roep om wraak tegen alawieten.³²⁵ Er waren verschillende radicale groeperingen actief die zich richtten tegen personen die beschuldigd werden van misdaden onder het Assad-regime, en op alawieten.³²⁶ Een

³¹⁵ Reuters, 'There is no blank check': Syrian leader told to rein in jihadis, 26 maart 2025.

³¹⁶ Reuters, US military poised to slash troops in Syria, officials say, 16 april 2025.

³¹⁷ MEE, The long path to recovery in northeastern Syria, 11 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

³¹⁸ The New York Times, U.S. is withdrawing hundreds of troops from Syria, 17 april 2025.

³¹⁹ New Lines Magazine, Sectarian violence simmers in Homs, 10 maart 2025; ICG, Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions, 2 mei 2025; Al Majalla, Syria's sectarian violence is a ticking time bomb, 3 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

³²⁰ New Lines Magazine, Sectarian violence simmers in Homs, 10 maart 2025; Syria Direct, Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city, 9 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

³²¹ The Century Foundation, Will sectarian massacres derail Syria's transition?, 11 maart 2025; Syria Direct, As Jableh picks up the pieces, can residents overcome 'sectarian tensions?', 12 maart 2025; Atlantic Council, EIP & MEI, Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad, 13 maart 2025, p. 32; The New Arab, Three members of one family kidnapped, killed in Syria's Latakia, 24 maart 2025; Al Majalla, Security along the Syrian coast is a work-in-progress, 28 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

³²² The Century Foundation, Will sectarian massacres derail Syria's transition?, 11 maart 2025; The New York Times, Clashes erupt in Damascus outskirts, killing 9, 29 april 2025; LA Times, Israel launches attack in Syria to protect Druze minority, 30 april 2025.

³²³ ICG, Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions, 2 mei 2025; The New York Times, 'We're all in one ship': Druze in Syrian town rocked by violence agree to disarm militias, 3 mei 2025; The Syria Report, Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition, 6 mei 2025; Le Monde, Syrian President Ahmed al-Sharaa, weakened by sectarian violence, looks to rebuild ties with France, 7 mei 2025; The Washington Post, As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening, 10 mei 2025; Syria Revisited, Rebuilding security in new Syria: Week 21, 12 mei 2025.

³²⁴ Vertrouwelijke bron, mei 2025.

³²⁵ Foreign Affairs, Syria's uncertain new order, 11 april 2025; Syria Revisited, Rebuilding security in new Syria: Week 19, 21 april 2025; BBC Monitoring, Briefing: Syrian jihadist group 'executes' hostages following prisoner release, 29 april 2025; Le Monde, Syrian president Ahmed al-Sharaa, weakened by sectarian violence, looks to rebuild ties with France, 7 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

³²⁶ BBC Monitoring, Briefing: New Syria jihadist group claims ongoing attacks on Alawites, 21 april 2025; L'Orient Today, The long road to justice in post-Assad Syria, 4 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

van de groeperingen, *Saraya al-Sunnah*, claimde aanvallen op alawieten in meerdere provincies.³²⁷

Volgens bronnen vormden door wraak gedreven moorden, gepleegd door groepen of individuen die buiten de wet opereerden, vanaf half april 2025 een steeds belangrijkere bron van geweld³²⁸ in Syrië.³²⁹ Deze aanvallen waren doorgaans gericht tegen personen die geassocieerd werden met het Assad-regime, door banden met het leger, de inlichtingendiensten of de zakenelite van het voormalige regime, of doordat men deel uitmaakte van de alawitische bevolkingsgroep.³³⁰ Door wraak gedreven moorden op ex-leden (zowel soennieten en alawieten)³³¹ van het voormalige veiligheidsapparaat en op alawitische burgers kwamen eind april en begin mei 2025 vooral voor in de provincies Latakia, Aleppo, Hama, Homs en Damascus.³³²

Gewapende groeperingen en individuen maakten gebruik van een gedeeltelijk machtsvacuüm in het voormalige regimegebied.³³³ Buiten Damascus en de jarenlang door HTS gedomineerde noordwestelijke provincie Idlib had de overgangsregering haar autoriteit nog niet volledig gevestigd en was de mate van controle over gewapende groepen enigszins beperkt.³³⁴ Er waren nog vele verschillende gewapende groepen actief, die in verschillende mate onafhankelijk opereerden van het ministerie van Defensie. Op lokaal niveau vormden deze diverse groeperingen tot op zekere hoogte de *de facto* autoriteiten (zie ook paragraaf 1.2.1).³³⁵ Dit was niet alleen het geval in het zuiden, maar tot op zekere hoogte ook in gebieden in de centrale provincies Hama, Homs en Ruraal Damascus, waar gewapende groepen uit het noorden teruggekeerd waren en – deels in coördinatie met HTS – controle hadden genomen over hun voormalige machtsgebied.³³⁶

Alles bij elkaar genomen was het land in hoge mate gemilitariseerd, met vele gewapende facties en een enorme hoeveelheid wapens in omloop.³³⁷ Daarbij waren er onder de bevolking nog steeds vele, diepe scheidslijnen.³³⁸ Zo waren als gevolg van massaslachtingen tijdens de eerste jaren van de oorlog in rurale gebieden in Hama en Homs vetes ontstaan tussen naburige dorpen, bewoond door verschillende

-
- ³²⁷ BBC Monitoring, *Briefing: New Syria jihadist group claims ongoing attacks on Alawites*, 21 april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.
- ³²⁸ In de Engelstalige media en de literatuur ook wel aangeduid als 'vigilante violence' of 'vigilante justice'.
- ³²⁹ Syria Weekly, *Weekly data update (April 22-29, 2025)*, 1 mei 2025; SOHR, *Amid absence of accountability. 49 people executed in different areas across Syria in ten days*, 11 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (May 13-20, 2025)*, 22 mei 2025.
- ³³⁰ Syria Weekly, *Weekly data update (May 13-20, 2025)*, 22 mei 2025.
- ³³¹ X.com, Gregory Waters, 29 maart 2025, [url](#); Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025.
- ³³² Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 20*, 30 april 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 22-29, 2025)*, 1 mei 2025; SOHR, *Amid absence of accountability. 49 people executed in different areas across Syria in ten days*, 11 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 22*, 15 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.
- ³³³ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.
- ³³⁴ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; The Guardian, *'The streets are empty, no one dares go outside': Syria's Alawites terrorised by revenge killings*, 15 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.
- ³³⁵ Foreign Affairs, *Syria's uncertain new order*, 11 april 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.
- ³³⁶ The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; Le Monde, *Syria's infernal cycle of revenge: 'I don't trust men from my own community'*, 18 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.
- ³³⁷ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.
- ³³⁸ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; Chatham House, *Independent Thinking: Will Syria's new leader rescue or destroy the country?*, 14 maart 2025; The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; Mercy Corps, *Fractured Stability: Communal Tensions, Political Strain, and Emerging Spoilers in Syria*, mei 2025; p. 14; Carnegie, *Syria's misunderstood minority question*, 7 mei 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; The Washington Post, *The fall of Assad's informant state leaves Syria riven by betrayals*, 19 mei 2025.

bevolkingsgroepen.³³⁹ Volgens een bron speelden zelfs nog grieven uit de jaren tachtig, in verband met de gewelddadige onderdrukking door het regime van de voormalige president Hafez al-Assad van een opstand in Hama³⁴⁰ in 1982. Vele burgers koesterden diepe wrok over onrecht uit het verleden en vonden dat daaraan tegemoet moest worden gekomen.³⁴¹ Dergelijke sentimenten leidden er in gevallen toe dat sommige soennitische Syriërs geweld tegen alawitische landgenoten steunden, dan wel dat zij er onverschillig tegenover stonden.³⁴²

Binnen deze instabiele context droegen wijdverspreide desinformatie en haatspraak op de sociale media bij aan angst en spanningen. In bepaalde gevallen voedde dit (sektarisch) geweld.³⁴³ Dit was heel duidelijk het geval geweest voorafgaand aan en tijdens de geweldsescalatie in Tartous en Latakia begin maart 2025³⁴⁴ (zie paragraaf 3.3.5.2); en bij de geweldsescalatie in door druzen bewoonde voorsteden van Damascus, Jaramana en Ashrafiyet Sahnaya, eind april 2025 (zie paragraaf 3.3.2.8).³⁴⁵ Desinformatie speelde soms ook heel lokaal een rol in de escalatie van geweld, bijvoorbeeld tussen families of tribale groepen.³⁴⁶

Voor veel burgers werd de veiligheidssituatie verergerd door een ernstig tekort aan elektriciteit, waardoor straten en soms hele stadswijken – van Latakia en Tartous³⁴⁷ tot Homs³⁴⁸ en Suweida³⁴⁹ – 's nachts donker waren.³⁵⁰ Afhankelijk van de lokale situatie waren het bijvoorbeeld sektarische spanningen of criminaliteit waardoor veel burgers, gelet op de aanwezigheid van diverse gewapende actoren, niet meer na zonsondergang naar buiten durfden.³⁵¹ Er was feitelijk sprake van een zelfopgelegde avondklok.³⁵²

Tot slot maakten bronnen zich zorgen over verdere fragmentatie en geweld in Syrië als gevolg van de uitzichtloze economische situatie waarin de overgrote meerderheid van de Syriërs verkeerde (zie paragrafen 5.5.1 en 5.5.2). Het was volgens sommige van deze bronnen wachten op de fase waarin wijdverspreide economische wanhoop geweld zou aanwakkeren, mede vanwege het gebrek aan

³³⁹ The Guardian, *'They killed him in cold blood': the cycle of revenge in north-west Syria*, 15 maart 2025.

³⁴⁰ Voor meer informatie over de (intergenerationele) impact van het bloedbad in Hama in 1982 op de Syrische samenleving, zie bijvoorbeeld: AP News, *Why the rebel capture of Syria's Hama, a city with a dark history, matters*, 6 december 2024; The Washington Post, *In Hama, survivors of the Assad family's first massacre can finally speak*, 26 december 2025; MEE, *Violence in Syria may have altered survivor genomes for generations, study suggests*, 7 maart 2025.

³⁴¹ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria: A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025.

³⁴² The National, *'Are you Alawite?': Killings in Syrian village of Arza raise fears of endless sectarian violence*, 14 maart 2025; X.com, Jihad Yazigi, 21 maart 2025, [url](#); Daraj, *The collective psychology of genocide: Syria as a case study*, 22 april 2025; L'Orient Today, *Mira, the forcibly or consensually married student, a reflection of a torn Syrian society*, 10 mei 2025.

³⁴³ Syria Revisited, *An Alawite voice from Homs city*, 12 februari 2025; UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; UN OHCHR, *UN Syria Commission: Fresh clashes and Israeli intervention threaten fragile peace*, 2 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁴⁴ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

³⁴⁵ The New York Times, *Clashes erupt in Damascus outskirts, killing 9*, 29 april 2025; FT, *Sectarian clashes in Syria raise questions about al-Sharaa's rule*, 30 april 2025; Al Majalla, *Syria's sectarian violence is a ticking time bomb*, 3 mei 2025.

³⁴⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁴⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

³⁴⁸ Syria Revisited, *An Alawite voice from Homs city*, 12 februari 2025; FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025; The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025.

³⁴⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁵⁰ The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025; AP News, *Syrians left in the dark as the interim government struggles to restore electricity*, 28 maart 2025; The Irish Times, *'We are nice people, but poor': After Assad's fall, economic problems are Syrians' biggest concern*, 20 april 2025.

³⁵¹ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025; *Beyond Return: Ensuring Sustainable Recovery & (Re)-Integration in Syria*, mei 2025, p. 13; X.com, Zaina Erhaim, 7 mei 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁵² FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; NRC, *Beyond Return: Ensuring Sustainable Recovery & (Re)-Integration in Syria*, 15 mei 2025, p. 13.

effectieve staatsveiligheidsinstellingen.³⁵³ Syriërs in het hele land leden onder de economische situatie en er was – ook na de aankondigingen, in mei 2025, door de VS en de EU van de opheffing van sancties – weinig zicht op directe verlichting.³⁵⁴ Bronnen waarschuwden dat de economische wanhoop in het hele land een vruchtbare bodem vormde voor groepen die de nieuwe politieke orde wilden ondermijnen of omverwerpen.³⁵⁵

Voor een cijfermatig overzicht van geregistreerde geweldsincidenten en burgerslachtoffers per provincie, zie bijlages 10.6 en 10.7.

3.2 Israëlische militaire activiteiten

3.2.1 Grondoperaties en luchtaanvallen

Na de val van het Assad-regime bezette het Israëlische leger grondgebied in het zuidwesten van Syrië en voerde het met regelmaat luchtaanvallen uit op Syrische militaire doelen in verschillende delen van het land.³⁵⁶

Eind februari 2025 waarschuwde de Israëlische premier Benjamin Netanyahu het Syrische interim-bestuur om haar troepen niet ten zuiden van de hoofdstad Damascus in te zetten, waarbij hij ook aangaf “geen enkele bedreiging van de друзische gemeenschap in Zuid-Syrië te tolereren”. Israël eiste de “volledige demilitarisering” van de zuidelijke provincies Quneitra, Daraa en Suweida.³⁵⁷ De Israëlische minister van Defensie, Israel Katz, zei dat het leger de opdracht had gekregen om “een steriele verdedigingszone te creëren, vrij van wapens en terroristische dreigingen in Zuid-Syrië”.³⁵⁸

Israëlische grondtroepen staken direct na de val van Assad de gedemilitariseerde bufferzone langs de door Israël bezette Golanhoogten over – waarmee ze volgens VN-functionarissen de wapenstilstand uit 1974 schonden³⁵⁹ – om strategische posities op Syrisch grondgebied in te nemen, waaronder de Hermonberg.³⁶⁰ Vanaf de Syrische toppen van de berg kon het Israëlische leger volgens een bron zowel Damascus als de Libanese Beqaa-vallei zien liggen.³⁶¹ Hoge Israëlische

³⁵³ ECFR, *The road ahead: Six ways Europeans can urgently support a stable Syria*, 6 maart 2025; UN HRC, *Statement by Paulo Pinheiro, Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic at the 58th Session of the UN Human Rights Council*, 18 maart 2025; Al Jumhuriya, *Europe's tightrope, The EU can do more to help Syria's transition – and faster*, 19 maart 2025; Reuters, *'There is no blank check': Syrian leader told to rein in jihadis*, 26 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

³⁵⁴ ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025; ICG, *What next for Syria after Trump lifts sanctions?*, 15 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁵⁵ Al Jumhuriya, *Europe's tightrope, The EU can do more to help Syria's transition – and faster*, 19 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

³⁵⁶ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 6; ICG, *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025; AP, *Israeli military strikes near Syria's presidential palace after warning over sectarian attacks*, 2 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁵⁷ AP News, *Netanyahu says Israel won't allow Syrian forces 'south of Damascus'*, 24 februari 2025; WSJ, *Israel sees growing threat in Islamists trying to unify Syria*, 4 maart 2025; Arab News, *Why Syrian Druze are placing faith in Damascus and not Israel for security*, 12 maart 2025; The Jordan Times, *Syrian Druze plan first Israel pilgrimage: source close to delegation*, 13 maart 2025; BBC Monitoring, *Explainer: Why is Israel pushing for ties with Syrian minority groups?*, 21 maart 2025; Trouw, *Israël verdeelt Syrische druzen: 'Ze proberen ons los te weken van de rest'*, 27 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

³⁵⁸ The National, *Why is Israel still bombing Syria?*, 30 maart 2025.

³⁵⁹ AP News, *Israeli strikes in southwestern Syria kill 6 people as troops clash with residents*, 25 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

³⁶⁰ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 6; ICG, *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025.

³⁶¹ ICG, *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025.

functionarissen gaven aan dat het leger daar voor onbepaalde tijd aanwezig zou blijven.³⁶²

De Israëlische luchtmacht voerde tussen 8 en 17 december 2024 grootschalige bombardementen uit in het gehele westen van Syrië, met volgens bronnen tussen de 350 en 600 luchtaanvallen op militaire infrastructuur, wapens en voorraden van de Syrische marine en luchtmacht.³⁶³ Veel luchtaanvallen waren gericht op doelwitten in de provincies Latakia en Tartous. Op 16 december 2024 veroorzaakte een vermoedelijk Israëlische aanval op een wapenopslagplaats bij de stad Tartous een enorme explosie, die ter plaatse naar verluidt geregistreerd werd als een aardbeving met een magnitude 3.³⁶⁴

Na december 2024 ging het Israëlische leger door met grondoperaties en luchtaanvallen.³⁶⁵ Tussen half februari en eind maart 2025 zou het leger zeker 70 grondinvallen in zuidwest-Syrië en minstens 31 luchtaanvallen (in het zuidwesten, bij Damascus, Homs en in de kustprovincies) uitgevoerd hebben.³⁶⁶ Israëlische patrouilles en invallen op Syrisch grondgebied reikten eind maart 2025 volgens een bron tot zeker 12 kilometer voorbij de door Israël ingenomen bufferzone.³⁶⁷

Tussen eind 2024 en maart 2025 hadden Israëlische troepen verder zeker negen militaire posten op Syrisch grondgebied gevestigd.³⁶⁸ De militaire infrastructuur die de troepen daar aanlegden, duidde volgens bronnen op een permanent verblijf.³⁶⁹ Het Israëlische leger versterkte de posities en legde er wegen aan.³⁷⁰ Op 16 april 2025 verklaarde de Israëlische minister van Defensie dat Israëlische troepen voor onbepaalde tijd in de recent veroverde “veiligheidszone” in Syrië – evenals in Gaza en Libanon – zouden blijven.³⁷¹

Begin maart 2025 dreigde Israël met een militaire interventie om de druzen te verdedigen in Jaramana, nabij Damascus.³⁷² Die dreiging volgde op spanningen in de stad tussen veiligheidstroepen van het interim-bestuur en lokale gewapende druzen. Deze waren geëscaleerd toen een lokale militie in Jaramana een lid van de veiligheidstroepen doodde, waarna de autoriteiten er een groots opgezette veiligheidsoperatie begonnen (zie paragraaf 3.3.2.8).³⁷³

Op 25 maart 2025 kwamen in het dorp Koya in de provincie Daraa zeker zes personen om bij een confrontatie tussen Israëlische troepen en bewoners.

³⁶² The Times of Israel, *Atop Mt. Hermon, Katz says Syrian leader will see indefinite IDF deployment*, 11 maart 2025.

³⁶³ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 6; Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

³⁶⁴ The National, *Israeli strike on Syrian weapons depot shows up on earthquake charts*, 16 december 2024; The National, *Why is Israel still bombing Syria?*, 30 maart 2025.

³⁶⁵ Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025; AP News, *Israeli military strikes near Syria's presidential palace after warning over sectarian attacks*, 2 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁶⁶ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.

³⁶⁷ Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.

³⁶⁸ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025; ICG, *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025.

³⁶⁹ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁷⁰ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025.

³⁷¹ AP News, *Israeli defense minister says troops will remain in Gaza, Lebanon and Syria indefinitely*, 16 april 2025.

³⁷² AP News, *Israel's military is told to prepare to defend a Druze community outside Syria's capital*, 1 maart 2025; The New Arab, *Israel accused of targeting Syria under pretext of 'protecting Druze' in Jaramana*, 2 maart 2025; Al Jazeera, *Syrian forces deployed in Jaramana to end unrest*, 3 maart 2025; MEE, *Jaramana: The Damascus suburb targeted by Israel*, 4 maart 2025; The Syrian Observer, *Druze spiritual leader rejects separatism as Israeli flag burns in Suweida*, 5 maart 2025.

³⁷³ Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.

Israëlische troepen hadden naar verluidt tankvuur en een droneaanval ingezet tegen een groep gewapende bewoners die zich tegen hen verzetten.³⁷⁴

Op 2 mei 2025 kwamen naar verluidt vier personen om bij een droneaanval op een boerderij ten westen van Suweida, die door bronnen toegeschreven werd aan het Israëlische leger. De vier mannen zouden de drone hebben beschoten, waarna de drone terugvuurde en hen doodde.³⁷⁵

3.2.2 *Gevolgen voor burgers*

Naast dodelijke slachtoffers veroorzaakten de Israëlische militaire invallen in het zuidwesten van Syrië lokaal ontheemding (zie paragraaf 4.1) en hadden ze verdere gevolgen voor de lokale bevolking.³⁷⁶ Israëlische troepen zetten controleposten op, voerden patrouilles uit, deden invallen en schoten op Syriërs die protesteerden tegen hun aanwezigheid.³⁷⁷ Er waren herhaaldelijk berichten dat Israëlische troepen lokale mannen kortstondig arresteerden.³⁷⁸

Sommige boeren en herders in Quneitra en Daraa werden afgesneden van hun landbouwgrond en velden waar zij vee lieten grazen.³⁷⁹ Daarnaast hadden Israëlische troepen volgens bronnen landbouwgrond vernield, olijfbomen platgewalst, en schade veroorzaakt aan huizen en wegen.³⁸⁰ Volgens een bron hadden Israëlische troepen ook mijnenvelden geplaatst.³⁸¹

Israël gebruikte niet alleen militaire macht om zijn aanwezigheid in het zuidwesten van Syrië te bestendigen. Het voerde volgens bronnen ook een campagne om de 'harten en hoofden' van de lokale bevolking te winnen.³⁸² Zo zouden Israëlische troepen dorpsbewoners in Quneitra noodhulp, ondersteuning voor lokale basisvoorzieningen en werkgelegenheid hebben aangeboden.³⁸³

3.3 **Veiligheidssituatie per regio**

3.3.1 *Syrisch-Libanese grens*

De Syrisch-Libanese grens was na de val van het Assad-regime onrustig en was in februari en maart 2025 het toneel van grensoverschrijdende gevechten.³⁸⁴ Dit

³⁷⁴ AP News, *Israeli strikes in southwestern Syria kill 6 people as troops clash with residents*, 25 maart 2025; Reuters, *Israel kills six in southern Syria, Syrian ministry says*, 25 maart 2025; Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.

³⁷⁵ Enab Baladi, *As-Suwayda: Four killed while attempting to confront Israeli aircraft*, 2 mei 2025; The New Arab, *Four Syrian Druze killed in Israeli airstrike on Suweida province*, 2 mei 2025.

³⁷⁶ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025.

³⁷⁷ New Lines Magazine, *Israel's Syria gambit*, 20 februari 2025; Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025; ICG, *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025; UN HRC, *Statement by Paulo Pinheiro, Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic at the 58th Session of the UN Human Rights Council*, 18 maart 2025.

³⁷⁸ Enab Baladi, *Israeli forces arrest civilian, injure another in Quneitra*, 24 januari 2025; Enab Baladi, *Israel arrests two Syrians in Quneitra*, 1 februari 2025; Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025; SNHR, *Israeli occupation forces conduct three incursions in Quneitra governorate over three days*, 24 maart 2025; SNHR, *SNHR condemns Israeli occupation forces' arbitrary detention of three civilians following an incursion into Koya village*, W. Daraa, 29 maart 2025; Enab Baladi, *Israel prevents farmers from accessing their lands in Daraa*, 8 april 2025; The New Arab, *Israel steps up Quneitra incursions, abducts man, teenager in Syria*, 10 mei 2025; SNHR, *Statement: Condemnation of the detention of the civilian Firas al Mohammad and his child Bashar by Israeli forces during the incursion on the village of Seyda al Hanout in Quneitra suburbs on May 10, 2025*, 12 mei 2025.

³⁷⁹ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025.

³⁸⁰ New Lines Magazine, *Israel's Syria gambit*, 20 februari 2025; Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025.

³⁸¹ Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.

³⁸² Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025; Syria in Transition, *Tanks and cash. Israel's hearts and minds campaign in southern Syria*, maart 2025; The New Arab, *Israel steps up Quneitra incursions, abducts man, teenager in Syria*, 10 mei 2025.

³⁸³ Syria Direct, *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025.

³⁸⁴ Le Monde, *Fighting between Syria's new army and Lebanese militias rages on border*, 10 februari 2025; Carnegie, *Pushing back against Hezbollah*, 12 februari 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

speelde zich vooral af in grensgebieden tussen de stad Qusayr (ongeveer dertig kilometer ten zuidwesten van de stad Homs) in Syrië en de Hermel regio in noordoostelijk Libanon.³⁸⁵ Deze grensgebieden vormden tijdens het veertienjarige conflict in Syrië een toegangspoort tot het land voor de Libanese milite Hezbollah, dat in 2013 in Qusayr voor het eerst openlijk aan de zijde van het regime aan het conflict deelnam.³⁸⁶ In december 2024 ontstond hier een fragiele veiligheidssituatie aan beide zijden van de grens. Na de machtsovername in Syrië verspreidden aan het MOC gelieerde gewapende facties zich over de bijna 400 kilometer lange Syrisch-Libanese grens, waar eerder het voormalige Syrische leger en Hezbollah aanwezig waren.³⁸⁷ Nu Hezbollah verzwakt en het regime gevallen was, probeerden de autoriteiten in beide landen de controle over hun grenzen te herstellen en smokkelpraktijken aan te pakken.³⁸⁸

Van oudsher was de grensdemarcatie in deze gebieden zwak. Sommige lokale gemeenschappen leefden al lange tijd aan beide zijden van de grens. Zo waren er aan de Syrische kant van de grens dorpen die bewoond werden door sjiitische Libanezen.³⁸⁹ Aan de andere kant van de grens, in de Hermel regio, had het Libanese leger beperkt gezag.³⁹⁰ Hier woonden en smokkelden zwaarbewapende sjiitische families, onder wie de Jaafar en Zaiter clans, van wie sommige aan Hezbollah gelieerd zouden zijn.³⁹¹ Er werd onder meer gesmokkeld in wapens, drugs en brandstof, alsook commerciële goederen. In Syrië hadden elementen van het Assad-regime voorheen geprofiteerd van de smokkel van onder meer drugs, en in Libanon was Hezbollah afhankelijk van smokkelroutes over de grens om wapens van Iran te ontvangen.³⁹²

De Syrische interim-autoriteiten probeerden hun gezag langs de grens te consolideren en de resterende invloed van Hezbollah op het platteland van Qusayr te bestrijden.³⁹³ Pogingen om de poreuze grens af te sluiten verstoorden de decennialange smokkelhandel tussen Syrië en Libanon en leidden tot spanningen tussen groepen in de grensdorpen en de nieuwe Syrische autoriteiten. Deze lokale spanningen escaleerden vervolgens tot dodelijke, grensoverschrijdende geweldsincidenten en spanningen tussen de twee landen.³⁹⁴

Vanaf begin januari 2025 vonden zo nu en dan schermutselingen plaats tussen aan het Syrische interim-bestuur verbonden troepen en smokkelaars of incidenteel het Libanese leger.³⁹⁵ Begin februari 2025 braken zwaardere gevechten uit aan de grens tussen Qusayr en de Hermel regio.³⁹⁶ Deze begonnen naar verluidt met veiligheidsoperaties en verschillende incidenten in dorpen aan de Syrische kant van

³⁸⁵ Le Monde, *Fighting between Syria's new army and Lebanese militias rages on border*, 10 februari 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁸⁶ Le Monde, *Fighting between Syria's new army and Lebanese militias rages on border*, 10 februari 2025.

³⁸⁷ Carnegie, *Pushing back against Hezbollah*, 12 februari 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

³⁸⁸ The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

³⁸⁹ L'Orient Today, *What we know about the border clashes between Lebanese 'clans' and Syrian security forces*, 8 februari 2025; Carnegie, *Pushing back against Hezbollah*, 12 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁹⁰ Carnegie, *Pushing back against Hezbollah*, 12 februari 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

³⁹¹ L'Orient Today, *What we know about the border clashes between Lebanese 'clans' and Syrian security forces*, 8 februari 2025; Le Monde, *Fighting between Syria's new army and Lebanese militias rages on border*, 10 februari 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

³⁹² The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

³⁹³ Le Monde, *Fighting between Syria's new army and Lebanese militias rages on border*, 10 februari 2025.

³⁹⁴ The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

³⁹⁵ L'Orient Today, *What we know about the border clashes between Lebanese 'clans' and Syrian security forces*, 8 februari 2025.

³⁹⁶ Carnegie, *Pushing back against Hezbollah*, 12 februari 2025.

de grens en mondden uit in grensoverschrijdende artillerie- en raketbeschietingen.³⁹⁷

In maart 2025 braken in deze gebieden vervolgens de meest hevige gevechten uit sinds de val van het Assad-regime, waarbij aan beide kanten van de grens meerdere mensen om het leven kwamen en tientallen mensen gewond raakten. Op 16 maart 2025 werden drie Syrische soldaten gedood op Libanees grondgebied, wat Syrische troepen ertoe zette het Libanese plaatsje Qasr en omliggende dorpen met onder meer mortieren te beschieten. Clans en smokkelbendes in de dorpen schoten terug en ook het Libanese leger reageerde met beschietingen over de grens.³⁹⁸ Op 17 maart raakten vier Syrische journalisten die bij Syrische troepen waren ingebed lichtgewond nadat een artilleriegranaat vanaf de Libanese kant van de grens hun positie trof. De Libanese autoriteiten meldde verder dat 7 Libanese burgers omkwamen en 52 anderen gewond raakten.³⁹⁹

Het Syrische interim-bestuur beschuldigde Hezbollah ervan de drie Syrische soldaten op Syrisch grondgebied te hebben ontvoerd en hen op Libanese bodem te hebben gedood. De Libanese regering verklaarde dat de drie doden smokkelaars waren.⁴⁰⁰ Hezbollah ontkende betrokkenheid. De groep maakte naar verluidt bekend dat vier van haar strijders bij de gevechten gedood waren. De militie zou de strijd echter niet gevoerd hebben; deze strijders zouden als lokale inwoners (veel mensen in het gebied waren lid van Hezbollah) deel hebben genomen aan de gevechten.⁴⁰¹

Op 17 maart 2025 bereikten Libanese en Syrische defensiefunctionarissen een akkoord over een staakt-het-vuren, om een einde te maken aan twee dagen van gevechten langs de grens.⁴⁰² Op 28 maart 2025 ondertekenden Libanon en Syrië vervolgens een overeenkomst om grensafbakening te bespreken en om de onderlinge veiligheidscoördinatie langs de gespannen grens te verbeteren.⁴⁰³ Aan de grens bleef de situatie na het akkoord over een staakt-het-vuren fragiel.⁴⁰⁴

3.3.2

Damascus

Damascus was na de machtsomwenteling relatief veilig ten opzichte van de rest van het land,⁴⁰⁵ maar ook hier was de veiligheidssituatie volgens verschillende bronnen fragiel.⁴⁰⁶ De hoofdstad en haar voorsteden (die onder de provincie Ruraal Damascus vallen, maar in feite de stedelijke rand van Damascus vormen) vormen misschien wel de meest diverse en demografisch complexe regio van heel Syrië.⁴⁰⁷ Deze was op 8 december 2024 zonder bloedvergieten ingenomen door de gewapende oppositie tegen Assad.⁴⁰⁸ De door HTS geleide interim-autoriteiten

³⁹⁷ L'Orient Today, *What we know about the border clashes between Lebanese 'clans' and Syrian security forces*, 8 februari 2025.

³⁹⁸ AP News, *Lebanon and Syria agree to ceasefire after 2 days of border clashes*, Syrian defense ministry says, 17 maart 2025; AP News, *Lebanon and Syria sign agreement on border demarcation and easing tensions*, 28 maart 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

³⁹⁹ AP News, *Lebanon and Syria agree to ceasefire after 2 days of border clashes*, Syrian defense ministry says, 17 maart 2025; AP News, *Lebanon and Syria sign agreement on border demarcation and easing tensions*, 28 maart 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

⁴⁰⁰ AP News, *Lebanon and Syria sign agreement on border demarcation and easing tensions*, 28 maart 2025.
⁴⁰¹ Atlantic Council, *Dispatch from Bekaa: Inside the sectarian skirmishes on the Syria-Lebanon border*, 25 maart 2025; The Guardian, *Border wars: Syria's new authorities grapple with Lebanese smugglers*, 1 april 2025.

⁴⁰² AP News, *Lebanon and Syria agree to ceasefire after 2 days of border clashes*, Syrian defense ministry says, 17 maart 2025.

⁴⁰³ AP News, *Lebanon and Syria sign agreement on border demarcation and easing tensions*, 28 maart 2025.

⁴⁰⁴ The National, *Eight wounded in drone strike on Lebanon-Syria border*, 25 april 2025; The National, *'They attacked from all sides': How Lebanon's Bekaa valley became conflict flashpoint with Syria*, 7 mei 2025.

⁴⁰⁵ ICG, *Promoting a stable, peaceful transition in Syria*, 30 januari 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴⁰⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴⁰⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2023.

⁴⁰⁸ BBC News, *Rebels seize Damascus as Assad flees Syrian capital*, 8 december 2024.

slaagden er na de machtsomwenteling in om een zekere grip op de veiligheidssituatie te verkrijgen, ondanks een groot gebrek aan manschappen.⁴⁰⁹

Direct buiten het centrum van Damascus vonden diverse geweldsincidenten plaats, waaronder geweld langs sektarische lijnen en Israëliëse luchtaanvallen.⁴¹⁰

In Damascus en omliggende plaatsen kwamen verder vele van de verschillende veiligheidsuitdagingen terug waar het interim-bestuur, en later de overgangsregering, ook in de rest van haar controlegebied mee te maken had, waaronder; sociale spanningen; een gedeeltelijk machtsvacuüm; criminaliteit; sektarisch geweld; de dreiging van aanvallen door gewapende overblijfselen van het voormalige regime en van terreuraanslagen door ISIS-cellen; en Israëliëse aanvallen en militaire dreiging. Deze worden hieronder kort beschreven binnen de context van de hoofdstad en haar voorsteden.

3.3.2.1 Sociale spanningen

Damascus en omliggende plaatsen in Ruraal Damascus omvatten vrijwel alle sociaaleconomische groepen van het land, en de spanningen tussen deze groepen. In de dagen direct na de machtsomwenteling was er, te midden van de algemene euforie over de val van het regime, onder een deel van de bevolking van Damascus ook sprake van onzekerheid over de toekomst en angst. Dit had deels te maken met de influx van gewapende groeperingen van buiten de stad.⁴¹¹ Ook in de weken daarna ontlokte de aanwezigheid van gewapende "buitenstaanders" – zowel religieus conservatieve Syriërs van het platteland in Idlib als aan HTS gelieerde buitenlandse strijders⁴¹² – volgens verschillende bronnen wantrouwen en wrok onder de Damasceense bevolking.⁴¹³

3.3.2.2 Machtsvacuüm

Na de machtsomwenteling was er zelfs in Damascus – het nieuwe politieke zwaartepunt van het grotendeels uit Idlib overgekomen interim-bestuur – sprake van een gedeeltelijk machtsvacuüm, als gevolg van een gebrek aan capaciteit van de veiligheidsinstituten van de nieuwe autoriteiten.⁴¹⁴ De algemene veiligheidstroepen in oprichting en de politiebureaus hadden te maken met een groot gebrek aan mankracht (zie paragraaf 2.3.3).⁴¹⁵ Sommige burgers vroegen de politie daarom om toestemming om buurtwachten op te richten, waar de autoriteiten over het algemeen welwillend tegenover zouden hebben gestaan.⁴¹⁶ Volgens een bron deelden de autoriteiten in Damascus zelfs AK-47 geweren uit aan buurtwachten om plunderingen en diefstallen tegen te gaan.⁴¹⁷ De beveiliging van christelijke buurten werd deels uitbesteed aan een door de lokale gemeenschap opgerichte buurtwacht van licht bewapende vrijwilligers.⁴¹⁸ Gedurende het grootste

⁴⁰⁹ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 4; Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴¹⁰ Reuters, *Israel conducts airstrike on edge of Syrian capital, three reported hurt*, 13 maart 2025; Reuters, *Exclusive: Syria's sectarian violence reached capital, terrorizing Alawites, residents say*, 27 maart 2025.

⁴¹¹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴¹² Foreign Policy, *What are Uyghurs doing in Syria?*, 4 april 2025.

⁴¹³ X.com, Peter Harling, 11 februari 2025, [url](#); Syria in Transition, *Damascus re-born*, april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴¹⁴ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴¹⁵ France 24, *Syria's new HTS-led regime reinforces police force with the help of its fighters*, 19 januari 2025; Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025; Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴¹⁶ Reuters, *Syria's new leaders turn to Islamic law in effort to rebuild Assad's police*, 23 januari 2025; Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025.

⁴¹⁷ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025.

⁴¹⁸ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025.

deel van de verslagperiode was de verkeerspolitie geheel afwezig in de straten van de hoofdstad.⁴¹⁹

Zoals de International Crisis Group eind maart 2025 schreef – en zoals waargenomen werd in Damascus tijdens de dienstreis ten behoeve van dit ambtsbericht – gebeurde de controle van de veiligheidssituatie zonder al te veel machtsvertoon; zo had de belangrijke weg van de Libanese grens naar Damascus bijvoorbeeld maar één controlepost, bij de ingang van de stad, waar het aanwezige veiligheidspersoneel het verkeer door wuifde.⁴²⁰ Volgens een andere bron was de afwezigheid van controleposten, naast dat het positieve gevolgen had voor de bewegingsvrijheid van burgers (zie hoofdstuk 7), ook tekenend voor het gebrek aan controle van de autoriteiten. De beperkte aanwezigheid van veiligheidstroepen op straat betekende volgens de bron dat er niet snel op veiligheidsincidenten kon worden gereageerd.⁴²¹ Een ander probleem was dat ook in Damascus grote hoeveelheden wapens in omloop waren.⁴²²

3.3.2.3 Criminaliteit

In Damascus was volgens verschillende bronnen in de eerste paar maanden na de machtsovername sprake van een stijging van criminaliteit.⁴²³ Bronnen spraken rond eind februari 2025 van een verslechtering van de veiligheidssituatie in het land, die ook voelbaar was in Damascus, met name wat betreft criminaliteit.⁴²⁴ Onbekenden pleegden gewapende overvallen en ontvoeringen voor losgeld (zie paragraaf 3.5).⁴²⁵ Dit gebeurde ook in de gegoede wijken van de stad en op belangrijke wegen.⁴²⁶ Zo werd op 15 april 2025 een man ontvoerd op de hoofdweg naar de luchthaven van Damascus. Volgens verschillende bronnen was hij door zijn ontvoerders meegenomen naar de provincie Suweida. Hij werd op 17 april bevrijd bij een gerichte actie van de algemene veiligheidstroepen.⁴²⁷ Volgens verschillende bronnen waren ook medewerkers van ngo's in Damascus het slachtoffer geworden van overvallen.⁴²⁸

3.3.2.4 Sektarisch geweld

Begin maart 2025 vond er sektarisch geweld plaats in de zuidelijke buitenwijken van Damascus. Een escalatie van sektarisch en door wraak gedreven geweld tegen alawieten in de kustregio (zie paragraaf 3.3.5.2) had ook geleid tot ontvoeringen en moorden in Damascus, aldus persbureau *Reuters*. Volgens *Reuters* hadden meer dan tien getuigen bevestigd dat gemaskerde mannen op de avond van 6 maart 2025 in de wijk Al-Qadam huizen van alawitische families bestormden en zeker 25 ongewapende mannen arresteerden. Volgens door het persbureau geïnterviewde familieleden en burens werden minstens acht van hen later doodverklaard. Zij zeiden dat ze foto's van de lichamen hadden gezien of hen dood in de buurt hadden gevonden. Van de overige mannen was niets meer vernomen. Deze gebeurtenissen hadden ertoe geleid dat sommige alawitische inwoners Al-Qadam hadden verlaten of van plan waren om dat te doen, uit angst voor nieuw geweld tegen alawieten.

⁴¹⁹ AFP, *When Damascus traffic cops fled, volunteers stepped in*, 21 december 2025; Enab Baladi, *Damascus: What plans does Interior Ministry have for traffic organization?*, 28 maart 2025.

⁴²⁰ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 4.

⁴²¹ Vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴²² Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴²³ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴²⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴²⁵ SNHR, *Doctor Qusai al-Zeer abducted by unidentified gunmen in Damascus city, January 19, 2025*, 22 januari 2025; MEE, *Jaramana: The Damascus suburb targeted by Israel*, 4 maart 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴²⁶ Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁴²⁷ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 19*, 21 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025.

⁴²⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

Anderen zeiden volgens Reuters dat ze niet meer naar hun werk gingen of zich alleen overdag verplaatsten om mogelijke arrestatie te voorkomen.⁴²⁹

Volgens enkele getuigen identificeerden de gewapende mannen die naar Al-Qadam kwamen zichzelf als leden van de GSS. De door Reuters op 27 maart 2025 naar buiten gebrachte details over de vermeende geweldsincidenten waren niet eerder bekend geworden.⁴³⁰

3.3.2.5 Veiligheidsoperaties

In Damascus waren gewapende overblijfselen van het veiligheidsapparaat van het Assad-regime actief.⁴³¹ Op onder meer 10 maart en 9 april 2025 voerden gewapende mannen aanvallen uit op GSS-troepen in Damascus, waarbij enkele gewonden vielen.⁴³² Bij dit soort aanvallen werden volgens een bron doorgaans lichte wapens en handgranaten gebruikt.⁴³³ De autoriteiten bleven verspreid over de hele stad veiligheidsoperaties uitvoeren, op zoek naar gewapende overblijfselen van het voormalige regime en om wapens in beslag te nemen.⁴³⁴ Dergelijke veiligheidsoperaties en achtervolgingen van verdachten liepen volgens een bron vaak uit op vuurgevechten met lichte wapens.⁴³⁵ De GSS voerden eind maart 2025 een veiligheidsoperatie uit in Oud-Damascus waarbij vermeende leden van het veiligheidsapparaat van het voormalige regime gearresteerd werden.⁴³⁶ Ook maakten de autoriteiten eind maart 2025 bekend arrestaties te hebben verricht in de buurt van Sayyida Zainab, in het zuiden van Damascus, in een arrestatiecampagne die gericht was tegen gewapende cellen die banden hadden met Hezbollah.⁴³⁷

3.3.2.6 Terreurdreiging

In Damascus ging in de verslagperiode dreiging uit van potentiële aanvallen door ISIS. Volgens verschillende bronnen maakte de organisatie na de machtsovername gebruik van het gedeeltelijke machtsvacuüm buiten de hoofdstad om zich te organiseren. De beperkte controle van de autoriteiten vergrootte ook het risico dat leden van ISIS de steden binnentrokken.⁴³⁸ Een bron beschreef de situatie in Damascus, vanwege beperkte en gebrekkige beveiliging van strategische (overheids-)gebouwen, als zeer kwetsbaar voor georganiseerde of *lone wolf* terreuraanvallen.⁴³⁹ ISIS had volgens de autoriteiten op 11 januari 2025 geprobeerd in Damascus een aanval uit te voeren op het sjiitische heiligdom Sayyida Zainab.⁴⁴⁰ Eind maart 2025 leidden waarschuwingen over een verhoogde terreurdreiging ertoe dat enkele buitenlandse diplomatieke en hooggeplaatste bezoeken aan Damascus uit voorzorg werden geannuleerd of uitgesteld.⁴⁴¹

⁴²⁹ Reuters, *Exclusive: Syria's sectarian violence reached capital, terrorizing Alawites, residents say*, 27 maart 2025.

⁴³⁰ Reuters, *Exclusive: Syria's sectarian violence reached capital, terrorizing Alawites, residents say*, 27 maart 2025.

⁴³¹ Al Jazeera, *Syrian forces repelled an overnight attack on Damascus checkpoint, two Assad loyalists arrested*, 10 maart 2025, [url](#); The New York Times, *Skirmish in Syrian capital raises fears of expanding violence*, 10 maart 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴³² Al Jazeera, *Syrian forces repelled an overnight attack on Damascus checkpoint, two Assad loyalists arrested*, 10 maart 2025, [url](#); The New York Times, *Skirmish in Syrian capital raises fears of expanding violence*, 10 maart 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025.

⁴³³ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴³⁴ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴³⁵ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴³⁶ Enab Baladi, *Arrests and explosive seizures in security campaign in old Damascus*, 27 maart 2025.

⁴³⁷ The New Arab, *Masked assailants kill four, injure two in northwestern Syria on first day of Eid al-Fitr*, 31 maart 2025.

⁴³⁸ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴³⁹ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁴⁴⁰ AP News, *Syrian intelligence agency says it thwarted a planned Islamic State attack on a Shiite shrine*, 11 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13.

⁴⁴¹ Federal Ministry of the Interior and Community, *The current security situation in Syria*, 27 maart 2025; AFP, *Paris and Washington warn of increased risk of attacks in Syria*, 29 maart 2025.

3.3.2.7 Israëlische luchtaanvallen

Israël voerde tijdens de huidige verslagperiode meerdere luchtaanvallen uit op doelwitten in en nabij Damascus.⁴⁴² Er was sprake van een afname van luchtaanvallen in Damascus in vergelijking met de vorige verslagperiode, toen het Israëlische leger met regelmaat luchtaanvallen uitvoerde op doelwitten in de wijken Mezzeh en Kafr Sousah.⁴⁴³

Op 13 maart 2025 voerde Israël een luchtaanval uit op een doelwit van de *Palestijnse Islamitische Jihad* in de wijk Mashrou' Dummar, in het noordwesten van de stad.⁴⁴⁴ Volgens de Palestijnse gewapende groep waren er enkele mensen omgekomen en gewond geraakt. Volgens SNHR raakten bij deze aanval vier burgers gewond, onder wie twee vrouwen.⁴⁴⁵ Op 2 april 2025 voerde het Israëlische leger een luchtaanval uit in de omgeving van een militair onderzoekscentrum in de wijk Barzeh.⁴⁴⁶

Tijdens de geweldsescalatie, eind april 2025, in de overwegend druzische voorsteden Jaramana en Ashrafiyet Sahnaya, voerde Israël meerdere luchtaanvallen uit. Daarvan waren sommige gericht tegen troepen van de overgangsregering en dienden anderen als "waarschuwing" naar de autoriteiten.⁴⁴⁷ Zo voerde het Israëlische leger op 29 april in de buurt van Sahnaya een aanval uit op een "extremistische groep" die het op de druzische bevolking gericht zou hebben, verklaarde de Israëlische premier Netanyahu.⁴⁴⁸ Zijn regering had in maart 2025 gezegd bereid te zijn de druzen in Syrië, indien nodig, militair "te verdedigen" (zie 3.2).⁴⁴⁹

Volgens de Syrische autoriteiten kwamen bij Israëlische luchtaanvallen, gericht tegen eenheden van de GSS in Sahnaya, één lid van de veiligheidstroepen en een burger om.⁴⁵⁰ Op 2 mei 2025 voerde het Israëlische leger vervolgens een waarschuwingaanval uit nabij het presidentiële paleis in Damascus.⁴⁵¹ In een verklaring zeiden Netanyahu en minister van Defensie Katz dat de aanval een "duidelijke boodschap" was aan de Syrische leiders. "We zullen de inzet van troepen ten zuiden van Damascus of enige bedreiging voor de druzische gemeenschap niet toestaan," aldus de gezamenlijke verklaring.⁴⁵²

3.3.2.8 Gevechten in de voorsteden

In de overwegend druzische voorstad Jaramana vonden in de verslagperiode verschillende korte geweldsepisodes plaats, waarbij lokale druzische gewapende groepen het onder meer opnamen tegen GSS-troepen.⁴⁵³ Eind februari en begin maart 2025 liepen spanningen tussen de centrale autoriteiten en lokale, druzische

⁴⁴² SNHR, *Four civilians, including two women, injured in an Israeli occupation airstrike on Mashrou Dummar in Damascus, March 13, 2025*, 15 maart 2025; Al Jazeera, *Israel launches air attacks on Syria's Damascus and Hama*, 2 april 2025.

⁴⁴³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 42.

⁴⁴⁴ Le Monde, *In Lebanon and Syria, Israel continues its war of attrition*, 18 maart 2025.

⁴⁴⁵ SNHR, *Four civilians, including two women, injured in an Israeli occupation airstrike on Mashrou Dummar in Damascus, March 13, 2025*, 15 maart 2025.

⁴⁴⁶ Al Jazeera, *Israel launches air attacks on Syria's Damascus and Hama*, 2 april 2025; The Times of Israel, *IDF strikes hit 'remaining military capacities' at Syrian airbases*, 3 april 2025.

⁴⁴⁷ ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025; Le Monde, *Israel strikes in Syria amid sectarian clashes*, 2 mei 2025; Syria Weekly, *April 29-May 6, 2025*, 6 mei 2025.

⁴⁴⁸ Le Monde, *Israel strikes in Syria amid sectarian clashes*, 2 mei 2025.

⁴⁴⁹ Reuters, *After violence in Syria, Israel says it is prepared to defend Syria's Druze*, 10 maart 2025.

⁴⁵⁰ BBC News, *Israel says it struck gunmen attacking Druze in Syria after deadly clashes*, 30 april 2025; The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025; AP News, *Israeli military strikes near Syria's presidential palace after warning over sectarian attacks*, 2 mei 2025.

⁴⁵¹ AP News, *Israeli military strikes near Syria's presidential palace after warning over sectarian attacks*, 2 mei 2025.

⁴⁵² AP News, *Israeli military strikes near Syria's presidential palace after warning over sectarian attacks*, 2 mei 2025; The Times of Israel, *Israel strikes targets near Damascus presidential palace in 'message to Syrian regime'*, 2 mei 2025.

⁴⁵³ Syria Weekly, *Feb 25-March 4, 2025*, 4 maart 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

strijders hoog op. Een reeks schermutselingen tussen deze facties en de veiligheidstroepen van het interim-bestuur culmineerde in een incident waarbij een veiligheidsofficier door gewapende druzen gedood werd. Daarop voerden de veiligheidstroepen invallen uit die naar verluidt leidden tot een burgerdode, wat de spanningen verergerde. De Israëlische minister van Defensie zei vervolgens dat de druzen gevaar liepen door een “extremistisch islamistisch terreurregime” en verklaarde dat Israël voornemens was hen te verdedigen. Kort daarop bereikten de centrale autoriteiten een akkoord met de lokale gewapende facties en vertegenwoordigers van de druzische gemeenschap, waardoor de situatie tijdelijk de-escaleerde.⁴⁵⁴ Naar verluidt waren druzische milities uit de provincie Suweida tijdens de escalatie van spanningen naar Jaramana gekomen en hadden hun leiders een rol gespeeld in de onderhandelingen.⁴⁵⁵

Eind april 2025 volgde een nieuwe, ingrijpendere geweldsescalatie in Jaramana, en in de eveneens overwegend druzische voorstad Ashrafiyat Sahnaya, beide gelegen aan de zuidelijke rand van Damascus. Het kortstondige geweld was hevig en complex, met betrokkenheid van diverse gewapende actoren.⁴⁵⁶ Bij gevechten kwamen in enkele dagen tientallen personen om het leven, onder wie soennitische en druzische strijders, veiligheidstroepen van de overgangsregering en burgers.⁴⁵⁷ Ook voerde het Israëlische leger enkele luchtaanvallen uit in de directe omgeving van Damascus (zie paragraaf 3.2).⁴⁵⁸ Deze ontwikkelingen leidden ertoe dat de VN-gezant voor Syrië, Geir O. Pedersen, in een verklaring zorgen uitte over het geweld en de mogelijkheid dat de “uiterst fragiele situatie” verder zou escaleren.⁴⁵⁹

Sektarische spanningen

De geweldsescalatie vond plaats te midden van verhoogde sektarische spanningen.⁴⁶⁰ Diepere grieven en scheidslijnen uit de oorlogsjaren speelden een rol in het geweld,⁴⁶¹ maar de directe aanleiding was een online circulerende geluidsopname, waarin de profeet Mohammed werd vervloekt. Deze werd toegeschreven aan een religieuze leider van de druzen. De opname veroorzaakte protesten onder soennieten in verschillende steden en een toename van tegen druzen gerichte haatspraak op de sociale media.⁴⁶² Sommige protesten hadden een sektarische toon, waarbij demonstranten tot geweld tegen de druzen opgeroepen zouden hebben.⁴⁶³ Het ministerie van Binnenlandse Zaken onderzocht de geluidsopname, verklaarde de desbetreffende leider onschuldig en riep op tot kalmte, maar dit kon niet voorkomen dat er geweld uitbrak in de deels druzische voorsteden.⁴⁶⁴

⁴⁵⁴ Haaretz, *Netanyahu, Katz order Israeli military to prepare to defend Druze city in Syria*, 2 maart 2025; ICG, *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025.

⁴⁵⁵ L'Orient Today, *Jaramana, a reflection of ongoing tensions in southern Syria*, 4 maart 2025; Foreign Policy, *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.

⁴⁵⁶ X.com, Charles Lister, 30 april 2025, [url](#); Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

⁴⁵⁷ The New York Times, *Death toll rises sharply in a wave of sectarian violence in Syria*, 1 mei 2025; UN OHCHR, *UN Syria Commission: Fresh clashes and Israeli intervention threaten fragile peace*, 2 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁴⁵⁸ The New York Times, *Sectarian clashes spread around Syria's capital, drawing in Israel*, 30 april 2025; The Times of Israel, *Israel says it carried out strike to protect Druze in Syria, warns Damascus to ensure their safety*, 30 april 2025; Le Monde, *Israel strikes in Syria amid sectarian clashes*, 2 mei 2025.

⁴⁵⁹ UN OSES, *Statement by the United Nations Special Envoy for Syria, Mr. Geir O. Pedersen*, 30 april 2025.

⁴⁶⁰ The New York Times, *Clashes erupt in Damascus outskirts, killing 9*, 29 april 2025; FT, *Sectarian clashes in Syria raise questions about al-Sharaa's rule*, 30 april 2025.

⁴⁶¹ Etana, *Brief: The Jaramana & Ashrafiyat Sahnaya crisis*, 4 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei 2025.

⁴⁶² Syria Weekly, *April 22-29, 2025*, 29 april 2025; ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025; The New York Times, *Clashes erupt in Damascus outskirts, killing 9*, 29 april 2025.

⁴⁶³ The New York Times, *Clashes erupt in Damascus outskirts, killing 9*, 29 april 2025; The Syrian Observer, *The view from Damascus – A night of sectarian strife in Jaramana: Deadly clashes, escalating incitement, and a fractured state*, 30 april 2025; Carnegie, *Minority retort in Syria*, 9 mei 2025; Carnegie, *Syria's Druze stand alone*, 14 mei 2025.

⁴⁶⁴ FT, *Sectarian clashes in Syria raise questions about al-Sharaa's rule*, 30 april 2025; The New York Times, *Sectarian clashes spread around Syria's capital, Drawing in Israel*, 30 april 2025.

Gevechten in Jaramana

Op 28 april 2025 braken er hevige vuurgevechten uit in Jaramana, net ten zuidoosten van Damascus.⁴⁶⁵ Volgens verschillende bronnen begon het geweld toen onbekende, gewapende soennieten vanuit de naburige plaats Maliha de voorstad aanvielen.⁴⁶⁶ De aanvallers zouden daarbij onder meer mortiergranaten gebruikt hebben.⁴⁶⁷ Volgens een andere lezing brak het geweld in Jaramana los nadat druzische strijders verschillende leden van de veiligheidstroepen gedood hadden.⁴⁶⁸ Bij de gevechten kwamen naar verluidt zeker zes druzische en zeven soennitische strijders om.⁴⁶⁹

Op 29 april 2025 werden de gevechten in Jaramana beëindigd, toen de autoriteiten en druzische leiders uit Jaramana een (nieuw) veiligheidsakkoord bereikten. Daarin kwamen zij overeen een reeks maatregelen te treffen, waaronder compensatie voor de families van slachtoffers uit Jaramana en berechting van degenen die verantwoordelijk waren voor het geweld.⁴⁷⁰ Daarnaast creëerden GSS-troepen een bufferzone rond Jaramana om de veiligheid te garanderen.⁴⁷¹

Gevechten in Ashrafiyet Sahnaya

Op dezelfde dag verspreidde het geweld zich echter naar de eveneens deels druzische plaats Ashrafiyet Sahnaya, ten zuidwesten van Damascus. Evenals in Jaramana begon het geweld volgens verschillende bronnen toen soennitische strijders uit naburige plaatsen de voorstad aanvielen.⁴⁷² Volgens de autoriteiten vormden aanvallen door (ongespecificeerde) 'criminele groepen,' waarbij meer dan 10 leden van de veiligheidstroepen gedood zouden zijn, de aanleiding voor de gevechten.⁴⁷³ Dit alles mondde uit in straatgevechten in Ashrafiyet Sahnaya, tussen GSS- en (formeel) aan het ministerie van Defensie verbonden troepen aan de ene kant, en lokale druzische strijders aan de andere.⁴⁷⁴

Op 30 april 2025 bereikten de autoriteiten en druzische leiders ook in Ashrafiyet Sahnaya een veiligheidsakkoord en kregen veiligheidstroepen de voorstad onder controle.⁴⁷⁵ Het akkoord voorzag in de vrijlating van gevangen genomen lokale strijders, het overhandigen van wapens en het inzetten van nieuw gevormde, lokale veiligheidstroepen.⁴⁷⁶ De herovering van Ashrafiyet Sahnaya ging gepaard met meldingen van mensenrechtenschendingen, waaronder enkele moorden op burgers.

⁴⁶⁵ AP News, *Israel says it carried out operation against gunmen attacking Druze fighters in Syria*, 30 april 2025; France 24, *Druze fighter among several killed in fresh sectarian clashes near Damascus*, 30 april 2025.

⁴⁶⁶ Al-Monitor, *Syria: 9 killed as clashes erupt in Druze-majority town*, 29 april 2025; France 24, *Deadly clashes in Damascus plunge Syria's Druze minority into uncertainty*, 30 april 2025; Reuters, *Israel says it carried out warning strike in defence of Druze in Syria*, 30 april 2025; The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025; The Syrian Observer, *The view from Damascus – A night of sectarian strife in Jaramana: Deadly clashes, escalating incitement, and a fractured state*, 30 april 2025; Le Monde, *Israel strikes in Syria amid sectarian clashes*, 2 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025.

⁴⁶⁷ ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025.

⁴⁶⁸ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025.

⁴⁶⁹ ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025.

⁴⁷⁰ Syria Weekly, *April 22-29, 2025*, 29 april 2025; The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025; Syria Direct, *Escalation and appeals for calm: Is civil peace crumbling in Syria's Druze communities?*, 1 mei 2025.

⁴⁷¹ ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025.

⁴⁷² ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁴⁷³ BBC News, *Israel says it struck gunmen attacking Druze in Syria after deadly clashes*, 30 april 2025; Syria Weekly, *April 29-May 6, 2025*, 6 mei 2025.

⁴⁷⁴ The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025.

⁴⁷⁵ BBC News, *Israel says it struck gunmen attacking Druze in Syria after deadly clashes*, 30 april 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁴⁷⁶ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 22*, 15 mei 2025.

Zo werden de burgemeester van de voorstad, Hussam Warwar, en zijn zoon gedood door onbekende aanvallers.⁴⁷⁷

Betrokken actoren

Er verschenen verschillende beweringen over hoe en door wie precies het geweld in de voorsteden geïnitieerd was.⁴⁷⁸ Daaruit kwam het gemeenschappelijke beeld naar voren dat zowel in Jaramana als in Ashrafiyet Sahnaya (lokale) gewapende soennitische facties en druzische groepen bij het initiële geweld betrokken waren.⁴⁷⁹ Volgens de International Crisis Group stonden beide voorsteden bij aanvang van de gevechten onder gedeelde controle van lokale, druzische gewapende groepen en de veiligheidstroepen van de autoriteiten.⁴⁸⁰ Het werd uit de berichtgeving niet volledig duidelijk of de veiligheidstroepen en aan het ministerie van Defensie verbonden troepen enkel probeerden om het geweld onder controle te krijgen, of dat zij – zoals sommige ooggetuigen en bronnen beweerden⁴⁸¹ – (mede)verantwoordelijk waren voor aanvallen op de druzische gemeenschappen.⁴⁸² De autoriteiten ontkenden naar verluidt elke betrokkenheid bij de aanvallen op de druzische gemeenschap en benadrukten dat de inzet van troepen alleen diende om verdere sektarische aanvallen te voorkomen.⁴⁸³

De lokale druzische gewapende groepen in Jaramana maakten volgens verschillende bronnen geen deel uit van de militaire structuren in Suweida (zie 3.3.3). Een deel van hun strijders behoorde voor de machtsomwenteling tot militienetwerken van het regime en waren destijds betrokken bij geweld tegen burgers en de georganiseerde misdaad.⁴⁸⁴ Deze lokale groepen verzetten zich na de machtsomwenteling tegen pogingen van de interim-autoriteiten om de controle in Jaramana over te nemen.⁴⁸⁵ Volgens een bron werd Ashrafiyet Sahnaya eveneens door sommige Syriërs beschouwd als een gemeenschap die zich tegen het nieuwe bestuur verzette.⁴⁸⁶ Naast de gevestigde druzische gewapende groepen in de twee voorsteden namen sommige druzische inwoners eind april de wapens op, volgens eigen zeggen om hun gemeenschap te beschermen.⁴⁸⁷ Een correspondent van AFP berichtte waargenomen te hebben dat onder hen ook minderjarigen leken te zijn.⁴⁸⁸

Tenslotte voerde het Israëliëse leger gedurende de gevechten in Ashrafiyet Sahnaya meerdere luchtaanvallen uit (zie 3.3.2.7).⁴⁸⁹

⁴⁷⁷ Enab Baladi, *Assassinations reported in Sahnaya after entry of General Security Service*, 1 mei 2025; MEE, *Syria's Druze fearful after deadly attacks on Damascus suburbs*, 1 mei 2025; Syria Weekly, *April 29-May 6, 2025*, 6 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025.

⁴⁷⁸ AP News, *Israel says it carried out operation against gunmen attacking Druze fighters in Syria*, 30 april 2025; ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025; Le Monde, *Israel strikes in Syria amid sectarian clashes*, 2 mei 2025; The New York Times, *'We're all in one ship': Druze in Syrian town rocked by violence agree to disarm militias*, 3 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

⁴⁷⁹ SANA, *Interior Ministry: We will bring in who contributed to inciting chaos and undermining stability*, 29 april 2025; The Syrian Observer, *The view from Damascus – A night of sectarian strife in Jaramana: Deadly clashes, escalating incitement, and a fractured state*, 30 april 2025; New Lines Magazine, *An unwelcome homecoming*, 6 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025.

⁴⁸⁰ ICG, *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025.

⁴⁸¹ AP News, *Israel says it carried out operation against gunmen attacking Druze fighters in Syria*, 30 april 2025; Etana, *Brief: The Jaramana & Ashrafiyat Sahnaya crisis*, 4 mei 2025; Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei 2025.

⁴⁸² Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei 2025.

⁴⁸³ Al Jazeera, *Syria's Druze divided as sectarian tensions linger after violence*, 9 mei 2025.

⁴⁸⁴ X.com, Gregory Waters, 1 maart 2025, [url](#); X.com, Suhail AlGhazi, 29 april 2025, [url](#); Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁴⁸⁵ Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁴⁸⁶ Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁴⁸⁷ AFP, *Syria's Druze take up arms to defend their town against Islamists*, 1 mei 2025; MEE, *Syria's Druze fearful after deadly attacks on Damascus suburbs*, 1 mei 2025; The New York Times, *Armed Syrians take defense of a besieged Druze city into their own hands*, 1 mei 2025.

⁴⁸⁸ AFP, *Syria's Druze take up arms to defend their town against Islamists*, 1 mei 2025.

⁴⁸⁹ BBC News, *Israel says it struck gunmen attacking Druze in Syria after deadly clashes*, 30 april 2025; The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025.

Gevolgen voor burgers

De geweldsescalatie in Jaramana en Ashrafiyet Sahnaya had een grote impact op de lokale bevolking.⁴⁹⁰ De hevige vuurgevechten dwongen bewoners binnenshuis te schuilen.⁴⁹¹ Daarnaast was er sprake van ontheemding vanuit de voorsteden.⁴⁹² Volgens OCHA leidde het geweld tot ontheemding van ongeveer 15.000 mensen.⁴⁹³ Volgens een bron probeerden honderden families vanuit Jaramana naar de provincie Suweida te vluchten. Daarbij kregen zij te maken met het probleem dat de snelweg tussen Damascus en Suweida rond de gevechten grotendeels afgesloten was.⁴⁹⁴ Onder lokale druzen bestond de angst dat het grootschalige sektarische geweld in de kustregio, van begin maart 2025, zich in hun gemeenschap zou herhalen.⁴⁹⁵

De gewelddadige confrontaties in de twee voorsteden van Damascus leidden verder tot verhoogde spanningen en geweld in de zuidelijke provincie Suweida (zie 3.3.3), waar de meerderheid van de bevolking druzisch is.⁴⁹⁶

3.3.3

Zuid-Syrië

Daraa en Suweida stonden grotendeels buiten de controle van de centrale autoriteiten in Damascus (zie paragraaf 1.2.1). Beide provincies werden gekenmerkt door een complexe veiligheidssituatie, met vele verschillende gewapende groeperingen,⁴⁹⁷ grote hoeveelheden wapens in omloop⁴⁹⁸ en een hoge mate van straffeloosheid.⁴⁹⁹ In zowel Daraa als in Suweida was ook na de val van het Assad-regime sprake van voortgaande, lokale geweldsdynamieken,⁵⁰⁰ waaronder tribaal geweld tussen verschillende groepen of families.⁵⁰¹ In Suweida vond regelmatig geweld plaats tussen druzen en bedoeïenen.⁵⁰²

Daarnaast droegen Israëlische militaire activiteiten (in Quneitra en Daraa) en politieke inmenging (met betrekking tot de druzische gemeenschap, zie paragraaf 6.1.1.5) bij aan een onzekere politieke en veiligheidssituatie in het gehele zuiden.⁵⁰³

⁴⁹⁰ Enab Baladi, *Schools suspend classes in Sahnaya and Jaramana*, 30 april 2025; The National, *'Living in fear': Syria's Druze towns caught in flurry of violence*, 1 mei 2025; Al Jazeera, *Syria's Druze divided as sectarian tensions linger after violence*, 9 mei 2025.

⁴⁹¹ AFP, *Nine dead, mostly Druze, in clashes near Damascus*, 29 april 2025; Reuters, *Israel says it carried out warning strike in defence of Druze in Syria*, 30 april 2025; The National, *'Living in fear': Syria's Druze towns caught in flurry of violence*, 1 mei 2025; L'Orient Today, *'I feel like they've stolen our revolution': After clashes in Syria, anxiety flares*, 2 mei 2025.

⁴⁹² UNHCR, *Regional flash update #26. Syria situation crisis*, 9 mei 2025; Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei.

⁴⁹³ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 21 mei 2025.

⁴⁹⁴ X.com, Al-Jumhuriya English, 7 mei 2025, [url](#); X.com, Al-Jumhuriya English, 7 mei 2025, [url](#); Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei.

⁴⁹⁵ Reuters, *Israel says it carried out warning strike in defence of Druze in Syria*, 30 april 2025; The New York Times, *Armed Syrians take defense of a besieged Druze city into their own hands*, 1 mei 2025; L'Orient Today, *'I feel like they've stolen our revolution': After clashes in Syria, anxiety flares*, 2 mei 2025.

⁴⁹⁶ The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025; MEE, *Syria's Druze fearful after deadly attacks on Damascus suburbs*, 1 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; The Washington Post, *As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening*, 10 mei 2025.

⁴⁹⁷ Etana, *Explainer: Political & military dynamics in Suwayda province*, 20 februari 2025; Syria Direct, *Why the delay in merging Daraa's factions into a new Syrian army?*, 21 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁴⁹⁸ New Lines Magazine, *Joy and trepidation among Syria's Druze*, 2 januari 2025; Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁴⁹⁹ Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; The New Arab, *Syria: Suwayda protesters demand 'transitional justice' amid kidnappings*, 26 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁰⁰ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁰¹ Syria Weekly, *March 11-18, 2025*, 18 maart 2025; Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025.

⁵⁰² Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025; Syria Weekly, *April 29-May 6, 2025*, 8 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵⁰³ Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; Etana, *Syria update #23*, 31 maart 2025; The New York Times, *These militias refuse to join Syria's new army*, 1 april 2025.

3.3.3.1 Lokale gewapende groepen

In Daraa waren er volgens een bron tussen 2018 en december 2024 ongeveer 220 gewapende groeperingen, waarvan er in de verslagperiode nog tientallen actief waren.⁵⁰⁴ In Suweida waren er volgens de organisatie *Etana*, die zich richt op verslaggeving en analyse van de politieke en veiligheidssituatie binnen Syrië, rond de 160 gewapende facties, waarvan een deel zich georganiseerd had in vier verschillende samenwerkingsverbanden.⁵⁰⁵

Na de val van het regime was in Suweida een nieuwe gewapende groep opgericht, de *Militaire Raad van Suweida*, die zich vijandig opstelde ten opzichte van de centrale autoriteiten.⁵⁰⁶ Het leiderschap van de groep bestond naar verluidt uit verschillende voormalige generaals van het Assad-regime.⁵⁰⁷ Er gingen geruchten dat de Militaire Raad van Suweida banden had met de SDF⁵⁰⁸ en met Israël.⁵⁰⁹

De integratie van de vele gewapende groepen in het zuiden onder het nieuwe ministerie van Defensie verliep moeizaam (zie ook paragraaf 2.3.1). Dit betrof zowel de soennitische groepen in Daraa als de druzische milities in Suweida.⁵¹⁰ De politieke impasse, omdat men het niet eens kon worden over de voorwaarden waaronder lokale groepen zouden integreren in het ministerie, leidde tot spanningen. In Suweida droeg dit bij tot interne verdeeldheid onder de belangrijkste militaire en politieke facties binnen de druzische gemeenschap.⁵¹¹ Deze waren verdeeld over de vraag of ze met de nieuwe autoriteiten moesten fuseren. Verschillende leidende figuren, waaronder de belangrijkste religieuze leider van de druzen, sjeik⁵¹² Hikmat al-Hijri, en gewapende facties in Suweida waren tegen de komst naar de provincie van de door HTS geleide autoriteiten.⁵¹³ Dit bleek onder meer toen op 31 december 2024 lokale facties een konvooi van de veiligheidsdienst van de nieuwe autoriteiten tegenhielden, dat op weg was naar Suweida.⁵¹⁴

In het oosten van de provincie Daraa werd medio april 2025 de Achtste Brigade (Arabisch: *Al-Liwaa' al-Thamin*), een prominente gewapende groep onder leiding van Ahmed al-Awdeh, ontbonden onder druk van zowel lokale burgers als de autoriteiten.⁵¹⁵ Een moord op een hoge provinciale vertegenwoordiger van het ministerie van Defensie, in Busra al-Sham op 10 april 2025, had ertoe geleid dat inwoners van het door de Brigade gecontroleerde gebied zich tegen de groep keerden.⁵¹⁶ De overgangsregering stuurde militaire en veiligheidstroepen naar het gebied.⁵¹⁷ Er waren berichten over kortstondige gevechten tussen de gewapende groep en regeringstroepen.⁵¹⁸ Na deze schermutselingen gaven verschillende

⁵⁰⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵⁰⁵ Etana, *Explainer: Political & military dynamics in Suwayda province*, 20 februari 2025.

⁵⁰⁶ Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025.

⁵⁰⁷ Syria Weekly, *March 11-18, 2025*, 18 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁰⁸ Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁰⁹ Syria Weekly, *March 11-18, 2025*, 18 maart 2025.

⁵¹⁰ AP News, *Southern rebels loom large as Syria's new rulers try to form a national army*, 23 januari 2025; Syria Direct, *Why the delay in merging Daraa's factions into a new Syrian army?*, 21 februari 2025; FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; Etana, *Explainer: Political & military dynamics in Suwayda province*, 20 februari 2025.

⁵¹¹ Syria Direct, *Why the delay in merging Daraa's factions into a new Syrian army?*, 21 februari 2025; Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; The New York Times, *These militias refuse to join Syria's new army*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁵¹² Sjeik is een titel die onder meer wordt gegeven aan religieuze leiders.

⁵¹³ Etana, *Explainer: Political & military dynamics in Suwayda province*, 20 februari 2025; Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025.

⁵¹⁴ Enab Baladi, *Factions prevent Military Operations Administration convoy from entering As-Suwayda*, 1 januari 2025.

⁵¹⁵ Mercy Corps, *Crisis analysis - Syria. Syria monthly report. April 2025*, mei 2025, p. 5, 11-12.

⁵¹⁶ Enab Baladi, *Eighth Brigade in Daraa dissolves itself*, 13 april 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025; Mercy Corps, *Crisis analysis - Syria. Syria monthly report. April 2025*, mei 2025, p. 5.

⁵¹⁷ L'Orient Today, *The Eighth Brigade: A 'serious start' to dismantling Syria's paramilitary structures*, 15 april 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025.

⁵¹⁸ The New Arab, *UAE-linked southern Syria militia to be dissolved after Sharaa-MbZ meeting*, 14 april 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025.

eenheden van de Brigade zich over aan troepen die gelieerd waren aan het ministerie van Defensie.⁵¹⁹ Met een akkoord tussen de autoriteiten en de groep namen militaire en veiligheidstroepen officieel de macht over in Busra al-Sham.⁵²⁰ Op 13 april 2025 kondigde de Achtste Brigade formeel zijn volledige ontbinding aan.⁵²¹ Over de verdere ontwapening en integratie van de mankracht van de Achtste Brigade was weinig bekend.⁵²²

De voormalige gewapende oppositiegroep, die bekend stond als een goed bewapende en invloedrijke strijdmacht, was tot dan toe buiten de controle van het ministerie van Defensie gebleven. Al-Awdeh en zijn groep hadden in feite een eigen machtscentrum in het oosten van Daraa.⁵²³ Al-Awdeh werd wel gezien als "Ruslands man in het Zuiden"⁵²⁴ en werd ook in verband gebracht met regionale machten als de VAE. Dit voedde na de machtsomwenteling speculatie dat hij gebruikt zou kunnen worden als een instrument om de nieuwe Syrische regering te ondermijnen.⁵²⁵ De ontbinding van de voorheen autonome Achtste Brigade betekende volgens bronnen dat de overgangsregering waarschijnlijk beter in staat zou zijn om haar gezag in (oostelijk) Daraa te consolideren en de veiligheid in de provincie te handhaven.⁵²⁶

3.3.3.2 Daraa

In Daraa vonden er, net als voor de val van het Assad-regime, vrijwel dagelijks geweldsincidenten plaats, waaronder schietpartijen, ontvoeringen en moorden.⁵²⁷

Terwijl in een groot deel van de provincie steden en dorpen onder de controle bleven staan van lokale gewapende groepen, voerde de GSS operaties uit gericht tegen gewapende overblijfselen van het Assad-regime, criminele bendes en drugs- en wapenhandelaren.⁵²⁸

Israël voerde een aantal luchtaanvallen uit in de provincie, waarbij ook burgerslachtoffers vielen. Op 17 maart 2025 kwamen bij Israëlische luchtaanvallen nabij de provinciehoofdstad Daraa zeker 3 mensen om en vielen 25 gewonden, onder wie volgens de *Syria Civil Defense* (bekend als de Witte Helmen) 4 kinderen, 1 vrouw en 3 van haar vrijwilligers. Het Israëlische leger bevestigde de aanval uitgevoerd te hebben en zei dat militaire infrastructuur het doelwit was geweest.⁵²⁹

⁵¹⁹ Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025; Mercy Corps, *Crisis analysis - Syria. Syria monthly report. April 2025*, mei 2025, p. 5.

⁵²⁰ Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025.

⁵²¹ L'Orient Today, *The Eighth Brigade: A 'serious start' to dismantling Syria's paramilitary structures*, 15 april 2025; Syria Weekly, *April 8-15, 2025*, 15 april 2025.

⁵²² L'Orient Today, *The Eighth Brigade: A 'serious start' to dismantling Syria's paramilitary structures*, 15 april 2025.

⁵²³ L'Orient Today, *The Eighth Brigade: A 'serious start' to dismantling Syria's paramilitary structures*, 15 april 2025.

⁵²⁴ Ahmed al-Awdeh leidde tot 2018 een gewapende oppositiegroep (*Shabab al-Sunna*) in Busra al-Sham. Na de herovering van de provincie Daraa door het Assad-regime, met Russische steun, stemde Al-Awdeh ermee in zich aan te sluiten bij het "Vijfde Korps". Dit was een nieuw legeronderdeel dat rechtstreeks onder leiding stond van Rusland. Binnen dit korps had Al-Awdeh de leiding over de 'Achtste Brigade'. Daarmee behield hij de controle over zijn thuisbasis en een positie van invloed in de provincie Daraa. Zie: EUI, *The Eighth Brigade: Striving for supremacy in Southern Syria*, 1 december 2020.

⁵²⁵ The New Arab, *Syria faction leader killed by Eighth Brigade in Daraa security forces clash*, 12 april 2025; The New Arab, *UAE-linked southern Syria militia to be dissolved after Sharaa-MbZ meeting*, 14 april 2025; Mercy Corps, *Crisis analysis - Syria. Syria monthly report. April 2025*, mei 2025, p. 5.

⁵²⁶ Etana, *Brief: The dissolution of Ahmad al-Awdeh's groups in Daraa*, 16 april 2025; Mercy Corps, *Crisis analysis - Syria. Syria monthly report. April 2025*, mei 2025, p. 5.

⁵²⁷ Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025; Syria Weekly, *March 25-April 1, 2025*, 1 april 2025; Enab Baladi, *Assassinations: a continuing phenomenon in Daraa*, 13 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵²⁸ Asharq Al-Awsat, *3 Members of Syrian security forces killed in clashes with regime remnants in Daraa*, 6 maart 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; SANA, *Public Security Directorate launches a security campaign targeting outlaws in Daraa Governorate*, 28 april 2025.

⁵²⁹ Reuters, *At least two people killed, 19 injured in Israeli strikes on Syria's Daraa*, 17 maart 2025; AP News, *Mourners attend funeral of man killed in Israeli airstrikes on Syrian city of Daraa*, 18 maart 2025.

De luchtaanval trof een naar verluidt verlaten legerkazerne in de buurt van een woonwijk.⁵³⁰

De toenemende en steeds verder reikende invallen van Israëliëse troepen in Daraa (zie paragraaf 3.2), waarbij ze ook dorpen binnenvielen, zorgden voor spanningen onder de bevolking in het westen van de provincie.⁵³¹

3.3.3.3

Suweida

Evenals in Daraa, was er in Suweida sprake van een veiligheidsvacuüm, waarin een functionerende politiemacht ontbrak en waar ontvoeringen en moorden plaatsvonden.⁵³² De onderling verdeelde gewapende groepen fungeerden als *de facto* politie- of veiligheidstroepen in de provincie. Ze voerden bijvoorbeeld arrestaties uit.⁵³³ Ook bemanden gewapende facties controleposten en patrouilleerden ze aan de grens met Jordanië. De grotere gewapende groepen zouden, ter “bescherming” van de druzische gemeenschap in de onzekere politieke situatie, hun gelederen versterkt hebben met grote aantallen rekruten.⁵³⁴

Het kwam volgens bronnen herhaaldelijk voor dat onbekende schutters de snelweg tussen Damascus en de provinciehoofdstad Suweida onder vuur namen, waarbij ook burgervoertuigen het doelwit waren en burgers het slachtoffer werden.⁵³⁵ Een bron vertelde eind februari 2025 door dergelijke incidenten dagenlang te hebben moeten wachten om naar de stad Suweida af te kunnen reizen.⁵³⁶ Op 20 maart 2025 zouden schutters volgens een andere bron zeker vier voertuigen op de route tussen Damascus en Suweida in een hinderlaag hebben laten lopen. Daarbij werden de voertuigen gestolen, naar verluidt om ze te gebruiken in een ruil om bezittingen terug te krijgen die door een andere gewapende partij gestolen waren.⁵³⁷

Gevechten en veiligheidsakkoord

De geweldsescalatie in de overwegend druzische plaatsen Jaramana en Ashrafiyet Sahnaya, eind april 2025 (zie 3.3.2.9), leidde tot verhoogde spanningen en geweld in Suweida.⁵³⁸ Het geweld in Suweida bestond voornamelijk uit gevechten tussen druzische gewapende groepen en gewapende groepen van lokale bedoeïenen uit westelijk Suweida en oostelijk Daraa.⁵³⁹ Tijdens de gevechten in de voorsteden van Damascus probeerden gewapende groepen in Suweida versterkingen naar Ashrafiyet Sahnaya te sturen.⁵⁴⁰ Op de snelweg tussen Damascus en Suweida braken vervolgens gevechten uit tussen een militair konvooi van facties uit Suweida, dat op weg was om druzische groepen in de voorstad te ondersteunen, en

⁵³⁰ AP News, *Mourners attend funeral of man killed in Israeli airstrikes on Syrian city of Daraa*, 18 maart 2025.

⁵³¹ The New Arab, *Israeli incursions spark tensions in Syria's Daraa and Quneitra*, 9 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵³² Syria Direct, *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025; Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025; The New Arab, *Syria: Suwayda protesters demand 'transitional justice' amid kidnappings*, 26 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵³³ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁵³⁴ The New York Times, *These militias refuse to join Syria's new army*, 1 april 2025.

⁵³⁵ Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025; X.com, *Qalaat Al Mudiq*, 26 april 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵³⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵³⁷ Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025.

⁵³⁸ The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025; MEE, *Syria's Druze fearful after deadly attacks on Damascus suburbs*, 1 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; The Washington Post, *As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening*, 10 mei 2025.

⁵³⁹ Syria Weekly, *April 29-May 6, 2025*, 6 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.

⁵⁴⁰ Syria Direct, *Escalation and appeals for calm: Is civil peace crumbling in Syria's Druze communities?*, 1 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025.

gewapende (soennitische) bedoeïenen.⁵⁴¹ Bij een hinderlaag door lokale bedoeïenen zouden zeker 35 druzische strijders gedood zijn.⁵⁴² Deze confrontatie zou de aanleiding zijn geweest tot verdere gevechten tussen soennitische en druzische facties in het westen van de provincie Suweida.⁵⁴³

Interne verdeeldheid

Het geweld en pogingen van de overgangsregering om in te grijpen verergerden de verdeeldheid die was ontstaan tussen enerzijds druzische religieuze leiders en milities die bereid waren een pragmatische relatie met de overgangsregering te onderhouden, en anderzijds een minderheid (voornamelijk geleid door sjeik Hikmat al-Hijri en de nieuw opgerichte Militaire Raad van Suweida) die zich verzette tegen elke erkenning van de nieuwe autoriteiten in Damascus.⁵⁴⁴ De druzische militieleider Laith Al-Balous, die tot de eerste groep behoorde, was volgens verschillende lokale media op 2 mei het doelwit van een mislukte moordaanslag.⁵⁴⁵ Al-Hijri uitte op 1 mei scherpe kritiek op de overgangsregering, vanwege wat hij een “ongerechtvaardigde genocidale aanval” op de druzische gemeenschap noemde, en riep op tot internationale interventie.⁵⁴⁶

Veiligheidsakkoord

Onderhandelingen tussen de overgangsregering en leiders van de druzische gemeenschap in Suweida resulteerden uiteindelijk op 3 mei in een veiligheidsakkoord.⁵⁴⁷ Het akkoord voorzag in de activering van een politiemacht in Suweida, onder het gezag van het ministerie van Binnenlandse Zaken, die uitsluitend diende te bestaan uit lokale inwoners. De overgangsregering beloofde ook de snelweg tussen Damascus en Suweida te beveiligen en ervoor te zorgen dat er geen externe gewapende facties de provincie zou betreden.⁵⁴⁸ Ontwapening van de druzische gewapende groepen maakte geen deel uit van het akkoord.⁵⁴⁹ Er leek geen sprake van te zijn dat druzische groepen in Suweida bereid waren hun wapens in te leveren.⁵⁵⁰ In feite was er daardoor met deze overeenkomst geen sprake van ingrijpende veranderingen in de situatie in Suweida; hoewel sommigen nu formeel onder het gezag van het ministerie van Binnenlandse Zaken stonden, bleven druzen in de praktijk verantwoordelijk voor de veiligheid in de provincie en bleef de aanwezigheid van de centrale autoriteiten beperkt.⁵⁵¹

⁵⁴¹ The Guardian, *Deadly Syria clashes continue for second day outside Damascus*, 30 april 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.

⁵⁴² Syria Weekly, *April 29-May 6, 2025*, 6 mei 2025.

⁵⁴³ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.

⁵⁴⁴ Syria Direct, *Escalation and appeals for calm: Is civil peace crumbling in Syria's Druze communities?*, 1 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; Carnegie, *Minority retort*, 9 mei 2025.

⁵⁴⁵ Zaman al-Wasl, *The assassination attempt on Laith al-Balous reopens case of father's assassination*, 2 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025.

⁵⁴⁶ The National, *Mayor of predominantly Druze Syrian town and son shot dead amid escalating sectarian violence*, 1 mei 2025; AP News, *Syrian Druze spiritual leader slams government over deadly sectarian clashes*, 2 mei 2025; Carnegie, *Minority retort*, 9 mei 2025.

⁵⁴⁷ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Enab Baladi, *Jaramana sectarian fuse reveals fragility of new balances*, 8 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁵⁴⁸ Enab Baladi, *As-Suwayda Agreement: Internal security activated, Damascus road secured*, 2 mei 2025; The Syria Report, *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Enab Baladi, *Jaramana sectarian fuse reveals fragility of new balances*, 8 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025; Syria Weekly, *May 6-13, 2025*, 13 mei 2025.

⁵⁴⁹ Enab Baladi, *Clashes return to As-Suwayda... Agreement with Damascus continues*, 5 mei 2025.

⁵⁵⁰ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Carnegie, *Minority retort*, 9 mei 2025; The Washington Post, *As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening*, 10 mei 2025.

⁵⁵¹ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 5 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

Ontheemding

Terwijl de centrale autoriteiten en druzische leiders aan de implementatie van het akkoord werkten,⁵⁵² braken in het westen van de provincie gevechten uit tussen gewapende bedoeïenen en druzen.⁵⁵³ Hierbij werden naar verluidt zowel door bedoeïenen bewoonde dorpen als druzische plaatsen beschoten met mortieren en zware machinegeweren. Volgens bronnen vielen hierbij doden en gewonden onder burgers en werden anderen gedwongen hun huizen te ontvluchten.⁵⁵⁴ UNHCR rapporteerde op 9 mei dat in de provincie Suweida 406 families (2,055 personen) ontheemd waren geraakt als gevolg van het recente geweld.⁵⁵⁵

Overige incidenten

Op 21 mei 2025 hielden gewapende mannen de gouverneur van de provincie Suweida kortstondig gegijzeld in een overheidsgebouw in de provinciehoofdstad. Zij eisten en bereikten de vrijlating van een persoon die gevangen genomen was, bevestigde het ministerie van Informatie. De mannen hadden het gebouw bestormd en hielden samen met de gouverneur een aantal andere personen tijdelijk vast. De gevangene, die naar verluidt eerder veroordeeld was voor het stelen van meerdere voertuigen, werd vrijgelaten in ruil voor de veiligheid van de gijzelaars.⁵⁵⁶

3.3.4

Centraal-Syrië

In delen van de provincies Homs en Hama, en in het bijzonder in de provinciehoofdstad Homs, was de veiligheidssituatie zeer fragiel.⁵⁵⁷ Dit had voor een belangrijk deel te maken met een verleden van sektarisch geweld, met name tijdens de beginjaren van het conflict, in de stad Homs en nabijgelegen delen van het platteland van de provincies Homs en Hama, waar de bevolking zeer divers is.⁵⁵⁸ In deze gebieden werden destijds bloedbaden aangericht in verschillende (met name soennitische) gemeenschappen. Het Assad-regime had daarvoor lokale milities (veelal bestaand uit alawieten) ingezet tegen burgers in naburige wijken en dorpen.⁵⁵⁹

Volgens het SNHR werden in Homs en Hama tussen januari en eind april 2025 zeker 361 burgers het slachtoffer van wat de organisatie buitengerechtelijke executies noemde. De meeste incidenten vonden plaats in gebieden waar alawieten wonen, aldus de organisatie.⁵⁶⁰

3.3.4.1

Homs

De stad Homs is overwegend soennitisch, maar heeft een aanzienlijke alawitische gemeenschap, evenals een kleine christelijke gemeenschap. In ruraal Homs waren

⁵⁵² X.com, Al-Jumhuriya English, 7 mei 2025, [url](#).

⁵⁵³ Enab Baladi, *Clashes return to As-Suwayda... Agreement with Damascus continues*, 5 mei 2025; Asharq Al-Awsat, *Clashes erupt between local factions, armed tribal groups in Syria's Suwayda*, 6 mei 2025; Etana, *Syria Update #24: 8 May 2025*, 7 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.

⁵⁵⁴ Enab Baladi, *Clashes return to As-Suwayda... Agreement with Damascus continues*, 5 mei 2025; Asharq Al-Awsat, *Clashes erupt between local factions, armed tribal groups in Syria's Suwayda*, 6 mei 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.

⁵⁵⁵ UNHCR, *Regional flash update #26. Syria situation crisis*, 9 mei 2025.

⁵⁵⁶ Reuters, *Armed group in Syria's Suwayda takes governor hostage for prisoner's release*, 21 mei 2025; The New Arab, *Syria: Armed group detain Suweida governor, Hmeimim air base attacked*, 22 mei 2025.

⁵⁵⁷ SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicial killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025, p. 1; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025;

⁵⁵⁸ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁵⁹ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁵⁶⁰ Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025.

er naast soennieten ook aanzienlijke alawitische en sjiitische gemeenschappen.⁵⁶¹ Homs is qua omvang de derde stad van het land en – als toegangspoort tot het noorden en de kustprovincies – een strategisch belangrijk knooppunt. Desondanks ontbrak het de veiligheidstroepen ook in dit gebied aan capaciteit.⁵⁶² De verantwoordelijkheid voor het garanderen van de veiligheid in de stad en de provincie Homs werd volgens een bron gedeeld door onderling coördinerende veiligheidstroepen en SNA-facties.⁵⁶³ In de praktijk opereerden sommige gewapende groepen in Homs en de omgeving nog steeds semi-onafhankelijk van de algemene veiligheidsdienst en ontbrak het volgens bronnen aan een gecentraliseerde veiligheidsautoriteit die de orde kon herstellen.⁵⁶⁴ Er heerste volgens bronnen een groot gevoel van onveiligheid in deze gebieden.⁵⁶⁵

Na de val van het Assad-regime voerde het MOC, evenals in andere regio's, met regelmaat veiligheidsoperaties uit in de stad en omliggende dorpen. Deze waren gericht op de ontwapening van leden van het veiligheidsapparaat van het voormalige regime die hadden geweigerd om zich te melden bij de registratiecentra (zie paragraaf 2.2.1).⁵⁶⁶ Bij deze operaties zouden vele arrestaties verricht zijn.⁵⁶⁷ Volgens persbureau *Associated Press* werden op 2 januari 2025 bij één van deze acties meer dan honderd mensen aangehouden.⁵⁶⁸ In totaal werden honderden personen gearresteerd, maar velen werden naar verluidt na enige tijd weer vrijgelaten.⁵⁶⁹

De veiligheidssituatie in de stad Homs en omliggende gebieden werd na de machtsovername verder sterk gekenmerkt door sektarisch geweld.⁵⁷⁰ Volgens een bron zou het sentiment dat alawieten per definitie medeplichtig waren aan de wrede daden van het Assad-regime in de stad Homs waarschijnlijk sterker zijn dan in andere gebieden in Syrië.⁵⁷¹ Een andere bron stelde dat door het verleden van geweld tussen gemeenschappen in Homs "de families van mensen die gedood waren wisten wie hen gedood hadden." Dit zou er mede toe hebben geleid dat sommige mensen na de val van het regime het recht in eigen hand namen.⁵⁷²

In de stad Homs vonden vrijwel dagelijks ontvoeringen en moorden plaats.⁵⁷³ Er waren sinds begin 2025 tientallen gevallen van alawitische mannen en vrouwen die ontvoerd werden op plekken in de buurt van hun huizen of werk. In veel van deze gevallen werden hun lichamen binnen enkele dagen teruggevonden met

⁵⁶¹ Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025.

⁵⁶² ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

⁵⁶³ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; Le Monde, *Syria's infernal cycle of revenge: 'I don't trust men from my own community'*, 18 maart 2025.

⁵⁶⁴ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicially killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025.

⁵⁶⁵ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025; The New Arab, *Damascus may be relatively safe but cities like Homs are emerging as a microcosm of post-Assad lawlessness*, 31 maart 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁶⁶ Vertrouwelijke bron, april 2025.

⁵⁶⁷ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025.

⁵⁶⁸ AP News, *AP photos: Syria's new security forces conduct sweeps in Homs, looking for ousted Assad's loyalists*, 2 januari 2025.

⁵⁶⁹ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025.

⁵⁷⁰ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025; The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025;

⁵⁷¹ SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁷² Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025.

⁵⁷³ The Economist, *Homs's troubles show the challenges facing Syria's leaders*, 13 februari 2025; New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025. ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; The New Arab, *Lawlessness festers in Homs as Syria struggles to rebuild*, 28 april 2025; SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicially killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

schotwonden.⁵⁷⁴ Niet voor elke geweldsdaad was een duidelijk motief aanwezig, maar de moorden op alawieten duiden in veel gevallen op (sektarische) wraakaanvallen.⁵⁷⁵

In de stad Homs en omliggende gebieden ging deze vorm van geweld tegen voornamelijk alawieten gedurende de gehele verslagperiode onafgebroken door.⁵⁷⁶ Eind april 2025 was er volgens het SNHR sprake van een significante toename van moorden in de stad. In zes dagen tijd (23-28 april) werden zeker twintig burgers gedood in separate en opeenvolgende incidenten. De meeste slachtoffers waren alawieten. De incidenten omvatten volgens de mensenrechtenorganisatie zowel "gerichte moorden op personen die eerder banden hadden met het Assad-regime," als "willekeurige moorden waarvan wordt vermoed dat ze voortkwamen uit sektarische en vergeldingsmotieven." De meeste slachtoffers werden doodgeschoten aangetroffen, onder omstandigheden die volgens het SNHR duidelijk wezen op de betrokkenheid van gewapende groeperingen die buiten de wet opereerden.⁵⁷⁷

Rond april-mei 2025 kwam het regelmatig voor dat ongeïdentificeerde, gemaskerde mannen, rijdend op motorfietsen, schoten op huizen in overwegend alawitische wijken. Daarbij werden burgers gedood en verwond die zich op straat of binnen hun woning bevonden, of die op hun balkons zaten.⁵⁷⁸

In de stad Homs waren de ontvoeringen en moorden geconcentreerd in de overwegend alawitische wijken Wadi al-Dahab, Karm al-Zaitoun, Al-Nuzha en Karm al-Loz.⁵⁷⁹ Het geweld leidde daar volgens het SNHR tot een toename van angst en onzekerheid onder de bevolking en tot ontheemding.⁵⁸⁰

Vanwege de sektarische spanningen en de beperkte capaciteit van de veiligheidstroepen vormde de veiligheidssituatie in Homs een grote uitdaging voor de autoriteiten.⁵⁸¹ Deze namen verschillende maatregelen om de veiligheid te garanderen op plaatsen waar veel alawieten wonen. Tijdens de geweldsescalatie in de kustregio, begin maart 2025 (zie paragraaf 3.3.5.2), nam de GSS in Homs speciale maatregelen – waaronder de vorming van een menselijke muur bij buurten met alawieten – om te voorkomen dat de tegen alawieten gerichte geweldsuitbarsting in Latakia, Tartous en ruraal Hama zich naar de stad verspreidde.⁵⁸² Verder waren er bijvoorbeeld semi-permanente controleposten opgezet rond wijken waar alawieten de meerderheid vormden.⁵⁸³ Rond eind april 2025 waren er in Homs, vanwege de aanhoudende onveiligheid in de stad, naar verluidt controleposten van de GSS bij grote rotondes en kruispunten.⁵⁸⁴ De verscherpte veiligheidsmaatregelen dienden ervoor te zorgen dat ontvoerders

⁵⁷⁴ New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁷⁵ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025; The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁷⁶ Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁷⁷ SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicially killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025.

⁵⁷⁸ SNHR, *A woman and her two daughters shot dead by unidentified gunmen in Homs, April 18, 2025*; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁷⁹ SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicially killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁸⁰ SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicially killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025.

⁵⁸¹ FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; The New Arab, *Lawlessness festers in Homs as Syria struggles to rebuild*, 28 april 2025.

⁵⁸² ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

⁵⁸³ New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025; The New Arab, *Lawlessness festers in Homs as Syria struggles to rebuild*, 28 april 2025.

⁵⁸⁴ The New Arab, *Lawlessness festers in Homs as Syria struggles to rebuild*, 28 april 2025.

bepaalde gebieden niet konden betreden.⁵⁸⁵ Tegelijk droegen ze volgens sommigen in de lokale alawitische gemeenschap ook bij aan een gevoel van omsingeling.⁵⁸⁶

De aanwezigheid van veiligheidstroepen in en rondom overwegend alawitische wijken was volgens de onafhankelijke Syrische mensenrechtenorganisatie *Syria Justice and Accountability Centre* (SJAC) niet effectief als afschrikmiddel tegen gewelddadige aanvallen op burgers.⁵⁸⁷ Volgens de organisatie bestond er onder lokale inwoners twijfels over het vermogen en de bereidheid van de overgangsregering om dergelijke aanvallen te voorkomen, wat verder bijdroeg aan wantrouwen en angst.⁵⁸⁸ De toenemende aanvallen eind april 2025 wezen volgens het SNHR op verslechterende veiligheidsomstandigheden in Homs, en een context van "straffeloosheid en zwakke coördinatie tussen de officiële militaire en veiligheidsinstituties." Daarnaast onderstreepte het geweld de toenemende (sociale) instabiliteit in Homs, aldus het SNHR.⁵⁸⁹

3.3.4.2 Hama

Begin maart 2025 verspreidde de geweldsescalatie in Latakia en Tartous (zie paragraaf 3.3.5.2) zich ook naar het westelijke platteland van Hama, waar meerdere alawitische gemeenschappen woonden. Hier vonden in tien dorpen massamoorden plaats, meldde het SNHR op 11 maart 2025 in een voorlopig rapport over de gewelddadigheden.⁵⁹⁰ In de provincie Hama kwamen tussen 6 en 10 maart 2025 zeker 49 mensen om het leven, onder wie 15 kinderen en 10 vrouwen, aldus het SNHR.⁵⁹¹

In het grotendeels alawitische dorp Arza werden op 7 maart 2025 volgens bronnen 25 inwoners gedood door gewapende mannen uit naburige dorpen.⁵⁹² Veiligheidstroepen bij een dorpscontrolepunt waren naar verluidt door de aanvallers overrompeld.⁵⁹³ De slachtoffers werd gevraagd of zij alawiet waren en werden daarna geëxecuteerd. Vervolgens zouden de naar verluidt honderden aanvallers de huizen in het dorp volledig geplunderd hebben. Dezelfde dag was de rest van de alawitische gemeenschap weggevlucht. In januari 2025 was het dorp ook al een keer aangevallen, waarbij zeker acht mannen gedood werden door gemaskerde aanvallers.⁵⁹⁴

Op het platteland in het oosten van de provincie Hama speelden volgens een bron lokale spanningen tussen dorpsbewoners en bedoeïenen, die gevoed werden door grieven die te maken hadden met mensenrechtenschendingen tegen de bedoeïenen tijdens de oorlog.⁵⁹⁵

3.3.5 West-Syrië

3.3.5.1 Sektarische spanningen en oplopend geweld

Na de val van het Assad-regime was er volgens bronnen sprake van grote spanningen in de alawitische gemeenschappen in de kustprovincies Latakia en

⁵⁸⁵ New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025.

⁵⁸⁶ New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025.

⁵⁸⁷ SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁸⁸ SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁵⁸⁹ SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicially killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025.

⁵⁹⁰ SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025, p. 12.

⁵⁹¹ SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025, p. 6.

⁵⁹² The National, *'Are you Alawite?': Killings in Syrian village of Arza raise fears of endless sectarian violence*, 14 maart 2025; The Guardian, *'They killed him in cold blood': the cycle of revenge in north-west Syria*, 15 maart 2025.

⁵⁹³ The National, *'Are you Alawite?': Killings in Syrian village of Arza raise fears of endless sectarian violence*, 14 maart 2025.

⁵⁹⁴ The National, *'Are you Alawite?': Killings in Syrian village of Arza raise fears of endless sectarian violence*, 14 maart 2025; The Guardian, *'They killed him in cold blood': the cycle of revenge in north-west Syria*, 15 maart 2025.

⁵⁹⁵ Le Monde, *Syria's infernal cycle of revenge: 'I don't trust men from my own community'*, 18 maart 2025.

Tartous en in gebieden in centraal-Syrië (Hama en Homs).⁵⁹⁶ Dit was deels het gevolg van groeiende onveiligheid, gekenmerkt door meerdere moorden door onbekende daders, ontvoeringen en plunderingen.⁵⁹⁷ In de eerste drie maanden na de machtsomwenteling kwamen in Latakia en Tartous ontvoeringen en moorden voor waarbij alawitische burgers het slachtoffer werden.⁵⁹⁸ De precieze schaal waarop dergelijke geweldsincidenten in deze periode plaatsvonden was moeilijk vast te stellen, mede door een gebrek aan transparante informatie van de autoriteiten en door beperkte verslaggeving van incidenten.⁵⁹⁹ De geweldsincidenten vonden plaats in een bredere context van haatspraak en desinformatie op de sociale media, wat de spanningen vergrootte.⁶⁰⁰

In februari en begin maart 2025 voerden groepen gewapende alawieten, geleid door officieren van het voormalige regime, tientallen aanvallen uit op veiligheidstroepen in Latakia, Tartous en, in mindere mate, Hama, Homs en Ruraal Damascus. Er was binnen deze periode sprake van een gestage toename in de frequentie, de omvang en de effectiviteit van dergelijke aanvallen.⁶⁰¹

3.3.5.2 Geweldsescalatie van 6-10 maart 2025

Op 6 maart 2025 escaleerde de situatie toen gewapende overblijfselen van het voormalige regime op gecoördineerde wijze veiligheidstroepen aanvielen op verschillende locaties in en nabij de kuststeden Jableh en Baniyas.⁶⁰² De aanvallers richtten zich op veiligheids- en politiecontroleposten en ziekenhuizen.⁶⁰³ Ze beschoten ook voertuigen (met kentekenplaten van buiten de regio).⁶⁰⁴ De gewapende overblijfselen van het voormalige regime zouden ook soennitische burgers aangevallen hebben.⁶⁰⁵

Het escalerende geweld verspreidde zich snel over de provincies Latakia en Tartous, waarbij de gewapende overblijfselen van het voormalige regime naar verluidt kortstondig de controle over delen van het platteland en een aantal stadswijken overnamen.⁶⁰⁶

Deze ontwikkelingen leidden tot een snel en chaotisch tegenoffensief door de veiligheidstroepen en soennitische gewapende groepen die het interim-bestuur steunden.⁶⁰⁷ Er vond een brede mobilisatie plaats van veiligheids- en militaire troepen van het interim-bestuur en daarnaast een spontane beweging richting de kustprovincies van gewapende actoren die buiten de controle van Damascus

⁵⁹⁶ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁵⁹⁷ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

⁵⁹⁸ AFP, *Thousands of Alawites mourn 3 killed by foreign Islamists: monitor, witness*, 9 januari 2025; MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

⁵⁹⁹ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁰⁰ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁰¹ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 12*, 3 maart 2025; Syria Weekly, *A turning point: Pro-Assad loyalists launch unprecedented escalation*, 6 maart 2025; Reuters, *Syrian forces search former Assad stronghold after suspected loyalist attacks*, 4 maart 2025; Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria: A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁶⁰² SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025; This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria [10A.2025]*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 maart 2025.

⁶⁰³ SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025; SNHR, *Daily update: Extrajudicial killings on the Syrian coast (March 6 - March 15, 2025)*, 15 maart 2025.

⁶⁰⁴ SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025; SNHR, *Daily update: Extrajudicial killings on the Syrian coast (March 6 - March 15, 2025)*, 15 maart 2025.

⁶⁰⁵ SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025; Syria Direct, *As Jableh picks up the pieces, can residents overcome 'sectarian tensions'?*, 12 maart 2025.

⁶⁰⁶ This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria [10A.2025]*, 14 maart 2025; Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025.

⁶⁰⁷ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025.

opereerden.⁶⁰⁸ Op de sociale media en in moskeeën⁶⁰⁹ waren ad hoc oproepen voor mobilisatie gedaan. Dit droeg bij aan de komst van een ongeorganiseerde massa van – naar verluidt duizenden tot tienduizenden⁶¹⁰ – zwaar bewapende, regeringsgezinde elementen en individuen, waarvan velen vanuit andere delen van Syrië de kustregio binnenkwamen.⁶¹¹ Daaronder bevonden zich gewapende facties die zich onlangs formeel bij het nieuwe leger hadden aangesloten en daarnaast meer onafhankelijke groepen.⁶¹² Volgens getuigenissen in de media namen ook buitenlandse strijders deel aan het geweld.⁶¹³

De gemobiliseerde troepen en overige gewapende elementen verspreidden zich over steden en rurale gebieden in Tartous en Latakia en raakten verwickeld in vuurgevechten met de alawitische opstandelingen.⁶¹⁴ Volgens mensenrechtenorganisaties beschoten ze ook woonwijken, plunderden en verbrandden ze huizen en winkels, en voerden sommigen sektarische wraakmoorden uit op alawitische burgers.⁶¹⁵ Het waren volgens de International Crisis Group vooral de regeringsgezinde groepen en strijders die buiten de controle van de centrale autoriteiten opereerden die “lukraak en met grote brutaliteit” reageerden.⁶¹⁶

Er werden op grote schaal moorden gepleegd. Volgens ACLED vonden gedurende vier dagen op zeker 57 verschillende locaties in de provincies Latakia, Tartous, Hama en Homs gewelddadigheden plaats.⁶¹⁷ Bij veel van de door mensenrechtenorganisaties gedocumenteerde incidenten ging het om standrechtelijke executies.⁶¹⁸ In voorkomende gevallen werden hele families vermoord, waaronder vrouwen en kinderen.⁶¹⁹ Volgens overlevenden gingen gewapende mannen van deur tot deur op zoek naar alawieten.⁶²⁰

Het precieze aantal burgerslachtoffers was onbekend. Het *United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights* (UN OHCHR) rapporteerde op 11 maart 2025 dat zij tot dan toe de dood van 111 burgers had gedocumenteerd. Daarbij vermeldde het UN OHCHR dat het daadwerkelijke aantal doden vermoedelijk significant hoger lag.⁶²¹ Het *Syrian Observatory for Human Rights* (SOHR) meldde

⁶⁰⁸ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Islamists call for mobilisation in Syria, incite against Alawites*, 11 maart 2025.

⁶⁰⁹ The Syria Report, *Systematic looting, burning and bulldozing of property on the Syrian coast*, 18 maart 2025; MERIP, *Syria's new men. Masculinities and the post-Assad political order*, 16 april 2025; L'Orient Today, *Sharia, jihad and settling scores: Behind the radical wing of the new Syrian regime*, 1 mei 2025; New Lines Magazine, *Investigating the Alawite massacres*, 12 mei 2025.

⁶¹⁰ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria [10A.2025]*, 14 maart 2025.

⁶¹¹ HRW, *Syria: End coastal killing spree, protect civilians*, 10 maart 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria [10A.2025]*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025.

⁶¹² Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025.

⁶¹³ Al Jazeera, *'Don't trust anyone': Have Syria's Alawites lost faith in new government?*, 20 maart 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025.

⁶¹⁴ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025.

⁶¹⁵ UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; SNHR, *803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025*, 11 maart 2025; SJAC, *SJAC's analysis of atrocities committed in Latakia and Tartous*, 13 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; Amnesty International, *Syria: Coastal massacres of Alawite civilians must be investigated as war crimes*, 3 april 2025.

⁶¹⁶ ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.

⁶¹⁷ ACLED, *Q&A: What happened in the coastal region of Syria last week?*, 14 maart 2025.

⁶¹⁸ UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; Amnesty International, *Syria: Coastal massacres of Alawite civilians must be investigated as war crimes*, 3 april 2025.

⁶¹⁹ UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; Amnesty International, *Syria: Coastal massacres of Alawite civilians must be investigated as war crimes*, 3 april 2025.

⁶²⁰ BBC News, *Syria says operation against Assad loyalists over after deadly violence*, 10 maart 2025; UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; Amnesty International, *Syria: Coastal massacres of Alawite civilians must be investigated as war crimes*, 3 april 2025.

⁶²¹ UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025.

op 17 maart 2025 dat sinds 6 maart 2025 2.089 mensen waren omgebracht, onder wie 1.557 burgers.⁶²² Op 9 april 2025 rapporteerde het SNHR dat zij 1.334 personen hadden gedocumenteerd die om het leven waren gekomen bij de geweldsescalatie in de kustregio: 889 personen, onder wie 51 kinderen en 63 vrouwen, werden volgens het SNHR gedood door de gewapende troepen die betrokken waren bij het tegenoffensief in de regio, en 446 personen werden gedood door gewapende overblijfselen van het voormalige regime.⁶²³ Op 3 april 2025 rapporteerde Amnesty International dat het informatie had ontvangen waaruit bleek dat 'milities met banden met de regering' op 8 en 9 maart meer dan honderd mensen hadden gedood in de kuststad Baniyas, in de provincie Tartous.⁶²⁴

De impact op burgers was zeer groot, zowel in de door het geweld getroffen wijken en dorpen als onder de bredere alawitische bevolking.⁶²⁵ Er waren niet enkel vele burgers gedood; er circuleerden ook beelden van de mishandeling en vernedering van alawieten.⁶²⁶ Ook waren er op grote schaal huizen en winkels geplunderd en voertuigen gestolen.⁶²⁷

In de kustregio waren zeker zes ziekenhuizen door de gevechten getroffen. Verder ging de geweldsescalatie gepaard met een stroomstoring van meer dan een week, die honderdduizenden mensen trof in Latakia en de omliggende plattelandsgebieden en die onder meer leidde tot een ernstig watertekort.⁶²⁸ Volgens het *United Nations International Children's Emergence Fund* (UNICEF) bleef het aantal leerlingen dat, nadat de scholen in de kustprovincies op 16 maart 2025 weer openden, naar school ging laag.⁶²⁹

Op 10 maart 2025 verklaarde het interim-ministerie van Defensie dat de militaire operatie tegen de overgebleven Assad-loyalisten ten einde was.⁶³⁰ Het interim-bestuur stelde een onderzoekscommissie in en arresteerde verschillende individuen die zich schuldig zouden hebben gemaakt aan misdaden.⁶³¹ De commissie zou naar verwachting op 9 april 2025 haar bevindingen presenteren.⁶³² Nadat de commissie om meer tijd had gevraagd om haar onderzoek af te ronden, verleende Al-Sharaa op 10 april een niet-hernieuwbare verlenging van drie maanden.⁶³³

De geweldsescalatie leek volgens een bron niet op een door de autoriteiten georganiseerde vergeldingscampagne, maar op een ineenstorting van de fragiele orde.⁶³⁴ De geweldsepisode toonde volgens verschillende bronnen het gebrek aan controle aan van het interim-bestuur over gewapende groepen die formeel onder

⁶²² SOHR, *As more massacres documented. The number of people killed during security operations in Syrian coastline exceeds 2,000*, 17 maart 2025.

⁶²³ SNHR, *1,562 deaths, including 102 children and 99 women, as well as 33 medical personnel, recorded in March 2025 in Syria*, 9 april 2025.

⁶²⁴ Amnesty International, *Syria: Coastal massacres of Alawite civilians must be investigated as war crimes*, 3 april 2025.

⁶²⁵ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; The Syria Report, *Systematic looting, burning and bulldozing of property on the Syrian coast*, 18 maart 2025.

⁶²⁶ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025.

⁶²⁷ BBC News, *Syrians describe terror as Alawite families killed in their homes*, 9 maart 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; The National, *Alawites trickling back to their heartland after mass killings*, 16 maart 2025.

⁶²⁸ UNICEF, *Syria flash update No.1 (Violence in the coastal areas)*, 21 maart 2025.

⁶²⁹ UNICEF, *Syria flash update No.1 (Violence in the coastal areas)*, 21 maart 2025.

⁶³⁰ BBC Monitoring, *Syrian defence ministry says military operation on coast is over*, 10 maart 2025; The Guardian, *Syrian defence ministry says military operation over and forces 'paving way for life to return to normal' – as it happened*, 10 maart 2025.

⁶³¹ SANA, *Presidential decision to form an independent national committee to investigate the events of the Syrian Coast*, 9 maart 2025; The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025.

⁶³² The New Arab, *Syria responds to damning Amnesty report on coastal massacre: 'Wait for investigation results'*, 3 april 2025.

⁶³³ Reuters, *Syria's Sharaa grants three-month extension to committee probing coastal killings*, 11 april 2025.

⁶³⁴ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025.

zijn bevel stonden, en daarnaast het onvermogen van de nieuwe autoriteiten om andere gewapende groeperingen te controleren.⁶³⁵

3.3.5.3 Aanhoudend geweld tegen alawieten

Na de geweldsescalatie van begin maart 2025 bleef er sprake van wijdverspreide angst⁶³⁶ onder alawieten in de kustregio, en vonden er met name in plattelandsgebieden op kleinere schaal nog steeds ontvoeringen en moorden plaats.⁶³⁷ Hierbij kwamen in de weken na 10 maart naar verluidt tientallen alawieten om het leven.⁶³⁸ In veel gevallen waren de slachtoffers personen waarvan niet bekend was dat zij banden hadden gehad met voormalige regime.⁶³⁹ Bij sommige aanvallen werden mensen gedood terwijl zij op hun land werkten.⁶⁴⁰ Volgens een bron waren rond half mei 2025 het platteland rond Jableh, en in mindere mate Baniyas, voor nog steeds de meest gevaarlijke gebieden voor alawieten.⁶⁴¹ Begin mei waren de straten in overwegend alawitische wijken in de stad Latakia volgens een bron na zonsondergang bijna leeg. Veel mensen zouden 's avonds niet naar buiten durven, uit angst ontvoerd of vermoord te worden.⁶⁴²

3.3.6 Noord-Syrië

In het noorden ging gedurende het grootste deel van de verslagperiode de gewapende strijd door tussen het door Turkije gesteunde SNA en de door Koerden geleide SDF. SNA-groepen rukten in december 2024 op in gebieden die tot dan in handen waren van de SDF.⁶⁴³ In de daaropvolgende maanden probeerden beide partijen elkaar volgens bronnen zoveel mogelijk schade toe te brengen en leden ze als gevolg aanzienlijke verliezen.⁶⁴⁴ De strijdende partijen vielen ook civiele infrastructuur en burgerdoelen aan, met burgerslachtoffers tot gevolg.⁶⁴⁵ Het Turkse leger voerde luchtaanvallen uit, waarbij volgens bronnen soms ook burgerslachtoffers vielen.⁶⁴⁶ Vanaf februari voerde ISIS zijn operationele tempo weer op in het oosten van het DAANES-gebied (zie paragraaf 3.4). Tegelijkertijd onderhandelden de centrale autoriteiten en de SDF over de controle over het semi-autonome noordoosten (zie paragraaf 3.3.6.3).

3.3.6.1 SNA-offensief

Parallel aan het door HTS geleide offensief dat (met deelname van het SNA) het Assad-regime ten val bracht, begonnen SNA-groepen op 30 november 2024 een nieuw offensief, om gebied ten westen van de Eufraat op de SDF te veroveren. Het zogenoemde *Dawn of Freedom* (Dageraad van de Vrijheid) offensief leidde tot grootschalige ontheemding van voornamelijk Koerden (zie paragraaf 6.1.1.6).⁶⁴⁷ Er vonden tot ongeveer eind maart 2025 hevige gevechten, beschietingen en

⁶³⁵ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025.

⁶³⁶ Al-Akhbar English, *Latakia in turmoil: Foreign fighters, renewed fear along Syria's coast*, 12 mei 2025.

⁶³⁷ AP News, *Syria's Alawites still face targeted attacks a month after brutal counteroffensive*, 15 april 2025; The National, *Six Syrian Alawites killed in outbreak of sectarian violence*, 11 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁶³⁸ AP News, *Syria's Alawites still face targeted attacks a month after brutal counteroffensive*, 15 april 2025; The National, *Six Syrian Alawites killed in outbreak of sectarian violence*, 11 mei 2025.

⁶³⁹ AP News, *Syria's Alawites still face targeted attacks a month after brutal counteroffensive*, 15 april 2025.

⁶⁴⁰ X.com, Al-Jumhuriya English, 7 mei 2025, [url](#).

⁶⁴¹ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 22*, 15 mei 2025.

⁶⁴² X.com, Zaina Erhaim, 7 mei 2025, [url](#).

⁶⁴³ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 5-6.

⁶⁴⁴ The New Arab, *Fighting between pro-Turkey SNA, Kurdish-led SDF over two days kills 101*, 5 januari 2025; ICG, *CrisisWatch. Syria: February 2025*, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁴⁵ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁴⁶ Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025; HRW, *Northeast Syria: Apparent war crime by Türkiye-backed forces*, 30 januari 2025; ICG, *CrisisWatch. Syria: January 2025*, februari 2025; SNHR, *Civilians from one family killed by an airstrike suspected to be Turkish in a massacre in the vicinity of Barkh Butan village, Aleppo – March 16, 2025*, 18 maart 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

⁶⁴⁷ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

luchtaanvallen plaats in de frontgebieden. Deze troffen ook woonwijken en essentiële infrastructuur, waarbij burgerslachtoffers vielen. In de door de SDF gecontroleerde stad Kobani (Arabisch: Ain al-Arab) vielen als gevolg van aanvallen op de infrastructuur gedurende een periode de elektriciteits- en watertoevoer weg.⁶⁴⁸

Op 8 december 2024 namen de SNA-groepen de controle over in de plaats Tel Rif'aat. Op 11 december veroverde het vervolgens de stad Manbij, die sinds 2016 onder controle had gestaan van de SDF.⁶⁴⁹ Volgens de onderzoekscommissie voor Syrië van de VN, de *Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*, werd er veelvuldig melding gemaakt van plunderingen van onder meer huizen, scholen en medische instellingen in de veroverde gebieden.⁶⁵⁰ Begin januari 2025 leek een door Turkije gesteund offensief in Kobani op handen te zijn, maar dit werd niet doorgezet.⁶⁵¹

Er werd met name in december 2024 en januari 2025 intensief gevochten.⁶⁵² Tussen 12 december en 31 januari zouden er bij gevechten en bombardementen aan beide kanten van het front volgens een bron bij elkaar meer dan vijfhonderd strijders en burgers omgekomen zijn.⁶⁵³ Begin 2025 werden er verschillende aanvallen – naar verluidt zeker zeven binnen een maand – met autobommen uitgevoerd in de omgeving van Manbij.⁶⁵⁴ Deze werden gelinkt aan de SDF, die ontkende verantwoordelijk te zijn voor de aanvallen.⁶⁵⁵ Volgens een persbericht van de VN was een aanslag met een autobom in Manbij op 3 februari 2025 gericht op een voertuig dat seizoenarbeiders vervoerde.⁶⁵⁶ Bij deze aanslag kwamen volgens het *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* (UN OCHA) 19 vrouwen om en de mannelijke chauffeur. Enkele dagen eerder waren er bij een andere aanslag vier burgers omgekomen en negen anderen gewond geraakt, onder wie zes kinderen, aldus UN OCHA.⁶⁵⁷

3.3.6.2 Tishreen-dam

In februari en maart 2025 bleven er gevechten en luchtaanvallen plaatsvinden.⁶⁵⁸ De SNA-facties en de SDF vochten voornamelijk bij de strategische Tishreen-dam en de Qara Quzaq-brug in het oosten van de provincie Aleppo.⁶⁵⁹ De Tishreen-dam in de Eufraat vormde een natuurlijke buffer tussen de SDF – die de dam in 2015 veroverd hadden op ISIS – en de SNA-facties. Daarnaast was het kritieke infrastructuur: de dam leverde water voor irrigatie en door waterkracht opgewekte

⁶⁴⁸ UN News, *Deadly attacks in eastern Aleppo highlight Syria's vulnerability*, 4 februari 2025; The Guardian, 'We are part of Syria': Kurdish-led SDF fights for place in post-Assad future, 21 februari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁶⁴⁹ Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁶⁵⁰ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁶⁵¹ BBC Monitoring, *Explainer: What are Turkey's plans for northern Syria?*, 24 december 2024; Rudaw, *US civil society coalition urges Biden to stop SNA attacks on Rojava*, 8 januari 2025; The Guardian, 'We are part of Syria': Kurdish-led SDF fights for place in post-Assad future, 21 februari 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

⁶⁵² The New Arab, *Fighting between pro-Turkey SNA, Kurdish-led SDF over two days kills 101*, 5 januari 2025; ICG, *CrisisWatch. Syria: February 2025*, maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁵³ ICG, *CrisisWatch. Syria: January 2025*, februari 2025.

⁶⁵⁴ UN News, *Deadly attacks in eastern Aleppo highlight Syria's vulnerability*, 4 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁵⁵ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁵⁶ UN News, *Deadly attacks in eastern Aleppo highlight Syria's vulnerability*, 4 februari 2025.

⁶⁵⁷ UN OCHA, *Humanitarian situation report No. 1 (As of 12 February 2025)*, 12 februari 2025.

⁶⁵⁸ ICG, *CrisisWatch. Syria: February 2025*, maart 2025; ICG, *CrisisWatch. Syria: March 2025*, april 2025.

⁶⁵⁹ ICG, *CrisisWatch. Syria: January 2025*, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

elektriciteit.⁶⁶⁰ De Qara Quzaq-brug over de Eufraat, aan de M4-snelweg, vormde de toegangspoort van de regio Aleppo naar het oosten van het land.⁶⁶¹

Het Turkse leger voerde luchtaanvallen uit bij de actieve frontlijnen bij Kobani en de Tishreen-dam, maar naar verluidt ook op doelwitten die verder van het front lagen.⁶⁶² Turkse luchtaanvallen in de verslagperiode zouden onder meer gericht zijn geweest op posities en bevoorradingsroutes van de SDF rond Kobani.⁶⁶³ Ook zouden burgers die protesteerden bij de Tishreen-dam getroffen zijn door droneaanvallen, mogelijk door de SNA-facties.⁶⁶⁴ HRW veroordeelde een droneaanval op 18 januari 2025, van wat het de Turkije-SNA coalitie noemde, als een oorlogsmisdaad. De aanval trof een ambulance van de Koerdische *Rode Halve Maan* die op dat moment een burger vervoerde. Deze zou eerder die dag gewond zijn geraakt bij een droneaanval op demonstranten bij de Tishreen-dam. Volgens de Koerdische mediabron ANF kwamen er bij deze aanvallen zes burgers om en raakten zestien anderen gewond.⁶⁶⁵ Op 16 maart 2025 doodde een volgens bronnen vermoedelijke Turkse droneaanval op het platteland van Kobani een familie van negen personen.⁶⁶⁶ De SDF voerde dodelijke droneaanvallen uit op SNA-troepen in de buurt van de Tishreen-dam.⁶⁶⁷

3.3.6.3

Staakt-het-vuren

Na de overeenkomst tussen de centrale autoriteiten en de SDF van 10 maart (zie paragraaf 2.1.4) ging het conflict tussen de SNA-facties en de SDF aanvankelijk door, tot zeker het einde van de maand. Er vonden nog steeds gevechten plaats tussen beide partijen en het Turkse leger voerde naar verluidt luchtaanvallen uit op door de SDF gecontroleerde gebieden.⁶⁶⁸ Eind maart 2025 stopte het geweld in de buurt van de Tishreen-dam, nadat er met Amerikaanse bemiddeling een informeel staakt-het-vuren bereikt was.⁶⁶⁹

Begin april 2025 kwamen de centrale autoriteiten en de SDF overeen gezamenlijk de Tishreen-dam te beheren.⁶⁷⁰ Volgens de overeenkomst namen troepen van de overgangsregering de dam over en trok de SDF haar troepen terug.⁶⁷¹ Gezamenlijke comités van de overgangsregering en de SDF bespraken volgens een bron verdere stappen, inclusief de terugtrekking van de SDF uit overige gebieden in het oosten van de provincie Aleppo, zoals Deir Hafer en de Qara Quzaq-brug.⁶⁷²

Het was op moment van schrijven onduidelijk of het staakt-het-vuren stand zou houden, mede vanwege het gebrek aan volledige controle van zowel de overgangsregering als de SDF over de strijdkrachten aan hun respectievelijke zijden

⁶⁶⁰ The Guardian, 'We are part of Syria': Kurdish-led SDF fights for place in post-Assad future, 21 februari 2025; The New Arab, Syria Kurds say struck deal with Damascus on battleground dam, 11 april 2025.

⁶⁶¹ The New Arab, Why fighting is raging in north Syria between the Turkish-backed SNA and Kurdish-led SDF, 21 januari 2025.

⁶⁶² The Guardian, 'We are part of Syria': Kurdish-led SDF fights for place in post-Assad future, 21 februari 2025; ICG, CrisisWatch. Syria: March 2025, april 2025.

⁶⁶³ BBC News, 'We are still at war': Syria's Kurds battle Turkey months after Assad's fall, 26 februari 2025.

⁶⁶⁴ HRW, Northeast Syria: Apparent war crime by Türkiye-backed forces, 30 januari 2025; BBC News, 'We are still at war': Syria's Kurds battle Turkey months after Assad's fall, 26 februari 2025.

⁶⁶⁵ HRW, Northeast Syria: Apparent war crime by Türkiye-backed militia attacks in Syria, 17 januari 2025.

⁶⁶⁶ SNHR, Civilians from one family killed by an airstrike suspected to be Turkish in a massacre in the vicinity of Barkh Butan village, Aleppo – March 16, 2025, 18 maart 2025; ICG, CrisisWatch. Syria: March 2025, april 2025.

⁶⁶⁷ Forbes, Kurdish drones are fending off Turkish-backed militia attacks in Syria, 17 januari 2025.

⁶⁶⁸ UN OSES, United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council, 25 maart 2025; ICG, CrisisWatch. Syria: March 2025, april 2025.

⁶⁶⁹ Al-Monitor, Syrian Kurd commander: Aleppo power-sharing deal could be model for nation, 12 april 2025; MEI, ISIS is on the ropes in Syria. A successful transition in Damascus could deliver a knockout blow, 14 april 2025; UN OSES, United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁶⁷⁰ The New Arab, Syria Kurds say struck deal with Damascus on battleground dam, 11 april 2025.

⁶⁷¹ The New Arab, Syria Kurds say struck deal with Damascus on battleground dam, 11 april 2025; MEI, ISIS is on the ropes in Syria. A successful transition in Damascus could deliver a knockout blow, 14 april 2025.

⁶⁷² MEI, ISIS is on the ropes in Syria. A successful transition in Damascus could deliver a knockout blow, 14 april 2025.

van het front. Weliswaar was het SNA ondergebracht bij het ministerie van Defensie in Damascus (zie paragraaf 2.1.2), maar de facties hadden nog hun eigen bevelstructuur en banden met het Turkse leger.⁶⁷³ Aan de andere kant waren er volgens de International Crisis Group Koerdische strijders die vaak buiten de SDF opereerden en incidenteel aanvallen uitvoerden op het SNA en Turkse militaire doelwitten.⁶⁷⁴ Het was volgens bronnen ook mogelijk dat het Turkse leger door zou gaan met zijn langdurige campagne van luchtaanvallen tegen SDF-doelwitten.⁶⁷⁵

Rond half mei 2025 liepen spanningen tussen (aan het Syrische ministerie van Defensie verbonden) SNA-facties en de SDF bij de Tishreen-dam uit op nieuwe gevechten, waarbij naar verluidt enkele SNA-strijders gedood werden.⁶⁷⁶

3.3.6.4 Politieke onrust in het noordoosten

In het door de SDF gecontroleerde noordoosten was grote onzekerheid over de politieke toekomst van de regio en de veiligheid van de bevolking.⁶⁷⁷ Veel Koerden en kleinere bevolkingsgroepen in de regio wantrouwden de intenties van de door HTS opgezette interim-autoriteiten in Damascus.⁶⁷⁸ Voor de vrouwen die vochten in de rangen van de Koerdische YPJ, die uitsluitend uit vrouwen bestaan, was er nog meer onzekerheid rondom de mogelijke integratie van de SDF.⁶⁷⁹ De door Koerden geleide semi-autonome autoriteiten in het noordoosten vreesden dat met een volledige terugtrekking van Amerikaanse troepen de regio kwetsbaar zou worden voor een mogelijke Turkse militaire operatie en een heropleving van ISIS.⁶⁸⁰ In april 2025 begon de VS met het terugtrekken van honderden troepen uit het noordoosten van Syrië.⁶⁸¹

In gebieden met een Arabische meerderheid liepen de spanningen vanaf december 2024 hoog op.⁶⁸² Na de val van het Assad-regime nam hier de onvrede met het door Koerden gedomineerde bestuur verder toe. Veel inwoners hoopten op een hereniging met de rest van Syrië.⁶⁸³ Er waren demonstraties in Raqqa en Deir ez-Zor van burgers die graag zagen dat de nieuwe autoriteiten in Damascus ook in hun gebied het bestuur zouden overnemen. Bij dergelijke demonstraties zouden veiligheidstroepen op demonstranten hebben geschoten. Onder deze verhoogde druk leken de autoriteiten met moeite grip op de situatie te houden. Ze vertrouwden vooral op strengere handhaving van de orde. Zo stelden veiligheidstroepen in Raqqa een avondklok in en voerden ze arrestaties uit.⁶⁸⁴

⁶⁷³ This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria* [10B.2025], 14 maart 2025; ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

⁶⁷⁴ ICG, *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.

⁶⁷⁵ This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria* [10B.2025], 14 maart 2025.

⁶⁷⁶ BBC Monitoring, *Syrian army positions 'attacked' at strategic Tishreen Dam*, 29 mei 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 21 mei 2025; This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria* [20.2025], 22 mei 2025.

⁶⁷⁷ AP News, *A tour through northeastern Syria in a moment of uncertainty*, 7 februari 2025; The Guardian, *'We are part of Syria': Kurdish-led SDF fights for place in post-Assad future*, 21 februari 2025; BBC News, *'We are still at war': Syria's Kurds battle Turkey months after Assad's fall*, 26 februari 2025.

⁶⁷⁸ AP News, *A tour through northeastern Syria in a moment of uncertainty*, 7 februari 2025; The New York Times, *Kurdish distrust of Syria's new government runs deep*, 28 april 2025; MEE, *The long path to recovery in northeastern Syria*, 11 mei 2025.

⁶⁷⁹ BBC News, *'We are still at war': Syria's Kurds battle Turkey months after Assad's fall*, 26 februari 2025; France 24, *Kurdish fighters hesitate to join Syria's vision of a unified army*, 3 april 2025.

⁶⁸⁰ The Guardian, *'We are part of Syria': Kurdish-led SDF fights for place in post-Assad future*, 21 februari 2025; BBC News, *'We are still at war': Syria's Kurds battle Turkey months after Assad's fall*, 26 februari 2025.

⁶⁸¹ The New York Times, *U.S. is withdrawing hundreds of troops from Syria*, 17 april 2025.

⁶⁸² Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁸³ Le Monde, *In Raqqa, tensions are rising between Syria's Arabs and Kurds*, 28 januari 2025; France 24, *Kurdish rule in northeast Syria under pressure after deal with Damascus*, 16 maart 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁸⁴ Le Monde, *In Raqqa, tensions are rising between Syria's Arabs and Kurds*, 28 januari 2025; France 24, *Kurdish rule in northeast Syria under pressure after deal with Damascus*, 16 maart 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, februari 2025.

3.3.6.5 Afrin

De stad Afrin en de gelijknamige regio in het noordwesten van de provincie Aleppo bleef in de verslagperiode grotendeels onder controle staan van SNA-groepen.⁶⁸⁵ Deze SNA-groepen namen in december 2024 deel aan twee verschillende offensieven (zie paragraaf 1.1 en paragraaf 2.1.2). Een deel van de (strijders van de) groepen keerde na de val van Assad terug naar hun gebied van oorsprong, bijvoorbeeld in ruraal Homs of de Oostelijke Ghouta regio.⁶⁸⁶ De groepen verkleinden daardoor hun aanwezigheid in Afrin.⁶⁸⁷ Volgens een bron was ook de militaire politie van het SNA nog aanwezig.⁶⁸⁸

Op 6 februari 2025 deden de algemene veiligheidstroepen van de interim-autoriteiten hun intrede in Afrin.⁶⁸⁹ Later in februari bezocht interim-president Al-Sharaa de stad Afrin tijdens een binnenlandse reis langs verschillende steden en provincies.⁶⁹⁰ In Afrin ontmoette Al-Sharaa lokale Koerdische vertegenwoordigers die hun grieven deelden. Al-Sharaa zou volgens een bron beloofd hebben de gewapende facties in de stad te vervangen door officiële veiligheidstroepen en een einde te maken aan misstanden tegen lokale Koerden.⁶⁹¹ De toekomst van Afrin, in het bijzonder de terugkeer van ontheemden, was volgens bronnen een belangrijke kwestie geweest in de onderhandelingen tussen de centrale autoriteiten en de SDF.

Volgens verschillende bronnen was er al rond januari en februari 2025 sprake van een verminderd aantal door SNA-strijders bemande controleposten in Afrin.⁶⁹² Een aantal controleposten zou in februari 2025 overgedragen zijn aan de algemene veiligheidstroepen.⁶⁹³ Begin april 2025 berichtte persbureau *Agence France-Presse* (AFP) dat SNA-groepen – volgens een anonieme bron bij het Syrische ministerie van Defensie – hun militaire aanwezigheid en controleposten in Afrin teruggeschroefd hadden. Dezelfde bron gaf ook aan dat hun aanwezigheid in het gebied vooralsnog gehandhaafd werd.⁶⁹⁴ Dit gebeurde nadat het interim-bestuur en de SDF op 10 maart 2025 een overeenkomst hadden getekend (zie paragraaf 2.1.4). Op het moment van schrijven was niet duidelijk in hoeverre deze informatie een nieuwe ontwikkeling betrof en wat de verhoudingen waren tussen de nog aanwezige SNA-groepen en de algemene veiligheidstroepen.

Ondanks een relatief kleinschaligere aanwezigheid van gewapende groepen, was de veiligheidssituatie voor burgers in Afrin volgens bronnen in grote lijnen hetzelfde als vóór de val van Assad.⁶⁹⁵ Destijds werd de situatie volgens mensenrechtenorganisaties gekenmerkt door straffeloosheid, ontvoeringen, arrestaties zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen,⁶⁹⁶

⁶⁸⁵ Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025; The National, *Steep uphill battle: The many challenges in building Syria's new army*, 21 februari 2025; Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; Syria Direct, *SDF-Damascus agreement in Aleppo a litmus test, and a possible path forward*, 7 april 2025; HRW, *Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁶⁸⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁸⁷ Syria Direct, *SDF-Damascus agreement in Aleppo a litmus test, and a possible path forward*, 7 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025;

⁶⁸⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁸⁹ BBC Monitoring, *Briefing: Syrian forces enter northern towns long held by Turkey-backed groups*, 6 februari 2025.

⁶⁹⁰ SANA, *President al-Sharaa meets with dignitaries of Afrin region and its countryside*, 16 februari 2025.

⁶⁹¹ Etana, *Syria update #19*, 22 februari 2025.

⁶⁹² The New Arab, *Northwest Syria: 70,000 Kurds have returned to Afrin since fall of Assad regime*, 29 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁶⁹³ The National, *Steep uphill battle: The many challenges in building Syria's new army*, 21 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁶⁹⁴ AFP, *Pro-Turkey Syria groups reduce presence in Kurdish area: official*, 8 april 2025.

⁶⁹⁵ Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025; Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁶⁹⁶ HRW, *Syria: "Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria*, 29 februari 2024.

mensenrechtenschendingen in detentie en onteigening van eigendommen.⁶⁹⁷ Vanaf december 2024 was er volgens verschillende bronnen sprake van wat minder spanning, minder onderlinge strijd tussen gewapende facties,⁶⁹⁸ en minder mistanden bij controleposten.⁶⁹⁹ Volgens bronnen gingen de nog aanwezige groepen en strijders echter door met de afpersing⁷⁰⁰ van Koerdische burgers, ontvoeringen⁷⁰¹, en arrestaties zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen (onder andere op beschuldiging van het hebben van banden met de SDF, hetgeen ook een manier was om mensen af te persen in ruil voor vrijlating).⁷⁰²

In december 2024 keerden naar schatting tienduizenden⁷⁰³ ontheemde Koerden terug naar hun voormalige woonplaatsen in Afrin, toen het SNA Shahba en Tel Rif'aat in de provincie Aleppo innam (zie paragraaf 2.1.2).⁷⁰⁴ Tegelijk keerde een onbekend aantal burgers en strijders die in Afrin verbleven terug naar hun oorspronkelijke woonplaatsen.⁷⁰⁵ Een deel van de naar Afrin teruggekeerde Koerden was in december 2024 aanvankelijk naar door de SDF-gecontroleerde gebieden gevlucht, maar besloot vanwege bijvoorbeeld een gebrek aan (tijdelijk) onderdak aldaar naar Afrin te gaan. Daarmee gaven velen de voorkeur aan terugkeer boven hernieuwde ontheemding,⁷⁰⁶ nadat zij al in 2018 Afrin waren ontvlucht. Destijds was dat het gevolg van *Operation Olive Branch* – een offensief van het Turkse leger en SNA-groepen tegen de Koerdische *People's Protection Units* (Koerdisch: *Yekîneyên Parastina Gel*, YPG).⁷⁰⁷

Veel terugkeerders hadden moeite om hun huizen in Afrin terug te krijgen. Sommige huizen waren ingenomen door commandanten of strijders van SNA-groepen, anderen werden bewoond door burgers die uit andere delen van het land waren gevlucht.⁷⁰⁸ Volgens verschillende bronnen eisten gewapende groepen en sommige burgers die de huizen bezetten honderden dollars in ruil voor de teruggave van de huizen en overige eigendommen.⁷⁰⁹

⁶⁹⁷ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024, p. 13-14; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024, p. 14-16.

⁶⁹⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁶⁹⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁰⁰ SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 7-8; Al-Jumhuriya, "Syria is free, but my home is still occupied", 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁰¹ Rudaw, *87 people 'kidnapped' in Afrin since start of 2025: local watchdog*, 8 februari 2025; Al-Jumhuriya, "Syria is free, but my home is still occupied", 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁰² SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 7; Al-Jumhuriya, "Syria is free, but my home is still occupied", 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁰³ Enab Baladi, *Thousands return to Afrin after Assad regime's fall*, 28 januari 2025; The New Arab, *Northwest Syria: 70,000 Kurds have returned to Afrin since fall of Assad regime*, 29 januari 2025.

⁷⁰⁴ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025; Enab Baladi, *Thousands return to Afrin after Assad regime's fall*, 28 januari 2025.

⁷⁰⁵ The New Arab, *Northwest Syria: 70,000 Kurds have returned to Afrin since fall of Assad regime*, 29 januari 2025.

⁷⁰⁶ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025.

⁷⁰⁷ Enab Baladi, *Thousands return to Afrin after Assad regime's fall*, 28 januari 2025; Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025.

⁷⁰⁸ Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁰⁹ Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025.

3.4 ISIS

ISIS-cellen bleven in de verslagperiode voornamelijk aanwezig in de Badia-woestijn en in Deir ez-Zor in het oosten van Syrië.⁷¹⁰ In deze provincie, en met name in het door de SDF gecontroleerde deel ten oosten van de Eufraat, werden door bronnen de meeste ISIS-activiteiten geregistreerd.⁷¹¹

In de loop van 2024, tijdens de vorige verslagperiode (zie paragraaf 1.18 van het algemeen ambtsbericht van december 2024), werd een toename in het aantal, de complexiteit en de effectiviteit van ISIS-aanvallen waargenomen.⁷¹² Na de machtsomwenteling in december 2024 was het aantal aanvallen van de organisatie sterk afgenomen.⁷¹³ Rond eind februari 2025 zou er echter weer een stijging waar te nemen zijn in ISIS-activiteiten in de Badia en het oosten van Syrië.⁷¹⁴ Volgens een bron voerde ISIS in januari 2025 twee aanvallen uit, vervolgens 9 aanvallen in februari, 19 in maart, en zeker 14 in de eerste helft van april 2025.⁷¹⁵

In december 2024, met het gedeeltelijke machtsvacuüm dat ontstond na de val van het voormalige regime en de terugtrekking uit Syrië van het IRGC en pro-Iraanse milities, nam de vrees voor een heropleving van ISIS sterk toe.⁷¹⁶ Volgens SDF-opperbevelhebber Mazloum Abdi had ISIS de instabiliteit uitgebuit en nieuw momentum verworven, door in december 2024 wapens in beslag te nemen uit verlaten regimeposten in het oosten van Syrië.⁷¹⁷ Tegelijk waren zorgen over mogelijke ontsnappingen van gevangen (vermeende) ISIS-strijders toegenomen.⁷¹⁸ Er zaten nog altijd ongeveer 9,500 mannen vast, die ervan verdacht werden voormalig lid te zijn van of banden te hebben met ISIS, en ruim 40.000 met hen geassocieerde vrouwen en kinderen, in een door de SDF bewaakt netwerk van meer dan 20 detentiecentra en twee kampen (Al-Hol en Al-Roj) in het noordoosten van Syrië.⁷¹⁹

ISIS maakte volgens bronnen na de val van Assad van het gedeeltelijke machtsvacuüm gebruik om cellen te verplaatsen en zich te organiseren.⁷²⁰ ISIS-cellen leken zich onder meer in en nabij de grote steden te hebben gevestigd.⁷²¹ Verschillende bronnen meenden eind februari 2025 desondanks dat ISIS niet tot de grootste uitdagingen en prioriteiten behoorde van de overbelaste veiligheidstroepen van het interim-bestuur.⁷²² Zij waarschuwden evenwel dat de veiligheidssituatie

⁷¹⁰ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13.

⁷¹¹ Syria Weekly, *March 25-April 1, 2025*, 1 april 2025; Syria Weekly, *April 1-8, 2025*, 8 april 2025; This Week in Northern Syria, *This Week in Northern Syria [15.2025]*, 17 april 2025.

⁷¹² CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025, p. 32; The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025; MEI, *ISIS is on the ropes in Syria. A successful transition in Damascus could deliver a knockout blow*, 14 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷¹³ The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025.

⁷¹⁴ Syria in Figures, *External contribution: A panoramic view of the status quo in Syria and the emerging US position*, maart 2025; UN HRC, *Statement by Paulo Pinheiro, Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic at the 58th Session of the UN Human Rights Council*, 18 maart 2025.

⁷¹⁵ MEI, *ISIS is on the ropes in Syria. A successful transition in Damascus could deliver a knockout blow*, 14 april 2025.

⁷¹⁶ UNSC, *Twentieth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat*, 31 januari 2025, p. 2; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷¹⁷ AP News, *A tour through northeastern Syria in a moment of uncertainty*, 7 februari 2025.

⁷¹⁸ The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025.

⁷¹⁹ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 34; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 8; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13.

⁷²⁰ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁷²¹ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 31; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13; The National, *Syria cracks down on ISIS remnants as authorities seek closer US ties*, 18 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁷²² The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

veel gunstiger werd voor de organisatie naarmate de centralisering van de macht door het interim-bestuur vertraagde en de fragmentatie van het grondgebied toenam.⁷²³ Ruim anderhalve maand later, medio april 2025, uitte een andere bron zorgen dat het aanhoudende machtsvacuüm in delen van het grondgebied van de overgangsregering en de ongecontroleerde bewegingsvrijheid de verspreiding van ISIS-cellen sterk faciliteerden. ISIS bleef in deze periode strategisch geduld uitoefenen, terwijl het zich voorbereidde op aanslagen, aldus de bron.⁷²⁴

Verschillende actoren gingen tijdens de verslagperiode door met het bestrijden van ISIS in Syrië. De VS had aan het begin van de verslagperiode zo'n 2.000 troepen in Syrië en bleef luchtsteun inzetten tegen ISIS-doelen.⁷²⁵ Het Amerikaanse *Central Command* communiceerde dat het meer dan 75 ISIS-doelen had aangevallen op de dag dat het Assad-regime viel.⁷²⁶ Daarna gingen Amerikaanse troepen door met het aanvallen van vermeende ISIS-kampen en -leden. De door de VS gesteunde SDF bleven ook operaties uitvoeren tegen ISIS, waarbij ze (vermeende) ISIS-leden arresteerden.⁷²⁷ In april 2025 begon de VS met het terugtrekken van honderden troepen uit het noordoosten van Syrië.⁷²⁸

Het was onduidelijk hoeveel capaciteit het interim-bestuur had om ISIS te bestrijden in meer afgelegen gebieden.⁷²⁹ Wel had de GSS op 11 januari 2025 een aanslag voorkomen op het sjiiitische heiligdom in Sayyida Zainab, ten zuiden van Damascus.⁷³⁰ Volgens verschillende bronnen hadden de veiligheidstroepen zeker acht terreuraanslagen van ISIS verijdeld, waarvan de meeste gericht waren op belangrijke stedelijke centra zoals Damascus.⁷³¹ Deze successen tegen ISIS waren volgens bronnen deels te danken aan samenwerking met de VS op het niveau van inlichtingen.⁷³² In februari en maart 2025 arresteerde de GSS vermeende ISIS-cellen in de provincie Daraa, waaronder in Al-Sanamayn.⁷³³

In mei 2025 vonden kort na elkaar twee significante geweldsconfrontaties plaats tussen de centrale autoriteiten en ISIS. Op 17 mei 2025 leidde een operatie van de GSS tegen een ISIS-cel in de oostelijke wijken van de stad Aleppo tot gevechten waarbij zeker twee leden van de veiligheidstroepen om het leven kwamen en zeker drie ISIS-militanten gedood werden.⁷³⁴ Op 18 mei 2025 voerde ISIS een bomaanslag uit buiten een politiekantoor in Al-Mayadeen, in het door de overgangsregering gecontroleerde deel van de provincie Deir ez-Zor. Hierbij vielen

⁷²³ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷²⁴ Vertrouwelijke bron, april 2025.

⁷²⁵ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 8; The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025.

⁷²⁶ U.S. Central Command, *U.S. Central Command conducts dozens of airstrikes to eliminate ISIS camps in central Syria*, 8 december 2025.

⁷²⁷ U.S. Central Command, *CENTCOM and partner forces conduct operations in Iraq and Syria to defeat ISIS*, 6 januari 2025; AP News, *A tour through northeastern Syria in a moment of uncertainty*, 7 februari 2025; CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025, p. 32.

⁷²⁸ The New York Times, *U.S. is withdrawing hundreds of troops from Syria*, 17 april 2025.

⁷²⁹ The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025.

⁷³⁰ AP News, *Syrian intelligence agency says it thwarted a planned Islamic State attack on a Shiite shrine*, 11 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025, p. 13.

⁷³¹ Foreign Policy, *It's time for Syria's Kurds to fold*, 20 februari 2025; The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025.

⁷³² Foreign Policy, *It's time for Syria's Kurds to fold*, 20 februari 2025; CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025, p. 33; The New York Times, *Islamic State regains strength in Syria*, 9 april 2025.

⁷³³ The National, *ISIS cells and killings pose challenge for southern Syria*, 12 februari 2025; CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025, p. 33.

⁷³⁴ Reuters, *Syrian government forces raid Islamic State hideouts in Aleppo*, 17 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (May 13-20, 2025)*, 22 mei 2025.

volgens berichten zeker drie doden.⁷³⁵ Naar verluidt was dit de eerste door ISIS uitgevoerde autobomaanslag in Syrië in meer dan een jaar.⁷³⁶

3.5 Criminaliteit

Plunderingen, overvallen, ontvoeringen en moorden waren geen nieuw fenomeen; dergelijke misdrijven vonden regelmatig plaats onder het Assad-regime en werden destijds naar verluidt zelden bestraft, vanwege nauwe banden van de daders met lokale veiligheidstroepen.⁷³⁷

Na de val van het Assad-regime nam de criminaliteit volgens bronnen significant toe, waaronder in de grote steden Damascus, Homs en Aleppo.⁷³⁸ Dit gebeurde in een context van een veiligheidsvacuüm en wijdverspreid wapenbezit.⁷³⁹ Het ontslaan van de politie (zie paragraaf 2.3.3) had de rechtshandhaving ernstig ondermijnd. De nieuwe politiemacht kon het land niet voldoende bestrijken.⁷⁴⁰

Vanaf de eerste weken na de machtsomwenteling in december 2024 waren er berichten over – ogenschijnlijk door wraakzucht gedreven – ontvoeringen en moorden, met name in Homs, Latakia en Tartous (voor meer informatie zie ook paragraaf 3.3.5.3).

Ontvoeringen voor losgeld en overvallen vormden een ander, wijdverspreid probleem. Dergelijke incidenten vonden ook plaats in de grote steden Damascus⁷⁴¹ en Aleppo.⁷⁴² In Damascus zouden er volgens een bron in januari en februari 2025 samen zeker twaalf ontvoeringen zijn geweest.⁷⁴³ Overvallen kwamen in Damascus volgens een andere bron ook voor in wijken die bekend stonden als relatief veilig, zoals Mezzeh en Abu Rummaneh.⁷⁴⁴ In Aleppo, qua omvang de tweede stad van Syrië, was volgens een bron het aantal ontvoeringen voor losgeld en plunderingen exponentieel toegenomen.⁷⁴⁵ Volgens een andere bron leken de incidenten in Aleppo niet het gevolg te zijn van georganiseerde misdaad, maar veroorzaakt te worden door de extreme armoede in de stad.⁷⁴⁶ In Aleppo zouden sektarische motieven geen grote rol spelen bij ontvoeringen,⁷⁴⁷ anders dan in Homs (zie paragraaf 3.3.4.1).⁷⁴⁸ In meer rurale gebieden, waar de aanwezigheid van politie en veiligheidstroepen kleiner was, kwamen ontvoeringen ook voor, waaronder in ruraal Homs⁷⁴⁹ en Suweida.⁷⁵⁰ In de stad Raqqa, in het DAANES-gebied, waren

⁷³⁵ Reuters, *At least 3 killed in blast targeting police station in eastern Syria*, 18 mei 2025; L'Orient Today, *IS 'fights to survive' amid renewed tensions in Syria*, 20 mei 2025; Syria Weekly, *Weekly data update (May 13-20, 2025)*, 22 mei 2025.

⁷³⁶ Syria Weekly, *Weekly data update (May 13-20, 2025)*, 22 mei 2025.

⁷³⁷ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁷³⁸ The Economist, *Homs's troubles show the challenges facing Syria's leaders*, 13 februari 2025; Arab Reform Initiative, *Where does Syria's transition stand?*, 24 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷³⁹ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁷⁴⁰ The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

⁷⁴¹ SNHR, *Doctor Qusai al-Zeer abducted by unidentified gunmen in Damascus city, January 19, 2025*, 22 januari 2025; Reuters, *Exclusive: Syria's sectarian violence reached capital, terrorizing Alawites, residents say*, 27 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025;

⁷⁴² Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁴³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁴⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁴⁵ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁴⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁴⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁴⁸ The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁷⁴⁹ The New York Times, *As people are abducted on unpatrolled streets, Syrians demand better protection*, 10 maart 2025.

⁷⁵⁰ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

plunderingen en berovingen volgens inwoners wijdverspreid als gevolg van de armoede die er heerste.⁷⁵¹

Ook in de kuststeden Latakia en Tartous nam volgens bronnen in de eerste weken na 8 december 2024 de criminaliteit toe, waaronder overvallen, diefstallen en afpersing.⁷⁵²

De val van het Assad-regime was een klap voor de zeer lucratieve, industriële drugshandel, die in handen was geweest van prominente elementen van het regime.⁷⁵³ Volgens de Wereldbank was de productie van de drug captagon in voorgaande jaren de meest waardevolle economische sector in Syrië, met een totale marktwaarde geschat op 5,6 miljard dollar.⁷⁵⁴ De productie en smokkel van captagon was na 8 december 2024 echter grotendeels verdwenen. President Al-Sharaa had beloofd een einde te maken aan de illegale drugshandel.⁷⁵⁵ De GSS probeerde met tientallen invallen grootschalige productiefaciliteiten te vernietigen en smokkelnetwerken en dealers te bestrijden.⁷⁵⁶ Het had echter niet de capaciteit om de handel volledig te stoppen, vooral in gebieden die het niet onder controle had.⁷⁵⁷ Volgens bronnen ging de lucratieve handel op een veel lager niveau nog steeds door.⁷⁵⁸ Er werden nog steeds ladingen captagon onderschept tijdens pogingen om deze naar buurlanden te smokkelen.⁷⁵⁹ Volgens een bron ging productie van captagon door in noordelijke gebieden onder de controle van SNA-facties en in Suweida in het zuiden, waar prominente leden van de lokale gemeenschap nog steeds betrokken zouden zijn bij de handel.⁷⁶⁰

⁷⁵¹ The Irish Times, 'We are nice people, but poor': After Assad's fall, economic problems are Syrians' biggest concern, 20 april 2025.

⁷⁵² MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.

⁷⁵³ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 28.

⁷⁵⁴ Reuters, *Syria's economy: The devastating impact of war and sanctions*, 6 januari 2025.

⁷⁵⁵ DW, *Syria's dictator gone – but his drug dealers are still busy*, 25 maart 2025.

⁷⁵⁶ Atlantic Council, EIP & MEI, *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025, p. 28; CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025.

⁷⁵⁷ New Lines Magazine, *Inside Syria's captagon industry*, 6 januari 2025; DW, *Syria's dictator gone – but his drug dealers are still busy*, 25 maart 2025.

⁷⁵⁸ CTC Sentinel, *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025; Carnegie, *Double dealers: Lebanon and the risks of captagon trafficking*, 19 maart 2025; ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

⁷⁵⁹ Etana, *Brief: Arms & drug smuggling in Syria after Assad*, 29 januari 2025; DW, *Syria's dictator gone – but his drug dealers are still busy*, 25 maart 2025.

⁷⁶⁰ Carnegie, *Double dealers: Lebanon and the risks of captagon trafficking*, 19 maart 2025.

4 Ontheemden

4.1 Nieuwe ontheemding

Als gevolg van verschillende conflicten raakten sinds eind november 2024 meer dan 713.107 mensen binnenlands ontheemd en zijn ongeveer 110.000 mensen naar Libanon gevlucht.⁷⁶¹ Al tijdens de door HTS geleide opmars van de gewapende oppositie vluchtten er tienduizenden mensen naar Libanon.⁷⁶² Zo staken veel sjiïeten uit onder meer dorpen ten westen van de stad Homs uit vrees voor wraakacties de nabij gelegen Libanese grens over.⁷⁶³ Vrijwel tegelijkertijd leidde een offensief van het door Turkije gesteunde SNA tegen de SDF in het noorden van Syrië eveneens tot grootschalige ontheemding.⁷⁶⁴ Begin maart 2025 leidde de geweldsescalatie in de kustregio van Syrië (zie paragraaf 3.3.5.2) tot grootschalige ontheemding en vluchtten er wederom tienduizenden Syriërs naar Libanon.⁷⁶⁵ Op een kleinere schaal vond er, beginnend in december 2024, ook binnenlandse ontheemding plaats in het zuidwesten van Syrië, als gevolg van Israëlische militaire activiteiten in de provincies Quneitra en Daraa.⁷⁶⁶ Ontheemding als gevolg van geweld kwam in de verslagperiode ook lokaal voor in de stad Homs (zie paragraaf 3.3.4.1) en in de provincies Ruraal Damascus en Suweida (zie paragraaf 3.3.3.3).

De groep die rond de val van het Assad-regime in december 2024 over de grens met noordoost-Libanon trok bestond voornamelijk uit sjiïeten.⁷⁶⁷ Op 15 januari 2025 verklaarde de Libanese overheidsorganisatie *Disaster Risk Management* (DRM) dat ongeveer 86.000 mensen vanuit Syrië de Libanese provincie Baalbek-Hermel in waren gereisd, onder wie 20.000 Libanezen.⁷⁶⁸ De vluchtelingenorganisatie van de VN (*United Nations High Commissioner for Refugees*, UNHCR) schatte dat hier in twee weken tijd ongeveer 70.000 Syriërs waren aangekomen.⁷⁶⁹ Zij verbleven op straat of kregen opvang in huizen, moskeeën, *husseiniyas*⁷⁷⁰ en scholen.⁷⁷¹

In de noordelijke provincie Aleppo raakten in december 2024 ruim honderdduizend Koerden ontheemd tijdens de inname door het SNA van de plaatsen Tel Rifaat, Shahba, Manbij en omliggende gebieden.⁷⁷² Velen van hen waren al (meerdere keren) eerder ontheemd geraakt, waaronder Koerden die tijdens het *Operation Olive*

⁷⁶¹ UNHCR, *Regional flash update #25. Syria situation crisis*, 1 mei 2025; UNHCR, *Syrian Arab Republic. Syria governates IDPs and IDP returnees overview (As of 15 May 2025)*, 15 mei 2025.

⁷⁶² Reuters, *Syrian Shi'ites and other minorities flee to Lebanon, fearing Islamist rule*, 13 december 2024; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁶³ Reuters, *Syrian Shi'ites and other minorities flee to Lebanon, fearing Islamist rule*, 13 december 2024; AP News, *This Ramadan, relief and hope bump against violence and uncertainty in the new Syria*, 25 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁶⁴ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁷⁶⁵ The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025.

⁷⁶⁶ UN Office of the Spokesperson for the UN Secretary-General, *Highlights of the noon briefing by Stéphane Dujarric, Spokesperson for Secretary-General António Guterres*, 19 december 2024; The New Arab, *In Quneitra, Syrians hold their breath as Israel deepens its occupation of the Golan Heights*, 8 januari 2025; New Lines Magazine, *Israel's Syria gambit*, 20 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁶⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁶⁸ UNHCR, *Regional flash update #11. Syria situation crisis*, 23 januari 2025, p. 3; UN OCHA, *Lebanon: Flash update #56. Escalation of hostilities in Lebanon as of 23 January 2025*, 24 januari 2025, p. 3.

⁷⁶⁹ NRC, *Syriërs worden online de stuipen op het lijf gejaagd, dus komen er in Libanon alleen maar méér vluchtelingen bij*, 27 januari 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁷⁰ Sjiïeten gebruiken deze gebouwen voor religieuze herdenkingsbijeenkomsten; L'Orient Today, *Israeli withdrawal from south Lebanon will not be completed within the planned timeframe, Israel continues operations*, 24 januari 2025.

⁷⁷¹ The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁷² Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025.

Branch-offensief van Turkije en het SNA in 2018 uit de regio Afrin waren verdreven.⁷⁷³ Een deel van de ontheemden vertrok naar door de SDF gecontroleerde gebieden in de provincies Raqqa en Hasaka. Bij de inname van hun woonplaatsen en tijdens hun vlucht richting het DAANES-gebied kregen deze burgers naar verluidt te maken met afpersing⁷⁷⁴ en ernstig geweld door SNA-facties, waaronder intimidatie, fysieke aanvallen en moorden.⁷⁷⁵

In het DAANES-gebied verbleef deze groep ontheemden veelal in noodopvangcentra. Veel families hadden moeite om veilig en stabiel onderdak te vinden.⁷⁷⁶ Eind maart 2025 verbleven er volgens UN OCHA in het noordoosten van Syrië nog meer dan 25.000 ontheemden verspreid over 208 tijdelijke opvangcentra, waaronder 135 scholen.⁷⁷⁷ Deze plekken waren slecht uitgerust tegen de winterkou, boden geen goede isolatie, verwarming of privacy.⁷⁷⁸ Daarnaast beperkte de inzet van deze scholen volgens UN OCHA eind maart 2025 de toegang tot onderwijs voor meer dan 60.000 leerlingen.⁷⁷⁹

De geweldsescalatie van begin maart 2025 leidde volgens UN OCHA in Latakia en Tartous tot ontheemding van 51.000 mensen.⁷⁸⁰ Een onbekend aantal mensen vluchtte naar afgelegen dorpen in de bergen van de kustregio. Anderen zochten hun toevlucht op de door Rusland gecontroleerde Hmeimim-luchtmachtbasis,⁷⁸¹ waar naar verluidt alleen vrouwen en kinderen toegang kregen.⁷⁸² Volgens een bron waren verschillende dorpen na de geweldsescalatie vrijwel verlaten.⁷⁸³

Zeker 39.000 Syriërs, voornamelijk alawieten, vluchtten in de dagen en weken na de geweldsescalatie naar het noorden van Libanon.⁷⁸⁴ Vluchtende families staken onofficiële grensovergangen over, waarbij de meesten door een rivier langs de grens moesten waden met wat ze te voet konden dragen uit Syrië. Sommigen hadden vijftig kilometer gelopen. Velen meldden dat ze moeite hadden om de grens te bereiken vanwege aanhoudende onveiligheid onderweg.⁷⁸⁵ Onder de gevluchte personen waren relatief veel zwangere vrouwen, ouderen en personen met chronische medische behoeften.⁷⁸⁶ Deze groep Syriërs vond onder meer tijdelijk onderdak in alawitische dorpen aan de andere kant van de grens.⁷⁸⁷ De meeste alawieten die naar Libanon gevlucht waren kwamen uit Tartous en Latakia, anderen kwamen uit de provincies Hama en Homs.⁷⁸⁸

⁷⁷³ UN OCHA, *Syrian Arab Republic: Flash update No. 4 on the recent developments in Syria (As of 10 December 2024)*, 10 december 2024; Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁷⁷⁴ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁷⁷⁵ Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025; MSF, *Syrians share stories of violence and displacement from temporary shelters in the northeast*, 11 februari 2025.

⁷⁷⁶ Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025; MSF, *Syrians share stories of violence and displacement from temporary shelters in the northeast*, 11 februari 2025.

⁷⁷⁷ UN OCHA, *Humanitarian situation report No. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 7.

⁷⁷⁸ Le Monde, *In northeastern Syria, 'the war is not over'*, 16 januari 2025; MSF, *Syrians share stories of violence and displacement from temporary shelters in the northeast*, 11 februari 2025.

⁷⁷⁹ UN OCHA, *Humanitarian situation report No. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 7.

⁷⁸⁰ UN OCHA, *Humanitarian situation report No. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 2.

⁷⁸¹ HRW, *Syria: End coastal killing spree, protect civilians*, 10 maart 2025; Shafaq News, *From base to broken homes: Fear follows Syrian return*, 15 maart 2025; The Syria Report, *Systematic looting, burning and bulldozing of property on the Syrian coast*, 18 maart 2025; UNICEF, *Syria flash update No.1 (Violence in the coastal areas)*, 21 maart 2025.

⁷⁸² UNICEF, *Syria flash update No.1 (Violence in the coastal areas)*, 21 maart 2025.

⁷⁸³ The Syria Report, *Systematic looting, burning and bulldozing of property on the Syrian coast*, 18 maart 2025.

⁷⁸⁴ UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025.

⁷⁸⁵ Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025; UNCHR, *Lebanon flash update: New arrivals to North Lebanon*, 17 maart 2025.

⁷⁸⁶ Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025; UNCHR, *Lebanon flash update: New arrivals to North Lebanon*, 17 maart 2025.

⁷⁸⁷ Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025.

⁷⁸⁸ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; Syria Direct, *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025; UNCHR, *Lebanon flash update: New arrivals to North Lebanon*, 17 maart 2025.

Als gevolg van de veiligheidssituatie in de kustregio en in Centraal-Syrië, waar nog steeds tegen alawieten gerichte geweldsincidenten plaatsvonden, bleven er Syriërs naar Libanon vluchtten. Zo staken er eind maart 2025 volgens een Libanese overheidsinstantie in een dag ongeveer vijfduizend mensen de Libanese grens over, nadat op 28 maart 2025 naar verluidt twaalf burgers, voornamelijk alawieten, gedood waren door gewapende elementen in het westen van Syrië.⁷⁸⁹ Op 15 mei 2025 rapporteerde UNHCR dat in het noorden van Libanon nu sprake was van een 'langdurige' instroom van vluchtende Syriërs, als gevolg van de geweldsescalatie in de provincies Latakia, Tartous, Homs en Hama begin maart 2025. De aantallen Syriërs die de grens overstaken zouden wel zijn afgenomen, door 'versterkingen van de grenzen' door de Syrische autoriteiten.⁷⁹⁰

In de zuidelijke provincies Quneitra en Daraa leidden Israëlische militaire activiteiten lokaal tot – soms kortstondige – ontheemding.⁷⁹¹ Volgens berichten had in december 2024 in sommige dorpen in Quneitra zo'n veertig procent van de inwoners hun huizen verlaten.⁷⁹² In de daaropvolgende maanden vond er onder meer ontheemding plaats in het dorp Koya in de provincie Daraa, waar in maart 2025 een gewelddadige confrontatie had plaatsgevonden tussen het Israëlische leger en gewapende bewoners (zie paragraaf 3.2).⁷⁹³

In de provincie Ruraal Damascus leidde geweld in overwegend druzische voorsteden van Damascus volgens OCHA tussen 30 april en 6 mei 2025 tot ontheemding van ongeveer 15.000 mensen.⁷⁹⁴

4.2 Terugkeer ontheemden

In Syrië waren medio mei 2025 volgens cijfers van UNHCR 7,4 miljoen mensen binnenlands ontheemd (*internally displaced persons*, IDP's).⁷⁹⁵ Zoals beschreven in paragraaf 4.1 waren sinds 27 november 2024 meer dan 675.347 personen (opnieuw) ontheemd geraakt. Van de totale IDP-populatie leefden naar schatting 5,4 miljoen personen buiten IDP-locaties, terwijl 1,97 miljoen verspreid over 1.671 verschillende IDP-locaties verbleven, voornamelijk in ontheemdenkampen en informele nederzettingen in het noordwesten van Syrië.⁷⁹⁶ Daar waren velen verstoken van voldoende elektriciteit, sanitaire voorzieningen of beschutting tegen extreme weersomstandigheden.⁷⁹⁷

Er bleven ontheemden terugkeren; tussen 27 november 2024 en 15 mei 2025 waren volgens UNHCR 1.200.486 personen naar hun voormalige woonplaats teruggekeerd.⁷⁹⁸ Ondanks de zware humanitaire omstandigheden in de ontheemdenkampen, bleef het aantal mensen dat uit de kampen vertrok beperkt:

⁷⁸⁹ L'Orient Today, *Akkar surpasses 20,000 new Syrian refugees, according to latest count*, 1 april 2025.

⁷⁹⁰ UNHCR, *Lebanon flash update. New arrivals to North Lebanon*, 15 mei 2025.

⁷⁹¹ UN Office of the Spokesperson for the UN Secretary-General, *Highlights of the noon briefing by Stéphane Dujarric, Spokesperson for Secretary-General António Guterres*, 19 december 2024; The New Arab, *In Quneitra, Syrians hold their breath as Israel deepens its occupation of the Golan Heights*, 8 januari 2025; New Lines Magazine, *Israel's Syria gambit*, 20 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁷⁹² UN Office of the Spokesperson for the UN Secretary-General, *Highlights of the noon briefing by Stéphane Dujarric, Spokesperson for Secretary-General António Guterres*, 19 december 2024.

⁷⁹³ Etana, *Syria update #23*, 31 maart 2025.

⁷⁹⁴ UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 21 mei 2025.

⁷⁹⁵ UNHCR, *Syrian Arab Republic. Syria governorates IDPs and IDP returnees overview (As of 15 May 2025)*, 15 mei 2025.

⁷⁹⁶ UNHCR, *Syrian Arab Republic. Syria governorates IDPs and IDP returnees overview (As of 15 May 2025)*, 15 mei 2025.

⁷⁹⁷ The New Humanitarian, *Syria faces huge humanitarian challenges as it begins post-Assad era*, 9 december 2024; NRC, *Syria: Destruction, lack of services delay safe returns within country*, 13 februari 2025.

⁷⁹⁸ UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 1.

onder de meer dan 1,2 miljoen teruggekeerde ontheemden waren 344.733 IDP's die waren teruggekeerd vanuit IDP-locaties in het noordwesten van Syrië.⁷⁹⁹ Per 15 mei 2025 waren volgens UNHCR de meeste ontheemden teruggekeerd naar voormalige woonplaatsen in de provincie Aleppo (41%), gevolgd door de provincies Hama (15%), Homs (15%), Idlib (14%) en Ruraal Damascus (5%).⁸⁰⁰

Behalve uit ontheemdenkampen in het noordwesten keerden er ook bijvoorbeeld ontheemden terug uit het Rukban-kamp, gelegen in woestijnachtig gebied aan de grens met Jordanië, waar vlak voor de machtsomwenteling nog zeven- tot achtduizend mensen onder zware omstandigheden verbleven.⁸⁰¹ Met de val van het regime werden routes vanuit het voorheen geïsoleerde kamp weer begaanbaar voor deze ontheemden. Naar verluidt was de gehele overgebleven populatie in staat om te vertrekken.⁸⁰²

Op het moment van schrijven was echter niet duidelijk hoeveel ontheemden permanent teruggekeerd waren naar hun voormalige woonplaatsen.⁸⁰³ Er waren niet genoeg gegevens beschikbaar om te kunnen zien wat er was gebeurd met de verplaatsingen van mensen, met name vanuit het noorden, naar hun herkomstgebieden.⁸⁰⁴ Velen waren teruggegaan om zich te herenigen met familieleden of om te zien wat er met hun huizen en geboorteplaatsen was gebeurd.⁸⁰⁵ De beslissing om permanent terug te keren was voor velen niet eenvoudig, vooral wanneer zij verwoeste huizen en infrastructuur aantroffen.⁸⁰⁶ Een onbekend aantal ontheemden keerde na een bezoek aan hun oorspronkelijke woonplaatsen weer terug naar het noordwesten van Syrië.⁸⁰⁷ Volgens UNHCR en UN OCHA weerhielden onder meer een gebrek aan huisvesting, ontoereikende basisvoorzieningen en werkgelegenheid vele ontheemden ervan om terug te keren.⁸⁰⁸ Een ander obstakel was de dreiging van ontplofbare oorlogsresten (zie paragraaf 4.3).⁸⁰⁹ Vele ontheemden leefden al jaren onder erbarmelijke omstandigheden in ontheemdenkampen, maar wilden daar voorlopig liever blijven.⁸¹⁰

4.2.1

Verwoesting

Er waren steden en dorpen, alsmede complete wijken van steden als Damascus,⁸¹¹ Aleppo,⁸¹² Homs,⁸¹³ Raqqa⁸¹⁴ en Deir ez-Zor⁸¹⁵ die grotendeels onbewoonbaar

⁷⁹⁹ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 5. As of 28 April 2025*, 8 mei 2025, p. 1; UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 1.

⁸⁰⁰ UNHCR, *Syrian Arab Republic. Syria governorates IDPs and IDP returnees overview (As of 15 May 2025)*, 15 mei 2025.

⁸⁰¹ Amnesty International, *Syria: US must provide support to thousands stranded in horrifying conditions in Rukban camp*, 23 september 2024; NPR, *The Assad regime's fall has freed displaced Syrians stuck in a remote desert camp*, 24 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁸⁰² UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7.

⁸⁰³ The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025; NRC, *Syria: Better conditions, infrastructure investments could pave the way for millions to return*, 15 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁰⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁰⁵ UN OCHA, *Humanitarian situation report No. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025.

⁸⁰⁶ The New Humanitarian, *Syrians begin to return to destroyed homes. Will others follow?*, 19 december 2024; NRC, *Syria: Destruction, lack of services delay safe returns within country*, 13 februari 2025; The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025; NRC, *Syria: Better conditions, infrastructure investments could pave the way for millions to return*, 15 mei 2025.

⁸⁰⁷ NRC, *Syria: Better conditions, infrastructure investments could pave the way for millions to return*, 15 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁰⁸ UNHCR, *As displaced Syrians return home, others wait and hope for more aid*, 21 maart 2025.

⁸⁰⁹ UN OCHA, *Syrian Arab Republic: Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025.

⁸¹⁰ NRC, *Syria: Destruction, lack of services delay safe returns within country*, 13 februari 2025.

⁸¹¹ The New Humanitarian, *A cautious return to a Damascus neighbourhood marred by Syria's war*, 10 april 2025.

⁸¹² The New York Times, *In Aleppo, Residents cheer and refugees return to a jubilant but ravaged city*, 11 december 2024.

⁸¹³ The Irish Times, *The ghosts of Khaldiye, a Homs neighbourhood devastated by Syria's war*, 14 april 2025.

⁸¹⁴ Foreign Affairs, *Syria's biggest problem. How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025.

⁸¹⁵ Los Angeles Times, *In Syria, the fighting is over, but a resource-rich region is left in limbo*, 6 februari 2025.

waren.⁸¹⁶ Volgens een schatting van UN Habitat waren 328.000 huizen volledig verwoest.⁸¹⁷ De VN *Commission of Inquiry* rapporteerde dat Syrische vluchtelingen en binnenlands ontheemden die eindelijk hun oorspronkelijke woonplaatsen hadden kunnen bezoeken aan de Commissie vertelden hoe complete steden en infrastructuur waren verwoest. In veel gevallen stonden hun huizen niet langer overeind of waren ze beschadigd, geplunderd en zonder basisvoorzieningen.⁸¹⁸ In voormalig oppositiegebied was op grote schaal geplunderd.⁸¹⁹ Velen die desondanks terugkeerden verbleven tussen de ruïnes.⁸²⁰ In sommige gevallen verbleven zij in tenten – meegenomen uit het ontheemdenkamp waar zij vandaan kwamen – op de plek van hun voormalige woning.⁸²¹ Anderen repareerden een kamer van hun beschadigde woning.⁸²² Een bron meldde verschillende teruggekeerde families ontmoet te hebben die ziek waren geworden doordat zij in hun beschadigde woningen, bijvoorbeeld met gaten in het dak, niet beschermd waren tegen de weersomstandigheden.⁸²³

4.2.2 *Spanningen in terugkeergemeenschappen*

In gemeenschappen waar na de val van het regime veel ontheemden naar teruggekeerd waren bestonden volgens bronnen verdeeldheid en spanningen. Dit speelde met name tussen terugkeerders en bewoners die waren gebleven, en draaide vooral om percepties van politieke loyaliteiten.⁸²⁴ De eerste groep mensen, die jaren in ontheemding geleefd had, kwam volgens een bron terug met het sentiment dat zij alles had opgeofferd voor de Syrische revolutie.⁸²⁵ Velen van de ontheemden waren eerder in het conflict – vaak na jarenlange belegeringen door het regime – geëvacueerd naar de door de gewapende oppositie gecontroleerde delen van Idlib of Aleppo. Nu zij uit het noorden terugkeerden naar hun voormalige woonplaatsen zouden sommigen de daar achtergebleven bevolking van steun voor het Assad-regime beschuldigen.⁸²⁶ Volgens een bron was dit tegen een bredere groep gericht dan enkel de lokale figuren van wie bekend was dat zij met het regime hadden samengewerkt.⁸²⁷

In Daraa koesterden terugkeerders, die in 2018 vanuit Daraa naar het noorden waren geëvacueerd, volgens een bron wrok tegenover diegenen die destijds gebleven waren en zich in hun ogen verzoend hadden met het regime. Bepaalde

⁸¹⁶ Syria Direct, *In Syria's 'barrel bomb capital' Darayya, housing crisis stalls return*, 31 januari 2025; Foreign Affairs, *Syria's biggest problem. How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025; NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; IGC, *The New Syria: Halting a Dangerous Drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸¹⁷ UN Habitat, *Syria country profile*, juni 2023, p. 2, [url](#).

⁸¹⁸ UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 8; DW, *Internally displaced Syrians long to return home*, 5 mei 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸¹⁹ Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, *"Pillage and plunder: Unlawful appropriation and destruction of properties of refugees and IDPs in Syria"*, 6 december 2024; AP, *In northern Syria, displaced owners return to houses with no roofs*, 17 februari 2025; The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025.

⁸²⁰ The Irish Times, *The ghosts of Khaldiyeh, a Homs neighbourhood devastated by Syria's war*, 14 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸²¹ Daily Sabah, *Syria is back... When will we be back?*, 28 maart 2025; Asharq al-Awsat, *Syria's Al-Qusayr celebrates Eid al-Fitr without Hezbollah for first time in years*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸²² NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; Enab Baladi, *Returnees to al-Qusayr settle on rubble of their homes*, 18 april 2025.

⁸²³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸²⁴ The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; NRC, *Beyond return: Ensuring sustainable recovery & (re)-integration in Syria*, 15 mei 2025, p. 13; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁸²⁵ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸²⁶ The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸²⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

figuren uit de eerste groep wilden nu een dominante rol spelen en vooraanstaande posities innemen in hun gemeenschappen.⁸²⁸

De stad Douma, in de Ghouta-regio rond Damascus, was een ander voorbeeld van een plaats waar terugkeerders (onder wie leden van gewapende groepen) hun burens wantrouwden die na 2018 onder het regime geleefd hadden. Douma was een in religieus opzicht conservatief, bijna volledig soennitisch gebied dat van 2013 tot 2018 het centrum was van een uitgestrekte oppositie-enclave buiten de hoofdstad.⁸²⁹ Strijders van de gewapende groep die er in die tijd dominant was, *Jaish al-Islam*, waren in december 2024 uit het noorden teruggekeerd naar hun voormalige kerngebied.⁸³⁰

In de stad Homs hadden teruggekeerde soennitische strijders, onder wie mannen afkomstig uit plaatsen die tijdens de oorlog getroffen waren door sektarisch geweld, nu onder meer als taak de veiligheid te garanderen in alawitische wijken.⁸³¹ Veel van de strijders die in de stad patrouilleerden waren eerder verdreven door het regime. Er bestond onder deze groep dan ook wantrouwen richting alawitische stadsgenoten.⁸³²

Ook zorgde relatief grootschalige terugkeer voor druk op lokaal beschikbare woonruimte en al overbelaste basisvoorzieningen en infrastructuur.⁸³³ In veel gebieden waar ontheemding had plaatsgevonden bemoeilijkte het gebrek aan woningen, basisinfrastructuur, schoon water, elektriciteit, gezondheidszorg en scholen de opvang van grote aantallen terugkeerders.⁸³⁴ Daarnaast hadden veel terugkeerders hun huizen door anderen bewoond aangetroffen, wat leidde tot geschillen over huisvesting, land en eigendommen.⁸³⁵ Deze onopgeloste grieven konden volgens bronnen lokaal de fragiele stabiliteit ondermijnen.⁸³⁶ In de eerste maanden na de val van Assad hadden ze volgens een bron lokaal al tot conflicten geleid waarbij gewapende terugkeerders betrokken waren.⁸³⁷

4.3 Ontploffbare oorlogsresten

Ontploffbare oorlogsresten, waaronder mijnen en niet-gesprongen munitie, vormden een aanhoudende, ernstige bedreiging voor het leven van burgers – met name voor terugkerende Syriërs, alsook hulpverleners – in grote delen van het land.⁸³⁸ De aanwezigheid van ontploffbare oorlogsresten bleef volgens UN OCHA een belangrijk

⁸²⁸ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸²⁹ The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025.

⁸³⁰ Vertrouwelijke bron, januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸³¹ X.com, Channel 4 News, 6 maart 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸³² The Economist, *Homs's troubles show the challenges facing Syria's leaders*, 13 februari 2025; FT, *Can Syria's new rulers sustain its fragile peace?*, 24 februari 2025.

⁸³³ Vertrouwelijke bron, april 2025.

⁸³⁴ Foreign Affairs, *Syria's biggest problem. How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025.

⁸³⁵ The New Humanitarian, *Syrians begin to return to destroyed homes. Will others follow?*, 19 december 2024; Foreign Affairs, *Syria's biggest problem. How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025; NRC, *Syria: Destruction, lack of services delay safe returns within country*, 13 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸³⁶ Foreign Affairs, *Syria's biggest problem. How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁸³⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸³⁸ SNHR, *Maps of the most prominent areas contaminated by landmines in Syria, and recommendations to address this issue*, 31 december 2024; BBC News, *Syrians returning home face deadly threat of landmines*, 23 januari 2025; VOA, *Landmines slow return to Palmyra, Syria, home of famed ancient ruins*, 19 februari 2025; The Guardian, *Landmines in Syria kill hundreds of civilians returning home after fall of Assad*, 17 maart 2025; The New Arab, *Years of dictatorship may be over, but the deadly threat of explosive devices is holding back post-Assad Syria's recovery*, 27 maart 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report No. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

obstakel voor terugkeer.⁸³⁹ Daarnaast bemoeilijkten ze in sommige plaatsen toegang tot gezondheidszorg en onderwijs, alsook de bewerking van landbouwgrond.⁸⁴⁰

Landmijnen, niet-ontplofte granaten en munitie (waaronder clustermunition) lagen verspreid over het land, in grote steden en in plattelandsgedebieden waar de afgelopen veertien jaar gevechten en bombardementen hadden plaatsgevonden.⁸⁴¹ De HALO Trust, een internationale organisatie die in Syrië ontminningsprogramma's uitvoert, registreerde na 8 december 2024 incidenten in vrijwel alle Syrische provincies.⁸⁴² Volgens UN OCHA waren ongelukken met ontplofbare oorlogsresten door het hele land heen een dagelijkse realiteit.⁸⁴³

De terugkeer, vanaf begin december 2024, van honderdduizenden Syriërs naar hun voormalig woongebied, al dan niet permanent, leidde tot een sterke toename van het aantal slachtoffers.⁸⁴⁴ Na de machtsomwenteling in december 2024 waren grootschalige verplaatsingen over de voormalige frontlinies plotseling mogelijk, waardoor het risico op dodelijke ongelukken en verwondingen exponentieel toenam.⁸⁴⁵

In de eerste maanden na de val van het Assad-regime vielen er in Syrië volgens verschillende internationale humanitaire organisaties honderden doden en gewonden bij incidenten met ontplofbare oorlogsresten.⁸⁴⁶ Volgens een update van het *Mine Action Area of Responsibility*, een coördinatiernetwerk van onder meer de *United Nations Mine Action Service* (UNMAS) en *Handicap International*, kwamen tussen 8 december 2024 en 30 april 2025 zeker 372 mensen om (onder wie 89 kinderen) en raakten 543 mensen gewond (onder wie 222 kinderen) door ongelukken met ontplofbare oorlogsresten.⁸⁴⁷ Volgens de HALO Trust waren de cijfers over slachtoffers van incidenten waarschijnlijk een ernstige onderschatting, omdat er ook doden en gewonden vielen in afgelegen gebieden, waar geen meldingen van werden gedaan.⁸⁴⁸ *Save the Children* meldde, op basis van data van de HALO Trust, dat er in de eerste drie maanden na de val van Assad minstens 188 kinderen in Syrië gedood (ruim 60) of gewond geraakt waren door landmijnen en explosieve oorlogsresten.⁸⁴⁹ Kinderen waren bijzonder kwetsbaar voor onbedoeld contact met ontplofbare oorlogsresten, door een gebrek aan bewustzijn van de risico's en nieuwsgierigheid (bijvoorbeeld doordat zij achtergebleven granaten of clusterbom-onderdelen aanzagen voor speelgoed).⁸⁵⁰ Er vielen ook regelmatig

⁸³⁹ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report No. 2. As of 27 February 2025*, 27 februari 2025, p. 3.

⁸⁴⁰ The New Arab, *Years of dictatorship may be over, but the deadly threat of explosive devices is holding back post-Assad Syria's recovery*, 27 maart 2025.

⁸⁴¹ SNHR, *Maps of the most prominent areas contaminated by landmines in Syria, and recommendations to address this issue*, 31 december 2024; The Guardian, *Landmines in Syria kill hundreds of civilians returning home after fall of Assad*, 17 maart 2025.

⁸⁴² Voor een kaart van Syrië met daarop aangegeven de plaatsen waar tussen 8 december 2024 en 2 februari 2025 ongelukken met landmijnen en ontplofbare oorlogsresten plaatsvonden, zie: The Halo Trust, *Syria landmine crisis spirals as millions begin to return home*, 3 februari 2025.

⁸⁴³ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report No. 2. As of 27 February 2025*, 27 februari 2025.

⁸⁴⁴ The Guardian, *Landmines in Syria kill hundreds of civilians returning home after fall of Assad*, 17 maart 2025.

⁸⁴⁵ Mine Action AoR, *Situation report No. 1 (December 2024 – January 2025)*, 17 februari 2025.

⁸⁴⁶ Mine Action AoR, *Situation update No. 2 (February – March 2025)*, 3 april 2025; AFP, *Syria explosives kill and injure over 700 since Assad fall: ICRC*, 3 april 2025; UN OCHA, *Today's top news: Myanmar, Occupied Palestinian Territory, Syria, Democratic Republic of the Congo, Sudan, Ukraine, Colombia*, 4 april 2025.

⁸⁴⁷ Mine Action AoR, *Situation update No. 3 (April)*, 13 mei 2025.

⁸⁴⁸ The Halo Trust, *Syria landmine crisis spirals as millions begin to return home*, 3 februari 2025.

⁸⁴⁹ Save the Children, *Syria: More than 180 children killed or injured by explosive remnants of war in three months as thousands return home*, 6 maart 2025.

⁸⁵⁰ UN News, *Syria: Mine casualties persist as UN partners scale up clearance operations*, 17 februari 2025; Save the Children, *Syria: More than 180 children killed or injured by explosive remnants of war in three months as thousands return home*, 6 maart 2025; The Halo Trust, *One million returning Syrians at risk from unexploded bombs*, 7 maart 2025; The Guardian, *Landmines in Syria kill hundreds of civilians returning home after fall of Assad*, 17 maart 2025.

slachtoffers onder vrijwilligers die, veelal zonder gespecialiseerde apparatuur,⁸⁵¹ hielpen om het land en woningen van anderen vrij te maken, opdat zij veilig konden terugkeren.⁸⁵²

Ontplobbare oorlogsresten waren wijdverspreid aanwezig: langs honderden kilometers huidige en voormalige frontlinies (vaak bezaaid met onzichtbare explosieven),⁸⁵³ in landbouwvelden, op wegen, bruggen en rivierbeddingen, in kritieke water- en elektriciteitsinfrastructuur, in (voormalige) ziekenhuizen, scholen, en in woonwijken.⁸⁵⁴ Volgens verschillende bronnen was de situatie bijzonder ernstig in Deir ez-Zor, als gevolg van de grote aanwezigheid van ontplobbare oorlogsresten, alsmede beperkte toegang tot traumazorg en revalidatie voor overlevenden.⁸⁵⁵ Ook gebieden aan voormalige frontlinies in het noordwesten van Syrië (Idlib en noordelijk Hama) waren zeer vervuild met mijnen, waaronder verschillende middelgrote steden langs de M5-snelweg (Ma'arrat an-Nu'man, Khan Sheikhoun, Saraqib), en belangrijke landbouwgebieden ten zuiden van de M4-snelweg. Dit waren landbouwgebieden die voedselzekerheid boden aan de bevolking in het noordwesten en daarbuiten en die nu niet bewerkt konden worden.⁸⁵⁶ Volgens verschillende bronnen waren ook verwoeste wijken in en nabij Damascus (bijvoorbeeld Jobar en Yarmouk) nog altijd vervuild met ontplobbare oorlogsresten.⁸⁵⁷

Ook in gebieden die minder vervuild waren met ontplobbare oorlogsresten, zoals Latakia en Suweida, vielen dodelijke slachtoffers, doordat schroothandelaren en andere personen mijnen, oude bommen en munitie verplaatsten en verzamelden – en soms in bewoond gebied bewaarden – om aan de metalen te verdienen.⁸⁵⁸ In de stad Latakia vielen op 15 maart 2025 volgens onder andere het SNHR zestien burgerdoden, onder wie vijf vrouwen en vijf kinderen, toen een bom ontplofte in een bewoond gebouw van vier verdiepingen. Achttien anderen, onder wie zes kinderen, raakten gewond in de explosie die het gebouw verwoestte en voor schade zorgde aan omliggende gebouwen. De explosie werd naar verluidt veroorzaakt door een schroothandelaar die met een oude bom bezig was.⁸⁵⁹

⁸⁵¹ VOA, *Landmines slow return to Palmyra, Syria, home of famed ancient ruins*, 19 februari 2025; The New Arab, *Years of dictatorship may be over, but the deadly threat of explosive devices is holding back post-Assad Syria's recovery*, 27 maart 2025.

⁸⁵² X.com, SNHR, 22 februari 2025, [url](#); NPR, *Clearing Syria of unexploded munitions from the civil war*, 25 februari 2025; The Guardian, *Landmines in Syria kill hundreds of civilians returning home after fall of Assad*, 17 maart 2025; X.com, Qalaat Al Mudiq, 25 maart 2025, [url](#); The New Arab, *Years of dictatorship may be over, but the deadly threat of explosive devices is holding back post-Assad Syria's recovery*, 27 maart 2025.

⁸⁵³ The HALO Trust, *Syria landmine crisis spirals as millions begin to return home*, 3 februari 2025; The New Arab, *Years of dictatorship may be over, but the deadly threat of explosive devices is holding back post-Assad Syria's recovery*, 27 maart 2025.

⁸⁵⁴ Mine Action AoR, *Situation report No. 1 (December 2024 – January 2025)*, 17 februari 2025; VOA, *Landmines slow return to Palmyra, Syria, home of famed ancient ruins*, 19 februari 2025; The New Arab, *Years of dictatorship may be over, but the deadly threat of explosive devices is holding back post-Assad Syria's recovery*, 27 maart 2025.

⁸⁵⁵ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report No. 2. As of 27 February 2025*, 27 februari 2025; UN OCHA, *Today's top news: Myanmar, Occupied Palestinian Territory, Syria, Democratic Republic of the Congo, Sudan, Ukraine, Colombia*, 4 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁵⁶ BBC News, *Syrians returning home face deadly threat of landmines*, 23 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁵⁷ The New Humanitarian, *A cautious return to a Damascus neighbourhood marred by Syria's war*, 10 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁵⁸ AFP, *Blast from suspected old bomb in Syria kills 16*, 16 maart 2025; SNHR, *Rocket blast results in a massacre in Latakia, March 15, 2025*, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁵⁹ AFP, *Blast from suspected old bomb in Syria kills 16*, 16 maart 2025; SNHR, *Rocket blast results in a massacre in Latakia, March 15, 2025*, 17 maart 2025.

5 Leefomstandigheden

5.1 Humanitaire situatie

In Syrië was in de verslagperiode sprake van een ernstige humanitaire crisis: de noden waren ten tijde van en na de val van het Assad-regime groter dan op enig ander moment tijdens de oorlog.⁸⁶⁰ Meer dan negentig procent van de Syriërs leefde onder de armoedegrens,⁸⁶¹ met volgens het *World Food Programme* (Wereldvoedselorganisatie, WFP) ten minste dertien miljoen mensen – meer dan de helft van de bevolking – die geen toegang hadden tot, of zich niet genoeg kwaliteitsvoedsel konden veroorloven. Volgens cijfers van UNICEF leden meer dan 500.000 kinderen jonger dan 5 jaar aan levensbedreigende ondervoeding, terwijl nog eens 2 miljoen andere kinderen op het punt stonden ondervoed te raken.⁸⁶² Volgens UN OCHA hadden eind maart 2025 ruim zestien miljoen mensen – bijna driekwart van de Syrische bevolking – onvoldoende voedsel, water, onderdak en medicijnen.⁸⁶³ Zij waren van humanitaire hulp afhankelijk om in hun basisbehoeften te voorzien.⁸⁶⁴

De humanitaire situatie liep het risico verder te verslechteren, vanwege ernstige onderfinanciering van kritieke hulpacties. De door de VN benodigde gecoördineerde humanitaire respons van 1,25 miljard dollar voor het land was voor 12,5 procent gefinancierd, waardoor vitale sectoren zoals onderdak, *non-food* noodhulp, water en sanitaire voorzieningen, en landbouw te maken hadden met een gebrek aan middelen.⁸⁶⁵

Daar kwam bovenop dat de VS eind januari 2025 besloot een groot deel van zijn financiering van buitenlandse hulp te bevriezen. Dit had vrijwel direct negatieve gevolgen voor de omstandigheden in ontheemdenkampen in het noordwesten en het noordoosten van Syrië.⁸⁶⁶ Binnen enkele weken na het besluit sloten medische klinieken die spoedeisende hulp boden, vertraagde de waterdistributie en viel de brooddistributie stil in ontheemdenkampen.⁸⁶⁷ Volgens NRC vertelden teruggekeerde ontheemden en Syriërs die nog steeds in deze ontheemdenkampen leefden dat de bezuinigingen op hulp, waaronder maandelijkse voedselrantsoenen, een verwoestend effect hadden op gezinnen.⁸⁶⁸

⁸⁶⁰ The New Humanitarian, *Syria faces huge humanitarian challenges as it begins post-Assad era*, 9 december 2024; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 10; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁸⁶¹ De internationale armoedegrens is vastgesteld op 2,15 Amerikaanse dollar. Dit betekent dat iedereen die van minder dan 2,15 dollar per dag moet leven als extreem arm wordt beschouwd; World Bank Group, *Fact sheet: An adjustment to global poverty lines*, september 2022.

⁸⁶² UNICEF, *As Syria's children step out of the shadows of war, securing their future is more critical than ever*, 25 maart 2025.

⁸⁶³ HRW, *US, EU, UK: Lift Syria sanctions hindering recovery*, 18 februari 2025; UN OCHA, *At Security Council, UN Relief Chief urges "decisive action" to support people of Syria*, 25 maart 2025; WFP, *Syrian Arab Republic*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁸⁶⁴ HRW, *US, EU, UK: Lift Syria sanctions hindering recovery*, 18 februari 2025; WFP, *Syrian Arab Republic*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁸⁶⁵ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian response priorities - January to March 2025 (January 2025)*, 28 januari 2025; UN News, *Funding shortages risk undermining a 'watershed moment' for Syria*, 17 maart 2025; UN OCHA, *At Security Council, UN Relief Chief urges "decisive action" to support people of Syria*, 25 maart 2025.

⁸⁶⁶ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 4; The New Humanitarian, *US aid freezes escalate Syria's crisis*, 17 februari 2025.

⁸⁶⁷ AP News, *Trump's foreign aid freeze forces health clinics in a vulnerable region of Syria to close*, 14 februari 2025; The New Humanitarian, *US aid freezes escalate Syria's crisis*, 17 februari 2025; Le Monde, *Humanitarian effort in Syria decimated by US aid cuts*, 18 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁶⁸ NRC, *Syria: Turbulence and lack of investments impede people's ability to recover*, 13 maart 2025.

In het noordoosten van Syrië werd volgens UN OCHA in maart 2025 negentig procent van de reguliere voedselhulpactiviteiten stilgezet vanwege de stopzetting van de Amerikaanse financiering. Geschat werd dat dit gevolgen had voor 161.000 mensen en 6 ontheemdenkampen, waar 9.000 huishoudens verbleven die dringend voedselhulp nodig hadden.⁸⁶⁹

In bijna veertien jaar gewapend conflict was de Syrische infrastructuur op grote schaal verwoest.⁸⁷⁰ De energie- en elektriciteitssector lag in puin, schreef het *United Nations Development Programme* (UNDP) begin 2025 in het rapport "The Impact of the Conflict in Syria". Meer dan zeventig procent van de energiecentrales en transmissielijnen had aanzienlijke schade opgelopen, aldus UNDP.⁸⁷¹

De waterinfrastructuur was, in alle delen van het land, eveneens enorm aangetast.⁸⁷² Volgens UNICEF was sinds 2011 ten minste twee derde van de zuiveringsinstallaties, de helft van de pompstations en een derde van de watertorens beschadigd.⁸⁷³ Daardoor had bijna de helft van de bevolking onvoldoende water en was deze afhankelijk van alternatieve en vaak onveilige waterbronnen om in hun waterbehoeften te voorzien.⁸⁷⁴ In het noordoosten had het voortdurende conflict een grote impact op kritieke infrastructuur. Rond eind maart 2025 waren de Tishreen-dam en het Alouk-waterstation al meerdere maanden buiten werking, waardoor honderdduizenden mensen in plaatsen als Manbij en 'Ain al-'Arab (Kobani) in het oosten van de provincie Aleppo zonder betrouwbare elektriciteit of water zaten.⁸⁷⁵

De gezondheidszorg en het onderwijs verkeerden eveneens in kritieke toestand. Meer dan de helft van de Syrische ziekenhuizen was buiten functie en er was sprake van ernstige tekorten aan medische voorraden en een gebrek aan getraind personeel.⁸⁷⁶ Meer dan zeventienduizend scholen waren beschadigd of verwoest en ongeveer twee miljoen kinderen gingen niet naar school.⁸⁷⁷

5.2 Ontwikkelingen onder nieuw bestuur

In de maanden na de machtsomwenteling waren er vrijwel geen noemenswaardige verbeteringen in de slechte levensomstandigheden voor de overgrote meerderheid van de bevolking.⁸⁷⁸ Er was volgens verschillende bronnen in de eerste maanden zelfs sprake van enige verslechtering.⁸⁷⁹ Het gemiddelde Syrische gezin was nog

⁸⁶⁹ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 4.

⁸⁷⁰ World Bank Group, *Syria. Joint damage assessment of selected cities*, december 2022; Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, "Pillage and plunder: Unlawful appropriation and destruction of properties of refugees and IDPs in Syria", 6 december 2024.

⁸⁷¹ UNDP, *The impact of the conflict in Syria*, 20 februari 2025, p. 38.

⁸⁷² UNICEF, *Syrian Arab Republic. Education*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁷³ HRW, *US, EU, UK: Lift Syria sanctions hindering recovery*, 18 februari 2025; UNICEF, *Syrian Arab Republic. Education*.

⁸⁷⁴ UNICEF, *Every day counts. Children of Syria cannot wait any longer*, mei 2022; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 14.

⁸⁷⁵ NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 8.

⁸⁷⁶ UN News, *Syria: UN health agency launches \$56.4 million appeal to meet critical needs*, 24 december 2024; International Medical Corps, *Syria emergency response: Situation report #4*, 8 januari 2025; The Washington Post, *International sanctions have left Syria's health system on life support*, 10 januari 2025; AP News, *Trump's foreign aid freeze forces health clinics in a vulnerable region of Syria to close*, 14 februari 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 11; SAMS, *Syria's health sector. Challenges and intervention priorities*, 3 april 2025.

⁸⁷⁷ HRW, *US, EU, UK: Lift Syria sanctions hindering recovery*, 18 februari 2025; UNDP, *The impact of the conflict in Syria*, 20 februari 2025, p. 35; NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; UNICEF, *Syrian Arab Republic. Education*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁸⁷⁸ ECFR, *The road ahead: Six ways Europeans can urgently support a stable Syria*, 6 maart 2025; X.com, Benjamin Fève, 19 mei 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁸⁷⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

steeds noodgedwongen gefocust op het dagelijkse overleven.⁸⁸⁰ De inflatie en werkloosheid bleven hoog, en basisbehoeften – zoals voedsel, water, huur, elektriciteit en brandstof – waren voor velen te duur of niet aanwezig.⁸⁸¹

Er bestond op dit gebied enig verschil tussen bijvoorbeeld stedelijke en rurale gebieden en tussen voorheen door frontlinies van elkaar gescheiden gebieden (zoals de steden Idlib en Aleppo).⁸⁸² Diensten waren over het algemeen geconcentreerd in de grote steden. Volgens een bron pompten de meeste waterstations geen water naar dorpen, vanwege een gebrek aan elektriciteit.⁸⁸³ Turkije leverde elektriciteit aan gebieden aan de Turkse grens in het noorden van Syrië.⁸⁸⁴ De provincie Idlib kende volgens een bron een stabiele elektriciteitsvoorziening, stromend water en goed internet.⁸⁸⁵ De beschikbaarheid van diensten in Idlib was volgens een andere bron echter afgenomen na de machtsomwenteling, omdat het interim-bestuur – voorheen het bestuur van Idlib – zich op andere delen van het land richtte.⁸⁸⁶

Vanaf maart 2025 was er, mede als gevolg van toevoer vanuit Qatar, enige verbetering in de elektriciteitstoevoer in Damascus en sommige andere gebieden.⁸⁸⁷ Daarvoor had men in de hoofdstad ongeveer twee uur per dag stroom, ook in de gegoede wijken.⁸⁸⁸ Over het algemeen kampte Syrië echter nog steeds met ernstige stroomtekorten. In de meeste gebieden was er op zijn best enkele uren per dag stroom van de staat beschikbaar.⁸⁸⁹ In delen van bijvoorbeeld de provincies Homs en Hama zou er elke zeven of acht uur enkel 45 minuten stroom zijn. Degenen die het zich konden veroorloven maakten gebruik van privézonnepanelen, maar het overgrote deel van de bevolking was afhankelijk van de weinige elektriciteit die beschikbaar was.⁸⁹⁰

Daarbij was er sprake van een tekort aan brandstof in Syrië, omdat de regering moeite had om de import van Iraanse ruwe olie (waar het voorheen sterk van afhankelijk was) te vervangen.⁸⁹¹ Deze olie is essentieel voor de productie van petroleum en diesel.⁸⁹² In Damascus verkochten mensen – deels uit Libanon gesmokkelde – brandstof langs de weg in plastic waterflessen.⁸⁹³

⁸⁸⁰ The New York Times, *As Ramadan nears, Syrians feel the pinch of a cash shortage*, 28 februari 2025; ECFR, *The road ahead: Six ways Europeans can urgently support a stable Syria*, 6 maart 2025; NRC, *Syria: Turbulence and lack of investments impede people's ability to recover*, 13 maart 2025; NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; Enab Baladi, *Syrian returnees celebrate first Eid after liberation*, 31 maart 2025.

⁸⁸¹ NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; UN News, *Syrians heading home find few of the basics needed to survive*, 19 mei 2025.

⁸⁸² Syria Direct, *Idlib faces new challenges as priorities shift to Damascus*, 19 februari 2025; New Lines Magazine, *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025; The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁸³ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁸⁴ The National, *Syria's electricity crisis: Fuel shortage plunges country into darkness*, 7 februari 2025; New Lines Magazine, *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁸⁵ The Atlantic, *Can one man hold Syria together?*, 24 maart 2025.

⁸⁸⁶ Syria Direct, *Idlib faces new challenges as priorities shift to Damascus*, 19 februari 2025.

⁸⁸⁷ Al Jazeera, *Qatar begins supplying natural gas to Syria through Jordan*, 13 maart 2025; NRC, *Terug naar Syrië of in Nederland blijven?*, 22 april 2025.

⁸⁸⁸ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁸⁹ The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025; Reuters, *Tankers with crude oil, gasoline arrive at Syria's Baniyas, state news agency reports*, 25 maart 2025; NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025; AP News, *Syrians left in the dark as the interim government struggles to restore electricity*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁹⁰ NRC, *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025.

⁸⁹¹ FT, *Syria's largest refinery stops operating as Iran oil flow ceases*, 19 december 2024; The National, *Syria's electricity crisis: Fuel shortage plunges country into darkness*, 7 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁹² The National, *Syria's electricity crisis: Fuel shortage plunges country into darkness*, 7 februari 2025.

⁸⁹³ Enab Baladi, *Fuel stalls: Efforts to regulate parallel market in Damascus*, 18 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

De prijzen van veel basisvoedingsmiddelen – op brood na – waren gedaald,⁸⁹⁴ maar veel Syriërs konden zich dit nog steeds niet veroorloven.⁸⁹⁵ Het gemiddelde loon, wat in de publieke sector neerkwam op 35 tot 40 Amerikaanse dollars per maand, was lang niet genoeg om de meest elementaire kosten van levensonderhoud te bekostigen.⁸⁹⁶ Daarnaast kampte Syrië met een ernstig tekort aan bankbiljetten.⁸⁹⁷ De Centrale Bank droeg banken op om opnames van contant geld te beperken.⁸⁹⁸ Door een gebrek aan contant geld als gevolg van lage opnamelimieten hadden huishoudens nog grotere moeite om in hun basisbehoeften te voorzien.⁸⁹⁹

De nieuwe autoriteiten beschikten niet over de financiële middelen om staatslonen te betalen en de kosten van subsidies voor basisgoederen te dragen.⁹⁰⁰ Het interim-bestuur probeerde de overheidsuitgaven te verminderen door massaontslagen in de opgeblazen publieke sector en door het sociale vangnet van de bevolking voor een deel te schrappen. In januari 2025 verwijderden de autoriteiten vermeende spookmedewerkers en mensen met meerdere salarissen van overheidsinstellingen en schortten ze betalingen aan militairen en veiligheidspersoneel van het voormalige regime op.⁹⁰¹ Hierdoor verloren vele duizenden huishoudens een of meerdere inkomens.⁹⁰² Subsidies op basisproducten zoals brood werden grotendeels gestopt, wat volgens berichten een acht- tot tienvoudige stijging van de broodprijs veroorzaakte.⁹⁰³

Het interim-bestuur liep een achterstand op in de betaling van lonen en pensioenen.⁹⁰⁴ HTS had begin januari 2025 juist beloofd staatslonen met vierhonderd procent te verhogen. De internationale nieuwsdienst *Reuters* berichtte begin januari 2025 dat Qatar mogelijk de verhoogde salarissen in de publieke sector zou financieren.⁹⁰⁵ Eind januari bracht Reuters het nieuws naar buiten dat Doha de verstrekking van geld aan het Syrische interim-bestuur uit had gesteld, vanwege onzekerheid of de overdrachten een schending van de Amerikaanse sancties zouden vormen.⁹⁰⁶ Eind maart 2025 schreef de *International Crisis Group* (ICG) echter dat ambtenaren inmiddels met enige vertraging salarissen ontvingen.⁹⁰⁷

⁸⁹⁴ NRC, *Syria: Turbulence and lack of investments impede people's ability to recover*, 13 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁸⁹⁵ NRC, *Syria: Turbulence and lack of investments impede people's ability to recover*, 13 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁹⁶ The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025; Carnegie, *Three requisites for Syria's reconstruction process*, 8 mei 2025; UN News, *Syrians heading home find few of the basics needed to survive*, 19 mei 2025.

⁸⁹⁷ Reuters, *Syria receives local currency printed in Russia before Assad's fall*, 14 februari 2025; The New York Times, *As Ramadan nears, Syrians feel the pinch of a cash shortage*, 28 februari 2025; The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025; The New Arab, *As the EU eases restrictions, Syria grapples with a liquidity crisis*, 19 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁸⁹⁸ The New York Times, *As Ramadan nears, Syrians feel the pinch of a cash shortage*, 28 februari 2025; The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025.

⁸⁹⁹ Mercy Corps, *Flash report: Syria's liquidity crunch*, februari 2025, p. 2; The New York Times, *As Ramadan nears, Syrians feel the pinch of a cash shortage*, 28 februari 2025; The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁰⁰ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁰¹ Le Monde, *In Syria, a climate of purge in the public sector*, 21 februari 2025; The Syria Report, *Public sector workers reinstated amid government policy chaos*, 22 april 2025.

⁹⁰² Reuters, *'There is no blank check': Syrian leader told to rein in jihadis*, 26 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁰³ Los Angeles Times, *A new Syrian government struggles to reset its corrupt, besieged economy*, 30 januari 2025; The New York Times, *As Ramadan nears, Syrians feel the pinch of a cash shortage*, 28 februari 2025; NRC, *Syria: Turbulence and lack of investments impede people's ability to recover*, 13 maart 2025; The Irish Times, *'We are nice people, but poor': After Assad's fall, economic problems are Syrians' biggest concern*, 20 april 2025.

⁹⁰⁴ The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025.

⁹⁰⁵ Reuters, *Exclusive: Qatar plans to help boost Syrian government salaries, sources say*, 7 januari 2025.

⁹⁰⁶ Reuters, *Exclusive: US sanctions hold up Qatari support for Syria, sources say*, 27 februari 2025.

⁹⁰⁷ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

De brede en vergaande sancties die opgelegd waren door de Verenigde Staten, de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk belemmerden volgens bronnen het herstel van de economie in Syrië.⁹⁰⁸ Daarnaast vormden ze een groot obstakel voor het herstel van essentiële diensten zoals gezondheidszorg, water en elektriciteit.⁹⁰⁹

Rond februari-maart 2025 werd volgens bronnen duidelijk dat de euforie over de val van het Assad-regime en een 'nieuw begin' voor Syrië afnam. Verwachtingen van verbeterde leefomstandigheden werden niet waargemaakt, ondanks aanvankelijke beloftes van HTS kort na de machtsovername. Veel Syriërs maakten zich grote zorgen over de voortdurende economische achteruitgang en over het schijnbare onvermogen van de nieuwe regering om de economie op gang te krijgen.⁹¹⁰

Op 13 mei 2025 kondigde de Amerikaanse president Donald Trump aan alle Amerikaanse sancties tegen Syrië op te heffen.⁹¹¹ Vervolgens bereikten EU-landen op 20 mei overeenstemming om economische sancties tegen Syrië op te heffen.⁹¹² Deze beslissingen werden alom beschouwd als een positieve ontwikkeling.⁹¹³ Kort nadat Trump aankondigde de sancties op te heffen, steeg de waarde van de Syrische pond naar verluidt met ongeveer 25 procent.⁹¹⁴ Het opheffen van sancties zal volgens bronnen echter een lang en complex proces volgen,⁹¹⁵ waardoor verdere consequenties van deze beslissingen op het moment van schrijven nog niet duidelijk waren.

⁹⁰⁸ The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025; ICG, *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.

⁹⁰⁹ The Washington Post, *International sanctions have left Syria's health system on life support*, 10 januari 2025; The National, *Syria's electricity crisis: Fuel shortage plunges country into darkness*, 7 februari 2025; HRW, *US, EU, UK: Lift Syria sanctions hindering recovery*, 18 februari 2025.

⁹¹⁰ Los Angeles Times, *A new Syrian government struggles to reset its corrupt, besieged economy*, 30 januari 2025; The Economist, *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025; ECFR, *The road ahead: Six ways Europeans can urgently support a stable Syria*, 6 maart 2025; Carnegie, *The view from Damascus*, 13 maart 2025; The Irish Times, *'We are nice people, but poor': After Assad's fall, economic problems are Syrians' biggest concern*, 20 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹¹¹ Reuters, *Trump says US to lift Syria sanctions, secures \$600 billion Saudi deal*, 14 mei 2025.

⁹¹² Reuters, *EU agrees to lift economic sanctions on Syria, Kallas says*, 21 mei 2025.

⁹¹³ The Syria Report, *Analysis: US sanctions lifting to change Syria's economic and political trajectory*, 14 mei 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 21 mei 2025.

⁹¹⁴ L'Orient Today, *What will the lifting of US sanctions mean for Syria?*, 15 mei 2025.

⁹¹⁵ The Syria Report, *Analysis: US sanctions lifting to change Syria's economic and political trajectory*, 14 mei 2025; Al Majalla, *Syria's long road to economic recovery can finally begin*, 15 mei 2025.

6 Mensenrechtensituatie

Dit hoofdstuk gaat in op de mensenrechtensituatie in Syrië sinds het algemeen ambtsbericht van december 2024. Na de machtsovername van 8 december 2024 bleef de veiligheidssituatie in Syrië instabiel (zie paragraaf 3.1). Het sektarische geweld van begin maart 2025 tegen alawieten (zie paragraaf 3.3.5.2) en van eind april en begin mei 2025 tegen druzen (zie paragraaf 3.3.2.8) onderstreepte de aanhoudende onrust en het gebrek aan controle vanuit de autoriteiten in Damascus.⁹¹⁶ Er was ook sprake van wraakacties tegen voormalige Assad-aanhangers (zie paragraaf 6.1.5).

6.1 Positie van specifieke groepen

6.1.1 *Religieuze en etnische groepen*

De religieuze en etnische samenstelling van de Syrische bevolking is divers. Soennieten maken volgens sommige schattingen 70 tot 75 procent van de bevolking uit.⁹¹⁷ Kleinere religieuze groepen zijn onder meer alawieten, druzen, christenen, ismailieten, sjiieten en jezidi's.⁹¹⁸ Arabieren vormen de grootste etnische groep.⁹¹⁹ Kleinere etnische groepen zijn bijvoorbeeld Koerden, Assyriërs, Palestijnen, Turkmenen, Armenen en Tsjerkessen.⁹²⁰

De door HTS geleide opmars van eind november en begin december 2024 leidde onder een deel van de Syriërs tot euforie en hoop. De machtsovername door gewapende soennieten onder leiding van HTS zorgde tegelijkertijd bij andere bevolkingsgroepen voor angst en onrust.⁹²¹ HTS gaf tijdens de opmars aan dat zij de verschillende bevolkingsgroepen wilde beschermen en hun rechten wilde waarborgen.⁹²² Daarbij richtte HTS zich onder andere op christenen in de stad Aleppo en op alawieten en ismailieten in de provincie Hama.⁹²³ Er vonden ontmoetingen plaats tussen HTS en lokale vertegenwoordigers van de verschillende bevolkingsgroepen.⁹²⁴ Dit volgde op contacten van HTS met christenen en druzen in het SSG-gebied in voorgaande jaren.⁹²⁵

⁹¹⁶ The Century Foundation, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; The New York Times, *Syria's struggle to unify military was evident in outburst of violence*, 17 maart 2025; EurActiv, *Interview: UN migration director rules out 'large-scale returns' to Syria*, 10 april 2025.

⁹¹⁷ DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024; PBS News, *Syria's minority sects concerned new government won't protect them*, 21 februari 2025; CIA, *The world factbook – People and society – Religions*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁹¹⁸ DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024; The New Arab, *Yazidis mark new year across Iraq and Syria amid ongoing challenges*, 22 april 2025; Trouw, *'Ze ontkenden ons bestaan, maar nu is er een sprankje hoop'*, 25 april 2025.

⁹¹⁹ BBC News, *Syria country profile*, 7 januari 2025; CIA, *The world factbook – People and society – Ethnic groups*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁹²⁰ The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024; BBC News, *Syria country profile*, 7 januari 2025; RFE/RL, *Armenian minority living in fear after violence rocks Syria*, 10 maart 2025; Syria in Transition, *The new Umayyads. Syria's leaders is turning nostalgia into strategy*, april 2025; CTV News, *What it's like for minority Christians in Syria, after the fall of the longtime dictator*, 25 april 2025.

⁹²¹ The New Arab, *Syria's Christians caught between hope and fear for the future*, 24 december 2024; The Conversation, *Why Kurds face an uncertain future in Ahmed Al-Shara's rebel-led Syria*, 20 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹²² DW, *Syria: HTS Islamists pledge to show tolerance for minorities*, 4 december 2024; Atlantic Council, *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025.

⁹²³ UN OHCHR, *Brutality of past years must not be repeated, or Syria will be driven onto a new trajectory of atrocities, warns UN Commission*, 3 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: HTS-linked body reaches out to minority communities amid offensive*, 5 december 2024; Syria Direct, *'Shades of gray': Aleppo's Christians between HTS promises and painful memories*, 5 december 2024; The Washington Post, *Christians in Aleppo fear for their future after Islamist takeover*, 6 december 2024.

⁹²⁴ Arab News, *Reassured 'for now', Aleppo's Christians prepare for Christmas*, 13 december 2024; Atlantic Council, *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025.

⁹²⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 93.

Na de machtsovername leidde de instabiliteit bij verschillende religieuze en etnische groepen tot onzekerheid over de toekomst.⁹²⁶ Zij namen daarom veelal een afwachtende houding aan.⁹²⁷ Onder alawieten, sjiieten, druzen en Koerden was er groot wantrouwen jegens het interim-bestuur en nadien de overgangsregering.⁹²⁸ Onder alawieten en sjiieten was er ook angst voor een afrekening. De voormalige president Assad behoorde tot de alawieten. Zijn familie was afkomstig uit het stadje Qardaha in de provincie Latakia. Onder Hafez al-Assad en zijn zoon Bashar al-Assad waren de voornaamste bestuurlijke- en militaire posities veelal in handen van alawieten. Daarom vereenzelvigden andere Syriërs alawieten vaak met het Assad-regime.⁹²⁹ Verder associeerden sommige Syriërs sjiieten met de sjiitische beweging Hezbollah en andere sjiitische, door Iran gesteunde militieën.⁹³⁰ Daarnaast had het sektarische geweld van begin maart 2025 tegen alawieten (zie paragraaf 3.3.5.2) en van eind april en begin mei 2025 tegen druzen (zie paragraaf 3.3.2.8) gevolgen voor hoe andere bevolkingsgroepen tegen de overgangsregering aankeken. Zij vreesden dat de overgangsregering hen niet kon of wilde beschermen tegen extremistische groepen in Syrië.⁹³¹

Er waren in de verslagperiode geen concrete aanwijzingen dat er vanuit de overgangsregering beleid was om specifieke bevolkingsgroepen negatief te bejegenen.⁹³² Interim-president Al-Sharaa beloofde een inclusieve politieke transitie die de diversiteit van Syrië weerspiegelde.⁹³³ Hij beloofde zich tolerant op te stellen richting alle religieuze en etnische groepen.⁹³⁴ Al-Sharaa had in de verslagperiode tal van ontmoetingen met leidende figuren van verschillende religieuze groepen.⁹³⁵ Deze opstelling van Al-Sharaa voorkwam niet dat er na de machtsovername ook sprake was van andere signalen, die afkomstig waren van personen met extremistische opvattingen. Deze mensen bevonden zich zowel binnen HTS als

-
- ⁹²⁶ New Lines Magazine, *Assad was disengaging from Iran, but his next steps are unclear*, 3 december 2024; FT, *Inside Aleppo: the Syrian city captured by rebels*, 4 december 2024; Syria Direct, *Afrin's displaced torn between another exile and danger in northern Aleppo*, 4 december 2024; New Lines Magazine, *Aleppo's Christians weigh an uncertain future*, 4 december 2024; New Lines Magazine, *Amid chaos in Aleppo, there is a chance to discuss the future*, 4 december 2024; Syria Direct, *'Shades of gray': Aleppo's Christians between HTS promises and painful memories*, 5 december 2024.
- ⁹²⁷ Al-Monitor, *In Syria's Alawite area, joy at Assad fall but fear of Islamism*, 16 december 2024; Arab News, *How Syria's Christians are marking Christmas amid political change and uncertainty*, 25 december 2024; De Volkskrant, *In Syrië is de wraak begonnen: 'Zijn jullie alawieten?'*, 23 januari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.
- ⁹²⁸ BBC News, *Fear of a reckoning simmers in Assad's Alawite heartland*, 16 december 2024; The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025.
- ⁹²⁹ The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; Atlantic Council, *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.
- ⁹³⁰ France 24, *Once a pro-Iran bastion, Damascus shrine district now in rebel hands*, 11 december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.
- ⁹³¹ Syria Direct, *As Israel instrumentalizes Syria's Druze, some fear 'increased sectarianism'*, 21 maart 2025; France 24, *Syrians in Damascus suburb in fear after sectarian violence*, 29 april 2025; The New York Times, *What to know about Syria's minorities and sectarian violence*, 1 mei 2025.
- ⁹³² Arab News, *How Syria's Christians are marking Christmas amid political change and uncertainty*, 25 december 2024; VOA, *What future awaits Syria's Christian minority?*, 7 januari 2025.
- ⁹³³ The New York Times, *Syria after al-Assad: How will the rebels govern?*, 11 december 2024; Al-Monitor, *In Syria's Alawite area, joy at Assad fall but fear of Islamism*, 16 december 2024; The New Arab, *Al-Sharaa says Syria's 'revolution for everybody' amid Afghanistan comparisons*, 19 december 2024; DW, *Syria's interim leader seeks to reassure minority groups*, 22 december 2024; AFP, *Syrian leader says working to protect minorities, emphasises coexistence*, 22 december 2024; Reuters, *Syrian leader Sharaa pledges to form inclusive government*, 30 januari 2025; DW, *Syrian interim president vows to form inclusive government*, 31 januari 2025.
- ⁹³⁴ France 24, *Syrian pubs cautiously reopen after Islamist victory*, 14 december 2024; Reuters, *Syria appoints some foreign Islamist fighters to its military, sources say*, 31 december 2024.
- ⁹³⁵ BBC Monitoring, *Briefing: HTS leader shores up diplomatic image with key meetings*, 17 december 2024; The Economist, *Everyone wants to meet Syria's new rulers*, 19 december 2024; Al Arabiya, *Lebanese Druze leader Walid Jumblatt meets al-Sharaa in Syria*, 22 december 2024; Reuters, *Syria's de facto ruler reassures minorities, meets Lebanese Druze leader*, 22 december 2024; Al Jazeera, *Syria de facto leader al-Sharaa meets Christian clerics*, 31 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's de facto leader Sharaa meets Christian clerics*, 1 januari 2025; VOA, *What future awaits Syria's Christian minority?*, 7 januari 2025; SANA, *President al-Sharaa meets with Shiite dignitaries and notables*, 28 maart 2025; L'Orient Today, *Sharaa meets with Shiite community representatives in Syria*, 29 maart 2025.

daarbuiten, zoals bij ISIS.⁹³⁶ Hun extremistische opvattingen verschenen zowel online, op de sociale media, als offline, bijvoorbeeld via posters op muren (zie ook paragraaf 6.2.4).⁹³⁷

Eind december 2024 maakte het interim-bestuur het voornemen bekend om op korte termijn de zogeheten Nationale Dialoog Conferentie te organiseren.⁹³⁸ Op 12 februari 2025 volgde de presentatie van een organisatiecomité (zie ook paragraaf 1.3). Hierin zaten vijf mannen en twee vrouwen. De meesten hadden ideologische of politieke banden met HTS. Zes leden waren soennitisch en een lid was christelijk. Andere groepen, onder wie alawieten, druzen, sjiieten en Koerden, waren niet vertegenwoordigd.⁹³⁹ Het comité startte met een aantal lokale bijeenkomsten in het land. Alleen de sessies voor de in het DAANES-gebied gelegen steden Raqqa en Hasaka vonden in Damascus plaats.⁹⁴⁰ Op 23 februari 2025 gingen de uitnodigingen voor de conferentie de deur uit naar onder meer lokale leiders, academici, religieuze leiders, journalisten, zakenlieden en activisten.⁹⁴¹ De dag daarop, op 24 februari 2025, was de ontvangst van de ruim vijfhonderd genodigden. Die avond was er een netwerkdiner in het Volkspaleis in Damascus.⁹⁴² Op 25 februari 2025 vonden de inhoudelijke bijeenkomsten plaats. De slotverklaring bevatte achttien niet-bindende aanbevelingen, waaronder het behoud van de eenheid van Syrië (punt 1), eerbied voor de mensenrechten (nummer 8) en geen discriminatie op grond van afkomst of geloof (punt 9).⁹⁴³ Volgens critici was de conferentie te haastig uitgevoerd en te kort om alle belangrijke onderwerpen te bespreken. Het zou volgens hen niet echt een dialoog zijn geweest. Het was volgens hen evenmin voldoende representatief.⁹⁴⁴ Zo ontbraken vertegenwoordigers van de DAANES en de SDF.⁹⁴⁵ Volgens het organisatiecomité waren zij niet uitgenodigd, omdat zij zich niet ontwapend hadden.⁹⁴⁶

De Nationale Dialoog Conferentie vormde de opmaat naar de grondwettelijke verklaring van 13 maart 2025. Deze verklaring garandeert vrijheid van geloof. Alle rechten, inclusief de vrijheid van godsdienst, kunnen volgens de wet echter worden ingeperkt als ze inbreuk zouden maken op de nationale veiligheid of de openbare

⁹³⁶ VOA, *Syrians welcome new rulers' pledge of moderation but are concerned about extremists in their midst*, 24 december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁹³⁷ Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian preparatory committee nominee sparks Islamist anger*, 14 februari 2025.

⁹³⁸ The National, *Syria prepares for key national conference to shape post-Assad future*, 30 december 2024; BBC Monitoring, *'Preparations begin' for Syrian national dialogue, large participation expected*, 31 december 2024.

⁹³⁹ The New Arab, *Syria's transitional government forms national dialogue committee*, 12 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian preparatory committee holds first press conference*, 13 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian preparatory committee nominee sparks Islamist anger*, 14 februari 2025; BBC Monitoring, *Explainer: Who is on Syria's national dialogue committee?*, 18 februari 2025; Etana, *Brief: Recommendations for the Syrian National Dialogue Conference's preparatory committee*, 20 februari 2025.

⁹⁴⁰ SANA, *First dialogue session of the Preparatory Committee for the National Dialogue Conference begins in Homs Province*, 16 februari 2025; MEI, *The national dialogue in Syria: A step forward or a concerning trajectory?*, 5 maart 2025.

⁹⁴¹ AP News, *Syria's national dialogue conference held as the battered country seeks to rebuild*, 25 februari 2025; The New York Times, *Syria's new leader calls for unity at 'National Dialogue'*, 25 februari 2025.

⁹⁴² BBC Monitoring, *Briefing: Syria's national dialogue conference to 'open on 25 February'*, 24 februari 2025; Levant 24, *Syrian National Dialogue Conference begins today in Damascus*, 24 februari 2025.

⁹⁴³ AP News, *Syria's national dialogue conference held as the battered country seeks to rebuild*, 25 februari 2025; The New York Times, *Syria's new leader calls for unity at 'National Dialogue'*, 25 februari 2025; SANA, *Final statement of Syrian National Dialogue Conference calls for preserving unity of Syria and sovereignty over its entire territory*, 25 februari 2025; The Syrian Observer, *National dialogue conference concludes with 18-point final statement*, 26 februari 2025; MEI, *The national dialogue in Syria: A step forward or a concerning trajectory?*, 5 maart 2025.

⁹⁴⁴ Reuters, *Syria to hold dialogue conference amid criticism over inclusivity*, 24 februari 2025; Etana, *Syrian National Dialogue Conference falls short of expectations*, 3 maart 2025; BBC News, *Syrians have more freedom after Assad, but could they soon lose it?*, 18 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁴⁵ The New York Times, *Syria's new leader calls for unity at 'National Dialogue'*, 25 februari 2025; AP News, *Syria's national dialogue conference held as the battered country seeks to rebuild*, 25 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian Kurds denounce 'exclusion' from national dialogue*, 26 februari 2025; MEI, *The national dialogue in Syria: A step forward or a concerning trajectory?*, 5 maart 2025.

⁹⁴⁶ Reuters, *Syrian groups must disarm to take part in national dialogue, official says*, 13 februari 2025; BBC Monitoring, *SDF says will 'not be bound' by Syria national dialogue if it remains sidelined*, 14 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: US-allied Kurds excluded from Syria 'national dialogue'*, 15 februari 2025.

orde. Deze verklaring belooft tevens de rechten van alle Syriërs te beschermen en hen te beschermen tegen discriminatie (zie paragraaf 1.3.3).⁹⁴⁷ Verder was op 29 maart 2025 de benoeming van de 23 leden tellende overgangsregering. Hierin kregen een alawiet, een christen, een druze en een Koerd ministersposten toegewezen (zie paragraaf 1.3.2).⁹⁴⁸

6.1.1.1 Alawieten

Alawieten leven voornamelijk in de kustprovincies Latakia en Tartous, en in en nabij de steden Homs, Hama en Damascus.⁹⁴⁹ Na de soennieten vormen zij de grootste religieuze groep. In Syrië maken alawieten volgens sommige schattingen negen tot dertien procent van de bevolking uit.⁹⁵⁰ Alawieten beschouwen hun geloof als een heterodoxe afsplitsing van de sjiitische islam.⁹⁵¹ De leerstellingen van de negende-eeuwse Mohammed ibn Nusayr al-Namiri gelden als basis van hun geloof.⁹⁵² Een klein deel van de alawieten behoort tot de in de twintigste eeuw opgekomen *murshiden*.⁹⁵³ Alawieten hebben de reputatie seculier te zijn.⁹⁵⁴

De situatie van alawieten was in de verslagperiode precair (zie paragraaf 3.3.5).⁹⁵⁵ Alawieten kregen na de machtsovername te maken met discriminatie en wraakacties.⁹⁵⁶ Tijdens het offensief van eind november en begin december 2024 vertrokken tienduizenden alawieten naar de kustprovincies of naar Libanon (zie paragraaf 4.1).⁹⁵⁷ Zo vertrok begin december 2024 een groot deel van de alawitische bevolking uit de stad Homs richting de provincie Tartous.⁹⁵⁸ Een deel van hen keerde na enige tijd weer terug naar hun woonplaats.⁹⁵⁹

⁹⁴⁷ AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025; Carnegie, *Syria's leaders show their intentions*, 19 maart 2025.

⁹⁴⁸ Syria Weekly, *Assessing Syria's transitional government*, 30 maart 2025; Foreign Affairs, *Syria's uncertain new order*, 11 april 2025.

⁹⁴⁹ DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024; The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024.

⁹⁵⁰ Al-Monitor, *In Syria's Alawite area, joy at Assad fall but fear of Islamism*, 16 december 2024; DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024; The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; New Lines Magazine, *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025; The New York Times, *What to know about Syria's minorities and sectarian violence*, 1 mei 2025.

⁹⁵¹ Yvette Talhamy, *The Alevis and 'Alawis*, in: Muhammad Afzal Upal & Carole M. Cusack (red.), *Handbook of Islamic sects and movements*, Leiden, Brill, 2021, p. 279-304, 279; NOS, *Wat betekent de val van het Syrische regime voor minderheden?*, 12 december 2024; The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024.

⁹⁵² Yvette Talhamy, *The Alevis and 'Alawis*, 2021, p. 282; Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025.

⁹⁵³ Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 7*, 28 januari 2025; CSW, *Three members of religious minority community shot and killed in Homs*, 23 april 2025.

⁹⁵⁴ NOS, *Alawieten die Syrië recent zijn ontvlucht vertellen de meest gruwelijke verhalen*, 9 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Islamists call for mobilisation in Syria, incite against Alawites*, 11 maart 2025; BBC Monitoring, *Explainer: Why is Israel pushing for ties with Syrian minority groups?*, 21 maart 2025.

⁹⁵⁵ The Syrian Observer, *Editorial – The unfolding crisis and its deeper meanings*, 10 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁹⁵⁶ The Guardian, *'We live in constant fear': Alawites in Syria's Homs terrified of reprisals*, 16 februari 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 5; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁵⁷ Al Arabiya, *Syria war monitor says tens of thousands flee Homs as opposition group fighters advance*, 6 december 2024; Arab News, *How Syrians can pursue justice, fast-track peace in post-conflict era*, 16 februari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025.

⁹⁵⁸ France 24, *Thousands flee as Syrian insurgents claim to reach key city of Homs*, 6 december 2024; Al Arabiya, *Syria war monitor says tens of thousands flee Homs as opposition group fighters advance*, 6 december 2024; The Guardian, *Islamist rebels seize strategic city of Hama from Syrian regime forces*, 6 december 2024.

⁹⁵⁹ MEE, *HTS raids and forced disappearances fuel fear in Syria's Alawi heartlands*, 17 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

Onder alawieten heerste naast angst het gevoel van marginalisering.⁹⁶⁰ Duizenden alawieten verloren hun baan bij de overheid en in het bedrijfsleven.⁹⁶¹ Na de machtsovername probeerde het interim-bestuur om de overheidsuitgaven te verminderen door massaontslagen in de opgeblazen publieke sector. Naar verluidt wilde het interim-bestuur de verborgen werkloosheid aanpakken door ongeveer 300.000 medewerkers in de publieke sector te ontslaan. Hoewel de massaontslagen in december 2024 en januari 2025 alle bevolkingsgroepen raakten, werden de alawieten volgens verschillende bronnen onevenredig hard getroffen.⁹⁶²

Sommige alawieten kregen te maken met onteigening van hun huizen door gewapende groepen.⁹⁶³ Verder berichtte UNHCR begin mei 2025 dat zij meldingen had ontvangen over inbeslagnames van land in twaalf dorpen in het noordoosten van de provincie Hama door lokale autoriteiten of commissies. Als gevolg hiervan zouden naar verluidt naar schatting 2.000 families, die voornamelijk van alawitische afkomst waren, ontheemd zijn geraakt en zijn verhuisd naar Hama, het platteland van Homs en de stad Homs.⁹⁶⁴ Er waren ook alawieten die bij controleposten van de veiligheidstroepen te maken kregen met intimidatie, vernedering, mishandeling of afpersing (zie ook paragraaf 7.2.2).⁹⁶⁵ Verder kregen alawieten te maken met plunderingen van hun bezittingen.⁹⁶⁶ Ook waren er berichten over alawieten die slachtoffer werden van ontvoering, gedwongen verdwijning of (wraak-)moord.⁹⁶⁷ Meerdere berichten hadden betrekking op alawitische vrouwen en meisjes die door onbekenden waren ontvoerd.⁹⁶⁸ Een Syrische ngo documenteerde sinds januari 2025 72 ontvoeringen van alawitische vrouwen in het westen van Syrië.⁹⁶⁹

⁹⁶⁰ EuroNews, *As thousands celebrate al-Assad's fall, Syrian Alawites remain cautious*, 25 december 2024; The Guardian, *'We live in constant fear': Alawites in Syria's Homs terrified of reprisals*, 16 februari 2025; New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025.

⁹⁶¹ New Lines Magazine, *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025; Century International, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; BBC Monitoring, *Syrian war monitor reports 'mass dismissals' of Alawites in Damascus*, 12 april 2025.

⁹⁶² Le Monde, *In Syria, a climate of purge in the public sector*, 21 februari 2025; New Lines Magazine, *Investigating the Alawite massacres*, 12 mei 2025; STJ, *Mass dismissals in Syria after the regime's fall*, 13 mei 2025.

⁹⁶³ BBC News, *Syria frontline patrol: the rebel gunmen who now police the streets*, 17 december 2024, [url](#); Reuters, *In Syrian military housing, former rebels take the homes of Assad's officers*, 31 december 2024; The Syria Report, *Sectarian tensions force out some residents in government housing*, 14 januari 2025; ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 5; The Economist, *The warlords of Syria have a daunting to-do list*, 25 april 2025; Reuters, *Minutes to leave: Syria's Alawites evicted from private homes at gunpoint*, 30 april 2025; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025.

⁹⁶⁴ UNHCR, *Regional flash update #26. Syria situation crisis*, 9 mei 2025, p. 2.

⁹⁶⁵ Reuters, *Syria's new rulers warn against incitement as tensions brew*, 27 december 2024; France 24, *Fear grips Alawites in Syria's Homs as Assad 'remnants' targeted*, 10 januari 2025; MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; De Volkskrant, *In Syrië is de wraak begonnen: 'Zijn jullie alawieten?'*, 23 januari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025; New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁹⁶⁶ BBC News, *Fear of a reckoning simmers in Assad's Alawite heartland*, 16 december 2024; France 24, *Syria forces beef up security amid reports of mass killings of Alawites*, 8 maart 2025; BBC News, *Syrians describe terror as Alawite families killed in their homes*, 9 maart 2025.

⁹⁶⁷ New Lines Magazine, *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025; France 24, *'Syrian above all': The Alawite community refuses to pay for Assad's crimes*, 13 januari 2025; MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; Arab News, *How Syrians can pursue justice, fast-track peace in post-conflict era*, 16 februari 2025; New Lines Magazine, *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025; UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; MEE, *One month on, killings persist in Syria's Alawite heartlands*, 11 april 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian state media silent on sectarian 'executions' in Homs province*, 26 april 2025; SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicial killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025, p. 1; Syria Direct, *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

⁹⁶⁸ Daraj, *Who is kidnapping Syrian Alawite women in broad daylight*, 18 april 2025; SOHR, *Absence of law deterrence. 50 Alawite women missing since beginning of 2025*, 18 april 2025; UN OSES, *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council*, 25 april 2025, p. 2; Le Monde, *En Syrie, l'inquiétante disparition de femmes alaouites*, 28 april 2025; L'Orient Today, *Mira, the forcibly or consensually married student, a reflection of a torn Syrian society*, 10 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

⁹⁶⁹ Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei 2025.

Er waren tal van uitingen van haatspraak⁹⁷⁰ tegen alawieten. Daarbij werden alawieten onder meer aangeduid als *nusayri's*, als ongelovigen en als afvalligen.⁹⁷¹ Daarnaast waren er naar verluidt soennitische imams die opriepen tot wraakacties en *jihad* tegen alawieten.⁹⁷² Op de sociale media gingen filmpjes en berichten, waaronder veel desinformatie, rond over het sektarische geweld. Deze zorgden voor veel onrust.⁹⁷³ Op 25 december 2024 gingen alawieten in onder meer de steden Homs, Latakia, Jableh, Qardaha en Tartous de straat op om te protesteren toen een video rondging waarop te zien was dat het alawitische heiligdom van sjeik Abu Abdullah Hussein al-Khasibi in de stad Aleppo in brand stond.⁹⁷⁴ Volgens lokale sjeiks dateerde de opname van eind november 2024 of begin december 2024, toen Aleppo werd ingenomen.⁹⁷⁵ Op andere plekken in het land, zoals in het westen van de provincie Hama en het westen van de provincie Homs, vonden in de verslagperiode aanvallen op alawitische heiligdommen plaats.⁹⁷⁶

Na de machtsovername vond dodelijk geweld plaats waarbij ook alawitische slachtoffers vielen.⁹⁷⁷ Daarbij was niet altijd duidelijk of het geweld zich richtte op bepaalde personen omdat ze alawiet waren, omdat het voormalige Assad-aanhangers waren, omdat het ging om criminaliteit of omdat er sprake was van een persoonlijke vete. De daders bleven in de meeste gevallen onbekend.⁹⁷⁸ In de eerste maand na de machtsovername vonden er voor zover bekend geen grootschalige wraakacties tegen alawieten plaats.⁹⁷⁹ De vergelding leek vanaf januari 2025 grotere vormen aan te nemen.⁹⁸⁰ De grootste uitbarsting van sektarisch geweld vond plaats tussen 6 en 10 maart 2025, waaronder in de alawitische wijken van de steden Tartous, Baniyas, Jableh, Latakia en dorpen in de

⁹⁷⁰ Amnesty International definieert haatspraak als taalgebruik dat een persoon of groep aanvalt op grond van godsdienst of seksuele oriëntatie, of een uiting is van xenofobie of rassendiscriminatie; Amnesty International, *Haatzaaien en haatspraak*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁹⁷¹ BBC Monitoring, *Briefing: Sunni cleric incites against Alawites, Druze in Syria*, 9 januari 2025; New Lines Magazine, *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025; Syria Direct, *Protection or intervention? Focus on Syria's minorities sparks controversy, fuels hate speech*, 29 januari 2025; The New Arab, *Syria arrests Abaq volunteer group director after sectarian Iftar meal scandal*, 11 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: New Syria jihadist group claims ongoing attacks on Alawites*, 21 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; The Economist, *The warlords of Syria have a daunting to-do list*, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁷² ISW, *Alawite insurgents seek to use sectarian violence to destabilize the interim government in Syria*, 3 april 2025; New Lines Magazine, *Investigating the Alawite massacres*, 12 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁷³ Enab Baladi, *Remnants of Assad regime resort to media deception to sow discord*, 10 januari 2025; DW, *Fact check: Viral claims about violence in Syria*, 11 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁷⁴ BBC Monitoring, *Briefing: Syria imposes curfews on Homs, Latakia, Tartous amid unrest*, 25 december 2024; The Syrian Observer, *Calm returns to Latakia, Tartus, and Homs after protests over Alawite shrine incident in Aleppo*, 26 december 2024; New Lines Magazine, *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025.

⁹⁷⁵ Verify-sy, *Updated: Statement from shrine leaders clarifies the incident at Al-Khasibi shrine in Aleppo*, 25 december 2024; The Syrian Observer, *Calm returns to Latakia, Tartus, and Homs after protests over Alawite shrine incident in Aleppo*, 26 december 2024.

⁹⁷⁶ Al-Monitor, *Syrians protest after video of attack on Alawite shrine*, 25 december 2024; SNHR, *Unidentified individuals desecrate a religious shrine in W. Homs, January 23, 2025*, 25 januari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025; SNHR, *Unidentified gunmen desecrate a religious shrine in W. Hama, February 28, 2025*, 1 maart 2025.

⁹⁷⁷ AP News, *Sectarian violence in Syria has been less intense than feared since Assad's ouster*, 21 december 2024; New Lines Magazine, *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; BBC Monitoring, *Syria arrests suspects over sectarian attacks on Alawite village in Homs*, 24 januari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025.

⁹⁷⁸ De Volkskrant, *In Syrië is de wraak begonnen: 'Zijn jullie alawieten?'*, 23 januari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁹⁷⁹ AP News, *Sectarian violence in Syria has been less intense than feared since Assad's ouster*, 21 december 2024; The New Arab, *Syria: Former regime militia leader killed as authorities try to contain sectarian strife*, 27 december 2024.

⁹⁸⁰ Arab News, *Thousands of Alawites mourn 3 killed by foreign Islamists: monitor, witness*, 9 januari 2025; BBC Monitoring, *War monitor calls for end to deadly 'revenge' attacks across Syria*, 26 januari 2025; France 24, *Gunmen in Syria kill at least 10 in Alawite village, war monitor says*, 1 februari 2025; The New Arab, *15 people killed in 'sectarian' massacre in Alawi village in Syria*, 1 februari 2025; France 24, *Syria's Alawites mourn their dead after revenge attacks*, 5 februari 2025; BBC Monitoring, *Explainer: New militant group in Syria targets Alawites, Assad loyalists*, 13 februari 2025.

provincie Hama (zie paragraaf 3.3.5.2).⁹⁸¹ Na 10 maart 2025 bleven zich aanvallen op alawieten voordoen (zie paragraaf 3.3.5.3).⁹⁸²

6.1.1.2 Sjiieten

Sjiieten leven voornamelijk in en nabij de steden Damascus en Homs en in de dorpen Nubl en al-Zahraa in de provincie Aleppo.⁹⁸³ Het is niet bekend hoeveel sjiieten in de verslagperiode in Syrië aanwezig waren. Schattingen uit het recente verleden gingen uit van minder dan een procent van de bevolking.⁹⁸⁴

Volgens verschillende bronnen was de situatie van sjiieten in de verslagperiode precair.⁹⁸⁵ Het belangrijkste sjiitische heiligdom in Syrië was Sayyida Zainab ten zuiden van Damascus. Voor de machtsovername was dit een drukbezocht bedevaartsoord en een plaats waar veel sjiieten woonden.⁹⁸⁶ Na de machtsovername vertrokken veel sjiieten uit Sayyida Zainab, net als sjiieten uit westelijk Homs, naar Libanon (zie paragraaf 4.1).⁹⁸⁷ Volgens het interim-bestuur probeerden ISIS-leden dit heiligdom op 11 januari 2025 op te blazen. De veiligheidstroepen konden naar verluidt een aanslag voorkomen en de verdachten arresteren.⁹⁸⁸ Voor zover bekend vond in de verslagperiode nog een incident plaats met een (mogelijke) anti-sjiitische dimensie. Op 12 januari 2025 werden de lichamen gevonden van vijf sjiieten uit het dorp Al-Mazraa in het westen van de provincie Homs. De daders bleven onbekend.⁹⁸⁹

6.1.1.3 Ismaïlieten

Ismaïlieten leven voornamelijk in de stad Salamiyah in de provincie Hama.⁹⁹⁰ Kleinere gemeenschappen leven in de stad Masyaf in het westen van de provincie Hama, in de stad Hama en in het stadje Qadmus in de provincie Tartous.⁹⁹¹ Het ismailisme is een esoterische stroming binnen het sjiïsme. De nizari-tak van het ismailisme is de enige sjiitische stroming met een imam als geestelijk leider.⁹⁹² Sinds begin februari 2025 was dat Rahim al-Husseini: de Aga Khan V.⁹⁹³ Volgens

⁹⁸¹ NOS, *Alawieten die Syrië recent zijn ontvlucht vertellen de meest gruwelijke verhalen*, 9 maart 2025; De Volkskrant, *Honderden dode burgers bij geweld in Syrië*, 10 maart 2025; BBC Monitoring, *Syrian defence ministry says military operation on coast is over*, 10 maart 2025; Century International, *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025; CNN, *'Ethnic cleansing!' Videos show Syrian government-aligned forces reveling in massacre of minorities in coastal town*, 17 maart 2025; Reuters, *Exclusive: Syria's sectarian violence reached capital, terrorizing Alawites, residents say*, 27 maart 2025.

⁹⁸² The National, *Twelve civilians killed in apparent sectarian violence in Syria, says monitor*, 1 april 2025; AP News, *Syria's Alawites still face targeted attacks a month after brutal counteroffensive*, 15 april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

⁹⁸³ Enab Baladi, *Return of limited number of residents to Nubl and Zahra in Aleppo*, 5 december 2024; Kurdistan24, *An uneasy calm settles over Syrian city of Homs after outbreak of sectarian violence*, 27 december 2024.

⁹⁸⁴ Chatham House, *Iran is building a new source of Shia influence inside Syria*, 26 juni 2017; DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024.

⁹⁸⁵ France 24, *Once a pro-Iran bastion, Damascus shrine district now in rebel hands*, 11 december 2024; The National, *The two lives of Syria's Sayyida Zaynab suburb*, 19 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁸⁶ France 24, *Once a pro-Iran bastion, Damascus shrine district now in rebel hands*, 11 december 2024; The National, *The two lives of Syria's Sayyida Zaynab suburb*, 19 februari 2025; The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; L'Orient Today, *Sharaa meets with Shiite community representatives in Syria*, 29 maart 2025.

⁹⁸⁷ Reuters, *Syrian Shi'ites and other minorities flee to Lebanon, fearing Islamist rule*, 13 december 2024; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

⁹⁸⁸ VOA, *Syria thwarts planned Islamic State attack on Shiite shrine*, 11 januari 2025; DW, *Syria authorities say foiled IS attack on Shiite shrine*, 11 januari 2025; Al Jazeera, *Syrian intelligence says it thwarted ISIL attempt to blow up Shia shrine*, 11 januari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria authorities claim thwarting IS attack on iconic shrine*, 11 januari 2025.

⁹⁸⁹ SOHR, *New massacre. Gunmen kill five Shiite civilians in Homs countryside*, 12 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁹⁹⁰ Khaama Press, *Ismaili leadership and new Syrian authorities reach agreement on community safety*, 10 december 2024; Simerg, *Syria: Ismaili Institutions inform Ismailis worldwide that the community is safe, with latest updates from world media*, 10 december 2024.

⁹⁹¹ Syria Weekly, *March 4-11, 2025*, 11 maart 2025; Syria Revisited, *The Ismaili mediators of Qadmus*, 18 maart 2025.

⁹⁹² Le Monde, *Death of the Aga Khan: What is Ismailism, the esoteric branch of Shia Islam?*, 5 februari 2025; The Conversation, *Who are Ismaili Muslims and how do their beliefs relate to the Aga Khan's work?*, 17 februari 2025.

⁹⁹³ The Guardian, *Rahim al-Hussaini named as fifth Aga Khan after death of father*, 5 februari 2025; BBC News, *Prince Rahim Al-Hussaini appointed new Aga Khan*, 5 februari 2025.

een bron was er in Syrië ook een afsplitsing van de nizari-tak; de mu'mini-nizari.⁹⁹⁴ Het is niet bekend hoeveel ismailieten in de verslagperiode in Syrië aanwezig waren. Schattingen uit het recente verleden gingen uit van 200.000 personen.⁹⁹⁵

Tijdens de door HTS geleide opmars verliep de machtsoverdracht in de stad Salamiyah vreedzaam.⁹⁹⁶ De ismailitische gemeenschap stelde zich neutraal op tegenover het interim-bestuur.⁹⁹⁷

In de verslagperiode vonden enkele incidenten plaats met een (mogelijke) anti-ismailitische dimensie. Volgens het SNHR bestormden onbekende gewapende mannen op 27 februari 2025 een ismailitisch heiligdom in de buurt van de stad Masyaf. Zij vuurden schoten af in het heiligdom en zij brachten vernielingen aan.⁹⁹⁸ Er vielen hierbij geen slachtoffers.⁹⁹⁹

In de verslagperiode liepen enkele keren de spanningen tussen alawieten en ismailieten op in de omgeving van het stadje Qadmus naar aanleiding van incidenten waarbij ismailitische slachtoffers waren gevallen. Zo ontvoerden naar verluidt enkele alawieten op 28 februari 2025 twee ismailieten in de omgeving van het stadje Qadmus. Hun lichamen werden de volgende dag aangetroffen in een verlaten Russische militaire basis.¹⁰⁰⁰

6.1.1.4

Christenen

Christenen leven voornamelijk in en rond de steden Damascus, Aleppo, Hama, Homs, Latakia en in de provincie Hasaka.¹⁰⁰¹ Een bekende, overwegend christelijke plaats is het dorp Maaloula in de provincie Ruraal Damascus.¹⁰⁰² In de stad Aleppo leven volgens sommige schattingen 20.000 tot 25.000 christenen.¹⁰⁰³ In de provincie Hasaka leven christenen in de stad Hasaka, in de stad Qamishli, in het dorp Qahtaniyah, in het stadje Al-Malikiyah (in het Aramees: Derik) en in het dorp Tell Tamir.¹⁰⁰⁴ In de provincie Daraa leven christenen in dorpen zoals Khabab en Kharaba. In de provincie Suweida leven christenen in de stad Suweida en in enkele dorpen zoals Shahba, Era en Salkhad. In een aantal dorpen in het westen van de provincie Idlib leven naar verluidt in totaal 150 tot 200 christenen.¹⁰⁰⁵ Het is niet bekend hoeveel christenen in de verslagperiode in Syrië aanwezig waren. De schattingen hierover liepen erg uiteen.¹⁰⁰⁶

⁹⁹⁴ Syria Revisited, *Masyaf's liberation through Ismaili eyes*, 13 mei 2025.

⁹⁹⁵ BBC News, *Guide: Syria's diverse minorities*, 9 december 2011; DW, *Syria's ethnic and religious groups explained*, 18 december 2024; World Population Review, *Ismaili population by country 2025*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

⁹⁹⁶ SOHR, *After capturing strategic positions around Hama city. HTS takes control of Salamiyah city without fighting*, 5 december 2024; Atlantic Council, *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025.

⁹⁹⁷ Syria Revisited, *The Ismaili mediators of Qadmus*, 18 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

⁹⁹⁸ SNHR, *1,562 deaths, including 102 children and 99 women, as well as 33 medical personnel, recorded in March 2025 in Syria*, 9 april 2025, p. 13.

⁹⁹⁹ SNHR, *Unidentified individuals desecrate a religious shrine in W. Hama, February 27, 2025*, 28 februari 2025; SOHR, *Assaults on shrines of minorities. Security forces open fire to disperse protesters in Misyaf*, 27 februari 2025.

¹⁰⁰⁰ SOHR, *After death of two young men. Violent clashes erupt between gunmen and Internal Security Forces in Tartous*, 28 februari 2025; SOHR, *Following clashes. Two people killed and ten injured in a village in Tartous*, 28 februari 2025; X.com, Gregory Waters, 28 februari 2025, [url](#); Syria Revisited, *The Ismaili mediators of Qadmus*, 18 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁰¹ Minority Rights Group, *Syria*, januari 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁰² The New York Times, *Ancient Syrian town seeks interfaith peace after long war*, 14 april 2025; VRT, *In Maaloula in Syrië klinkt opnieuw de taal van Jezus, tussen angst en hoop*, 21 april 2025.

¹⁰⁰³ Syria Direct, *'Shades of gray': Aleppo's Christians between HTS promises and painful memories*, 5 december 2024; The Washington Post, *Christians in Aleppo fear for their future after Islamist takeover*, 6 december 2024; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁰⁴ The New York Times, *Kurdish distrust of Syria's new government runs deep*, 28 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁰⁵ Syria Direct, *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations*, 11 december 2023; Syria Times, *Governor of Sweidah visits the diocese of Bosra, Hauran, and Jabal Al-Arab for the Greek Orthodox Church*, 6 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁰⁶ The Catholic Herald, *Christians can't be bystanders in new Syria, says Maronite archbishop*, 19 december 2024; Al-Monitor, *Christmas in post-Assad Syria tainted by fears for minority's future*, 24 december 2024; Arab News, *How*

In Syrië zijn verschillende christelijke denominaties aanwezig. De meeste christenen zijn aangesloten bij een van de orthodoxe kerken, zoals de Grieks-Orthodoxe kerk, de Syrisch-Orthodoxe kerk, de Armeens-Apostolische kerk en de Kerk van het Oosten.¹⁰⁰⁷ Andere christenen zijn aangesloten bij een van de met Rome geünieerde kerken, zoals de Melkitische Grieks-Katholieke kerk, de Syrisch-Katholieke kerk, de Armeens-Katholieke kerk, de Chaldeeuws-Katholieke kerk, de Rooms-Katholieke kerk en de Syrisch-Maronitische kerk.¹⁰⁰⁸ Verder zijn er onder meer baptisten en anglicanen.¹⁰⁰⁹

In de verslagperiode waren kerken geopend en konden christenen hun feestdagen vieren, waaronder Kerst en Pasen.¹⁰¹⁰ Christelijke leiders hadden over het algemeen goede relaties met de overgangsregering.¹⁰¹¹

Er was na de machtsovername een aantal incidenten gericht tegen christenen. Zo waren er enkele meldingen van vernielingen bij en aanvallen op kerken. Meerdere bronnen meldden dat onbekenden op 11 december 2024 een kerk in het dorp Al-Suqaylabiyah in het westen van de provincie Hama bestormden en daarbij een kruis vernielden.¹⁰¹² Verder meldden meerdere bronnen dat onbekenden op 18 december 2024 een kerk in de stad Hama beschoten en probeerden een kruis af te breken. Er vielen daarbij geen slachtoffers.¹⁰¹³ Het SNHR meldde dat onbekenden op 20 februari 2025 een kerk in het stadje Al-Qusayr in het westen van de provincie Homs beschoten.¹⁰¹⁴ Voorts meldden meerdere bronnen dat onbekenden op 6 april 2025 een kerk in het dorp Bloudan in het westen van de provincie Ruraal Damascus probeerden te vernielen. Er vielen daarbij geen slachtoffers.¹⁰¹⁵

Syria's Christians are marking Christmas amid political change and uncertainty, 25 december 2024; The New York Times, *What to know about Syria's minorities and sectarian violence*, 1 mei 2025; Open Doors, *Syria*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁰⁰⁷ Syriac Press, *The Syrian churches*, 28 maart 2020; Syriac Press, *Patriarchs Aphrem II, John X, and Absi send joint telegram to congratulate al-Sharaa on appointment as transitional president*, 3 februari 2025; The New Arab, *Syria: St. Anna Armenian church in Idlib welcomes first pilgrimage since 2011*, 5 februari 2025; SANA, *President al-Sharaa receives a delegation of Syriac Orthodox Church at the People's Palace*, 29 april 2025.

¹⁰⁰⁸ Syriac Press, *The Syrian churches*, 28 maart 2020; The Catholic Herald, *Christians can't be bystanders in new Syria, says Maronite archbishop*, 19 december 2024; Syriac Press, *Attempted bombing at Melkite Greek Catholic Church of Saint George in rural Daramsuq (Damascus) averted, investigation underway*, 8 april 2025; The New York Times, *Syria's Easter celebrations pass peacefully, in early test of new government*, 20 april 2025.

¹⁰⁰⁹ Anglican Aid, *Damascus church aid*, 20 december 2024, [url](#); Al Jazeera, *Syria de facto leader al-Sharaa meets Christian clerics*, 31 december 2024; VOA, *What future awaits Syria's Christian minority?*, 7 januari 2025; Baptist Standard, *Syrian church reopens after being padlocked for a decade*, 9 januari 2025.

¹⁰¹⁰ Arab News, *How Syria's Christians are marking Christmas amid political change and uncertainty*, 25 december 2024; Enab Baladi, *Daraa welcomes Christmas with decorations and hope*, 25 december 2024; Syria Times, *Christian denominations celebrate "Palm Sunday" and hold prayers and masses*, 13 april 2025; The New Arab, *Post-Assad, Syrian Christians embrace Easter celebrations as caution looms over nation's fragile peace*, 18 april 2025; The New York Times, *Syria's Easter celebrations pass peacefully, in early test of new government*, 20 april 2025; De Standaard, *Op Pasen voelt Homs zich een beetje verrijzen*, 22 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰¹¹ Syria Direct, *Protection or intervention? Focus on Syria's minorities sparks controversy, fuels hate speech*, 29 januari 2025; SANA, *In a harmonious atmosphere, Greek Orthodox Archdiocese of Hama organizes an Iftar banquet*, 24 maart 2025; Syria Times, *Heads of Christian communities in Aleppo congratulate the governor on Eid Al-Fitr*, 2 april 2025; SANA, *Director of General Secretariat for Political Affairs meet with representatives of Christian community*, 14 april 2025; CTV News, *What it's like for minority Christians in Syria, after the fall of the longtime dictator*, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰¹² SNHR, *Unidentified individuals attack a church in NW. Hama, December 11, 2024*, 12 december 2024; L'Orient Today, *Several Christian places of worship vandalized in Syria*, 21 december 2024; Syriac Press, *Greek Orthodox Hagia Sophia Church in Suqaylabiyah, Syria, shuttered by HTS*, 10 januari 2025.

¹⁰¹³ SNHR, *Unidentified gunmen attack a church in Hama city, December 18, 2024*, 19 december 2024; The New Arab, *Syria police investigate attack on Greek Orthodox church in Hama as new mass grave found near Damascus*, 19 december 2024; CSW, *Gunmen open fire on Orthodox church in Hama, 19 december 2024*; Reuters, *Syria's Christians fearful of new Islamist leaders as Christmas approaches*, 23 december 2024.

¹⁰¹⁴ SNHR, *Unidentified gunmen attack a church in W. Homs, February 20, 2025*, 22 februari 2025.

¹⁰¹⁵ Tesaa World, *A "failed" attempt to attack the church of "Mar Georges" in the town of Bloudan in the countryside of Damascus*, 6 april 2025; SNHR, *Unidentified individuals desecrate George Church in Rural Damascus, April 6, 2025*, 8 april 2025; Syriac Press, *Attempted bombing at Melkite Greek Catholic Church of Saint George in rural Daramsuq (Damascus) averted, investigation underway*, 8 april 2025; SNHR, *The death of 174 civilian including 23 children and 13 women, and 5 deaths due to torture recorded in April 2025 in Syria*, 2 mei 2025, p. 9.

Op 24 december 2024 braken in Damascus protesten uit nadat het bericht de ronde deed dat gemaskerde mannen op 23 december 2024 in het overwegend door christenen bewoonde dorp Suqaylabiyah in de provincie Hama een kerstboom in brand hadden gestoken.¹⁰¹⁶ Het interim-bestuur veroordeelde deze daad en stelde dat buitenlandse strijders hiervoor verantwoordelijk waren. Volgens het interim-bestuur waren er enkele verdachten opgepakt.¹⁰¹⁷

In de verslagperiode kwam het voor dat salafistische predikers met geluidsversterkers door christelijke wijken, waaronder de wijk Bab Touma in Damascus, reden en daarbij islamitische muziek ten gehore brachten.¹⁰¹⁸ Er waren naar verluidt enkele incidenten waarbij predikers christelijke vrouwen in Damascus opriepen om een hoofddoek te dragen.¹⁰¹⁹ Ook riepen predikers in onder meer de wijk Bab Sharqi in Damascus christenen op om zich te bekeren tot de islam.¹⁰²⁰ Volgens een artikel van het Franse dagblad *Le Monde* kwam in maart 2025 in Dweila, een buitenwijk van Damascus, een christen om het leven bij een confrontatie met salafistische predikers.¹⁰²¹ Volgens Al-Sharaa waren dit allemaal daden van individuen waar de autoriteiten niets mee te maken hadden.¹⁰²² In de grote steden kregen christenen toestemming om in hun eigen wijken beveiligingsmaatregelen te nemen in de vorm van vrijwillige buurtwachters.¹⁰²³ Verder verbood het ministerie van Religieuze Zaken vanaf eind maart 2025 alle (islamitische) bekeringsactiviteiten (*dawa*), tenzij er vooraf toestemming was verleend.¹⁰²⁴

Rondom de geweldsescalatie in de kustprovincies van begin maart 2025 (zie paragraaf 3.3.5.2) was er veel desinformatie over moordpartijen op christenen. Volgens verschillende bronnen kwamen bij deze geweldsescalatie enkele christenen om het leven. Het leek er op dat geen van hen het doelwit was van geweld vanwege hun religieuze identiteit.¹⁰²⁵

6.1.1.5

Druzen

Druzen leven voornamelijk in de zuidelijke provincie Suweida, in de voorsteden Jaramana en Ashrafiyet Sahnaya nabij Damascus, op de zuidoostelijke helling van de Hermonberg in de provincie Quneitra en in dorpen in het noorden van de provincie Idlib.¹⁰²⁶ Het is niet bekend hoeveel druzen in de verslagperiode in Syrië

¹⁰¹⁶ BBC News, *Protests in Syria over Christmas tree burning*, 24 december 2024; VOA, *What future awaits Syria's Christian minority?*, 7 januari 2025.

¹⁰¹⁷ BBC Monitoring, *Briefing: HTS arrests foreign fighters over Christmas tree burning incident*, 24 december 2024; ABC News, *Video: Syria's ruling group condemns Christmas tree arson attack*, 25 december 2024; ABC News, *Video: Christmas tree arson protests across Syria*, 25 december 2024.

¹⁰¹⁸ Reuters, *Syria's Christians fearful of new Islamist leaders as Christmas approaches*, 23 december 2024; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025.

¹⁰¹⁹ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰²⁰ Shafaq News, *Religious broadcasts spark debate in Syria's Damascus*, 22 maart 2025; Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; Enab Baladi, *Protection of Christian holidays in Syria: Relief amid security presence*, 21 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰²¹ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025.

¹⁰²² Syriac Press, *Rising "individual acts" threaten Christians in Syria*, 18 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰²³ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰²⁴ X.com, Cédric Labrousse, 27 maart 2025, [url](#); Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025.

¹⁰²⁵ Open Doors, *Misleading reports about 'slaughter of Christians' could endanger Syrians, says Open Doors expert*, 13 maart 2025; VRT, *Kruisgelingen, onterechte doodsverklaringen en oude bombardementen: geweld Syrië is voedingsbodem voor nepnieuws*, 16 maart 2025; X.com, Fadel Abdul Ghany, 21 maart 2025, [url](#); Newsweek, *Christians send warning over killings in Syria*, 25 maart 2025; Open Doors, *Dagelijks leven in Syrië: Juliette doet verslag*, 10 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰²⁶ Syria Direct, *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations*, 11 december 2023; The New Arab, *Hope and uncertainty for the Druze community in Syria*, 14 januari 2025; Syria Direct, *Protection or intervention? Focus on Syria's minorities sparks controversy, fuels hate speech*, 29 januari 2025; Al Jazeera, *Syrian forces*

aanwezig waren. Schattingen uit het recente verleden gingen uit van drie procent van de bevolking (700.000 personen).¹⁰²⁷ Druzen hebben een syncretisch geloof dat is voortgekomen uit de ismailitische sjiiitische islam en dat elementen van pre-islamitische geloven bevat.¹⁰²⁸

In de vorige verslagperiode demonstreerden druzen in Suweida langdurig tegen het Assad-regime.¹⁰²⁹ In Suweida waren ook druzische gewapende milities aanwezig. Zij kwamen na de machtsomwenteling in het bezit van zware wapens.¹⁰³⁰ Het interim-bestuur voerde onderhandelingen met de druzen over de inlijving van de druzische gewapende milities in het in oprichting zijnde nationale leger (zie paragraaf 2.3.1).¹⁰³¹ Om de druzen enigszins tegemoet te komen nomineerde het interim-bestuur op 31 december 2024 Muhsina al-Mahithawi als kandidaat voor de post van gouverneur van de provincie Suweida. Tot een benoeming van haar kwam het echter niet.¹⁰³²

In de deels druzische voorstad Jaramana liepen eind februari en begin maart 2025 de spanningen hoog op tussen de centrale autoriteiten en lokale, druzische milities. Eind april en begin mei 2025 vond er een geweldsescalatie plaats in de deels druzische voorsteden Jaramana en Ashrafiyet Sahnaya (zie paragraaf 3.3.2.8).¹⁰³³ In deze context vond op 30 april 2025 een aanval plaats op druzen in het dorp Suwara al-Kubra in de provincie Suweida.¹⁰³⁴ Verder kregen druzische studenten op universiteiten in verschillende steden eind april en begin mei 2025 te maken met bedreigingen en intimidatie.¹⁰³⁵ Volgens een bron werd in de grensplaats Hader, in de buurt van de Golanhoogten, begin mei 2025 een druzische sjeik neergeschoten en een heiligdom beklad.¹⁰³⁶

6.1.1.6

Koerden

Koerden leven voornamelijk in het noorden van Syrië, met name in de provincie Hasaka, in Afrin en in Ain al-Arab (in het Koerdisch: Kobani) in de provincie Aleppo. In de steden Aleppo en Damascus zijn enkele Koerdische wijken en er is een Koerdische gemeenschap in Ruraal Damascus.¹⁰³⁷ Na de Arabieren vormen zij de grootste etnische groep. Volgens verschillende bronnen is naar schatting tien

deployed in Jaramana to end unrest, 3 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria Islamists demand 'stern' response to unrest in Druze areas*, 4 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian government vows action after sectarian clashes near capital*, 29 april 2025.

¹⁰²⁷ The New Arab, *Israeli says it forces on occupied Mount Hermon in Syria to remain there 'all winter'*, 13 december 2024; The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; The New Arab, *Hope and uncertainty for the Druze community in Syria*, 14 januari 2025; Levant 24, *The Druze of Syria: Between sovereignty & Israeli manipulation*, 19 mei 2025.

¹⁰²⁸ The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; AP News, *Clashes between Druze gunmen and pro-government fighters in Syrian capital kill at least 4*, 29 april 2025.

¹⁰²⁹ New Lines Magazine, *Syria's Druze have run out of patience with Assad*, 5 oktober 2023; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 59-61;

¹⁰³⁰ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰³¹ BBC Monitoring, *Briefing: HTS-linked convoy 'denied entry' to Syria's Druze-majority province*, 1 januari 2025; The New York Times, *These militias refuse to join Syria's new army*, 1 april 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian Druze leader urges unity in meeting with Sweida governor*, 7 april 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's Druze leaders divided over approach to new government*, 10 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰³² The New Arab, *New Syrian gov't taps Druze woman as governor of southern province*, 1 januari 2025; The New Arab, *Hope and uncertainty for the Druze community in Syria*, 14 januari 2025; TAZ, *Lieber doch keine Frau als Gouverneurin*, 18 februari 2025.

¹⁰³³ The New Arab, *Attack on Damascus nightclub kills woman, Druze shrine burnt in southern Syria*, 5 mei 2025; The Washington Post, *As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening*, 10 mei 2025.

¹⁰³⁴ The Washington Post, *As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening*, 10 mei 2025; Daraj, *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei 2025.

¹⁰³⁵ The New Arab, *Viral video sparks outcry over alleged Syrian Druze student evictions*, 9 mei 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian officials deny 'forced departure' of Druze students from campus*, 9 mei 2025; The New Arab, *Syria government clamps down on sectarian incitement at universities*, 11 mei 2025; Syria Revisited, *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025; Syria Direct, *University students latest pressure point in Damascus-Suwayda tensions*, 20 mei 2025.

¹⁰³⁶ Carnegie, *Syria's Druze stand alone*, 14 mei 2025.

¹⁰³⁷ L'Orient Today, *In the Kurdish street of Damascus: 'As long as Turkey has its hands in the government, we will not be safe'*, 17 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Hundreds of Syrian SDF fighters leave Aleppo after deal*, 10 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

procent van de bevolking Koerdisch.¹⁰³⁸ In het DAANES-gebied maken de Koerden een belangrijk deel van de bevolking uit, hoewel zij daar niet in de meerderheid zijn. Sommige delen van het DAANES-gebied, zoals Deir ez-Zor en Raqqa, kennen een Arabische meerderheid.¹⁰³⁹ De meeste Syrische Koerden zijn soennitisch.¹⁰⁴⁰

Onder Assad vond onderdrukking van de Koerdische identiteit plaats.¹⁰⁴¹ In maart 2025 konden Koerden voor het eerst sinds lange tijd openlijk *nowruz*¹⁰⁴² vieren in plaatsen als Damascus en Afrin.¹⁰⁴³ In de overgangsregering kreeg een – niet aan de DAANES gelieerde – man van Koerdische afkomst uit Damascus, Mohammed Terko, de post van minister van Onderwijs.¹⁰⁴⁴

De door Koerden geleide SDF functioneerde als de strijdkrachten van het DAANES-gebied (zie paragraaf 2.1.4). Op 10 maart 2025 sloot de SDF een acht punten tellende overeenkomst met het interim-bestuur (zie paragraaf 1.2.2). Een van de punten in deze overeenkomst was de erkenning van de Koerdische gemeenschap als een integraal onderdeel van de Syrische staat en het waarborgen van de volledige burgerrechten en alle grondwettelijke rechten.¹⁰⁴⁵ Nadien zetten de interim-autoriteiten en de SDF op enkele andere terreinen concrete stappen, bijvoorbeeld waar het ging om de controle over de twee Koerdische wijken in Aleppo en het beheer van de Tishreen-dam (zie paragraaf 3.3.6.2).¹⁰⁴⁶

Volgens een bron waren er geen problemen tussen de Koerden in Damascus en de overgangsregering.¹⁰⁴⁷ Er waren wel problemen tussen Koerden en SNA-facties. Sommige Koerdische ontheemden uit Afrin, die op het platteland in het noorden van de provincie Aleppo verbleven, kregen na de start van het SNA-offensief op 30 november 2024 te maken met bedreiging, beroving en afpersing bij controleposten van SNA-facties.¹⁰⁴⁸ Bij terugkeer naar hun dorpen in Afrin kregen sommigen te maken met intimidatie, ontvoering, afpersing, afpakken van eigendommen, mishandeling, marteling, arrestatie en moord van de zijde van gewapende

¹⁰³⁸ The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; The New York Times, *Syrian government signs breakthrough deal with Kurdish-led forces*, 10 maart 2025; AP News, *Kurdish fighters leave northern city in Syria as part of deal with central government*, 4 april 2025; The New York Times, *What to know about Syria's minorities and sectarian violence*, 1 mei 2025.

¹⁰³⁹ The National, *In ruined Raqqa, cracks appear after the fall of the Assad regime*, 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁴⁰ New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025; Reuters, *Kurds say they will push for federal system in post-Assad Syria*, 10 april 2025.

¹⁰⁴¹ New Lines Magazine, *Revisiting the erasure of Kurdish identity in Syria*, 20 december 2023; The Conversation, *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities*, 18 december 2024; L'Orient Today, *In the Kurdish street of Damascus: 'As long as Turkey has its hands in the government, we will not be safe'*, 17 februari 2025; Syria Direct, *After years of revival, what is the Kurdish language's future in Syria?*, 16 mei 2025.

¹⁰⁴² Tijdens *nowruz* vieren de Koerden het begin van het astronomische nieuwe jaar en de komst van de lente; Enab Baladi, *Kurds prepare for different Nowruz celebrations in Syria*, 19 maart 2025; The New Arab, *Thousands of Syrian Kurds celebrate first post-Assad Nowruz in Damascus*, 21 maart 2025.

¹⁰⁴³ Enab Baladi, *Kurds prepare for different Nowruz celebrations in Syria*, 19 maart 2025; Shafaq News, *Syrian Kurds celebrate post-Assad Nowruz*, 20 maart 2025; The New Arab, *Thousands of Syrian Kurds celebrate first post-Assad Nowruz in Damascus*, 21 maart 2025.

¹⁰⁴⁴ DW, *Syria's interim president forms new transitional government*, 30 maart 2025; Trouw, *HTS houdt sleutelposities in Syrische overgangsregering*, 2 april 2025.

¹⁰⁴⁵ The New York Times, *Syrian government signs breakthrough deal with Kurdish-led forces*, 10 maart 2025; BBC News, *Kurdish-led SDF agrees to integrate with Syrian government forces*, 11 maart 2025; BBC Monitoring, *Syria president announces deal to integrate Kurdish forces into state*, 11 maart 2025; MEE, *Landmark SDF deal hailed as positive step for Syria and Kurds*, 11 maart 2025; MEE, *SDF withdraws from key Syrian dam after agreement with Damascus*, 12 april 2025.

¹⁰⁴⁶ AP News, *Kurdish fighters leave northern city in Syria as part of deal with central government*, 4 april 2025; The New Arab, *Syrian forces deploy at key dam under deal with Kurds: media*, 12 april 2025; MEE, *SDF withdraws from key Syrian dam after agreement with Damascus*, 12 april 2025.

¹⁰⁴⁷ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁴⁸ Al-Jumhuriya, *'Syria is free, but my home is still occupied'*, 25 februari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7; STJ, *'We will kill you wherever you go': Violations committed during SNA-led operation Dawn of Freedom*, 9 mei 2025; HRW, *Syria: Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025.

facties.¹⁰⁴⁹ Sommige Koerdische mannen uit Damascus en Aleppo die in de verslagperiode terugkeerden naar Afrin om hun oorspronkelijke woonplaatsen te bezoeken werden door SNA-facties gearresteerd op beschuldiging van het hebben van banden met de DAANES, de SDF of de PKK.¹⁰⁵⁰ Als bleek dat zij deze banden niet hadden, konden zij tegen betaling vrijkomen. De geraadpleegde bronnen noemden bedragen die varieerden van vijfhonderd tot tienduizend dollar.¹⁰⁵¹ Volgens verschillende bronnen bleven zij vastzitten als zij niet konden betalen.¹⁰⁵²

6.1.2 *Atheïsten en afvalligen van de islam*

Volgens verschillende bronnen zouden atheïsten en afvalligen van de islam in Syrië over het algemeen nooit openlijk uitkomen voor hun afvalligheid. Dit was voor velen een groot taboe. De maatschappij was daar over het algemeen niet ontvankelijk voor. Afvalligen en bekeerlingen riskeerden verstoting binnen de eigen gemeenschap.¹⁰⁵³ Volgens een bron riskeerde een afvallige die in Idlib en het noorden van de provincie Aleppo openlijk uitkwam voor diens afvalligheid vermoord te worden, terwijl deze persoon daar in Damascus in bepaalde besloten kringen vermoedelijk mee weg kon komen.¹⁰⁵⁴ De geraadpleegde bronnen waren niet bekend met concrete voorbeelden van atheïsten en afvalligen van de islam die na de machtsovername problemen ondervonden.¹⁰⁵⁵

6.1.3 *Lhbtq+-personen*

6.1.3.1 *Positie van lhbtq+-personen*

In de Syrische samenleving was lhbtq+¹⁰⁵⁶-thematiek een groot taboe.¹⁰⁵⁷ Volgens verschillende bronnen waren in Syrië geen lhbtq+-personen open over hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of transgender-achtergrond.¹⁰⁵⁸ De samenleving was over het algemeen homo- en transfoob.¹⁰⁵⁹ Er was geen acceptatie van lhbtq+-personen.¹⁰⁶⁰ Zij riskeerden verstoting door hun familieleden, vrienden en anderen uit hun sociale omgeving. Zij konden te maken krijgen met stigmatisering, discriminatie en geweld.¹⁰⁶¹ Volgens een bron was er na de machtsovername zoveel angst onder lhbtq+-personen dat er in Syrië geen sprake was van een lhbtq+-scene met bijvoorbeeld discrete uitgaansgelegenheden.¹⁰⁶²

¹⁰⁴⁹ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; STJ, *"We will kill you wherever you go": Violations committed during SNA-led operation Dawn of Freedom*, 9 mei 2025; HRW, *Syria: Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁵⁰ SOHR, *For dealing with former Autonomous Administration. Civilians returning to their villages in Afrin arbitrary arrested*, 27 november 2024; Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; STJ, *"We will kill you wherever you go": Violations committed during SNA-led operation Dawn of Freedom*, 9 mei 2025.

¹⁰⁵¹ SOHR, *After paying 10,000 USDs for his release. Young man killed inside prison of "National Army" in Aleppo*, 5 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025; STJ, *"We will kill you wherever you go": Violations committed during SNA-led operation Dawn of Freedom*, 9 mei 2025; HRW, *Syria: Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025.

¹⁰⁵² STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁵³ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁵⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁵⁵ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁵⁶ Lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgender personen, intersekse, queers en andere diverse identiteiten.

¹⁰⁵⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁵⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁵⁹ Metro, *'I was tortured in Syria for being gay — now I'm terrified what the future will bring'*, 22 december 2024; Worldcrunch, *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁶⁰ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁶¹ BBC Monitoring, *Briefing: Syrian preparatory committee nominee sparks Islamist anger*, 14 februari 2025; Worldcrunch, *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025; GEM, *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025, p. 10; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁶² Vertrouwelijke bron, april 2025.

- 6.1.3.2 Strafbaarstelling seksuele handelingen
Het verrichten van seksuele handelingen tussen personen van hetzelfde geslacht kon op grond van artikel 520 van het Wetboek van Strafrecht (WvS) uit 1949 bestraft worden met maximaal drie jaar gevangenisstraf.¹⁰⁶³ Volgens een bron bleven de strafrechtbanken de oude wetgeving in de verslagperiode gebruiken.¹⁰⁶⁴ Het is niet bekend of er na de machtsovername lhbtq+-personen strafrechtelijk zijn veroordeeld op grond van artikel 520 WvS.¹⁰⁶⁵
- 6.1.3.3 Discriminatie en geweld jegens lhbtq+-personen
Lhbtq+-personen konden doorgaans moeilijker dan heteroseksuelen aan een baan of woonruimte komen.¹⁰⁶⁶ Lhbtq+-personen konden, meer dan heteroseksuelen, slachtoffer worden van fysiek geweld en/of doodsb bedreigingen vanuit de sociale omgeving.¹⁰⁶⁷ In de verslagperiode waren er meerdere berichten over lhbtq+-personen die te maken kregen met discriminatie, mishandeling, vernedering en arrestatie.¹⁰⁶⁸ Meerdere bronnen verwezen naar haatincidenten met transvrouwen en homoseksuelen in verschillende steden, waaronder Latakia, Aleppo en Damascus.¹⁰⁶⁹ Een bron noemde het voorbeeld van lhbtq+-personen die in Damascus de toegang tot een restaurant werden geweigerd.¹⁰⁷⁰ Een andere bron noemde het voorbeeld van transvrouwen die in Aleppo werden gearresteerd.¹⁰⁷¹ Volgens een andere bron waren er tussen de machtsovername en begin april 2025 ongeveer veertien incidenten met lhbtq+-personen bekend.¹⁰⁷²
- Volgens een bron ondervonden lhbtq+-personen problemen van de zijde van gewapende groepen.¹⁰⁷³ Op de sociale media gingen video's en foto's rond van transgenders die door gewapende mannen werden vernederd, geslagen, bedreigd en uitgescholden.¹⁰⁷⁴ Verder was er op de sociale media sprake van haatspraak waarbij lhbtq+-personen werden beschouwd als een bedreiging voor de samenleving.¹⁰⁷⁵
- 6.1.3.4 Beschermingsmogelijkheden
Volgens een bron was er geen wetgeving die lhbtq+-personen beschermden.¹⁰⁷⁶ Volgens verschillende bronnen was het voor lhbtq+-personen niet mogelijk om bescherming te krijgen van de autoriteiten.¹⁰⁷⁷ Voor zover bekend waren er in Syrië geen maatschappelijke organisaties aanwezig die openlijk opkwamen voor de

¹⁰⁶³ Human Dignity Trust, *Syria*, 7 januari 2025, [url](#); YOUR EX, *Syrian authorities arrest three trans people, intensify persecution of LGBTQ+ community*, 9 februari 2025; Worldcrunch, *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025.

¹⁰⁶⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁶⁵ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁶⁶ GEM, *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025, p. 13; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁶⁷ GEM, *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁶⁸ GEM, *Urgent statement on the campaign of violations of torture and arrest, against sexual and gender minorities in Syria*, 11 februari 2025; Daraj, *Should queer Syrians take up arms for self-defense?*, 10 maart 2025; GEM, *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025, p. 7; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁶⁹ GEM, *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025, p. 8; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁷⁰ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁷¹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁷² Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁰⁷³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁷⁴ YOUR EX, *Syrian authorities arrest three trans people, intensify persecution of LGBTQ+ community*, 9 februari 2025; Worldcrunch, *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025; GEM, *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025, p. 8; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁷⁵ BBC Monitoring, *Briefing: Syrian preparatory committee nominee sparks Islamist anger*, 14 februari 2025; Worldcrunch, *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025.

¹⁰⁷⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁷⁷ GEM, *Statement on the fall of the Assad regime and the Syrian LGBTQIA+ post-Assad regime*, 6 januari 2025; Worldcrunch, *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

rechten van lhbtq+-personen.¹⁰⁷⁸ In geval van noodsituaties konden lhbtq+-personen via een hulplijn contact opnemen met de in Canada geregistreerde lhbtq+-organisatie *Guardians of Equality Movement* (GEM).¹⁰⁷⁹

6.1.4 Palestijnen in Syrië

Volgens de VN-organisatie voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*, UNRWA) verbleven er in de verslagperiode ongeveer 438.000 Palestijnse vluchtelingen in Syrië.¹⁰⁸⁰ Na de machtsovername keerden kleine aantallen Palestijnse vluchtelingen uit met name Libanon terug naar Syrië.¹⁰⁸¹

Palestijnse vluchtelingen genoten wettelijk gezien bijna dezelfde rechten als Syrische staatsburgers. Zij konden echter niet stemmen tijdens verkiezingen of zich verkiesbaar stellen.¹⁰⁸² Volgens een bron was niet gebleken dat Palestijnse vluchtelingen in Syrië over het algemeen ernstige discriminatie in het dagelijks leven ondervonden.¹⁰⁸³ In december 2024 benoemde het interim-bestuur de Palestijn Ghayath Diab tot interim-minister van Olie en Minerale Bronnen. Op 29 maart 2025 ging zijn ministerie op in het ministerie van Energie.¹⁰⁸⁴

De meeste Palestijnse vluchtelingen leefden, net als de rest van de bevolking, onder zware economische omstandigheden.¹⁰⁸⁵ Volgens UNRWA leefde bijna negentig procent van de ongeveer 438.000 Palestijnse vluchtelingen in Syrië onder de internationale armoedegrens van minder dan 2,15 dollar per persoon per dag. Zij waren voor hun basisbehoeften afhankelijk van UNRWA-ondersteuning.¹⁰⁸⁶ Volgens UNRWA was de voedselonzeekerheid onder Palestijnse vluchtelingen gestegen van 46% in september 2022 en 56% in september 2023 naar 62% in maart 2024.¹⁰⁸⁷ Volgens een bron was de voedselonzeekerheid onder Palestijnse vluchtelingen in de verslagperiode verder toegenomen.¹⁰⁸⁸

Verspreid over Syrië bevonden zich twaalf kampen voor Palestijnse vluchtelingen. Daarbij ging het om negen officiële kampen en drie onofficiële.¹⁰⁸⁹ Zes kampen waren tijdens de Syrische burgeroorlog voor een groot deel verwoest, met name het Yarmouk-kamp ten zuiden van Damascus, het Daraa-kamp en het Ayn al-Tal-kamp in de provincie Aleppo.¹⁰⁹⁰ Het Khan Eshieh-kamp, ten zuidwesten van Damascus,

¹⁰⁷⁸ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁷⁹ GEM, *Who we are?*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; Instagram, *guardiansofequalitymovement*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁰⁸⁰ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 7; UNRWA, *Over 600,000 Palestine refugees in Syria, Lebanon and Jordan in need of humanitarian assistance*, 20 januari 2025.

¹⁰⁸¹ UNRWA, *UNRWA in Syria: Factsheet*, 13 maart 2025, p. 1.

¹⁰⁸² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, mei 2022, p. 51; AP News, *Palestinian refugees return to Yarmouk amid questions about their place in the new Syria*, 15 december 2024; MEE, *In shattered Yarmouk, the Palestinians of Syria mourn their 'paradise' lost to war*, 18 december 2024.

¹⁰⁸³ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁸⁴ The Syrian Observer, *Syrian oil minister: Exploration and energy projects on the horizon*, 14 januari 2025; DW, *How inclusive is Syria's new technocratic cabinet?*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁰⁸⁵ UNRWA, *UNRWA in Syria: Factsheet*, 13 maart 2025, p. 1; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁸⁶ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 5; UNRWA, *Statement: UNRWA Commissioner-General Philippe Lazzarini at the Brussels Conference on Syria*, 18 maart 2025.

¹⁰⁸⁷ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 13; UNRWA, *UNRWA in Syria: Factsheet*, 13 maart 2025, p. 1.

¹⁰⁸⁸ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁸⁹ De negen officiële kampen waren in Neirab, Hama, Homs, Jaramana, Sbeineh, Qabr Essit, Khan Dunoun, Khan Eshieh en Daraa. De drie onofficiële kampen waren in Yarmouk, Latakia en Ayn al-Tal; UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 7; UNRWA, *Where we work*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁰⁹⁰ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 14; MEE, *In shattered Yarmouk, the Palestinians of Syria mourn their 'paradise' lost to war*, 18 december 2024; France 24, *'Palestinians by blood but Syrians at heart': Residents of Yarmouk refugee camp dream of revival*, 6 januari 2025; The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025.

bevond zich op enkele kilometers van het gebied waar het Israëlische leger aanwezig was (zie paragraaf 3.2).¹⁰⁹¹

Volgens UNRWA was ongeveer veertig procent van de 438.000 in Syrië wonende Palestijnse vluchtelingen langdurig ontheemd.¹⁰⁹² In de afgelopen jaren keerden volgens UNRWA 12.638 van de meest kwetsbare ontheemde Palestijnse vluchtelingen terug naar de kampen, omdat zij hun huur elders niet meer konden opbrengen.¹⁰⁹³ In Yarmouk en in de andere verwoeste kampen leefden zij tussen de ruïnes. Daar hadden zij een gebrek aan basisvoorzieningen. Zo was er gebrek aan drinkwater, voedsel, sanitaire voorzieningen, riolering en elektriciteit.¹⁰⁹⁴ In de meeste woningen ontbraken muren, deuren of ramen.¹⁰⁹⁵ In de kampen waren ook relatief veel ontplofbare oorlogsresten achtergebleven. UNRWA werkte samen met UNMAS en *Norwegian People's Aid* (NPA) om deze resten op te ruimen.¹⁰⁹⁶

Volgens een bron bood UNRWA op verschillende manieren ondersteuning aan Palestijnse vluchtelingen. De geleverde hulp was echter in de verslagperiode vanwege grote financieringstekorten niet op alle onderdelen even adequaat.¹⁰⁹⁷ UNRWA leverde financiële ondersteuning en voedselhulp.¹⁰⁹⁸ Ondersteuning voor de reparatie van onderkomens was ook mogelijk. Voor basisgezondheidszorg konden Palestijnse vluchtelingen terecht op de spreekuren in een van de UNRWA-gezondheidscentra in de kampen.¹⁰⁹⁹ Er was ook een mobiele kliniek actief rondom de stad Douma.¹¹⁰⁰ Scholieren hadden de mogelijkheid om onderwijs te volgen op UNRWA-scholen.¹¹⁰¹ Verder verleende UNRWA juridische ondersteuning. UNRWA herstelde voorzieningen in de kampen, zoals schoolgebouwen.¹¹⁰² Sommigen konden bij UNRWA terecht voor betaald werk.¹¹⁰³

6.1.5 Voormalige Assad-aanhangers

Onder de categorie voormalige Assad-aanhangers kunnen verschillende groepen worden geschaard. Het kan gaan om voormalige Ba'ath-partijleden (zie paragraaf 6.1.7). Het kan ook gaan om mensen die voor de machtsovername hun loyaliteit aan Assad hadden laten blijken, om mensen die zich voor de machtsovername nooit duidelijk tegen Assad hadden uitgesproken, om medewerkers en informanten van het voormalige veiligheidsapparaat, om voormalige kopstukken van het Assad-regime of om mensen die nauwe banden hadden met het voormalige regime.

¹⁰⁹¹ Arab Center Washington DC, *A new opportunity for Palestinians in Syria*, 21 maart 2025; UNRWA, *Khan Eshieh camp*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁰⁹² UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 13; UNRWA, *Over 600,000 Palestine refugees in Syria, Lebanon and Jordan in need of humanitarian assistance*, 20 januari 2025.

¹⁰⁹³ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 7.

¹⁰⁹⁴ MEE, *In shattered Yarmouk, the Palestinians of Syria mourn their 'paradise' lost to war*, 18 december 2024; UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 19; Le Monde, *In the Yarmouk refugee camp, the broken future of Syria's Palestinians*, 2 januari 2025; France 24, *'Palestinians by blood but Syrians at heart': Residents of Yarmouk refugee camp dream of revival*, 6 januari 2025; Enab Baladi, *Yarmouk Camp: Residents return to a devastated area lacking services*, 17 april 2025; vertrouwelijke bron, december 2024.

¹⁰⁹⁵ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 12; MEE, *In shattered Yarmouk, the Palestinians of Syria mourn their 'paradise' lost to war*, 18 december 2024.

¹⁰⁹⁶ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 5; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁹⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁰⁹⁸ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 5; UNRWA, *Over 600,000 Palestine refugees in Syria, Lebanon and Jordan in need of humanitarian assistance*, 20 januari 2025.

¹⁰⁹⁹ UNRWA, *Statement: UNRWA Commissioner-General Philippe Lazzarini at the Brussels Conference on Syria*, 18 maart 2025.

¹¹⁰⁰ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 21; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁰¹ UNRWA, *Statement: UNRWA Commissioner-General Philippe Lazzarini at the Brussels Conference on Syria*, 18 maart 2025.

¹¹⁰² UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 22.

¹¹⁰³ UNRWA, *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025*, 9 december 2024, p. 19.

Volgens een bron raakten tal van voormalige Assad-aanhangers in de verslagperiode hun baan kwijt.¹¹⁰⁴ Volgens andere bronnen konden voormalige Assad-aanhangers te maken krijgen met inbeslagnames van huizen, land, auto's en spaargeld.¹¹⁰⁵ Het kwam ook voor dat voormalige Assad-aanhangers gedwongen werden om hun huizen te verlaten.¹¹⁰⁶

Verder waren er berichten over wraakacties tegen voormalige Assad-aanhangers in de vorm van plunderingen, ontvoeringen en (moord-)aanslagen.¹¹⁰⁷ In sommige gevallen betrof het mensen die ervan werden beschuldigd informanten voor het voormalige veiligheidsapparaat te zijn geweest.¹¹⁰⁸ Soms deden leden van criminele groepen zich voor als leden van veiligheidsdiensten om zo hun wraakacties uit te kunnen voeren.¹¹⁰⁹

Sommige voormalige Assad-aanhangers lieten direct na de machtsovername hun loyaliteit aan Al-Sharaa blijken. Zo waren er mensen in Damascus die afbeeldingen van Assad vervingen door afbeeldingen van Al-Sharaa. Dit stond het interim-bestuur niet toe. In de volksmond werden deze mensen aangeduid als de mensen die een u-bocht maakten (*mukawwi'in*).¹¹¹⁰

Voormalige Assad-aanhangers konden te maken krijgen met negatieve reacties vanuit de samenleving. In de samenleving was er weinig tolerantie voor mensen die positief over Assad spraken of die bijvoorbeeld weigerden hun excuses aan te bieden voor hun vroegere steun aan Assad. Zo ontstond er in februari 2025 ophef over een televisieserie, omdat daarin acteurs speelden die zich nooit duidelijk tegen Assad hadden uitgesproken.¹¹¹¹ Verder besloot de artiestenvakbond op 16 april 2025 om een bekende actrice te schorsen vanwege haar recente uitspraken over Assad.¹¹¹²

¹¹⁰⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁰⁵ Syriac Press, *Christian homes confiscated in rural Hemto (Hama) amid allegations of forced displacement by Hay'at Tahrir al-Sham*, 27 januari 2025; STJ, *STJ submits report to Damascus governorate on cases of home seizures and arbitrary evictions of homeowners in Harasta*, 27 februari 2025; The Syria Report, *Uyghur armed faction seizes chalets in Ras Shamra in Latakia*, 4 maart 2025; The Syria Report, *Properties of former regime officials seized in Rural Damascus*, 1 april 2025; STJ, *STJ submits report on cases of home seizures and arbitrary evictions of homeowners in Muadamiyat al-Sham in Damascus countryside*, 18 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; Reuters, *Minutes to leave: Syria's Alawites evicted from private homes at gunpoint*, 30 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁰⁶ The Syria Report, *Sectarian tensions force out some residents in government housing*, 14 januari 2025; The Syria Report, *Military housing in Damascus after the fall of Assad: Violations and legal ambiguity*, 4 februari 2025; France 24, *UN envoy warns Syria against retribution campaign*, 12 februari 2025; AP News, *Nostalgia, relief and loss as some Syrians mark their first Ramadan back home in years*, 29 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁰⁷ Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025; SOHR, *Accused of "collaborating with former regime". 6 people executed by gunmen in Aleppo*, 22 april 2025; SNHR, *No fewer than 20 civilians extrajudicial killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025, p. 1; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁰⁸ Le Monde, *Syria: Video shows summary execution of Assad regime henchmen*, 13 december 2024; The Washington Post, *Syria's new leaders struggle to contain revenge killings after Assad*, 18 december 2024; AP News, *Sectarian violence in Syria has been less intense than feared since Assad's ouster*, 21 december 2024; BBC News, *Inside a Syrian 'reconciliation centre' where Assad's soldiers give up their weapons*, 29 december 2024; BBC Monitoring, *Leader of local faction assassinated in southern Syria*, 2 januari 2025; The New York Times, *Many Syrians want justice for regime crimes. Others want revenge*, 15 januari 2025; De Volkskrant, *'Het lijkt erop dat niet iedereen veilig is in het nieuwe Syrië'*, 18 januari 2025; SIAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; SOHR, *Death toll update. 16 people executed including officers of former regime in Fahil massacre*, 27 januari 2025; BBC Monitoring, *Explainer: New militant group in Syria targets Alawites, Assad loyalists*, 13 februari 2025; Kurdistan24, *Three ex-Syrian intelligence officers killed in Daraa attack*, 5 maart 2025; The Guardian, *How did deadly Syria clashes start and who is responsible for civilian killings?*, 10 maart 2025.

¹¹⁰⁹ The Guardian, *Syrian fighters execute 35 in three days, war monitor says*, 26 januari 2025; Chatham House, *Syria needs security – can Al-Sharaa build a united army to provide it?*, 10 maart 2025.

¹¹¹⁰ X.com, FSA, 2 februari 2025, [url](#); vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹¹¹ Tesaa World, *'Filming of the series 'Caesar' has been halted...and the reason!'*, 27 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian Ramadan series called Caesar suspended after backlash*, 1 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Outrage over Syrian TV show inspired by military photographer 'Caesar'*, 1 april 2025.

¹¹¹² BBC Monitoring, *Syrian media highlight lawsuit against actress for 'controversial' remarks*, 1 april 2025; Enab Baladi, *Syrian artists syndicate removes Sulaf Fawakherji from its lists*, 17 april 2025; Gulf News, *Syrian actress Sulaf Fawakherji expelled from artists' syndicate over political stance*, 18 april 2025; Los Angeles Times, *Between censorship and chaos: Syrian artists wary of new regime*, 28 april 2025.

Volgens een bron rapporteerden veel Syriërs over voormalige Assad-aanhangers bij de algemene veiligheidstroepen.¹¹¹³ De veiligheidstroepen arresteerden een aantal bekende voormalige Assad-aanhangers, onder wie Ahmad Hassoun, die tot aan de opheffing van het ambt in 2021 de grootmoefti van Syrië¹¹¹⁴ was. Hij werd op 26 maart 2025 op de luchthaven van Damascus gearresteerd toen hij op het punt stond om naar Jordanië af te reizen.¹¹¹⁵

In het controlegebied van de overgangsregering vonden arrestaties en detenties plaats van mensen die ervan verdacht werden dat zij ten tijde van Assad betrokken waren geweest bij ernstige mensenrechtenschendingen.¹¹¹⁶ Daar zaten kopstukken bij, zoals een neef van Assad en een voormalig directeur van de militaire rechtbank, die als bijnaam 'de slachter van Sednaya'¹¹¹⁷ had.¹¹¹⁸

De veiligheidstroepen arresteerden verschillende mensen die banden hadden met het voormalige Assad-regime, onder wie zakenlieden, ambtenaren en militanten.¹¹¹⁹ Volgens verschillende bronnen werden enkele rijke zakenlieden die Assad hadden ondersteund na de machtsovername uitgenodigd op het Volkspaleis om te praten over samenwerking ten behoeve van de economie.¹¹²⁰

6.1.6 *Familieleden van voormalige Assad-aanhangers*

In de verslagperiode konden familieleden van voormalige Assad-aanhangers eveneens problemen ondervinden. Zo raakten sommige echtgenotes of dochters van voormalige Assad-aanhangers en voormalige medewerkers van het veiligheidsapparaat van Assad hun baan kwijt. Daarbij was het niet altijd duidelijk of het ging om gerichte ontslagen, vanwege de familieband met een specifiek persoon, of om massaontslagen in de publieke sector. Bij deze massaontslagen werden veel alawitische gezinnen getroffen, van wie de echtgenoot in het veiligheidsapparaat had gediend en de echtgenote bijvoorbeeld werkzaam was als verpleegster.¹¹²¹ Volgens een bron kwam het naar verluidt ook voor dat de woningen van familieleden van voormalige Assad-aanhangers in beslag werden genomen.¹¹²² Verder vonden er aanhoudingen plaats van familieleden van voormalige Assad-aanhangers die gezocht werden door de autoriteiten.¹¹²³

¹¹¹³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹¹⁴ De grootmoefti van Syrië wordt beschouwd als de hoogste soennitische rechtsg geleerde in Syrië. Een grootmoefti kan juridische adviezen aan moslims uitvaardigen. Deze worden fatwa's genoemd. Op 28 maart 2025 voerde de interim-president het ambt weer in. Hij benoemde Osama al-Rifa'i tot grootmoefti van Syrië; Al Jazeera, *Syrian president abolishes position of Grand Mufti*, 16 november 2021; The New Arab, *Syria appoints Assad opponent as top Muslim cleric*, 29 maart 2025; Shafaq News, *Syria's religious leadership: Osama Al-Rifai appointed Grand Mufti*, 29 maart 2025; Levant 24, *Syria appoints grand mufti, establishes independent fatwa council*, 29 maart 2025.

¹¹¹⁵ The New Arab, *'Assad's mufti' Ahmed Badreddin Hassoun 'arrested' trying to flee Syria for Jordan*, 27 maart 2025; BBC Monitoring, *Syria's former grand mufti arrested in Damascus*, 27 maart 2025; The Syrian Observer, *Former Assad regime mufti Ahmad Hassoun arrested at Damascus airport*, 28 maart 2025.

¹¹¹⁶ BBC Monitoring, *Briefing: Syrian authorities continue arrest campaigns of Assad-linked officials*, 15 januari 2025; AP News, *Syria arrests 3 men suspected of links to Tadamon massacre in which hundreds were executed*, 18 februari 2025; The New Arab, *Syria arrests Assad commander accused of war crimes, robberies and kidnappings*, 20 maart 2025; vertrouwelijke bron, december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹¹⁷ Tijdens het Assad-tijdperk was Sednaya een beruchte gevangenis. Deze gevangenis stond bekend om systematische martelpraktijken, executies en de slechte behandelingen, die op grote schaal de dood van gedetineerden tot gevolg hadden; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 104.

¹¹¹⁸ France 24, *Syrian forces clash with Assad remnants over arrest of Saydnaya prison officer*, 26 december 2024; France 24, *Syria's new rulers arrest official behind Saydnaya death penalties*, 26 december 2024; Le Monde, *Syria authorities arrest official behind Saydnaya death penalties*, 27 december 2024; CNN, *Assad cousin notorious for role in suppressing protests in Syria arrested*, 31 januari 2025; BBC Monitoring, *Syria arrests senior Assad-era intelligence officer*, 16 april 2025.

¹¹¹⁹ The New York Times, *Syria's new government steps up pursuit of Assad loyalists*, 28 december 2024; BBC Monitoring, *Syrian war monitor reports sweeping arrests, 'violations' in Homs*, 5 januari 2025.

¹¹²⁰ Reuters, *Exclusive: Syria's new leaders zero in on Assad's business barons*, 13 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹²¹ MEE, *Sacked Syrian workers stage nationwide protests as government targets public sector*, 7 maart 2025; ICG, *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 15 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹²² The Syria Report, *Properties of former regime officials seized in Rural Damascus*, 1 april 2025.

¹¹²³ SJAC, *Two months after Assad's fall, Assad-like violations are still being committed in Syria*, 13 februari 2025; Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025.

6.1.7 Voormalige Ba'ath-partijleden

Er was in de verslagperiode weinig informatie beschikbaar over de positie van voormalige Ba'ath-partijleden.¹¹²⁴ Op 12 december 2024 verklaarde de Ba'ath-partij dat het alle activiteiten tot nader order opschortte.¹¹²⁵ Verder verklaarde interim-president Al-Sharaa op 29 januari 2025 dat de Ba'ath-partij was ontbonden en dat het de partij niet was toegestaan om onder andere namen terug te keren.¹¹²⁶ Volgens een bron maakte het interim-bestuur onderscheid tussen het partijkader, zoals leden van het centraal comité, en de passieve partijleden. Alleen het partijkader moest zich melden bij de registratiecentra (zie paragraaf 2.2.1).¹¹²⁷

6.1.8 Vrouwen

In de verslagperiode bleef het onduidelijk wat de machtsovername betekende voor de positie van vrouwen en meisjes in Syrië.¹¹²⁸ Op 13 maart 2025 ondertekende interim-president Al-Sharaa een grondwettelijke verklaring. Artikel 21 van deze verklaring had betrekking op de rechten van vrouwen.¹¹²⁹ Net als in de oude grondwet vormde de islamitische jurisprudentie (*fiqh*) de basis voor de wetgeving (zie paragraaf 1.3.3).¹¹³⁰ Volgens een bron was het niet duidelijk wat dit in de praktijk betekende voor de positie van vrouwen en meisjes.¹¹³¹

Volgens UN OCHA leidde de economische achteruitgang tot een toename van kindhuwelijken, huiselijk geweld en economisch geweld tegen vrouwen en meisjes.¹¹³²

6.1.8.1 Toegang tot onderwijs en werk

Het verschilde per regio in hoeverre vrouwen toegang hadden tot onderwijs. Op sommige universiteiten, zoals die van Idlib en Aleppo, waren vrouwelijke studenten naar verluidt in de meerderheid. Een van de redenen hiervoor was dat veel jonge mannen in het recente verleden uit Syrië waren gevlucht vanwege het geweld of om te ontkomen aan de militaire dienstplicht.¹¹³³ Volgens een bron verschilde het eveneens per gebied en gemeenschap in hoeverre vrouwen toegang hadden tot werk. Van oudsher was de arbeidsparticipatiegraad van vrouwen laag. Doorgaans kregen werkende vrouwen veel minder betaald dan mannen voor hetzelfde werk.¹¹³⁴

6.1.8.2 Politiek-bestuurlijke functies

In de hoogste politiek-bestuurlijke functies waren vrouwen vrijwel geheel afwezig.¹¹³⁵ Volgens een bron waren vrouwen bij de vakbonden niet vertegenwoordigd.¹¹³⁶ In december 2024 benoemde het interim-bestuur Aisha al-

¹¹²⁴ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹²⁵ Shafaq News, *Syria's Baath Party suspends activities following opposition's declaration of al-Assad regime's fall*, 12 december 2024; France 24, *Once a leading force, Assad's Baath party wiped off Mideast politics: analysts*, 15 december 2024; Al Jazeera, *Syria's new rulers must not repeat the past mistakes of Lebanon and Iraq*, 16 december 2024.

¹¹²⁶ Al Jazeera, *President al-Sharaa and no more Baath party: What else has Syria announced?*, 29 januari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's Sharaa outlines sweeping reforms, dissolves key institutions*, 30 januari 2025.

¹¹²⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹²⁸ The Guardian, *'We've proved we can do anything': the Syrian women who want a say in running the country*, 5 januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹²⁹ Etana, *Blog: Syria's constitution raises concerns about inclusivity, presidential powers*, 31 maart 2025.

¹¹³⁰ Reuters, *Syria keeps role for Islamic law in 5-year transition*, 13 maart 2025; AFP, *Syria's new constitution gives sweeping powers, ignores minority rights*, 14 maart 2025; The New York Times, *Syria has a new temporary constitution. Here are the highlights*, 14 maart 2025.

¹¹³¹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹³² UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 5. As of 28 April 2025*, 8 mei 2025, p. 3.

¹¹³³ De Volkskrant, *Vrouwen in Syrië houden hun hart vast: 'Eerlijk gezegd ziet het er niet goed uit voor onze rechten'*, 29 januari 2025; The Conversation, *Syria: doubts increase over new regime's commitment to women's rights and inclusivity*, 20 februari 2025.

¹¹³⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹³⁵ Atlantic Council, *What will minority and women's rights look like in the new Syria?*, 20 december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹³⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

Dibs als hoofd van het Bureau Vrouwenzaken.¹¹³⁷ Het interim-bestuur had ook Maysaa Sabrine als hoofd van de centrale bank benoemd, maar zij keerde binnen drie maanden terug naar haar vroegere functie als plaatsvervangend hoofd van de centrale bank.¹¹³⁸ Al-Sharaa benoemde op 7 april 2025 Abdulqader al-Hasriyah als haar opvolger.¹¹³⁹ Verder zat in de overgangsregering een vrouw (zie paragraaf 1.3.2).¹¹⁴⁰ Hind Kabawat, een vrouw van christelijke afkomst, kreeg de post van minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zij maakte eerder met een andere vrouw, Houda Atassi, deel uit van het organisatiecomité van de Nationale Dialoog Conferentie (zie paragraaf 6.1.1).¹¹⁴¹

6.1.8.3

Alleenwonende vrouwen

Volgens een bron had de machtsovername geen invloed op de positie van alleenwonende vrouwen.¹¹⁴² Volgens een andere bron verschilde de situatie van alleenwonende vrouwen per gebied, bijvoorbeeld als het ging om het vinden van werk en onderdak.¹¹⁴³ Volgens weer een andere bron kwam daar bij dat alle diensten in de grote steden waren geconcentreerd.¹¹⁴⁴

Volgens een bron konden alleenwonende vrouwen te maken krijgen met stigmatisering, uitsluiting en gebrek aan steun. Dat kon van wijk tot wijk verschillen. Ook werden (alleenwonende) vrouwen in bepaalde regio's in sommige beroepen niet geaccepteerd. Vanuit de sociale omgeving konden alleenwonende vrouwen onder druk worden gezet om te (her-)trouwen. Alleenwonende vrouwen konden slachtoffer worden van gendergerelateerd geweld of seksueel geweld.¹¹⁴⁵ Volgens de VN was gendergerelateerd geweld na jaren van burgeroorlog in Syrië genormaliseerd.¹¹⁴⁶ Syrische wetten boden vrouwen geen volledige rechtsbescherming tegen deze vorm van geweld.¹¹⁴⁷

Op verschillende plekken, waaronder in Idlib, bevonden zich weduwenkampen. De weduwen bevonden zich daar in een kwetsbare positie en liepen risico op economische uitsluiting, stigmatisering, gendergerelateerd geweld, uitbuiting en misbruik.¹¹⁴⁸ Weduwen of vrouwen van wie de man vermist was geraakt konden problemen ondervinden bij het opeisen van eigendommen vanwege een gebrek aan documenten. Vaak bleef de woning op naam van hun echtgenoot staan, waardoor

¹¹³⁷ BBC Monitoring, *Briefing: Syria HTS authority appoints first woman official*, 20 december 2024; BBC Monitoring, *Syrian women's affairs official tells Turkish paper of her plans*, 25 december 2024; The Syrian Observer, *Syrian women between the discourse of empowerment and the legacy of marginalization: A critical analysis of Aisha al-Dibs' statements*, 1 januari 2025; The Guardian, *'We've proved we can do anything': the Syrian women who want a say in running the country*, 5 januari 2025; De Standaard, *Straks zijn Syrische vrouwen de pineut*, 3 januari 2025; The Conversation, *Syria: doubts increase over new regime's commitment to women's rights and inclusivity*, 20 februari 2025.

¹¹³⁸ Al Arabiya, *Maysaa Sabrine becomes first woman appointed as Syria's Central Bank governor*, 30 december 2024; AD, *Ervaren Maysaa Sabrine moet Syrië uit economisch dal halen*, 7 januari 2025; Shafaq News, *Syrian central bank governor resigns after less than three months*, 27 maart 2025; BBC Monitoring, *Syria appoints new central bank chief*, 27 maart 2025; The Syrian Observer, *Abdulkader Husarieh appointed governor of Syria's central bank, succeeding Maysa Sabrin*, 28 maart 2025.

¹¹³⁹ SANA, *Presidential decree No. 10 appointing governor of Central Bank of Syria*, 7 april 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's Sharaa appoints new central bank governor*, 8 april 2025; The New Arab, *Who is Abdul Qadir al-Hasriyah, Syria's new bank governor?*, 8 april 2025.

¹¹⁴⁰ The New Arab, *Syria's transitional government forms national dialogue committee*, 12 februari 2025; Daily Sabah, *Hind Kabawat named Syria's 1st female minister in transitional govt*, 31 maart 2025; Trouw, *HTS houdt sleutelposities in Syrische overgangsregering*, 2 april 2025.

¹¹⁴¹ The New Arab, *Syria's transitional government forms national dialogue committee*, 12 februari 2025; The New York Times, *The only female minister in Syria's new government wants to 'get things done'*, 6 mei 2025.

¹¹⁴² Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁴³ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁴⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁴⁵ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁴⁶ UN News, *Funding shortages risk undermining a 'watershed moment' for Syria*, 17 maart 2025.

¹¹⁴⁷ UNDP, *Gender justice & the law in the Arab States region*, 10 december 2018; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, mei 2022, p. 61; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁴⁸ Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 5; vertrouwelijke bron, februari 2025.

zij deze woning niet konden opeisen. Het kwam ook voor dat zij uit hun woning werden gezet door hun schoonfamilie, zodra zij geen echtgenoot meer hadden.¹¹⁴⁹

6.2 Maatschappelijk ongewenst gedrag, kledingvoorschriften en erekwesties

6.2.1 Alcohol

In de verslagperiode legde de overgangsregering geen alcoholverbod op.¹¹⁵⁰ Desondanks namen sommige ondernemers voorzorgsmaatregelen. Zo stopte een aantal cafés en restaurants in de eerste week na de machtsovername met het serveren van alcohol.¹¹⁵¹ Toch kon in Damascus op verschillende plekken openlijk alcohol worden gedronken.¹¹⁵² Tijdens de ramadan sloot een aantal restaurants overdag de deuren. Andere restaurants bleven open, maar hielden hun gordijnen gesloten.¹¹⁵³ Volgens een bericht op *X.com* kon er ook tijdens de ramadan na het breken van het vasten (*iftar*) bij sommige cafés in het centrum van Damascus alcoholische dranken besteld worden.¹¹⁵⁴ Volgens een bron kregen winkels waar sterke drank werd verkocht soms de opdracht om gordijnen op te hangen.¹¹⁵⁵ Op 27 maart 2025 probeerden de lokale autoriteiten in de binnenstad van Damascus tientallen cafés te sluiten wegens het serveren van alcohol zonder vergunning. Daarbij beriepen zij zich op een wetsartikel uit 1952. Na klachten hierover maakte de burgemeester binnen een dag een einde aan deze actie.¹¹⁵⁶

6.2.2 Ramadan

Volgens verschillende bronnen was er een artikel uit een oude Syrische wet die moslims verbood om tijdens ramadan, de islamitische vastenmaand, overdag in het openbaar te eten of te drinken. Onder Assad werd dit wetsartikel niet gehandhaafd.¹¹⁵⁷ Volgens verschillende bronnen verzocht het ministerie van Religieuze Fondsen (*awqaf*) op 18 februari 2025 om uit respect voor de vastende mensen tijdens de vastenuren af te zien van openlijk eten en drinken. Daarbij gaf het ministerie aan dat mensen die in het openbaar aten of dronken een geldboete en eventueel een gevangenisstraf riskeerden. De geraadpleegde bronnen waren niet bekend met voorbeelden van mensen die hierom waren beboet of gevangengezet.¹¹⁵⁸ Er werden voor zover bekend geen sancties opgelegd aan niet-moslims.¹¹⁵⁹ Inwoners van Damascus anticipeerden op dit verzoek door bijvoorbeeld overdag niet in het openbaar te eten, drinken of roken.¹¹⁶⁰ Dit verzoek had echter niet overal het beoogde effect, omdat sommige restaurants en cafés, ook in niet-

¹¹⁴⁹ Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 5; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁵⁰ France 24, *Syrian pubs cautiously reopen after Islamist victory*, 14 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: BBC interview with Syrian leader al-Sharaa angers Islamists*, 24 december 2024; New Lines Magazine, *The not-so-frivolous debate about alcohol in Syria*, 27 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Nightclub attacks in Syria fuel fears for personal freedoms*, 7 mei 2025; New Lines Magazine, *Postwar Syria is still suffering under US sanctions*, 13 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁵¹ France 24, *In Damascus, life resumes without Assad*, 10 december 2024; France 24, *Syrian pubs cautiously reopen after Islamist victory*, 14 december 2024; Rudaw, *Syrians cautious about pubs, liquor stores future post-Assad*, 18 december 2024.

¹¹⁵² The New Arab, *Nightlife in Syria reopen with cautious optimism amid new Islamic leadership*, 21 december 2024, [url](#); BBC News, *Syria's minorities seek security as country charts new future*, 22 december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹⁵³ NPR, *What happened when Syria's conservative new leaders tried to shut 60 Damascus bars*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁵⁴ X.com, Jihad Yazigi, 21 maart 2025, [url](#).

¹¹⁵⁵ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁵⁶ This is Beirut, *Syria reverses bar closures in Damascus Christian areas*, 28 maart 2025; The New Arab, *Syria reverses bar closures in Damascus Christian areas: witnesses*, 29 maart 2025; NPR, *What happened when Syria's conservative new leaders tried to shut 60 Damascus bars*, 31 maart 2025.

¹¹⁵⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁵⁸ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁵⁹ Vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁶⁰ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

christelijke en niet-druzische gebieden, overdag openbleven.¹¹⁶¹ In het openbaar eten, drinken of roken tijdens de vastenmaand kon op verschillende plaatsen in Syrië leiden tot negatieve reacties.¹¹⁶² Een bron gaf aan vernomen te hebben van de arrestatie van iemand die had verklaard niet mee te doen met de ramadan. Het is niet bekend wat er verder met deze persoon is gebeurd.¹¹⁶³ Volgens het SNHR vonden er in de stad Hama arrestaties plaats van mensen op beschuldiging van het in het openbaar verbreken van het vasten tijdens de ramadan.¹¹⁶⁴ Het is niet bekend of deze mensen vervolgens zijn veroordeeld.

6.2.3 *Godslastering*

Volgens het SNHR werden in de stad Hama enkele personen gearresteerd wegens blasfemie.¹¹⁶⁵ Volgens een bron werden zij beschuldigd van het beledigen van God, maar was het niet bekend welke daad of daden precies tot hun arrestatie zouden hebben geleid. Volgens deze bron werden zij mishandeld en na een paar uur weer vrijgelaten.¹¹⁶⁶ Volgens een artikel in *Le Monde* arresteerde de algemene veiligheidsdienst in maart 2025 enkele christenen in de buitenwijk Dweila van Damascus wegens het beledigen van God na een botsing met een aantal salafistische predikers.¹¹⁶⁷ Meer informatie over dit incident is niet gevonden. Verder verscheen op 28 april 2025 op de sociale media een geluidsopname, waarin de profeet Mohammed werd vervloekt. Deze werd toegeschreven aan een religieuze leider van de druzen. Dit leidde tot een geweldsescalatie tussen pro-regeringstroepen en druzische milities (zie paragraaf 3.3.2.8).¹¹⁶⁸

6.2.4 *Kledingvoorschriften*

In de verslagperiode was geen sprake van een landelijke invoering van wetgeving die betrekking had op kledingvoorschriften, zoals een verplichte hoofddoek voor vrouwen, een verbod op het dragen van korte broeken of een verbod op het gebruiken van bepaalde make-up.¹¹⁶⁹ In het straatbeeld van Damascus waren zowel gesluierde als ongesluierde vrouwen te zien. Daar ongesluierd over straat gaan gaf over het algemeen geen problemen. In Idlib gingen de meeste vrouwen gesluierd over straat. Sommigen droegen een *nikab*.¹¹⁷⁰ Toch waren ook in Idlib soms ongesluierde vrouwen zichtbaar, bijvoorbeeld in winkelcentra. Vrouwen konden in Idlib negatieve reacties vanuit het publiek verwachten als zij zonder hoofddoek over straat gingen.¹¹⁷¹ Verder verschenen in Aleppo na de machtsovername meer vrouwen met een nikab in het straatbeeld en op de universiteit.¹¹⁷² Er waren tal van

¹¹⁶¹ AP News, *Syrians begin fasting during first Ramadan without Assad family rule in decades*, 2 maart 2025; X.com, Jihad Yazigi, 21 maart 2025, [url](#); Trouw, *Israël verdeelt Syrische druzen: 'Ze proberen ons los te weken van de rest'*, 27 maart 2025; This is Beirut, *Syria reverses bar closures in Damascus Christian areas*, 28 maart 2025; NPR, *What happened when Syria's conservative new leaders tried to shut 60 Damascus bars*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁶² Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁶³ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁶⁴ SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 8.

¹¹⁶⁵ SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 6; SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 8.

¹¹⁶⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁶⁷ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025.

¹¹⁶⁸ BBC Monitoring, *Briefing: Islamists rage at Syrian Druze after 'insult' to Prophet*, 30 april 2025; The New York Times, *What to know about Syria's minorities and sectarian violence*, 1 mei 2025; Mercy Corps, *Fractured stability: communal tensions, political strain, and emerging spoilers in Syria*, 5 mei 2025, p. 4.

¹¹⁶⁹ Atlantic Council, *What will minority and women's rights look like in the new Syria?*, 20 december 2024; AP News, *Sectarian violence in Syria has been less intense than feared since Assad's ouster*, 21 december 2024; France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁷⁰ Een nikab is een sluier die het gezicht bedekt en alleen de ogen vrijlaat; BBC Monitoring, *Briefing: Islamists criticises public appearance of Syrian leader's wife*, 14 februari 2025; New Lines Magazine, *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025.

¹¹⁷¹ Syria Direct, *Protection or intervention? Focus on Syria's minorities sparks controversy, fuels hate speech*, 29 januari 2025; New Lines Magazine, *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025; France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁷² France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

individuele acties van personen, werkgevers en radicale groeperingen die strikte kledingvoorschriften wilden bevorderen.¹¹⁷³ Zo verschenen in verschillende steden posters op muren waarop vrouwen aangemoedigd werden om volledig gesluierd naar buiten te gaan.¹¹⁷⁴

6.2.5 *Scheiding van de seksen*

Hoewel het niet vanuit de overgangsregering voor heel Syrië bij wet was opgelegd, werd op lokaal niveau soms een scheiding van de seksen in de publieke ruimte ingevoerd.¹¹⁷⁵ Zo voerden sommige busmaatschappijen dit in door aan de zijkant van de bussen op bordjes aan te geven dat vrouwen achterin moesten instappen en mannen voorin.¹¹⁷⁶ Volgens een bron waren er sportscholen die aparte ruimtes hadden voor mannen en vrouwen.¹¹⁷⁷ Een andere bron maakte melding van een incident waarbij gewapende mannen een sportschool verzochten om een poster te verwijderen waarop een vrouw stond afgebeeld.¹¹⁷⁸ Verder waren er volgens een andere bron scholen die aparte ingangen voor jongens en meisjes hadden.¹¹⁷⁹ In sommige rechtbanken zaten vrouwen en mannen gescheiden van elkaar.¹¹⁸⁰ Volgens de overgangsregering ging het om individuele initiatieven van lokale bestuurders en ondernemers, lokale radicale groepen of lokale religieuze figuren die een scheiding van de seksen wilden afdwingen.¹¹⁸¹

6.2.6 *Eergerelateerd geweld*

In Syrië kwam eergerelateerd geweld voor.¹¹⁸² Er waren geen nauwkeurige cijfers beschikbaar over het aantal slachtoffers. Volgens UN OCHA kwam eergerelateerd geweld met name voor in Manbij in het noordoosten van de provincie Aleppo en op het platteland in het oosten van de provincie Aleppo.¹¹⁸³ Wettelijk gezien kon het voor de daders tot strafvermindering leiden wanneer eer als motief werd aangevoerd.¹¹⁸⁴

¹¹⁷³ Syriac Press, *Rising "individual acts" threaten Christians in Syria*, 18 januari 2025; AA, *Türkiye's first lady meets with Syrian counterpart*, 4 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Islamists criticises public appearance of Syrian leader's wife*, 14 februari 2025; Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025; BBC News, *Syrians have more freedom after Assad, but could they soon lose it?*, 18 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁷⁴ The New Arab, *Why Syrian women's political participation is crucial in building the new Syria*, 11 februari 2025; Enab Baladi, *Syrian women's clothing: A debate reflecting societal transformations*, 14 februari 2025; France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025.

¹¹⁷⁵ The Economist, *The warlords of Syria have a daunting to-do list*, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁷⁶ VOA, *What future awaits Syria's Christian minority?*, 7 januari 2025; The Conversation, *Syria: doubts increase over new regime's commitment to women's rights and inclusivity*, 20 februari 2025; France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹⁷⁷ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁷⁸ France 24, *In Syria's Alawite area, joy at Assad fall but fear of Islamism*, 16 december 2024.

¹¹⁷⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁸⁰ France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025; Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025.

¹¹⁸¹ France 24, *Women in Syria: Could the future be female?*, 21 maart 2025.

¹¹⁸² Geweld dat voortkomt uit 'eermotief' hangt samen met bepaalde sociale en gendernormen binnen een gemeenschap. 'Eergerelateerd geweld' wordt door internationale organisaties daarom vaak opgenomen binnen de noemer (seksueel en) gendergerelateerd geweld; Worldcrunch, *Regimes may change in Syria – The scourge of honor killings persists*, 17 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁸³ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 5. As of 28 April 2025*, 8 mei 2025, p. 3.

¹¹⁸⁴ Open Democracy, *A murder in Syria reignites the debate about so-called 'honour killings'*, 13 juli 2021; Kennisplatform Inclusief Samenleven, *Eergerelateerd geweld in de Syrische gemeenschap*, 30 juni 2023, p. 15; Raseef22, *When fathers turn into executioners: The dark reality of "honor crimes" in Syria's al-Suwayda*, 13 september 2024; Trouw, *'Een Syrische vrouw mag geslagen worden, of zelfs vermoord': de bittere werkelijkheid van eerwraak*, 27 januari 2025; Worldcrunch, *Regimes may change in Syria – The scourge of honor killings persists*, 17 april 2025.

6.3 Vrijheid van meningsuiting

6.3.1 *Mogelijkheid tot uiten van kritiek*

Na de val van het Assad-regime was er meer openheid en ruimte voor kritiek in het openbaar.¹¹⁸⁵ In het openbaar vonden politieke discussies plaats, wat voorheen onmogelijk was.¹¹⁸⁶ Organisaties in het maatschappelijk middenveld konden over het algemeen zonder toestemming van hogerhand bijeenkomsten houden.¹¹⁸⁷ Het was mogelijk om kritiek te leveren op het interim-bestuur en de overgangsregering, bijvoorbeeld uit onvrede over het tempo van het economische herstel.¹¹⁸⁸

Het bleef echter onduidelijk waar de rode lijnen lagen als het ging om de mogelijkheden om kritiek te leveren op de overgangsregering. Sommige mensen waren, na vele jaren repressie, afwachtend en bleven voorzichtig met het opzoeken van de grenzen. Volgens een bron hadden mensen het idee dat zij zich nog in een fase van aftasten bevonden.¹¹⁸⁹ Het SNHR maakte begin mei 2025 melding van de arrestatie van een aantal personen in met name de provincie Ruraal Damascus wegens het uiten van kritiek op de overgangsregering op de sociale media.¹¹⁹⁰

Volgens verschillende bronnen was er op de sociale media sprake van agressief taalgebruik richting critici en andersdenkenden.¹¹⁹¹ Volgens een bron was dat met name het geval als het ging over vrouwen, democratie en de bestuursvorm in Syrië.¹¹⁹²

Volgens verschillende bronnen hielden veiligheidstroepen bij een controlepost in de buurt van de buitenwijk Al-Wa'er nabij de stad Homs op 5 april 2025 een bus tegen met daarin ongeveer twintig activisten uit het maatschappelijk middenveld uit de provincie Suweida. Ze zouden op weg zijn naar een bijeenkomst in de door de SDF gecontroleerde stad Raqqa. Op 6 april 2025 kwamen deze activisten vrij. De volgende dag brachten ze een bezoek aan de gouverneur in Suweida om over hun ervaringen te vertellen.¹¹⁹³

Volgens een bron was er in het noordoosten ruimte om in het openbaar kritiek te uiten. De rode lijn lag daar bij kritiek die kon worden opgevat als een bedreiging voor de DAANES of de SDF. Daarbij kon het bijvoorbeeld gaan om opmerkingen over de Koerdische dominantie in dit gebied.¹¹⁹⁴ In de verslagperiode vonden enkele arrestaties plaats van mensen die kritiek hadden geuit op de SDF.¹¹⁹⁵ Er waren ook arrestaties van mensen die hun steun voor de overgangsregering hadden geuit,

¹¹⁸⁵ Enab Baladi, *Syrians seize freedom of expression after al-Assad's fall*, 17 december 2024; Syria Notes, *'The grapes of our country'*, 3 mei 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁸⁶ BBC News, *Syrians have more freedom after Assad, but could they soon lose it?*, 18 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁸⁷ Trouw, *In café Rawda leren Syriërs weer vrijuit te praten over politiek en samenleving*, 24 februari 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁸⁸ Trouw, *In café Rawda leren Syriërs weer vrijuit te praten over politiek en samenleving*, 24 februari 2025; Carnegie, *The view from Damascus*, 13 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Pro-government Syria TV airs rare criticism amid sectarian violence*, 30 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁸⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁹⁰ SNHR, *At least 89 arbitrary arrests recorded in Syria in April 2025*, 3 mei 2025, p. 7.

¹¹⁹¹ Front Line Defenders, *Syria: Defamation campaign against woman rights defender Hilba Ezzideen Al-Hajji*, 23 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁹² Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹¹⁹³ SOHR, *Endured torture, humiliation and sectarian discrimination. General security service releases 21 members of party operating in Al-Suweida*, 6 april 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian media reports arrests in Deir al-Zour, Homs*, 6 april 2025; Syria Weekly, *April 1-8, 2025*, 8 april 2025; De Volkskrant, *In het nieuwe Syrië vertrouwen de Druzen alleen elkaar*, 8 mei 2025.

¹¹⁹⁴ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹¹⁹⁵ SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 7; SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 8; SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 4.

bijvoorbeeld door de Syrische revolutionaire vlag met de drie sterren¹¹⁹⁶ te hijsen, door een foto van henzelf op hun mobiel te hebben staan met deze vlag in de hand of door het vertrek van Assad te vieren.¹¹⁹⁷ Over de afloop van deze zaken was verder geen informatie bekend.

Volgens verschillende bronnen vonden in Afrin naar verluidt arrestaties plaats door de SNA-facties van mensen die met een Koerdische vlag hadden gezwaaid of die na de intrede van de algemene veiligheidstroepen van de overgangsregering op 6 februari 2025 hun komst in Afrin hadden toegejuicht.¹¹⁹⁸ Volgens een bron kwamen de meesten na een paar dagen weer vrij.¹¹⁹⁹

6.3.2 *Familieleden van critici*

Er is weinig informatie gevonden over de positie van familieleden van critici in de verslagperiode. Volgens een bericht van de mensenrechtenorganisatie *Front Line Defenders* kregen familieleden van een vrouwenrechtenactivist vanaf 20 april 2025 te maken met een smaadcampagne op Facebook.¹²⁰⁰

6.3.3 *Demonstranten*

Er vonden bijna dagelijks demonstraties plaats in het controlegebied van de overgangsregering. Deze demonstraties waren onder meer gericht tegen de onregelmatige salarisbetalingen en pensioenuitkeringen, tegen de massaontslagen in de publieke sector, tegen de grondwettelijke verklaring en voor een overgang naar een seculiere democratische staat.¹²⁰¹ In de meeste gevallen stond de overgangsregering deze demonstraties toe en werd er niet ingegrepen.¹²⁰²

In enkele gevallen grepen veiligheidstroepen wel in.¹²⁰³ Zo arresteerden zij op 21 december 2024 in het noordwesten naar verluidt ongeveer tien vrouwen die in Aleppo gedemonstreerd hadden voor de vrijlating van onder meer Abu Shuayb al-Masri. Al-Masri en een aantal anderen zaten in Idlib vast op beschuldiging van het hebben van banden met *Hizb ut-Tahrir* (Partij van de Bevrijding).¹²⁰⁴ Gevangenen die verdacht werden van banden met extremistische groeperingen, zoals ISIS,

¹¹⁹⁶ Deze vlag werd vooral gevoerd door de mainstream van de Syrische oppositie en niet door de SDF, YPG en PYD; Enab Baladi, *AANES adopts flag of Syrian revolution*, 12 december 2024; Enab Baladi, *Syrian revolution flag raised in Qamishli*, 19 december 2024.

¹¹⁹⁷ SNHR, *SNHR condemns SDF's continued detentions of civilians since the beginning of 2025 over voicing their opinion*, 22 februari 2025; New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025; SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 7-8; Mercy Corps, *Syria monthly report*, 10 april 2025, p. 10; SNHR, *At least 89 arbitrary arrests recorded in Syria in April 2025*, 3 mei 2025, p. 8.

¹¹⁹⁸ SNHR, *SNHR's annual report on arrests/detentions in Syria*, 4 januari 2025, p. 18; SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 7-8; SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 9; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹¹⁹⁹ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁰⁰ Front Line Defenders, *Syria: Defamation campaign against woman rights defender Hiba Ezzideen Al-Hajji*, 23 april 2025.

¹²⁰¹ BBC Monitoring, *Briefing: Thousands protest in Syrian capital for a 'civil democratic state'*, 20 december 2024; BBC Monitoring, *Islamist cleric urges HTS to crush pro-democracy protests in Syria*, 22 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syria Islamists warn of 'counter-revolution' after Damascus protests*, 24 december 2024; Asharq Al-Awsat, *Syria's new rulers overhaul economy with firing 'ghost employees'*, 1 februari 2025; MEE, *Sacked Syrian workers stage nationwide protests as government targets public sector*, 7 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria's Druze, Kurds protest against constitution*, 16 maart 2025; Enab Baladi, *Ghost employees...corruption or privatization. Thousands of Syrian employees await their fate*, 28 maart 2025; Syria Times, *A popular demonstration held in Damascus in support of Gaza*, 7 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁰² Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁰³ France 24, *Syrians protest after video of attack on Alawite shrine*, 25 december 2024; France 24, *Syria security forces disperse rival protests in Damascus*, 9 maart 2025.

¹²⁰⁴ Hizb ut-Tahrir is een internationale islamitische beweging. Hizb ut-Tahrir streeft naar een islamitisch kalifaat; France 24, *'Free Women of the Levant': Jihadists' families rally against al-Sharaa's crackdown in Syria*, 23 december 2024; The New Arab, *What can Hayat Tahrir al-Sham's years of rule in Idlib tell us about what the future of Syria could look like?*, 13 februari 2025.

Hurras al-Din (Hoeders van het Geloof)¹²⁰⁵ en Hizb ut-Tahrir, kregen over het algemeen geen amnestie.¹²⁰⁶ Na twee weken kwamen de vrouwen naar verluidt weer vrij.¹²⁰⁷

In het noordoosten, waaronder in Raqqa en Deir ez-Zor, vonden ook demonstraties plaats, bijvoorbeeld van leraren of van burgers die wilden dat de overgangsregering in hun gebied het bestuur zouden overnemen. Volgens een bron greep het door Koerden gedomineerde zelfbestuur in enkele gevallen in door arrestaties te verrichten en de menigte uiteen te jagen door bijvoorbeeld in de lucht te schieten.¹²⁰⁸ Bij dergelijke demonstraties zouden veiligheidstroepen soms ook op demonstranten hebben geschoten. Naar verluidt schoot de SDF op 12 december 2024 in Hasaka een demonstrant neer.¹²⁰⁹

6.3.4

Journalisten

Het bleef in de verslagperiode onduidelijk wat de machtsovername betekende voor het medialandschap in Syrië.¹²¹⁰ Volgens een bron veranderden de bewegingsvrijheid en regels voor journalisten wekelijks.¹²¹¹ Volgens een andere bron kregen journalisten in de eerste chaotische weken na de machtsovername in Syrië veel vrijheid, omdat er op dat moment weinig was gereguleerd door het interim-bestuur.¹²¹² Buitenlandse journalisten konden op dat moment zonder veel moeite Syrië binnenkomen en op veel plekken ongehinderd verslag doen en filmopnames maken.¹²¹³ Na een paar weken moesten internationale media vooraf toestemming aanvragen bij het ministerie van Informatie en werd het moeilijker om visa te krijgen en Syrië binnen te reizen.¹²¹⁴ Journalisten moesten zich ook registreren bij het ministerie van Informatie. Verder moesten zij bij dit ministerie toestemming vragen voor het bijwonen van grote bijeenkomsten, zoals de Nationale Dialoog Conferentie (zie paragraaf 6.1.1).¹²¹⁵

Op 7 februari 2025 publiceerde het ministerie van Informatie op diens Facebook-pagina een waarschuwing aan Syrische mediakanalen om geen interviews of verklaringen te publiceren van mensen die geassocieerd werden met het voormalige Assad-regime.¹²¹⁶ Verder nam het interim-bestuur maatregelen tegen journalisten die onder Assad hadden gewerkt. Op 13 december 2024 verkondigde het interim-bestuur dat mediamedewerkers die hadden bijgedragen aan de misdaden van Assad aangeklaagd zouden worden.¹²¹⁷ Voorts ontbond het interim-bestuur de Syrische

¹²⁰⁵ Hurras al-Din was een salafistische jihadistische organisatie die vocht in de Syrische burgeroorlog. Op 28 januari 2025 berichtte deze organisatie dat het zich zou ontbinden; Enab Baladi, *Guardians of Religion announces its dissolution in Syria*, 29 januari 2025; The New Arab, *Al-Qaeda's 'Syria branch' dissolves following Assad ouster but followers told to stay armed*, 29 januari 2025.

¹²⁰⁶ BBC Monitoring, *Explainer: Why are Syria's Islamists focused on prisoners in 'HTS' jails?*, 14 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Arrest of Syria preachers angers Islamist critics of HTS*, 21 maart 2025; BBC Monitoring, *'Mujahid' prisoner reportedly freed by Syrian authorities*, 27 maart 2025.

¹²⁰⁷ BBC Monitoring, *Briefing: HTS accused of detaining women protestors in Aleppo*, 23 december 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025.

¹²⁰⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁰⁹ SNHR, *Man named Mohammad al-Medad shot and killed by SDF in Hasaka, December 12, 2024*, 13 december 2024; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025.

¹²¹⁰ BBC News, *Syria country profile*, 7 januari 2025; RSF, *Syria*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹²¹¹ Vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹²¹² Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²¹³ Arab News, *Sectarian violence in Syria has been less intense than feared since Assad's ouster*, 21 december 2024; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²¹⁴ SANA, *Information Ministry invites journalists to coordinate work with it via registration links*, 12 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹²¹⁵ Syria Times, *Information Ministry has granted about 1000 work permits so far*, 18 januari 2025; Tesaa World, *The Ministry of Information in Syria grants 1750 journalist permits and launches an electronic platform to facilitate registration for media professionals*, 6 februari 2025; Syria Notes, *'The grapes of our country'*, 3 mei 2025.

¹²¹⁶ Enab Baladi, *Syrian ministry of information prohibits interviews with figures of previous regime*, 7 februari 2025; BBC Monitoring, *Syria's media ministry warns outlets against coverage of Assad-era 'symbols'*, 7 februari 2025.

¹²¹⁷ BBC Monitoring, *Briefing: IS says Assad-era Syrian state media workers should face death*, 20 december 2024; Verify-sy.com, *Is the Syrian Ministry of Information's official account still controlled by the former regime?*, 21 december 2024.

Journalistenbond op 6 februari 2025.¹²¹⁸ Volgens een bron moesten mediakanalen die actief waren onder Assad concepten van alle nieuwe verhalen in een online chat plaatsen, zodat een overheidsfunctionaris deze kon goedkeuren.¹²¹⁹

Op 5 januari 2025 stopte het Syrische Nieuwskanaal (*Al-Ikhbariya al-Suriya*) met zijn uitzendingen.¹²²⁰ Een maand later, op 10 februari 2025, ontvoerden onbekenden de oud-directeur van deze publieke televisiezender. Hij kwam op 15 februari 2025 vrij.¹²²¹ Verder startte de nieuwszender in vernieuwde vorm op 5 mei 2025 met een proefuitzending via de satelliet.¹²²²

Niet in alle gevallen kregen journalisten toestemming van het ministerie van Informatie om verslag te doen van bepaalde gebeurtenissen. Zo kregen buitenlandse journalisten sinds de geweldsescalatie van begin maart 2025 geen toegang tot de kustprovincies (zie paragraaf 3.3.5.2).¹²²³

Sommige journalisten ondervonden tijdens hun werkzaamheden problemen.¹²²⁴ Zo werden volgens Verslaggevers zonder Grenzen (*Reporters sans frontières*, RSF), een internationale ngo die zich inzette voor de persvrijheid, begin maart 2025 minstens vijf lokale journalisten aangevallen die verslag wilden doen van de geweldsescalatie in de kustprovincies. Het ministerie van Informatie veroordeelde deze aanvallen.¹²²⁵ Verder vielen volgens verschillende bronnen mannen van een lokale gewapende factie in de stad Suweida op 4 mei 2025 zeven lokale journalisten aan die naar deze stad waren gekomen om verslag te doen van de ondertekening van de overeenkomst tussen de gouverneur van Suweida en druzische leiders (zie paragraaf 3.3.2.8). De lokale autoriteiten en de minister van Informatie veroordeelden deze aanval.¹²²⁶

In het noordoosten hadden journalisten te maken met restricties.¹²²⁷ Zo kregen sommige journalisten volgens een bron in april 2025 geen toegang tot de Koerdische wijken Sheikh Maqsoud en Ashrafieh in Aleppo om verslag te doen van de terugtrekking van de YPG.¹²²⁸

¹²¹⁸ The Syrian Observer, *The government dissolves the Syrian journalists' union board*, 12 februari 2025; IFJ, *Syria: IFJ calls on authorities to reverse dissolution of journalists' union*, 12 februari 2025; BBC Monitoring, *Syrian outlet highlights calls to reinstate Syria journalist union*, 13 februari 2025.

¹²¹⁹ NPR, *After decades of surveillance, Syrians are cautiously testing out free expression*, 17 februari 2025.

¹²²⁰ BBC Monitoring, *Briefing: Syrian state-owned TV prepares to resume broadcasts*, 12 april 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Sanctioned Syrian state TV channel to relaunch in May*, 21 april 2025.

¹²²¹ SOHR, *SOHR condemns. Former director of Syrian News Agency kidnapped in Damascus*, 12 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Former director of Syrian state-run channel kidnapped*, 15 februari 2025; SOHR, *A week after having been kidnapped. Former director of Syrian News Agency released in Damascus*, 15 februari 2025.

¹²²² Tesaa World, *Syrian News Channel to launch its official broadcast with a new visual identity tomorrow*, 4 mei 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria state TV resumes broadcasts with new look, direction*, 5 mei 2025; Barron's, *Syria state TV relaunched, months after Assad's ouster*, 5 mei 2025; Arab News, *Syria state TV relaunched, months after Assad's ouster*, 6 mei 2025.

¹²²³ BBC Monitoring, *War monitor condemns 'ban on foreign journalists' in Syrian coast*, 14 maart 2025; SOHR, *Efforts to obliterate evidence of mass genocide. SOHR condemns prevention of foreign journalists from entering Syrian coastline*, 14 maart 2025; The New York Times, *Inside a city swept by roving gunmen, deadly grudges and fear*, 20 april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹²²⁴ SNHR, *SNHR's annual report on arrests/detentions in Syria*, 4 januari 2025, p. 17; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025;

¹²²⁵ RSF, *Deadly clashes in Syria: authorities must ensure journalists' safety and the public's rights to reliable information*, 11 maart 2025.

¹²²⁶ X.com, *Hussam Hammoud*, 4 mei 2025, [url](#); X.com, *Mohammad Alasakra*, 4 mei 2025, [url](#); Syria Times, *The Journalist's Union condemns assault on journalists*, 4 mei 2025; SANA, *Journalists Union condemns assault on journalists covering agreement implementation in Sweida*, 5 mei 2025; RSF, *Seven journalists attacked in Syria: RSF calls on the authorities to protect reporters*, 6 mei 2025.

¹²²⁷ Syria Direct, *Restrictions on local journalists in northeastern Syria multiply*, 4 juli 2024; TRT World, *SDF's media grip in northern Syria echoes Assad's propaganda playbook*, 6 februari 2025; The New Arab, *In post-Assad Syria, Kurdish-led SDF impose media blackout on Aleppo neighbourhoods*, 12 april 2025.

¹²²⁸ The New Arab, *In post-Assad Syria, Kurdish-led SDF impose media blackout on Aleppo neighbourhoods*, 12 april 2025.

In de verslagperiode kwamen enkele journalisten om het leven. Zo kwamen op 19 december 2024 twee Koerdische journalisten uit Turkije om het leven bij een droneaanval in de buurt van de Tishreen-dam in de provincie Aleppo.¹²²⁹ Verder was een fotograaf van het staatspersagentschap *Syrian Arab News Agency* (SANA) het slachtoffer geworden van een ontvoering door onbekenden. Zijn lichaam werd op 22 januari 2025 in de buurt van de stad Hama aangetroffen.¹²³⁰

¹²²⁹ IFJ, *Syria: Two Kurdish journalists killed by alleged drone attack by Türkiye*, 20 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Turkish groups, Kurdish voices condemn killing of journalists in Syria*, 20 december 2024; Le Monde, *Two Turkish journalists killed in north Syria by 'Turkish drone'*, 20 december 2024; Bianet, *Two Kurdish journalists killed in suspected Turkish drone strike in northern Syria*, 21 december 2024.

¹²³⁰ IFJ, *Ibrahim Ajaj*, 22 januari 2025; SNHR, *Dead body of man named Ibrahim Ajaj found on the outskirts of Hama city*, January 22, 2025, 23 januari 2025; BBC Monitoring, *Syrian government condemns killing of state news agency photographer*, 23 januari 2025.

7 Bewegingsvrijheid

In de verslagperiode nam de bewegingsvrijheid in Syrië toe, omdat de frontlinies in het noordwesten verdwenen waren en het aantal controleposten in het controlegebied van de overgangsregering was afgenomen in vergelijking met de vorige verslagperiode. Zo waren er, behalve bij het binnenrijden van Damascus, geen controleposten langs de snelweg tussen de Libanese grens en Damascus.¹²³¹ Een bron verklaarde in maart 2025 dat er geen controleposten waren langs de snelweg tussen Damascus en Homs.¹²³² Een andere bron verklaarde in februari 2025 dat er tussen de Turkse grens en Aleppo evenmin controleposten waren, behalve bij de stad A'zaz.¹²³³ In maart 2025 waren er langs de wegen tussen Damascus, Daraa, Suweida en Hasaka ook haast geen controleposten meer.¹²³⁴ Dat had volgens een bron als gevolg dat het busvervoer tussen de grote steden sneller en goedkoper werd. De buschauffeurs hoefden niet langer geld af te staan aan de bemanning van de controleposten, hetgeen werd doorberekend in de prijs.¹²³⁵

7.1 Reizen in Syrië

Volgens een bron was reizen in Syrië vanwege de wijdverbreide criminaliteit (zie paragraaf 3.5) en de slechte veiligheidssituatie niet zonder gevaar.¹²³⁶ Zo werd tot aan het vertrek van de YPG in april 2025 soms vanuit de Koerdische wijken Sheikh Maqsoud en Ashrafieh in Aleppo op passerende voertuigen geschoten.¹²³⁷ Ook op de weg tussen Damascus en Suweida schoten onbekenden op langsrijdende voertuigen (zie paragraaf 3.3.3).¹²³⁸ Volgens een bron werd het niet veilig geacht om na zonsondergang te reizen.¹²³⁹ In het noorden en noordoosten werd het reizen soms bemoeilijkt, omdat hier nog sprake was van brandhaarden en de aanwezigheid van verschillende gewapende facties (zie paragraaf 3.3.6).¹²⁴⁰

7.2 Controleposten

Verschillende gewapende groepen waren aanwezig bij controleposten. Daarbij ging het onder meer om het veiligheidsapparaat van de overgangsregering (zie paragraaf

¹²³¹ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²³² Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²³³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²³⁴ Enab Baladi, *End of "horror journey" on al-Hasakah-Damascus road*, 24 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²³⁵ Enab Baladi, *End of "horror journey" on al-Hasakah-Damascus road*, 24 februari 2025.

¹²³⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²³⁷ X.com, Charles Lister, 1 april 2025, [url](#); Levant 24, *SDF and Syrian government reach agreement on Aleppo neighborhoods*, 2 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²³⁸ BBC Monitoring, *Briefing: More than a dozen casualties in violence in southern Syria*, 31 januari 2025; Syria Weekly, *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025; X.com, Qalaat Al Mudiq, 26 april 2025, [url](#); BBC Monitoring, *Briefing: Bedouins, Druze clash in Syria's Sweida province*, 5 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²³⁹ ICG, *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.

¹²⁴⁰ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025; Daraj, *Is the influence of armed factions in Afrin declining with the arrival of the General Security?*, 26 februari 2025; Kurdistan24, *Uncertain future in Rojava: Syrian public security forces assume control in Afrin*, 6 februari 2025; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025.

2.3), de SNA-facties in het noorden, de SDF in het noordoosten en lokale gewapende groepen in onder meer de zuidelijke provincies (zie paragraaf 2.1).¹²⁴¹

Over het algemeen waren er controleposten langs de toegangswegen tot de grote steden en bij sommige overheidsgebouwen, bijvoorbeeld bij de ingang van Homs of in de wijk Mezze en de voorstad Jaramana bij Damascus.¹²⁴² Deze controleposten waren onder meer bedoeld om toezicht te houden op het verkeer, om voertuigen te controleren op de aanwezigheid van wapens, om mensen aan te houden die zich niet hadden gemeld bij een registratiecentrum of om gezochte personen op te sporen.¹²⁴³ Volgens een bron was er in Damascus ook een controlepost opgezet langs de toegangsweg naar de berg Qasyoun. Daar hielden zich naar verluidt buitenlandse strijders op.¹²⁴⁴ Na de terugtrekking van de YPG uit de twee Koerdische wijken van Aleppo, begin april 2025, zetten de algemene veiligheidstroepen en de (lokale Koerdische) binnenlandse veiligheidstroepen (*Asayish*) gezamenlijk controleposten op bij de ingangen van deze twee wijken.¹²⁴⁵ Verder was er volgens een bron een controlepost opgericht bij de ingang van het door christenen bewoonde dorp Sednaya in de provincie Ruraal Damascus.¹²⁴⁶ Er waren ook controleposten bij de toegangen tot het sjiitische heiligdom Sayyida Zainab (zie paragraaf 6.1.1.2).¹²⁴⁷

In het oosten van de provincie Homs en in de provincie Deir ez-Zor waren controleposten opgezet op plekken waar twee hoofdwegen elkaar kruisten.¹²⁴⁸ Volgens een bron waren er op de ongeveer 450 kilometer lange weg van Damascus naar Deir ez-Zor minstens negen controleposten.¹²⁴⁹ Volgens een andere bron waren er ook relatief veel controleposten op de weg naar Abukamal, waar een van de weinige grensovergangen naar Irak is.¹²⁵⁰

In de buurt van brandhaarden en in gebieden waar sprake was van veel sociale onrust, criminaliteit en geweldsescalaties, kwamen ook (tijdelijke) controleposten voor.¹²⁵¹ Zo waren er controleposten opgezet bij de toegangswegen van dorpen of stadswijken waar alawieten in de meerderheid waren, bijvoorbeeld bij alawitische dorpen op het platteland in het westen van de provincie Homs en in de provincie Hama.¹²⁵² Volgens sommigen waren deze daar aanwezig om de alawitische

¹²⁴¹ AP News, *AP photos: Syrians returning to the town of Tel Rifaat find homes in ruins and underground tunnels*, 10 februari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Calm reported in Syria's Druze-majority town after deadly unrest*, 2 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian forces battle militants in Deraa after checkpoint attack*, 6 maart 2025; SOHR, *Surprise attack. ISIS cells attack SDF checkpoint in Al-Raqqa countryside*, 10 maart 2025; Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; The Washington Post, *As Syria's Druze minority reels from violence, Israel pursues an opening*, 10 mei 2025.

¹²⁴² BBC News, *Syria's minorities seek security as country charts new future*, 22 december 2024; The New Arab, *Hope and uncertainty for the Druze community in Syria*, 14 januari 2025; Enab Baladi, *End of "horror journey" on al-Hasakah-Damascus road*, 24 februari 2025; Al Jazeera, *Syria announces end of military operation against al-Assad loyalists*, 10 maart 2025; The New Arab, *Deadly clashes in Syria's Jaramana after audio recording insulting Prophet Muhammad circulates*, 29 april 2025; SJAC, *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁴³ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁴⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁴⁵ AP News, *Kurdish fighters leave northern city in Syria as part of deal with central government*, 4 april 2025; SANA, *General security forces deploy at entrances to Ashrafieh and Sheikh Maqsoud neighborhoods in Aleppo*, 13 april 2025.

¹²⁴⁶ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁴⁷ The National, *The two lives of Syria's Sayyida Zaynab suburb*, 19 februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁴⁸ New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁴⁹ New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025.

¹²⁵⁰ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁵¹ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025; New Lines Magazine, *Investigating the Alawite massacres*, 12 mei 2025.

¹²⁵² The New Arab, *Lawlessness festers in Homs as Syria struggles to rebuild*, 28 april 2025; Le Monde, *En Syrie, l'inquiétante disparition de femmes alaouites*, 28 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

bevolking te beschermen tegen sektarisch geweld. Volgens anderen waren deze bedoeld om de alawieten onder controle te houden.¹²⁵³

Daarnaast kwamen er (tijdelijke) controleposten voor langs de hoofdwegen naar Tartous, de snelweg tussen Homs en Latakia en in wijken van de stad Al-Sanamayn in het noorden van de provincie Daraa.¹²⁵⁴ Volgens een bron nam bij de geweldsescalatie in de kustregio van begin maart 2025 in Damascus het aantal controleposten toe.¹²⁵⁵

Tijdens veiligheidsoperaties werden tijdelijke controleposten opgezet om gebieden af te sluiten (zie paragraaf 8.5.2).¹²⁵⁶ Verder waren in het DAANES-gebied volgens bronnen relatief veel controleposten aanwezig, omdat daar de situatie in de verslagperiode niet was veranderd en er in sommige gebieden sprake was van tribale conflicten of actief conflict tussen de SDF en de SNA-facties.¹²⁵⁷

7.2.1 *Procedure bij controleposten*

De gehanteerde procedures konden per controlepost verschillen. Meestal konden voertuigen ongehinderd doorrijden.¹²⁵⁸ Doorgaans bleef het bij een visuele controle en soms werd er een korte blik in de voertuigen geworpen.¹²⁵⁹ Het kwam volgens een bron ook voor dat enkel de naam en de bestemming werden gevraagd waarna men mocht doorrijden.¹²⁶⁰ Volgens een andere bron bleven de controles vaak beperkt tot een identiteitscontrole aan de hand van de identiteitskaarten.¹²⁶¹ Volgens weer een andere bron hoefden vrouwelijke passagiers daarbij niet altijd hun identiteitskaarten te laten zien.¹²⁶² Volgens een bron verzochten veiligheidstroepen in de stad Homs bij het uitvoeren van een identiteitscontrole bij controleposten soms om bekend te maken tot welke bevolkingsgroep iemand behoorde. Dit stond niet vermeld op de Syrische identiteitsdocumenten.¹²⁶³

7.2.2 *Problemen bij controleposten*

Meerdere bronnen gaven aan geen afpersing bij controleposten te hebben meegemaakt. Dit was een grote verandering ten opzichte van de vorige verslagperiode.¹²⁶⁴ Volgens verschillende bronnen vond er bij de SDF-controlepost in de regio Tabqa afpersing van reizigers plaats onder het mom van uitreiskosten.¹²⁶⁵ Verder werd melding gemaakt van problemen die Koerden ondervonden bij controleposten van SNA-facties in Manbij en Afrin. Zij kregen te maken met ondervraging, bedreiging, beroving, afpersing en arrestatie (zie paragraaf

¹²⁵³ France 24, *Fear grips Alawites in Syria's Homs as Assad 'remnants' targeted*, 10 januari 2025; MEE, *HTS raids and forced disappearances fuel fear in Syria's Alawi heartlands*, 17 januari 2025; NRC, *'Als er in Syrië niet snel banen bijkomen, vrees ik meer geweld'*, 10 maart 2025; New Lines Magazine, *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025; Syria Revisited, *The Ismaili mediators of Qadmus*, 18 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁵⁴ The New York Times, *Chaos sweeps coastal Syria: 'We have to get out of here'*, 9 maart 2025; De Volkskrant, *Honderden dode burgers bij geweld in Syrië*, 10 maart 2025; NRC, *'Als er in Syrië niet snel banen bijkomen, vrees ik meer geweld'*, 10 maart 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025; The New Arab, *Lawlessness festers in Homs as Syria struggles to rebuild*, 28 april 2025; SNHR, *1,562 deaths, including 102 children and 99 women, as well as 33 medical personnel, recorded in March 2025 in Syria*, 9 april 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁵⁵ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁵⁶ MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁵⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁵⁸ New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁵⁹ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁶⁰ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025.

¹²⁶¹ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁶² New Lines Magazine, *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025.

¹²⁶³ Carnegie, *Rebuilding the Syrian nation: Impressions from the ground*, 23 april 2025.

¹²⁶⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 34-36; Enab Baladi, *End of "horror journey" on al-Hasakah-Damascus road*, 24 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹²⁶⁵ Enab Baladi, *End of "horror journey" on al-Hasakah-Damascus road*, 24 februari 2025; New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025.

6.1.1.6).¹²⁶⁶ Er waren ook berichten over alawieten die bij controleposten te maken kregen met intimidatie, vernedering, mishandeling, afpersing en arrestaties (zie paragraaf 6.1.1.1).¹²⁶⁷ Daarnaast kwam het voor dat mensen werden gearresteerd, omdat zij zich niet bij een registratiecentrum hadden gemeld. Een bron vertelde dat één persoon uit diens reisgezelschap om deze reden bij een controlepost ondervraagd werd en niet verder mocht reizen. Het was niet bekend wat er vervolgens met deze persoon gebeurde.¹²⁶⁸ Verder haalde de onafhankelijke nieuwsorganisatie *Syria Direct* in mei 2025 een bedoeïen uit de stad Suweida aan die sprak over intimidatie bij controleposten en het doorzoeken van gegevens op mobiele telefoons.¹²⁶⁹

7.3 Internationale luchthavens van Damascus en Aleppo

In januari 2025 hervatte een aantal buitenlandse luchtvaartmaatschappijen hun commerciële vluchten naar Damascus. Het ging onder meer om Qatar Airways, Royal Jordanian Airlines en Turkish Airlines.¹²⁷⁰ Syrian Air hervatte vanaf 20 april 2025 de vluchten naar Dubai en Sharjah in de Verenigde Arabische Emiraten.¹²⁷¹ De Syrische autoriteiten annuleerden echter de eerste vlucht van de Turkse private luchtvaartmaatschappij AJet naar Damascus van 21 april 2025.¹²⁷²

Vanaf 18 maart 2025 vertrokken binnenlandse vluchten van Syrian Air en van de Syrische private luchtvaartmaatschappij Cham Wings Airlines van Damascus naar Aleppo.¹²⁷³ Verder vertrokken vanaf 6 mei 2025 directe vluchten van Royal Jordanian Airlines van Amman naar Aleppo.¹²⁷⁴

¹²⁶⁶ Al-Jumhuriya, "Syria is free, but my home is still occupied", 25 februari 2025; UN HRC, *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025, p. 7; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁶⁷ Reuters, *Syria's new rulers warn against incitement as tensions brew*, 27 december 2024; France 24, *Fear grips Alawites in Syria's Homs as Assad 'remnants' targeted*, 10 januari 2025; MEI, *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025; De Volkskrant, *In Syrië is de wraak begonnen: 'Zijn jullie alawieten?'*, 23 januari 2025; Trouw, *Geloofsgenoten van Assad wachten af: verzoening of wraak*, 25 januari 2025; New Lines Magazine, *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁶⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁶⁹ Syria Direct, *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.

¹²⁷⁰ BBC Monitoring, *Qatar Airways to resume flights to Syria after 13-year hiatus*, 3 januari 2025; NOS, *Luchthaven Damascus hervat internationaal vliegverkeer*, 4 januari 2025; HLN, *Luchthaven Damascus hervat internationale vluchten*, *Qatar Airways vliegt drie keer per week*, 4 januari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: First Turkish Airlines flight to Damascus takes off after 13 years*, 23 januari 2025; The New Arab, *Royal Jordanian resumes flights to Damascus after 13-year halt*, 31 januari 2025; Syrian Guides, *Visa requirements for Syria: Essential information for travelers*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹²⁷¹ Reuters, *Syrian Air says it is resuming its direct flights to UAE on Sunday*, 18 april 2025; L'Orient Today, *Resumption of direct flights between Syria and UAE on Sunday*, 19 april 2025; The New Arab, *First Syrian passenger flight to UAE departs from Damascus*, 20 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025.

¹²⁷² AJet, *Flights from Istanbul and Ankara to Damascus now on sale starting from 149 USD*, 29 maart 2025; MEE, *Syria cancels some flights to Turkey amid aviation dispute*, 25 april 2025; Tesaa World, *Syria suspends flights coming from Turkey and requires the opening of Turkish airspace for its flights*, 25 april 2025.

¹²⁷³ The New Arab, *Airport to reopen in Syria's second city Aleppo*, 15 maart 2025; Enab Baladi, *First passenger plane lands at Aleppo International Airport*, 18 maart 2025; Flightradar24, *Damascus International Airport*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹²⁷⁴ Arab News, *First Jordanian passenger plane lands in Syria's Aleppo after 14-year hiatus*, 6 mei 2025; Enab Baladi, *First international flight lands at Aleppo Airport*, 6 mei 2025; UNHCR, *Regional flash update #26. Syria situation crisis*, 9 mei 2025, p. 4.

8 Rechtsbescherming en rechtspraak

8.1 Rechtsbescherming

Volgens verschillende bronnen konden mensen telefonisch aangifte doen bij de politie.¹²⁷⁵ Het was ook mogelijk om daarvoor in persoon naar een politiebureau te gaan.¹²⁷⁶ De politiemacht in oprichting had echter te kampen met een groot capaciteitsprobleem, waardoor zij niet overal aanwezig was, niet altijd adequaat kon reageren op aangiftes en niet in alle gebieden de veiligheid kon garanderen (zie paragraaf 2.3.3).¹²⁷⁷

Volgens een bron verklaarde het ministerie van Binnenlandse Zaken op 12 januari 2025 dat iedere arrestatie vergezeld moest gaan van een arrestatiebevel dat was ondertekend door het ministerie van Justitie.¹²⁷⁸ Volgens een andere bron werden procedures in de praktijk niet altijd nageleefd.¹²⁷⁹ Zo waren niet alle politieagenten op de hoogte van de procedures.¹²⁸⁰ Daarnaast kwam het voor dat arrestanten werden geïntimideerd en mishandeld.¹²⁸¹ Er waren ook berichten over arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen tijdens arrestatiecampagnes.¹²⁸² Volgens een bron bleven de rechtsgronden voor deze arrestaties meestal onbekend. Familieleden van de arrestanten wisten vaak niet waar de arrestanten heen gebracht werden of waar zij vastgehouden werden.¹²⁸³

8.2 Rechtspraak

Er was weinig informatie beschikbaar over het juridische systeem in Syrië in de verslagperiode. Volgens één bron was het niet duidelijk wat precies nog functioneerde.¹²⁸⁴ Volgens andere bronnen functioneerde het juridische systeem nog amper.¹²⁸⁵ Strafrechtbanken en civiele rechtbanken namen na de machtsovername alleen urgente zaken in behandeling. De meeste rechtszaken werden doorgeschoven.¹²⁸⁶ Dit versterkte in de Syrische samenleving het gevoel van straffeloosheid.¹²⁸⁷

¹²⁷⁵ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁷⁶ Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025; Le Monde, *En Syrie, l'inquiétante disparition de femmes alaouites*, 28 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁷⁷ The Economist, *The warlords of Syria have a daunting to-do list*, 25 april 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 5. As of 28 April 2025*, 8 mei 2025, p. 3; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹²⁷⁸ SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025.

¹²⁷⁹ Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025.

¹²⁸⁰ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025.

¹²⁸¹ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁸² Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁸³ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁸⁴ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁸⁵ MEE, *Sacked Syrian workers stage nationwide protests as government targets public sector*, 7 maart 2025; SJAC, *SJAC's analysis of atrocities committed in Latakia and Tartous*, 13 maart 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6; Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025; The Economist, *The warlords of Syria have a daunting to-do list*, 25 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹²⁸⁶ UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 12; Daraj, *I'm a female judge in Homs..What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁸⁷ Atlantic Council, *From rubble to rebirth: A model for Syria's reconstruction*, 8 mei 2025; Amnesty International, *Syria: New government must prioritize justice and truth measures to prevent further abuse*, 16 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

In het DAANES-gebied waren zogenoemde volksrechtbanken (*People's Defence Courts*) aanwezig, die zich onder meer richtten op zaken die verband hielden met terrorisme en veiligheid, zoals bijvoorbeeld zaken van Syrische ISIS-strijders.¹²⁸⁸ Over het functioneren van deze rechtbanken in de verslagperiode is geen informatie gevonden.

8.3 Detentieomstandigheden

8.3.1 Soorten gevangenen

Veel voormalige detentiefaciliteiten van het Assad-regime waren geplunderd, in brand gestoken en verlaten na de machtsovername. De grootschalige vrijlating van gevangenen in november en december 2024 gold alleen voor gevangenen en (militaire) detentiecentra in het voormalige controlegebied van het Assad-regime.¹²⁸⁹ De detentiecentra van HTS, waaronder de Harem-gevangenis in de provincie Idlib, bleven na de machtsovername in gebruik.¹²⁹⁰ Het interim-bestuur nam enkele van de bestaande centrale gevangenen in gebruik. Het ging daarbij voor zover bekend om de Adra-gevangenis in de provincie Ruraal Damascus en de centrale gevangenen van Homs en Hama.¹²⁹¹ Het is niet bekend in hoeverre de centrale gevangenen van Daraa en Suweida in gebruik waren.¹²⁹² Volgens een bron werden mensen die door de algemene veiligheidstroepen van het interim-bestuur in Daraa werden gearresteerd, overgebracht naar detentiecentra in Damascus.¹²⁹³ Er waren geen concrete aanwijzingen dat het interim-bestuur gebruik maakte van de overige detentiecentra van het voormalige veiligheidsapparaat.¹²⁹⁴ De SNA-facties in het noorden van Syrië beschikten over eigen gevangenen en detentiecentra.¹²⁹⁵ Verder waren in het DAANES-gebied meerdere gevangenen en detentiecentra aanwezig. In het noordoosten was ook een door de SDF bewaakt netwerk van meer dan twintig detentiecentra, waaronder de Panorama-gevangenis en de Al-Sina-gevangenis in de provincie Hasaka, en twee kampen (Al-Hol en Al-Roj) aanwezig. Daar zaten mannen vast die ervan verdacht werden voormalig lid te zijn van of banden te hebben met ISIS, en met hen geassocieerde vrouwen en kinderen (zie paragraaf 3.4).¹²⁹⁶

¹²⁸⁸ Amnesty International, *New law paves way for justice for prisoners convicted in flawed trials in north-east Syria*, 23 juli 2024; The Syrian Observer, *Syria today-AANES enacts amnesty law; government sued over killing of Kamalmaz*, 24 juli 2024; vertrouwelijke bron, oktober 2024; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁸⁹ MEE, *Syrian detainee freed by rebel forces in Aleppo after eight years in prison*, 30 november 2024, [url](#); VOA, *VOA Kurdish: Kurdish activists claim prisoners still being held in Afrin*, 12 december 2024; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁹⁰ BBC Monitoring, *Explainer: Why are Syria's Islamists focused on prisoners in 'HTS' jails?*, 14 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁹¹ SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 6; SOHR, *Second patch after rebellion in Adra prison. Authorities in Damascus release 16 detainees at eve of Eid Al-Fitr*, 30 maart 2025; BBC Monitoring, *Syrian authorities release detained former security personnel after prison riot*, 31 maart 2025; SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 10; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁹² Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁹³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁹⁴ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁹⁵ SOHR, *Disguised as "members of General Security". Unidentified gunmen storm Al-Ra'ay Prison and release some prisoners*, 21 maart 2025; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025; HRW, *Syria: Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁹⁶ MEI, *A closer look at the ISIS attack on Syria's al-Sina Prison*, 14 februari 2022; BBC News, *BBC goes inside Syrian prison holding IS detainees*, 20 december 2024; AP News, *Islamic State members held for years in a Syria prison say they know nothing of the world*, 5 februari 2025; The Guardian, *Forgotten by the west, Syria's IS prisons are under threat as militant group mobilises*, 25 februari 2025; The National, *A rare look inside Syria's ISIS prison as jailbreak attempts surge after fall of Assad regime*, 8 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

8.3.2 Omstandigheden in de gevangenissen

Het was niet bekend hoeveel gedetineerden in de centrale gevangenissen zaten.¹²⁹⁷ Volgens verschillende bronnen zaten in de centrale gevangenissen 'gewone' criminelen en leden van het voormalige veiligheidsapparaat van het Assad-regime, onder wie militairen.¹²⁹⁸ Volgens een bron waren er in deze gevangenissen problemen met de hygiëne en het verlenen van medische hulp.¹²⁹⁹ Volgens verschillende bronnen zaten de cellen vol en waren er voedseltekorten.¹³⁰⁰ Er waren berichten over slechte behandeling en ernstige verwaarlozing van gevangenen. Ook was er een gebrek aan onafhankelijk toezicht op detentieomstandigheden en de bescherming van de rechten van gedetineerden.¹³⁰¹ Zo hadden gevangenen volgens een bron beperkt toegang tot rechtsbijstand.¹³⁰² Daarnaast was er sprake van incommunicado-detentie.¹³⁰³ Humanitaire organisaties hadden op het moment van schrijven weinig tot geen toegang tot de centrale gevangenissen.¹³⁰⁴

Er was weinig informatie over de omstandigheden in HTS-detentiecentra in Idlib en Noord-Aleppo.¹³⁰⁵ Volgens een bron waren deze detentiecentra overbevolkt.¹³⁰⁶ Humanitaire organisaties hadden op het moment van schrijven geen toegang tot de HTS-detentiecentra.¹³⁰⁷

Er was weinig informatie beschikbaar over de omstandigheden in de SNA-detentiecentra.¹³⁰⁸ Volgens een bron waren de omstandigheden daar zeer slecht in vergelijking met de centrale gevangenissen. Het gevangenispersoneel verstrekke geen gratis voedsel aan de gevangenen. Familieleden van de gevangenen werden daardoor gedwongen om geld te sturen waarmee de gevangenen in de gevangenissen voedsel en medicijnen konden kopen. Het was deze bron niet duidelijk hoe het toezicht op deze gevangenissen geregeld was.¹³⁰⁹ Volgens een andere bron waren deze detentiecentra overbevolkt.¹³¹⁰ Humanitaire organisaties hadden geen toegang tot de detentielocaties van de SNA-facties.¹³¹¹

Er was weinig informatie beschikbaar over de omstandigheden in de SDF-detentiecentra.¹³¹² Volgens een bron verstrekke het gevangenispersoneel geen gratis voedsel. Daardoor werden familieleden van de gevangenen gedwongen om geld te sturen waarmee de gevangenen in de gevangenissen voedsel en medicijnen konden kopen. Volgens dezelfde bron waren er problemen met de toegang van advocaten en familieleden tot de gevangenen. Het kwam ook voor dat minderjarigen met meerderjarigen in een cel belandden.¹³¹³ Humanitaire organisaties hadden toegang tot enkele detentielocaties in het DAANES-gebied.¹³¹⁴

¹²⁹⁷ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹²⁹⁸ SOHR, *Including officers of different ranks. 28 former military officers released from Adra Prison in Rif Dimashq*, 20 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹²⁹⁹ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³⁰⁰ Le Monde, *In Damascus, volunteers protect Christian neighborhoods*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³⁰¹ Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁰² Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6.

¹³⁰³ Incommunicado houdt in dat een gevangene geen of nauwelijks contact mag hebben met de buitenwereld, ook niet met advocaten en familieleden; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6.

¹³⁰⁴ Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁰⁵ Vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹³⁰⁶ L'Orient Today, *The long road to justice in post-Assad Syria*, 4 mei 2025.

¹³⁰⁷ Vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹³⁰⁸ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁰⁹ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³¹⁰ L'Orient Today, *The long road to justice in post-Assad Syria*, 4 mei 2025.

¹³¹¹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³¹² Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³¹³ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³¹⁴ ICRC, *ICRC head of delegation in Syria: Detention work remains our top priority*, 23 december 2024; vertrouwelijke bron, maart 2025.

8.4 Ernstige mishandeling en marteling

In de verslagperiode kwamen in de verschillende delen van het land naar verluidt ernstige mishandeling en marteling van burgers voor. Naast het veiligheidsapparaat van de overgangsregering werden met name de SDF en de SNA-facties hiermee in verband gebracht.¹³¹⁵ Er waren geen cijfers van het aantal gevallen van ernstige mishandeling en marteling in de verschillende delen van het land in de verslagperiode. Evenmin was het duidelijk voor hoeveel gevallen van ernstige mishandeling en marteling in de verslagperiode de verschillende gewapende groeperingen verantwoordelijk konden worden gehouden.

Volgens een bron begonnen in het gebied dat onder controle stond van de overgangsregering de mishandelingen tijdens veiligheidsoperaties doorgaans al bij de invallen en arrestaties door de veiligheidstroepen. Marteling kwam voor in detentiecentra en voormalige militaire bases.¹³¹⁶ Volgens verschillende bronnen volgde in enkele gevallen na de arrestatie en marteling een executie.¹³¹⁷ Volgens een bron leek in veel gevallen wraak het achterliggende motief te zijn.¹³¹⁸

Er waren meerdere sterfgevallen bekend als gevolg van marteling in detentie.¹³¹⁹ Het SNHR documenteerde in december 2024 vier burgers die door marteling om het leven waren gekomen. De SDF was verantwoordelijk voor drie sterfgevallen, onder wie een vrouw en een kind. De SNA-facties waren verantwoordelijk voor een sterfgeval.¹³²⁰ Verder documenteerde het SNHR in januari 2025 één burger die door marteling om het leven was gekomen. Hiervoor was de SDF verantwoordelijk.¹³²¹ Het SNHR documenteerde in februari 2025 negen burgers die door marteling om het leven waren gekomen. Het veiligheidsapparaat van het interim-bestuur was verantwoordelijk voor zeven sterfgevallen. De SNA-facties waren verantwoordelijk voor één sterfgeval. De SDF was eveneens verantwoordelijk voor één sterfgeval.¹³²² Het SNHR documenteerde in maart 2025 geen burgers die door marteling om het leven waren gekomen.¹³²³ Verder documenteerde het SNHR in april 2025 vijf burgers die door marteling om het leven waren gekomen. Het veiligheidsapparaat

¹³¹⁵ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; SOHR, *Arrested during security campaigns. Four civilians killed in prisons in Homs countryside*, 29 januari 2025; SOHR, *Following his arrest. Young man dies in a prison in Homs*, 4 februari 2025; SJAC, *Two months after Assad's fall, Assad-like violations are still being committed in Syria*, 13 februari 2025; SNHR, *SNHR condemns SDF's detention of elderly man Abdul Rahman Tayeh Dawoud & his death due to medical negligence in SDF detention centers on April 20, 2025*, 26 april 2025; STJ, *"We will kill you wherever you go": Violations committed during SNA-led operation Dawn of Freedom*, 9 mei 2025; HRW, *Syria: Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025;

¹³¹⁶ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³¹⁷ Etana, *Syria update #15*, 28 januari 2025; SOHR, *Homs. Three detainees killed in prisons of Military Operations Administration*, 28 januari 2025; SOHR, *Arrested during security campaigns. Four civilians killed in prisons in Homs countryside*, 29 januari 2025; SOHR, *Arrested during security operation. Former engineer colonel dies and his body handed to hospital in Homs*, 2 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³¹⁸ Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³¹⁹ SNHR, *SNHR condemns torture, death of three detainees at the hands of the transitional government's general security directorate*, 3 februari 2025; SJAC, *Two months after Assad's fall, Assad-like violations are still being committed in Syria*, 13 februari 2025; BBC Monitoring, *Syrian authorities arrest 'remnants of regime' in Hama*, 28 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³²⁰ SNHR, *1,264 civilian deaths, including 242 children and 118 women, as well as 86 deaths due to torture, documented in Syria in 2024*, 2 januari 2025, p. 12.

¹³²¹ SNHR, *236 civilian deaths, including 32 children and 18 women, as well as one woman's death due to torture, documented in Syria in January 2025*, 21 januari 2025, p. 8.

¹³²² SNHR, *222 civilian deaths, including 17 children and 37 women, as well as nine deaths due to torture, recorded in February 2025 in Syria*, 1 maart 2025, p. 10.

¹³²³ SNHR, *1,562 deaths, including 102 children and 99 women, as well as 33 medical personnel, recorded in March 2025 in Syria*, 9 april 2025; SNHR, *The death of 174 civilian including 23 children and 13 women, and 5 deaths due to torture recorded in April 2025 in Syria*, 2 mei 2025, p. 4.

van de overgangsregering was verantwoordelijk voor twee sterfgevallen en de SDF voor drie.¹³²⁴

8.5 Arrestaties en detenties van burgers

8.5.1 Aantallen en verantwoordelijken

Het veiligheidsapparaat van de overgangsregering, de SDF en de SNA-facties werden allen in verband gebracht met arrestatie/detentie van burgers zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen.¹³²⁵

Het SNHR documenteerde¹³²⁶ in december 2024 minstens 349 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen. De voormalige regeringsstrijdkrachten van het Assad-regime werden verantwoordelijk gehouden voor 251 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen, de SDF voor 51 gevallen, de SNA-facties voor 28 gevallen en HTS voor 19 gevallen.¹³²⁷

Verder documenteerde het SNHR in januari 2025 minstens 229 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen. Het veiligheidsapparaat van het interim-bestuur werd verantwoordelijk gehouden voor 129 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen, de SDF voor 59 gevallen en de SNA-facties voor 41 gevallen.¹³²⁸

Voorts documenteerde het SNHR in februari 2025 minstens 123 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen. Het veiligheidsapparaat van het interim-bestuur werd verantwoordelijk gehouden voor 21 gevallen, de SDF voor 68 gevallen en de SNA-facties voor 34 gevallen.¹³²⁹

In maart 2025 documenteerde het SNHR minstens 117 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen. Het veiligheidsapparaat van de overgangsregering werd verantwoordelijk gehouden voor 11 gevallen, de SDF voor 93 gevallen en de SNA-facties voor 13 gevallen.¹³³⁰

Verder documenteerde het SNHR in april 2025 minstens 89 gevallen van arrestatie/detentie zonder rechtsgrond of de vereiste rechtswaarborgen. Het veiligheidsapparaat van de overgangsregering werd verantwoordelijk gehouden voor 36 gevallen en de SDF voor 53 gevallen.¹³³¹

¹³²⁴ SNHR, *The death of 174 civilian including 23 children and 13 women, and 5 deaths due to torture recorded in April 2025 in Syria*, 2 mei 2025, p. 4.

¹³²⁵ SNHR, *SNHR's annual report on arrests/detentions in Syria*, 4 januari 2025, p. 17; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 6; STJ, *STJ submits report on cases of home seizures and arbitrary evictions of homeowners in Muadamiyat al-Sham in Damascus countryside*, 18 april 2025.

¹³²⁶ Het SNHR merkte in dit verband op dat de SNHR-rapportages in het licht van de uitzonderlijke moeilijkheden en de omvang van de schendingen in Syrië slechts het absolute minimum weerspiegelen van de schendingen die hebben plaatsgevonden en die het SNHR kon documenteren. Het SNHR benadrukte dat de werkelijke cijfers veel hoger lagen; SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 3.

¹³²⁷ SNHR, *At least 2,623 arbitrary detentions documented in 2024, including 349 in December*, 4 januari 2025, p. 8.

¹³²⁸ SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 4.

¹³²⁹ SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 5.

¹³³⁰ SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 5.

¹³³¹ SNHR, *At least 89 arbitrary arrests recorded in Syria in April 2025*, 3 mei 2025, p. 5.

8.5.2 Mogelijke redenen voor arrestaties en detenties

In het controlegebied van de overgangsregering vonden vrijwel dagelijks arrestatiecampagnes plaats.¹³³² Deze waren met name gericht op het opsporen van mensen die zich niet hadden gemeld bij een registratiecentrum, van mensen die hun wapens niet hadden ingeleverd en van mensen die de wapens hadden opgepakt.¹³³³ Deze veiligheidsoperaties leidden soms tot gewapende confrontaties met overgebleven Assad-aanhangers.¹³³⁴

In het noorden vonden geen grote arrestatiecampagnes plaats zoals in het controlegebied van de overgangsregering. Volgens een bron hadden arrestaties en detenties door de SNA-facties onder meer betrekking op mensen die uit het DAANES-gebied kwamen.¹³³⁵ Er vonden ook arrestaties plaats van ontheemde Koerden die wilden terugkeren naar hun oorspronkelijke woongebieden in de omgeving van Afrin.¹³³⁶ Soms gebeurde dit op beschuldiging van samenwerking met de DAANES, de SDF of de PKK (zie paragraaf 6.1.1.6).¹³³⁷ Verder arresteerden de SNA-facties mensen van Koerdische afkomst om hen af te kunnen persen.¹³³⁸ Zie paragraaf 6.3.1 voor meer voorbeelden van arrestaties in het noorden.

In het DAANES-gebied hadden de arrestaties en detenties onder meer betrekking op personen die ervan verdacht werden dat zij banden hadden met ISIS of dat zij samenwerkten met Arabische, tribale gewapende groeperingen of SNA-facties, tegen de SDF.¹³³⁹ Er vonden ook arrestaties plaats van mensen die verdacht werden van uitlatingen van steun voor HTS. Verder arresteerden de autoriteiten in het DAANES-gebied dienstplichtontduikers (zie paragraaf 2.4).¹³⁴⁰ Een bron berichtte begin mei 2025 over een toename van het aantal arrestaties van soennitische mannen van Arabische afkomst die ervan werden beschuldigd te willen overlopen.¹³⁴¹ Zie paragraaf 6.3.1 voor meer voorbeelden van arrestaties in het noordoosten.

In de zuidelijke provincie Suweida voerden druzische gewapende groepen arrestaties uit.¹³⁴² Hierover was verder geen informatie bekend.

¹³³² AP News, *AP photos: Syria's new security forces conduct sweeps in Homs, looking for ousted Assad's loyalists*, 2 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; Syria Weekly, *March 4-11, 2025*, 11 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria arrests Assad-era officer 'linked to Iran', seizes arms*, 24 maart 2025; Syria Weekly, *April 1-8, 2025*, 8 april 2025; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025.

¹³³³ The New Arab, *Nearly 300 arrested in Syria crackdown on Assad loyalists: monitor*, 29 december 2024; BBC Monitoring, *Briefing: Syria forces launch raids in Homs to 'chase pro-Assad militias'*, 2 januari 2025; BBC Monitoring, *Syrian war monitor says detainees to be released after Homs 'security campaign'*, 12 januari 2025; SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 6; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian authorities continue arrest campaigns of Assad-linked officials*, 15 januari 2025; Etana, *Syria update #15*, 28 januari 2025; SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 8; AA, *Syrian security forces arrest remnants of Assad regime in Deir ez-Zor province*, 10 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian media detail several security operations, seizure of weapons*, 27 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³³⁴ The New Arab, *Syrian forces crack down on Assad loyalists in Idlib, Lebanon minister to discuss borders issue*, 24 maart 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syria security forces kill two 'Assad loyalists' near capital*, 1 april 2025.

¹³³⁵ SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 9.

¹³³⁶ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025.

¹³³⁷ Syria Direct, *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025; SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 9; STJ, *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds*, 11 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³³⁸ SNHR, *SNHR's annual report on arrests/detentions in Syria*, 4 januari 2025, p. 18; SNHR, *At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025*, 4 februari 2025, p. 7-8; SNHR, *At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025*, 3 maart 2025, p. 9.

¹³³⁹ SNHR, *At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025*, 10 april 2025, p. 8; Syria Weekly, *April 15-22, 2025*, 22 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁴⁰ X.com, *SDF militia abducted citizen Abdul Moneim Al-Khalaf*, 19 januari 2025, [url](#); New Lines Magazine, *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025.

¹³⁴¹ MEI, *The Damascus-SDF agreement two months on: Fragile progress or delayed collapse?*, 9 mei 2025.

¹³⁴² Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

9 Terugkeer

Dit hoofdstuk gaat in op terugkeer sinds het algemeen ambtsbericht van december 2024. Na de machtsovername van 8 december 2025 keerden Syriërs om verschillende redenen vanuit het buitenland terug, bijvoorbeeld om hun bezittingen te inspecteren, om de veiligheids- en economische situatie te beoordelen en/of om zich te herenigen met hun familieleden.¹³⁴³ Het is niet bekend hoeveel Syriërs na hun terugkeer permanent in Syrië bleven en hoeveel Syriërs na hun terugkeer besloten om opnieuw uit Syrië te vertrekken. Het is voor buitenlandse overheden en organisaties niet mogelijk om dat bij te houden.¹³⁴⁴

9.1 Syriërs in het buitenland

In de landen in de regio hadden de meeste Syrische vluchtelingen een registratie bij UNHCR of de autoriteiten. Volgens informatie van UNHCR van 8 mei 2025 waren er 4.492.790 geregistreerde Syrische vluchtelingen in de regio. Turkije had het grootste aantal met 2.744.686 personen (61,1%),¹³⁴⁵ gevolgd door Libanon met 722.173 personen (16,1%),¹³⁴⁶ Jordanië met 546.298 personen (12,2%), Irak met 299.908 personen (6,7%) en Egypte met 136.442 personen (3,0%). In de rest van Noord-Afrika verbleven nog eens 43.283 geregistreerde Syrische vluchtelingen (1,0%).¹³⁴⁷ Het aantal gevluchte Syriërs in de regio lag in de praktijk hoger, omdat niet iedereen daar was geregistreerd.¹³⁴⁸

Sinds 2011 waren honderdduizenden Syriërs naar Europa en daarbuiten gevlucht. In de Europese Unie was Duitsland het land waar de meeste Syriërs verbleven. Volgens het Duitse ministerie van Binnenlandse Zaken verbleven eind maart 2025 968.899 Syrische staatsburgers in Duitsland.¹³⁴⁹ In Nederland verbleven eind 2023 meer dan 165.000 mensen met een Syrische achtergrond.¹³⁵⁰

Begin februari 2025 publiceerde UNHCR de resultaten van een enquête die door deze organisatie was gehouden onder Syrische vluchtelingen in Egypte, Irak, Jordanië en Libanon. Daaruit kwam naar voren dat 80% van de respondenten hoopte op een dag terug te keren naar Syrië. 27% gaf aan van plan te zijn om binnen twaalf maanden terug te keren.¹³⁵¹

¹³⁴³ Foreign Affairs, *Syria's biggest problem: How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025; UNHCR, *Repatriation explained: why Syrian refugees are voluntarily returning*, 12 maart 2025.

¹³⁴⁴ The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025.

¹³⁴⁵ In het geval van Turkije baseert UNHCR zich op Turkse overheidsinformatie; UNHCR, *Operational data portal. Syria regional refugee response*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁴⁶ In Libanon bevonden zich naar schatting 1,5 miljoen Syriërs. Het aantal van ruim 700.000 is enkel het aantal dat tot 5 mei 2015 in samenwerking met de Libanese overheid is geregistreerd door UNHCR. Daarna stond de Libanese overheid deze registratie niet langer toe; The Conversation, *'Lebanon wanted us gone... it was a risk to leave' – Syrian refugees who fled Israeli bombs face hostility and uncertainty on return*, 5 december 2024; UNHCR, *Lebanon – Registration*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁴⁷ UNHCR, *Operational data portal. Syria regional refugee response*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁴⁸ EuroNews, *Mikati calls for Syrian refugees in Lebanon to return home citing strain on resources*, 15 december 2024; DW, *In data: Syria after the war*, 22 december 2024; France 24, *Syrian refugees in Jordan camp say they have nothing to go home to*, 28 januari 2025; UNHCR, *Lebanon*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁴⁹ Der Spiegel, *Nur wenige Syrer verlassen bisher Deutschland*, 25 april 2025; ZDF, *Wenige Syrer verlassen Deutschland*, 25 april 2025.

¹³⁵⁰ CBS, *Bevolkingsontwikkeling; herkomstland en geboorteland (ouders)*, 29 juli 2024, [url](#).

¹³⁵¹ UNHCR, *Flash regional survey on Syrian refugees' perceptions and intentions on return to Syria*, 6 februari 2025.

9.2 Terugkeer vanuit het buitenland

Op 16 mei 2025 berichtte UNHCR dat tussen 8 december 2024 en 15 mei 2025 via buurlanden naar schatting 501.126 Syriërs waren teruggekeerd.¹³⁵² De meeste Syriërs keerden terug vanuit Libanon en Turkije.¹³⁵³ De provincie waarnaar de meeste mensen terugkeerden was Aleppo.¹³⁵⁴

Syriërs konden Syrië inreizen door aan de grens een document te laten zien waarmee zij konden aantonen dat zij Syrische staatsburgers waren.¹³⁵⁵ Daarbij kon het gaan om een geldig nationaal paspoort of een geldige nationale identiteitskaart.¹³⁵⁶ Syrische staatsburgers die niet in het bezit waren van deze documenten, konden bij sommige Syrische vertegenwoordigingen in het buitenland, waaronder de Syrische ambassade in Brussel, een vervangend reisdocument (laissez-passer) aanvragen alvorens zij konden terugkeren.¹³⁵⁷ In de verslagperiode vroegen de Syrische ambassades in Beiroet en Amman tijdelijk geen leges voor verstrekking van laissez-passers aan Syriërs.¹³⁵⁸ Daarnaast konden Syrische staatsburgers zonder identiteitsdocumenten maar met een registratie in het basisregister bij de Syrische migratiedienst aan de grens na verificatie een uittreksel uit het basisregister krijgen, op basis waarvan zij toelating kregen tot Syrië.¹³⁵⁹

In de eerste weken na de machtsovername werden bij de grensovergangen niet in alle gevallen routineprocedures uitgevoerd. Zo werden bijvoorbeeld niet in alle gevallen inreis- en uitreisstempels geplaatst. Evenmin werden voertuigen in alle gevallen geïnspecteerd.¹³⁶⁰ Volgens een bron vond eind december 2024 bij de grensovergang Al-Qa'im/Abukamal, gelegen langs de grens tussen Irak en Syrië, bijvoorbeeld geen enkele controle plaats.¹³⁶¹

Er is geen informatie gevonden over Syriërs die bij hun terugkeer aan de grens problemen ondervonden.¹³⁶²

9.2.1 Terugkeer vanuit Turkije

Op 15 mei 2025 verbleven volgens het Turkse Presidentschap voor Migratie Management (*Presidency of Migration Management, PMM*)¹³⁶³ 2.733.849 Syriërs met een tijdelijke beschermingsstatus in Turkije (*kimlik*).¹³⁶⁴ De meeste Syriërs met een tijdelijke beschermingsstatus (hierna: TP-statushouders) waren geregistreerd in de

¹³⁵² UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 1.

¹³⁵³ IOM, *Syrian Arab Republic. Population mobility and baseline assessment. Round 3 (01-30 April 2025)*, 11 mei 2025, p. 7.

¹³⁵⁴ UNHCR, *Syrian Arab Republic. Syria governorates of return overview as of 20 March 2025*, 23 maart 2025; IOM, *Syrian Arab Republic. Population mobility and baseline assessment. Round 3 (01-30 April 2025)*, 11 mei 2025, p. 7; UNHCR, *Syrian Arab Republic*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁵⁵ MEE, *Israelis and Iranians cannot fly to Syria, says Turkish Airlines*, 16 januari 2025.

¹³⁵⁶ Syria is Home, *Documentation and legal matters*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³⁵⁷ Syria Direct, *Relatively few Syrians in Jordan risk one-way trip home*, 2 januari 2025; Syria is Home, *Documentation and legal matters*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁵⁸ UNHCR, *Regional flash update #6. Syria situation crisis*, 24 december 2024, p. 3; UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; UNHCR, *Regional flash update #9. Syria situation crisis*, 10 januari 2025, p. 3.

¹³⁵⁹ Syria is Home, *Documentation and legal matters*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁶⁰ This is Beirut, *Syria to resume passport stamping at border crossings with Lebanon*, 31 december 2024.

¹³⁶¹ New Lines Magazine, *Life returns to a Syrian border town after Iranian militias flee*, 30 januari 2025.

¹³⁶² Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³⁶³ Het PMM staat in het Turks bekend als *Göç İdaresi Başkanlığı* (GİB); Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Turkije*, februari 2025, p. 95, voetnoot 728.

¹³⁶⁴ Kimlik is in de Turkse volksmond een generieke term voor een identiteitskaart. Het kan dus ook verwijzen naar een nationale identiteitskaart van Turkse staatsburgers. De status van tijdelijke protectie (TP) staat in het Turks bekend als *geçici koruma*; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Turkije*, februari 2025, p. 95; UNHCR, *Türkiye operational updates*, april 2025, p. 1.

provincies Istanboel (476.024) en Gaziantep (382.314).¹³⁶⁵ De meesten waren afkomstig uit de provincie Aleppo.¹³⁶⁶

Indien een TP-statushouder zich buiten de provincie van registratie wenste te begeven, diende deze in het bezit te zijn van een reisvergunning. Indien een TP-statushouder buiten diens provincie van registratie werd aangetroffen zonder reisvergunning, behoorde de statushouder te worden teruggestuurd naar diens provincie van registratie. In sommige gevallen werd een TP-statushouder zonder reisvergunning echter opgepakt, naar het afgesloten deel van een *Temporary Accommodation Centre* (TAC) of naar een uitzetcentrum overgebracht en/of uitgezet naar Syrië. Naar verluidt gingen de Turkse autoriteiten hier wisselend mee om.¹³⁶⁷ Net als in de vorige verslagperiode verschenen er berichten dat de Turkse autoriteiten Syriërs uitzetten naar Syrië, en over mogelijke dwang bij het ondertekenen van de formulieren voor een 'vrijwillige' terugkeer.¹³⁶⁸

Op 28 april 2025 verklaarde de Turkse president Recep Tayyip Erdoğan dat sinds 9 december 2024 ongeveer 200.000 Syriërs vrijwillig waren teruggekeerd.¹³⁶⁹ De meeste Syriërs keerden terug naar de provincie Aleppo.¹³⁷⁰ De vrijwillige terugkeer verliep volgens UNHCR via de luchthaven van Istanboel en de volgende vijf grensovergangen:

- Cilvegözü (provincie Hatay)/Bab al-Hawa (provincie Idlib);
- Yayladağı (provincie Hatay)/Kessab (provincie Latakia);
- Öncüpınar (provincie Kilis)/Bab al-Salama (provincie Aleppo);
- Karkamış (provincie Gaziantep)/Jarablus (provincie Aleppo);
- Akçakale (provincie Şanlıurfa)/Tel Abyad (provincie Raqqah).¹³⁷¹

Eind december 2024 voerden de Turkse autoriteiten een *go and see*-regeling in. Op grond hiervan konden in Turkije geregistreerde Syrische vluchtelingen ter voorbereiding op hun terugkeer een bezoek brengen aan Syrië. Zij mochten vervolgens Turkije weer in via dezelfde grensovergang waarlangs zij uit waren gereisd.¹³⁷² Tussen 1 januari 2025 en 1 juli 2025 mochten gezinshoofden maximaal drie keer op en neer reizen om hun terugkeer te bevorderen. Als de gezinshoofden niet in staat waren om uit te reizen, mocht een ander volwassen gezinslid in diens plaats gaan.¹³⁷³ De *go and see*-bezoeken verliepen volgens UNHCR via drie grensovergangen:

- Çobaybey (provincie Kilis)/Al Rai (provincie Aleppo);
- Zeytindalı (provincie Hatay)/Jindires (provincie Aleppo);
- Yayladağı (provincie Hatay)/Kessab (provincie Latakia).¹³⁷⁴

Zie paragraaf 10.2 en paragraaf 10.7 van het algemeen ambtsbericht Turkije van februari 2025 voor meer informatie over Syriërs in Turkije.

¹³⁶⁵ PMM, *Temporary protection*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁶⁶ BBC Monitoring, *What future awaits Syrian refugees in Turkey amid returns*, 14 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹³⁶⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Turkije*, februari 2025, p. 102.

¹³⁶⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Turkije*, februari 2025, p. 105.

¹³⁶⁹ BBC Monitoring, *Erdogan says 200,000 Syrians returned from Turkey since Assad's fall*, 28 april 2025; UNHCR, *Regional flash update #25. Syria situation crisis*, 1 mei 2025, p. 2.

¹³⁷⁰ UNHCR, *Regional flash update #6. Syria situation crisis*, 24 december 2024; BBC Monitoring, *What future awaits Syrian refugees in Turkey amid returns*, 14 februari 2025; UNHCR, *Regional flash update #17. Syria situation crisis*, 7 maart 2025, p. 3; UNHCR, *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025, p. 3.

¹³⁷¹ UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 3; UNHCR, *Türkiye. Movement procedures*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁷² Syria is Home, *Border and customs regulations*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; UNHCR, *Türkiye. Movement procedures*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁷³ UNHCR, *Regional flash update #6. Syria situation crisis*, 24 december 2024, p. 3; BBC Monitoring, *Turkish interior minister says 25,000 Syrians returned since fall of Assad*, 24 december 2024; UNHCR, *Türkiye. Movement procedures*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁷⁴ UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 3.

9.2.2 *Terugkeer vanuit Libanon*

Er waren naar schatting van UNHCR en de Libanese overheid 1,5 miljoen Syriërs in Libanon op een totale bevolking van 5,7 miljoen inwoners.¹³⁷⁵ Volgens informatie van UNHCR van 25 maart 2025 waren er 755.426 Syrische vluchtelingen geregistreerd in Libanon.¹³⁷⁶ Sinds 2015 mocht UNHCR van de Libanese overheid geen vluchtelingen meer registreren.¹³⁷⁷

Na de machtsovername keerden tienduizenden Syrische vluchtelingen vanuit Libanon terug naar Syrië.¹³⁷⁸ Dat gebeurde zowel langs legale als illegale weg, omdat niet iedereen de verblijfsrechten in Libanon wilde opgeven.¹³⁷⁹ Volgens informatie van UNHCR werkte zij samen met de Libanese autoriteiten aan het opzetten van een *go and see*-regeling voor Syrische vluchtelingen en asielzoekers.¹³⁸⁰ Syriërs in Libanon die niet in het bezit waren van een visum of een verblijfsvergunning kregen bij een bezoek aan Syrië een inreisverbod voor Libanon opgelegd.¹³⁸¹

Na de machtsovername vluchtten tienduizenden Syriërs als gevolg van het geweld in Syrië naar Libanon (zie paragraaf 4.1).¹³⁸² Een onbekend aantal Syriërs, die na de machtsovername vanuit Libanon naar Syrië waren gegaan, keerden na korte tijd (illegaal) terug naar Libanon. Zij ontdekten bij aankomst in Syrië bijvoorbeeld dat hun huis was vernietigd of bezet, dat openbare voorzieningen nauwelijks functioneerden en dat er geen werk of bestaansmiddelen waren (zie paragraaf 9.4).¹³⁸³

In de verslagperiode was er een formele grensovergang in gebruik: de Masnaa/Jdeidat Yabous-grensovergang.¹³⁸⁴ Daarnaast waren er volgens een bron enkele meer informele grensovergangen geopend voor terugkeerders.¹³⁸⁵ Behalve plekken in Beiroet en in het zuiden van Libanon bombardeerde Israël in de verslagperiode ook meerdere grensovergangen.¹³⁸⁶ Als gevolg daarvan waren onder meer de grensovergangen bij Daboussieh, Jesr Qamar en Matraba gesloten.¹³⁸⁷

Volgens verschillende bronnen moesten Syrische staatsburgers die via de formele grensovergang Syrië in reisden op een formulier hun basispersoonsgegevens invullen. Op dit formulier kwam ook een inreisstempel te staan.¹³⁸⁸ Volgens een

¹³⁷⁵ BBC Monitoring, *Lebanese daily highlights 'shocking' surge in Syrian refugee influx*, 15 maart 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; UNHCR, *Lebanon*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁷⁶ UNHCR, *Operational data portal. Syria regional refugee response*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁷⁷ UNHCR, *Lebanon. Registration*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁷⁸ The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; The New Arab, *150 families return to Syria from Lebanon amid efforts to repatriate refugees*, 11 mei 2025; UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 4.

¹³⁷⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³⁸⁰ UNHCR, *Lebanon. Go-and-see visits*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; Syria is Home, *Border and customs regulations*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁸¹ The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; UNHCR, *Lebanon. Detention and deportation*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; UNHCR, *Lebanon. Legal residency*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³⁸² UNHCR, *Lebanon flash update. New arrivals to North Lebanon*, 16 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁸³ Vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁸⁴ Syrian Guides, *Visa requirements for Syria: Essential information for travelers*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁸⁵ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁸⁶ L'Orient Today, *Masnaa only operational border crossing between Lebanon and Syria, following 'repeated' Israeli strikes*, 6 december 2024; The New Arab, *Israel bombs Lebanon-Syria border crossings days after they reopen*, 6 december 2024; Reuters, *Israeli jets attack Syria-Lebanon border crossings to stop arms smuggling*, 27 december 2024; The New Arab, *Israel says strikes Lebanon-Syria border crossings used by Hezbollah*, 21 februari 2025; Enab Baladi, *Israeli bombing targets Syrian-Lebanese border*, 21 februari 2025.

¹³⁸⁷ UNHCR, *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025, p. 2; UNHCR, *Regional flash update #25. Syria situation crisis*, 1 mei 2025, p. 2; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹³⁸⁸ Syrian Guides, *Visa requirements for Syria: Essential information for travelers*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

bron werd bij de bagagecontrole gecontroleerd op de aanwezigheid van sigaretten, alcohol en varkensvlees.¹³⁸⁹

9.2.3 *Terugkeer vanuit Jordanië*

Volgens de Jordaanse autoriteiten waren er 1,3 miljoen Syriërs in Jordanië.¹³⁹⁰ Ruim 546.000 Syriërs waren in Jordanië geregistreerd bij UNHCR.¹³⁹¹ In het Za'atari-vluchtelingenkamp verbleven eind april 2025 bijna 70.000 Syriërs. Zij ontvingen daar financiële ondersteuning en het was hen toegestaan om buiten het kamp te werken.¹³⁹² In dezelfde periode verbleven nog eens ongeveer 40.000 Syriërs in het Azraq-vluchtelingenkamp.¹³⁹³ De trailers waarin Syriërs verbleven, bleven in eigendom van UNHCR. Als Syriërs vanuit deze kampen wilden terugkeren naar Syrië moesten zij eerst deze trailers retourneren voordat zij toestemming kregen voor vertrek.¹³⁹⁴

Volgens UNHCR keerden tussen 8 december 2024 en 10 mei 2025 bijna 65.700 bij hen geregistreerde vluchtelingen vanuit Jordanië terug naar Syrië.¹³⁹⁵ De meeste teruggekeerde Syriërs waren afkomstig uit Daraa, Homs en Ruraal Damascus.¹³⁹⁶ Jordanië had geen *go and see*-regeling voor Syrische vluchtelingen en asielzoekers. Dat betekende dat wanneer een geregistreerde Syriër de Jordaanse-Syrische grens overstak, deze de vluchtelingenstatus in Jordanië verloor.¹³⁹⁷ Syriërs in Jordanië die niet in het bezit waren van een visum of een verblijfsvergunning kregen bij een bezoek aan Syrië een inreisverbod voor Jordanië opgelegd.¹³⁹⁸ Zij moesten aan de grens vijftig dollar aan leges betalen en een toestemmingsverklaring ondertekenen voor een inreisverbod van vijf jaar.¹³⁹⁹

In de verslagperiode was er een officiële grensovergang geopend voor Syriërs die wilden terugkeren: de grensovergang bij Jaber/Nassib.¹⁴⁰⁰ Syrische staatsburgers die via deze grensovergang het land in reisden, kregen een inreisstempel in hun paspoort.¹⁴⁰¹

9.2.4 *Terugkeer vanuit Irak*

Volgens UNHCR verbleven bijna 300.000 Syriërs in Irak.¹⁴⁰² In de meeste gevallen ging het om Koerdische Syriërs die verbleven in de Koerdische regio in het noorden van Irak.¹⁴⁰³

¹³⁸⁹ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³⁹⁰ AA, *Jordan reports return of 7,250 Syrians since Assad's ouster*, 19 december 2024; Enab Baladi, *About 13,000 Syrians returned from Jordan following Assad's fall*, 23 december 2024; France 24, *Syrian refugees in Jordan camp say they have nothing to go home to*, 28 januari 2025.

¹³⁹¹ UNHCR, *Operational data portal. Syria regional refugee response*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁹² France 24, *Syrian refugees in Jordan camp say they have nothing to go home to*, 28 januari 2025; UNHCR, *Operational data portal. Za'atari refugee camp*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁹³ The Conversation, *Syria after Assad: why many Syrian refugees aren't returning home*, 24 maart 2025; UNHCR, *Operational data portal. Azraq camp*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹³⁹⁴ Syria Direct, *Relatively few Syrians in Jordan risk one-way trip home*, 2 januari 2025; UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; The Conversation, *Syria after Assad: why many Syrian refugees aren't returning home*, 24 maart 2025.

¹³⁹⁵ UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 4.

¹³⁹⁶ UNHCR, *Regional flash update #17. Syria situation crisis*, 7 maart 2025, p. 4.

¹³⁹⁷ UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; UNHCR, *Regional flash update #14. Syria situation crisis*, 13 februari 2025; Open Democracy, *Syrian women and children return to rebuild, leaving husbands behind*, 8 mei 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹³⁹⁸ Syria Direct, *Relatively few Syrians in Jordan risk one-way trip home*, 2 januari 2025.

¹³⁹⁹ Syria Direct, *Relatively few Syrians in Jordan risk one-way trip home*, 2 januari 2025; New Lines Magazine, *Syria is alive with possibility*, 10 januari 2025; The Conversation, *Syria after Assad: why many Syrian refugees aren't returning home*, 24 maart 2025.

¹⁴⁰⁰ UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; Syrian Guides, *Visa requirements for Syria: Essential information for travelers*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁰¹ Syrian Guides, *Visa requirements for Syria: Essential information for travelers*.

¹⁴⁰² UNHCR, *Operational data portal. Syria regional refugee response*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁰³ UNHCR, *Operational data portal. Iraq operation*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

Volgens UNHCR waren er tussen 8 december 2024 en 1 mei 2025 15.500 Syriërs teruggekeerd, onder wie ongeveer 1.400 bij UNHCR geregistreerde vluchtelingen en asielzoekers.¹⁴⁰⁴ Deze terugkeer verliep voornamelijk via twee grensovergangen: Peshkabar/Khanik en Al-Qa'im/Abukamal.¹⁴⁰⁵ Irak had geen *go and see*-regeling voor Syrische vluchtelingen en asielzoekers. Dat betekende dat wanneer een geregistreerde Syriër de Iraaks-Syrische grens overstak, deze de vluchtelingenstatus in Irak verloor.¹⁴⁰⁶

9.2.5 *Terugkeer vanuit Nederland en Duitsland*

In Nederland konden Syriërs voor terugkeerondersteuning terecht bij de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV). Zij kregen 900 euro contant mee als zij vrijwillig terugkeerden, bijvoorbeeld via Jordanië of Qatar. In ruil daarvoor moesten zij een verklaring ondertekenen waarmee zij hun asielaanvraag of hun tijdelijke verblijfsvergunning introkken.¹⁴⁰⁷ Voor terugkeerondersteuning konden Syriërs in Nederland ook terecht bij de *International Organization for Migration* (IOM) en bij de Nederlandse stichting *Solid Road*, die daarvoor samenwerkte met DTenV.¹⁴⁰⁸ Volgens informatie van DTenV van 3 april 2025 waren 250 Syriërs met ondersteuning van DTenV teruggekeerd naar Syrië.¹⁴⁰⁹ Verder waren volgens informatie van IOM-Nederland in februari 2025 twee Syriërs en in april 2025 een Syriër met ondersteuning van IOM vrijwillig teruggekeerd.¹⁴¹⁰ Het is niet bekend hoeveel Syriërs in de verslagperiode zonder terugkeerondersteuning terugkeerden vanuit Nederland.

Volgens informatie van het Duitse ministerie van Binnenlandse Zaken van april 2025 zijn sinds begin 2024 meer dan 600 mensen met financiële steun van Duitse overheidsinstanties naar Syrië teruggekeerd.¹⁴¹¹

9.3 Toegang en vestiging

Volgens een bron waren er wettelijk gezien geen belemmeringen voor terugkerende Syriërs om zich te vestigen in een gebied waaruit zij niet afkomstig waren.¹⁴¹² In de praktijk keerden de meesten terug naar het oorspronkelijke woongebied.¹⁴¹³ Uit een enquête van het onderzoeksinitiatief *REACH* onder binnenlands ontheemden van januari 2025 volgde dat slechts 1% van de respondenten vestiging in een ander gebied dan het herkomstgebied overwoog.¹⁴¹⁴ In de praktijk konden terugkerende Syriërs die zich vestigden buiten hun oorspronkelijke woongebied te maken krijgen met spanningen met de achtergebleven bevolking, waardoor zij niet geaccepteerd werden in de lokale gemeenschappen.¹⁴¹⁵

¹⁴⁰⁴ UNHCR, *Regional flash update #26. Syria situation crisis*, 9 mei 2025, p. 5.

¹⁴⁰⁵ UNHCR, *Regional flash update #17. Syria situation crisis*, 7 maart 2025, p. 5; UNHCR, *Regional flash update #23. Syria situation crisis*, 17 april 2025, p. 4; UNHCR, *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025, p. 4.

¹⁴⁰⁶ UNHCR, *For Syrian entering and leaving the Iraqi territory through Peshkhabur border crossing point*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁰⁷ DTenV, *Hulp bij terugkeer naar Syrië*, 17 januari 2025.

¹⁴⁰⁸ Solid Road, *About Solid Road*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; IOM Nederland, *Landenlijst herintegratieondersteuning*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁰⁹ DTenV, *Cijfers vrijwillige terugkeer naar Syrië*, 3 april 2025.

¹⁴¹⁰ IOM-Nederland, *Monthly statistics voluntary return 2008-today*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴¹¹ Der Spiegel, *Nur wenige Syrer verlassen bisher Deutschland*, 25 april 2025; ZDF, *Wenige Syrer verlassen Deutschland*, 25 april 2025.

¹⁴¹² Vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁴¹³ IOM, *Syrian Arab Republic. Population mobility and baseline assessment. Round 3 (01-30 April 2025)*, 11 mei 2025, p. 7; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴¹⁴ REACH, *Movement intentions for internally displaced persons in camps*, 11 januari 2025, p. 3.

¹⁴¹⁵ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

Voor zover bekend waren er geen specifieke procedures voor toegang en vestiging in het controlegebied van de overgangsregering.¹⁴¹⁶ Voor toegang tot het DAANES-gebied was aan de grens of bij de Tabqa-controlepost een veiligheidsverklaring nodig van de veiligheidstroepen.¹⁴¹⁷ Daarnaast moesten Syriërs die zich in het DAANES-gebied wilden vestigen volgens meerdere bronnen een lokale sponsor hebben.¹⁴¹⁸

9.4 Problemen na terugkeer

Een van de vele obstakels voor Syriërs in het buitenland om terug te keren naar hun land van herkomst was de grootschalige beschadiging of verwoesting van woningen en civiele infrastructuur (zie paragraaf 4.2.1).¹⁴¹⁹ In gebieden die onder Assad met militaire middelen waren heroverd, was sprake van verwoesting op grote schaal – zowel van woningen als van infrastructuur.¹⁴²⁰ De zware bombardementen van het Russische leger en het voormalige regeringsleger waren verantwoordelijk voor het merendeel van de verwoesting.¹⁴²¹ Daarnaast was er onder Assad sprake geweest van gerichte *demographic engineering* met onteigening van woningen, appartementen en ander eigendom van vertrokken Syriërs door gewapende actoren, met name in voormalige oppositiegebied, ten behoeve van loyalisten of pro-Iraanse militias.¹⁴²² Een groot deel van de woningen van binnenlands ontheemden en vluchtelingen waren dusdanig geplunderd en gestript dat er niets van waarde was achtergebleven.¹⁴²³ Uit een enquête van UNHCR volgde dat 61% van de respondenten een huis in Syrië bezat. Van hen gaf 81% aan dat hun huis volledig verwoest of gedeeltelijk verwoest en onbewoonbaar was.¹⁴²⁴ Veel Syriërs ontdekten bij terugkeer dat hun woningen en boerderijen geheel of gedeeltelijk vernield waren.¹⁴²⁵ Zij kwamen er bijvoorbeeld achter dat hun woning geen deuren en ramen meer had, dat het dak beschadigd was, dat er geen elektriciteit en water was en dat het riool niet functioneerde. Zij hadden vaak geen geld voor woningherstel.¹⁴²⁶

¹⁴¹⁶ Vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴¹⁷ Vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁴¹⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 149; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁴¹⁹ DW, *In data: Syria after the war*, 22 december 2024; NRC, *Syria: Destruction, lack of services delay safe returns within country*, 13 februari 2025; The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

¹⁴²⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, mei 2022, p. 13.

¹⁴²¹ SNHR, *The laws introduced by the Syrian regime to control real estate ownership and lands before and since the beginning of the popular uprising in March 2011*, 25 mei 2023, p. 52; SNHR, *No home to return to: How Assad's property seizures in Daraa blocked refugee return*, 28 april 2025; The White Helmets, *Russia's devastating impact in Syria*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴²² PAX, *No return to Homs. A case study on demographic engineering in Syria*, 13 oktober 2017; Atlantic Council, *The institutionalization of demographic change in Syria*, 4 april 2019; SOHR, *Deir Ezzor. Iranian militias seize properties of displaced people in Al-Bokamal city*, 28 augustus 2024; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024, p. 159; SNHR, *No home to return to: How Assad's property seizures in Daraa blocked refugee return*, 28 april 2025.

¹⁴²³ Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, *"Pillage and plunder: Unlawful appropriation and destruction of properties of refugees and IDPs in Syria"*, 6 december 2024; MEE, *Looting and destruction: The reality of return for Syria's 13 million displaced*, 15 januari 2025; AP News, *AP photos: Syrians returning to the town of Tel Rifaat find homes in ruins and underground tunnels*, 10 februari 2025; Al-Monitor, *'Where's the gold?': How the Assads sucked Syria dry*, 3 maart 2025; The New York Times, *Syrians want to go home, but many no longer have one to return to*, 13 maart 2025.

¹⁴²⁴ UNHCR, *Flash regional survey on Syrian refugees' perceptions and intentions on return to Syria*, 6 februari 2025, p. 4.

¹⁴²⁵ The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴²⁶ SARD, *The challenges facing Syria returnees*, 5 februari 2025; UNHCR, *Repatriation explained: why Syrian refugees are voluntarily returning*, 12 maart 2025; UNHCR, *Returning home to Syria: Four stories of hope for Syrian refugees*, 26 maart 2025; AP News, *Nostalgia, relief and loss as some Syrians mark their first Ramadan back home in years*, 29 maart 2025; UNHCR, *Türkiye operational updates*, april 2025, p. 4.

De voormalige gerichte demographic engineering onder Assad bemoeilijkte de terugkeer.¹⁴²⁷ In veel gevallen bleken de woningen van teruggekeerde Syriërs ingenomen te zijn door anderen, waarbij de woning niet opgeëist kon worden wegens het ontbreken van eigendomsbewijzen en/of de aanwezigheid van valse eigendomsbewijzen.¹⁴²⁸ Dit beleid had ook geleid tot een ontmanteling van de oorspronkelijke sociale omgeving, waardoor mensen die naar hun geboortegrond terugkeerden niets meer zoals voorheen konden terugvinden.¹⁴²⁹

Voor sommigen was terugkeer een optie om te ontsnappen aan de verslechterende omstandigheden in opvanglanden in de regio, waar discriminatie, economische problemen en werkloosheid het dagelijks leven moeilijk maakten.¹⁴³⁰ Sommigen kozen ervoor om hun tent in het opvangland af te breken en in Syrië weer op te zetten bij de ruïnes van hun vroegere huizen.¹⁴³¹ Anderen huurden bij terugkeer een woning. Daarbij kregen zij te maken met hoge huurprijzen vanwege de woningnood.¹⁴³²

In sommige gevallen moesten de terugkeerders geld betalen opdat mensen uit hun woning vertrokken.¹⁴³³ Het kwam volgens een bron ook voor dat de gewapende facties, die in Afrin de bezittingen in beslag hadden genomen, de teruggekeerde Syriërs – veelal Koerden – die hun bezittingen wilden opeisen, bedreigden en/of mishandelden. Daarmee verhinderden zij een permanente terugkeer.¹⁴³⁴ In andere gevallen moesten teruggekeerde Syriërs honderden tot duizenden dollars betalen aan leden van SNA-facties om toegang te krijgen tot hun bezittingen.¹⁴³⁵ Verder kwam het naar verluidt voor dat teruggekeerde Syriërs huur moesten betalen voor hun eigen woningen, omdat gewapende facties deze als huurwoningen hadden aangemerkt.¹⁴³⁶

Veel Syriërs maakten zich zorgen over de veiligheid.¹⁴³⁷ Zo waren er Syriërs die vanuit Libanon naar Syrië terugkeerden en daar tot de ontdekking kwamen dat er in hun oorspronkelijke woongebieden gevechten waren en er bij ruzies snel naar de wapens gegrepen werd vanwege de vele wapens die in omloop waren. Vanwege dit geweld en deze problemen besloten zij onmiddellijk – illegaal – terug te keren naar Libanon.¹⁴³⁸ Diverse media meldden dat op 11 maart 2025 onbekenden twee personen doodschoten in hun woning in de stad Sanamayn in de provincie Daraa. Een van de slachtoffers was vertegenwoordiger geweest van de Syrische oppositie in

¹⁴²⁷ SNHR, *No home to return to: How Assad's property seizures in Daraa blocked refugee return*, 28 april 2025.

¹⁴²⁸ Enab Baladi, *Illegally seized properties in Syria: A multi-faceted legal issue*, 16 januari 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴²⁹ SNHR, *No home to return to: How Assad's property seizures in Daraa blocked refugee return*, 28 april 2025.

¹⁴³⁰ Foreign Affairs, *Syria's biggest problem: How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴³¹ The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; Enab Baladi, *People of Homs recall displacement suffering on ruins of their homes*, 3 april 2025; UNHCR, *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025, p. 1; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴³² UNHCR, *Regional flash update #6. Syria situation crisis*, 24 december 2024, p. 2; RTL, *De één weet het zeker, de ander twijfelt over terugkeer naar Syrië: 'Mijn kinderen spreken vooral Nederlands'*, 8 februari 2025.

¹⁴³³ Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025; Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁴³⁴ Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025.

¹⁴³⁵ SJAC, *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025; BBC Monitoring, *Briefing: Syrian forces enter northern towns long held by Turkey-backed groups*, 6 februari 2025; HRW, *Syria: Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025.

¹⁴³⁶ Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025.

¹⁴³⁷ UNHCR, *Regional flash update #17. Syria situation crisis*, 7 maart 2025, p. 4.

¹⁴³⁸ Century International, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

ballingschap. Hij was twee weken voor zijn overlijden teruggekeerd uit Frankrijk.¹⁴³⁹ Verder schoten onbekenden op 27 april 2025 een Syriër dood die de week daarvoor vanuit Jordanië was teruggekeerd en die op familiebezoek was op het platteland van Homs.¹⁴⁴⁰

Andere obstakels voor Syriërs om terug te keren waren de grote economische problemen en gebrek aan bestaansmiddelen, werkgelegenheid en voorzieningen.¹⁴⁴¹ In veel gebieden waren de scholen verwoest of functioneerden de scholen niet wegens een gebrek aan personeel.¹⁴⁴² Verder waren in veel gebieden de ziekenhuizen verwoest of zij functioneerden niet wegens gebrek aan financiering.¹⁴⁴³ In sommige gebieden was sprake van spanningen en geweld tussen Syriërs die vanuit het buitenland terugkeerden en de mensen die daar al woonden (zie ook paragraaf 4.2.2).¹⁴⁴⁴ Verder waren in heel Syrië landmijnen en andere ontplofbare oorlogsresten achtergebleven die ook slachtoffers maakten onder teruggekeerde Syriërs (zie paragraaf 4.3).¹⁴⁴⁵

9.5 Opeisen van eigendommen

Een groot obstakel voor terugkeer was de enorme problematiek rondom het eigendom van woningen, land en andere bezittingen. Specifieke zaken waren vaak zeer complex.¹⁴⁴⁶ Het ontbrak bijvoorbeeld in veel gevallen aan juridische documenten om het eigendom te kunnen aantonen.¹⁴⁴⁷ Het kwam ook voor dat anderen bezit hadden genomen van de eigendommen met gebruikmaking van valse koopovereenkomsten.¹⁴⁴⁸ In veel gevallen waren eigendommen van Syriërs die waren vertrokken onder Assad onteigend, verkocht en nadien soms (meerdere malen) doorverkocht.¹⁴⁴⁹ Daar kwam bij dat het kadaster in Syrië verre van

¹⁴³⁹ ABC News, *Former Syrian diplomat shot dead as death toll from mass violence rises above 1,300*, 12 maart 2025; Arab News, *Dissident former diplomat shot dead in southern Syria: monitor*, 12 maart 2025; The New Arab, *Former Syrian diplomat assassinated by suspected regime remnants*, 12 maart 2025; L'Orient Today, *Former dissident diplomat shot dead in southern Syria: SOHR*, 12 maart 2025; The National, *Syrian poet and diplomat Nour Al-Din Labad killed after returning to hometown from France*, 13 maart 2025.

¹⁴⁴⁰ X.com, Qalaat Al Mudiq, 28 april 2025, [url](#); X.com, Mohammad Alasakra, 28 april 2025, [url](#).

¹⁴⁴¹ France 24, *Syrian refugees in Jordan camp say they have nothing to go home to*, 28 januari 2025; SARD, *The challenges facing Syria returnees*, 5 februari 2025; Trouw, *Voor de liefhebbers verkopen ze op de bazeer van Damascus sokken met Assad in onderbroek*, 13 februari 2025; BBC Monitoring, *Explainer: What are the economic challenges facing Syria?*, 31 januari 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; Enab Baladi, *Syria's war generation: Youth speak out on disconnection and struggles to belong*, 28 april 2025; IOM, *Syrian Arab Republic. Communities of Return. Index. Round 1 (15 March - 05 April 2025)*, 12 mei 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁴² Reuters, *Hope turns to regret among Syrians returning home from Turkey*, 6 februari 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 9; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁴³ BBC Monitoring, *What future awaits Syrian refugees in Turkey amid returns*, 14 februari 2025; UN OHCHR, *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas*, 11 maart 2025; The Century Foundation, *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁴⁴ The Century Foundation, *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria*, 17 maart 2025; vertrouwelijke bron, januari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁴⁵ De Standaard, *Palmyra smeekt om toeristen: "De ruïnes hebben hulp nodig"*, 15 februari 2025; HLN, *Minstens 200 doden door landmijnen in Syrië na val Assad-regime*, 17 maart 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025; AP News, *Nostalgia, relief and loss as some Syrians mark their first Ramadan back home in years*, 29 maart 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 4; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁴⁶ Vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁴⁴⁷ UN News, *Syria's humanitarian crisis: 16.5 million in need amid continuing conflict*, 20 maart 2025; Protection Cluster/UNHCR, *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025, p. 7; UNHCR, *Regional flash update #23. Syria situation crisis*, 17 april 2025, p. 4.

¹⁴⁴⁸ Enab Baladi, *Illegally seized properties in Syria: A multi-faceted legal issue*, 16 januari 2025; The Syria Report, *Explained: Recovering extorted properties amid fraud and other challenges*, 20 januari 2025; Enab Baladi, *Presidential decree cancels precautionary asset seizure on Syrians*, 12 mei 2025.

¹⁴⁴⁹ SNHR, *The laws introduced by the Syrian regime to control real estate ownership and lands before and since the beginning of the popular uprising in March 2011*, 25 mei 2023, p. 22; The Economist, *The warlords of Syria have a*

compleet was.¹⁴⁵⁰ In sommige delen van het land functioneerde het kadaster amper.¹⁴⁵¹

Verschiede bronnen waren bekend met voorbeelden waarbij het mensen was gelukt om hun woning of winkel terug te krijgen als zij eigendomsbewijzen konden overleggen.¹⁴⁵² Volgens andere bronnen konden Syriërs zich wenden tot civiele rechtbanken in het geval van zaken die onder meer betrekking hadden op het terugvorderen van onroerend goed, het vaststellen van eigendom en uitzetting via een gerechtelijke procedure.¹⁴⁵³ Volgens verschillende bronnen werd aan rechterlijke beslissingen niet altijd gevolg gegeven.¹⁴⁵⁴ Ook functioneerden niet alle civiele rechtbanken.¹⁴⁵⁵

Volgens de in Parijs gevestigde ngo *Syrians for Truth and Justice* (STJ) werden na de machtsovername in verschillende wijken in Damascus en in andere provincies commissies opgericht die zich bezighielden met geschillenbeslechting bij onder meer financiële conflicten en conflicten over onroerend goed. In deze commissies zaten geestelijken, advocaten en lokale leiders. Deze commissies opereerden vanuit moskeeën. Deze lokale initiatieven hadden tot doel om mensen te helpen langdurige geschillen op te lossen zonder dat zij hun toevlucht namen tot juridische procedures bij de bevoegde rechtbanken.¹⁴⁵⁶

9.6 Organisaties die ondersteuning bieden voor terugkeerders

In de opvanglanden gaf UNHCR direct of via partnerorganisaties advies en het verstrekke informatie aan Syriërs die vrijwillig wilden terugkeren.¹⁴⁵⁷ Daarvoor was het aanwezig bij de belangrijkste grensovergangen in Libanon, Jordanië en Turkije (zie paragraaf 9.2).¹⁴⁵⁸ Ook werd het online platform *Syria is Home* gelanceerd.¹⁴⁵⁹ Verder verleende UNHCR ondersteuning met transport en logistiek.¹⁴⁶⁰ Zo coördineerde en ondersteunde UNHCR busvervoer van Syrische vluchtelingen vanuit Jordanië naar hun eindbestemming in Syrië.¹⁴⁶¹ In Syrië werkte UNHCR samen met de *Syrian Arab Red Crescent* (SARC) en het ministerie van Gezondheid bij de monitoring van de bewegingen van terugkerende Syriërs bij de grensovergangen.

daunting to-do list, 25 april 2025; SNHR, *No home to return to: How Assad's property seizures in Daraa blocked refugee return*, 28 april 2025; Enab Baladi, *Presidential decree cancels precautionary asset seizure on Syrians*, 12 mei 2025.

¹⁴⁵⁰ The Syria Report, *Government suspends all transactions over real estate property*, 3 februari 2025; The Syria Report, *Return of refugees and IDPs fraught with challenges*, 25 februari 2025; UN OCHA, *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025*, 27 maart 2025, p. 12; STJ, *Syria: Alternative committees for property and personal status disputes: Response to power vacuum or judiciary marginalization?*, 4 april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁴⁵¹ Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; The Syria Report, *Real estate services in Daraa paralysed after fall of Assad*, 22 april 2025.

¹⁴⁵² Enab Baladi, *Illegally seized properties in Syria: A multi-faceted legal issue*, 16 januari 2025; Enab Baladi, *Presidential decree cancels precautionary asset seizure on Syrians*, 12 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹⁴⁵³ Enab Baladi, *Syrians search for ways to prove ownership of their homes*, 12 mei 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹⁴⁵⁴ Syria Direct, *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025; Al-Jumhuriya, *"Syria is free, but my home is still occupied"*, 25 februari 2025; The Syria Report, *Contradictory legal measures push real estate market into gridlock*, 11 maart 2025; The Syria Report, *Explained: Preventing the execution of real estate sale judgements*, 8 april 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁵⁵ The Syrian Observer, *Syria's dissident judges at the heart of judicial restoration*, 15 april 2025; vertrouwelijke bron, mei 2025.

¹⁴⁵⁶ STJ, *Syria: Alternative committees for property and personal status disputes: Response to power vacuum or judiciary marginalization?*, 4 april 2025.

¹⁴⁵⁷ UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; UNHCR, *Rebuilding home: Salih's path back to Syria*, 16 april 2025.

¹⁴⁵⁸ UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 4.

¹⁴⁵⁹ UNHCR, *UNHCR: Needs intensify as 400,000 Syrians return*, 11 april 2025.

¹⁴⁶⁰ UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 2.

¹⁴⁶¹ UNHCR, *Regional flash update #23. Syria situation crisis*, 17 april 2025, p. 4; UNHCR, *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025, p. 2; UNHCR, *Regional flash update #25. Syria situation crisis*, 1 mei 2025, p. 1.

Daar konden teruggekeerde Syriërs bij medewerkers van deze organisaties terecht voor advies en informatie. Op beperkte schaal werd daar medische ondersteuning verleend. Verder konden teruggekeerde Syriërs bij de grens terecht voor drinkwater, toiletten en toegang tot internet en telefoonlijnen.¹⁴⁶²

UNHCR ondersteunde meer dan 122 gemeenschapscentra en meer dan 114 mobiele eenheden in alle 14 Syrische provincies.¹⁴⁶³ De ruim 2.000 vrijwilligers en advocaten die hier werkzaam waren gaven onder meer voorlichting, bijvoorbeeld over de aanwezigheid van landmijnen en over preventie van gendergerelateerd geweld. Zij verleenden ondersteuning op het gebied van geestelijke gezondheid. Zij gaven ook juridisch advies, bijvoorbeeld over het verkrijgen van identiteitskaarten, geboorteaktes, huwelijksaktes en eigendomsbewijzen.¹⁴⁶⁴ UNHCR regelde tevens bij onder meer de Bab al-Hawa-grensovergang gratis vervoer naar de eindbestemming voor sommige Syriërs die terugkeerden.¹⁴⁶⁵ Verder was er (eenmalige) financiële ondersteuning en materiële ondersteuning in de vorm van onder meer tenten, matrassen, dekens, winterkleding en bouw materiaal.¹⁴⁶⁶ UNHCR werkte ook aan het herstel van basisinfrastructuur, zoals riolering en straatverlichting.¹⁴⁶⁷ UNHCR moest in de verslagperiode bezuinigen op deze ondersteuning door wegvallende fondsen. Daarom was UNHCR van plan om bijna de helft van de gemeenschapscentra te sluiten en de steun te beperken tot de kwetsbaarste teruggekeerde Syriërs.¹⁴⁶⁸

UNHCR werkte in Syrië samen met andere VN-organisaties, waaronder WFP, IOM, UNDP en UNICEF.¹⁴⁶⁹

Het Rode Kruis (*International Committee of the Red Cross*, ICRC) bood samen met SARC diensten aan voor het opsporen van familieleden, zodat families weer in contact konden komen met hun vermiste dierbaren.¹⁴⁷⁰

¹⁴⁶² UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 4; UNHCR, *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025, p. 2.

¹⁴⁶³ UNHCR, *UNHCR: Needs intensify as 400,000 Syrians return*, 11 april 2025; UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 4.

¹⁴⁶⁴ UNHCR, *UNHCR: Needs intensify as 400,000 Syrians return*, 11 april 2025; UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 5; UNHCR, *Syria. Main activities*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025; UNHCR, *Syria. Legal assistance for IDPs and returnees*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁶⁵ UNHCR, *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025; UNHCR, *Repatriation explained: why Syrian refugees are voluntarily returning*, 12 maart 2025; UNHCR, *Returning home to Syria: Four stories of hope for Syrian refugees*, 26 maart 2025; AP News, *Nostalgia, relief and loss as some Syrians mark their first Ramadan back home in years*, 29 maart 2025; UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 4; Syria is Home, *Assistance and financial support*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁶⁶ UNHCR, *Returning home to Syria: Four stories of hope for Syrian refugees*, 26 maart 2025; UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 2; UNHCR, *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025, p. 2; UNHCR, *Syria. Main activities*, [url](#), geraadpleegd op 1 mei 2025; Syria is Home, *Assistance and financial support*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

¹⁴⁶⁷ UNHCR, *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025, p. 5.

¹⁴⁶⁸ UNHCR, *Statement by UNHCR's Filippo Grandi on the impact of global aid cuts on refugees*, 20 maart 2025; vertrouwelijke bron, april 2025; vertrouwelijke bron, april 2025.

¹⁴⁶⁹ EurActiv, *Interview: UN migration director rules out 'large-scale returns' to Syria*, 10 april 2025; UNHCR, *UNHCR: Needs intensify as 400,000 Syrians return*, 11 april 2025.

¹⁴⁷⁰ Syria is Home, *Protection and safety*, [url](#), geraadpleegd op 22 mei 2025.

9.7 Wederopbouw

In de verslagperiode waren er in Syrië geen noemenswaardige initiatieven gestart op het gebied van puinruimen en wederopbouw.¹⁴⁷¹ Er waren enkele particuliere en kleinschaligere initiatieven, zoals woningbouw, herstel en bouw van schoolgebouwen en infrastructurele projecten op verschillende plekken in het land.¹⁴⁷²

¹⁴⁷¹ The Syria Report, *Destruction, poor services and lack of a reconstruction plan hinder the return to Darayya*, 11 februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025; vertrouwelijke bron, maart 2025.

¹⁴⁷² IHH, *Türkiye and Qatar built new homes for 1,400 families in Syria*, 30 januari 2025; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Turkije*, februari 2025, p. 106; Doha News, *Qatar Charity launches initiative to rebuild homes for displaced Syrians*, 25 maart 2025; SANA, *Restoration and rehabilitation of about 70 schools in various governorates since liberation*, 21 april 2025; vertrouwelijke bron, februari 2025.

10 Bijlagen

10.1 Lijst van gebruikte afkortingen

ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
AFP	Agence France-Presse
COI	Country of Origin Information
DAANES	Democratic Autonomous Administration of North and East Syria
DRM	Disaster Risk Management
DTenV	Dienst Terugkeer en Vertrek
ERW	Explosive remnants of war
GEM	Guardians of Equality Movement
GSS	General Security Service
HRK	Harakat Rijal al-Karameh (de Mannen van Waardigheid)
HRW	Human Rights Watch
HTS	Hay'at Tahrir al-Sham
ICG	International Crisis Group
ICRC	International Committee of the Red Cross
IDP	Internally Displaced Person
IOM	International Organization for Migration
IRGC	Islamic Revolutionary Guard Corps
ISIS	Islamic State of Iraq and Syria
KNCS	Kurdish National Council in Syria
Lhbtq+	Lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgender personen, intersekse, queers en andere diverse identiteiten
MOC	Military Operations Command
NDF	National Defence Forces
Ngo	Niet-gouvernementele organisatie
NPA	Norwegian People's Aid
NRC	Norwegian Refugee Council
PKK	Partiya Karkerên Kurdistan (Koerdische Arbeiderspartij)
PMM	Presidency of Migration Management
RSF	Reporters sans frontières
SAA	Syrian Arab Army
SANA	Syrian Arab News Agency
SARC	Syrian Arab Red Crescent
SDC	Syrian Democratic Council
SDF	Syrian Democratic Forces
SJAC	Syria Justice and Accountability Centre
SNA	Syrian National Army
SNHR	Syrian Network for Human Rights
SOHR	Syrian Observatory for Human Rights
SSG	Syrian Salvation Government
STJ	Syrians for Truth and Justice
TAC	Temporary Accommodation Centre
UN OCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
UN OHCHR	United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights
UNDP	United Nations Development Programme
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
UNMAS	United Nations Mine Action Service

UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
UXO	Unexploded ordnance
VN	Verenigde Naties
WFP	World Food Programme
WvS	Wetboek van Strafrecht
YPG	Yekîneyên Parastina Gel (Volksverdedigingseenheden)
YPJ	Yekîneyên Parastina Jin (Vrouwelijke Volksverdedigingseenheden)

10.2 Rapporten en publicaties

Al Majalla

- *Security along the coast is a work in progress*, 28 april 2025.
- *Syria's sectarian violence is a ticking time bomb*, 3 mei 2025.
- *Much-maligned Syrian commander rebuts massacre claims*, 10 mei 2025.

Al-Monitor

- *In Syria's Alawite area, joy at Assad fall but fear of Islamism*, 16 december 2024.
- *Christmas in post-Assad Syria tainted by fears for minority's future*, 24 december 2024.
- *Syrians protest after video of attack on Alawite shrine*, 25 december 2024.
- *'Where's the gold?': How the Assads sucked Syria dry*, 3 maart 2025.
- *Syria determined to 'prevent unlawful revenge' says fact-finding committee*, 11 maart 2025.
- *Syrian Kurd commander: Aleppo power-sharing deal could be model for nation*, 12 april 2025.
- *Syria: 9 killed as clashes erupt in Druze-majority town*, 29 april 2025.

Amnesty International

- *New law paves way for justice for prisoners convicted in flawed trials in north-east Syria*, 23 juli 2024.
- *Syria: US must provide support to thousands stranded in horrifying conditions in Rukban camp*, 23 september 2024.
- *Syria: Coastal massacres of Alawite civilians must be investigated as war crimes*, 3 april 2025.
- *Syria: New government must prioritize justice and truth measures to prevent further abuse*, 16 mei 2025.

Arab Center Washington DC

- *A new opportunity for Palestinians in Syria*, 21 maart 2025.

Arab Reform Initiative

- *Where does Syria's transition stand?*, 24 april 2025.
- *Post-War Syria: Paths to Stability* (webinar), 5 mei 2025, [url](#).

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED)

- *Q&A: What happened in the coastal region of Syria last week?*, 14 maart 2025.

Atlantic Council

- *The institutionalization of demographic change in Syria*, 4 april 2019.

- *What will minority and women's rights look like in the new Syria?*, 20 december 2024.
- *Inside Hayat Tahrir al-Sham's diplomatic offensive with Syria's Christians and Ismailis*, 19 maart 2025.
- *Dispatch from Bekaa: Inside the sectarian skirmishes on the Syria-Lebanon border*, 25 maart 2025.
- *From rubble to rebirth: A model for Syria's reconstruction*, 8 mei 2025.

Atlantic Council, European Institute of Peace (EIP) & Middle East Institute (MEI)

- *Reimagining Syria. A roadmap for peace and prosperity beyond Assad*, 13 maart 2025.

Brookings

- *The Free Syrian Army: A decentralized insurgent brand*, november 2016.

Carnegie Endowment for International Peace

- *Pushing back against Hezbollah*, 12 februari 2025.
- *The view from Damascus*, 13 maart 2025.
- *A deal in Damascus*, 14 maart 2025.
- *Syria's leaders show their intentions*, 19 maart 2025.
- *Double dealers: Lebanon and the risks of captagon trafficking*, 19 maart 2025.
- *Rebuilding the Syrian nation: Impressions from the ground*, 23 april 2025.
- *Syria's misunderstood minority question*, 7 mei 2025.
- *Three requisites for Syria's reconstruction process*, 8 mei 2025.
- *Minority retort in Syria*, 9 mei 2025.
- *Syria's Druze stand alone*, 14 mei 2025.

Century International

- *Will sectarian massacres derail Syria's transition?*, 11 maart 2025.
- *Cross-border shuffle: Refugee movement between Lebanon and Syria after Assad*, 31 maart 2025.

Chatham House

- *Iran is building a new source of Shia influence inside Syria*, 26 juni 2017.
- *Syria's transactional state*, 10 oktober 2018.
- *Syria needs security – can Al-Sharaa build a united army to provide it?*, 10 maart 2025.
- *Independent Thinking: Will Syria's new leader rescue or destroy the country?*, 14 maart 2025.

CTC Sentinel

- *The new Syrian government's fight against the Islamic State, Hezbollah, and captagon*, maart 2025.

Daraj

- *Three conflicting curricula in Syria's education system today*, 24 januari 2025.
- *Is the influence of armed factions in Afrin declining with the arrival of the General Security?*, 26 februari 2025.
- *Should queer Syrians take up arms for self-defense?*, 10 maart 2025.
- *I'm a female judge in Homs.. What will happen to my career in the new Syria?*, 7 april 2025.
- *Who is kidnapping Syrian Alawite women in broad daylight*, 18 april 2025.

- *The collective psychology of genocide: Syria as a case study*, 22 april 2025.
- *Syria's sectarian fires reignite amid silence of justice*, 12 mei 2025.

Etana

- *Syria update #15*, 28 januari 2025.
- *Brief: Arms & drug smuggling in Syria after Assad*, 29 januari 2025.
- *Syria update #17*, 9 februari 2025.
- *Brief: Recommendations for the Syrian National Dialogue Conference's preparatory committee*, 20 februari 2025.
- *Explainer: Political & military dynamics in Suwayda province*, 20 februari 2025.
- *Syria update #19*, 22 februari 2025.
- *Syrian National Dialogue Conference falls short of expectations*, 3 maart 2025.
- *Syria update #22*, 24 maart 2025.
- *Syria update #23*, 31 maart 2025.
- *Blog: Syria's constitution raises concerns about inclusivity, presidential powers*, 31 maart 2025.
- *Brief: The dissolution of Ahmad al-Awdeh's groups in Daraa*, 16 april 2025.
- *Brief: The Jaramana & Ashrafiyat Sahnaya crisis*, 4 mei 2025.
- *Syria update #24: 8 May 2025*, 7 mei 2025.

European Council on Foreign Relations (ECFR)

- *The road ahead: Six ways Europeans can urgently support a stable Syria*, 6 maart 2025.

European Union Agency for Asylum (EUAA)

- *Syria: Country focus*, 21 maart 2025.

European University Institute (EUI)

- *The Eighth Brigade: Striving for supremacy in Southern Syria*, 1 december 2020.

Federal Ministry of the Interior and Community

- *The current security situation in Syria*, 27 maart 2025.

Foreign Affairs

- *Syria's biggest problem: How to resettle millions of refugees and displaced people*, 11 februari 2025.
- *Syria's uncertain new order*, 11 april 2025.

Foreign Policy

- *It's time for Syria's Kurds to fold*, 20 februari 2025.
- *Israel is escalating its war in Syria*, 27 maart 2025.
- *What are Uyghurs doing in Syria?*, 4 april 2025.

Front Line Defenders

- *Syria: Defamation campaign against woman rights defender Hiba Ezzideen Al-Hajji*, 23 april 2025.

Guardians of Equality Movement (GEM)

- *Statement on the fall of the Assad regime and the Syrian LGBTQIA+ post-Assad regime*, 6 januari 2025.

- *Urgent statement on the campaign of violations of torture and arrest, against sexual and gender minorities in Syria*, 11 februari 2025.
- *LGBTQIA+ individuals in Syria after the fall of the Assad regime*, 19 april 2025.

Human Rights Watch (HRW)

- *"Everything is by the power of the weapon". Abuses and impunity in Turkish-occupied northern Syria*, 29 februari 2024.
- *Northeast Syria: Apparent war crime by Türkiye-backed forces*, 30 januari 2025.
- *US, EU, UK: Lift Syria sanctions hindering recovery*, 18 februari 2025.
- *Syria: End coastal killing spree, protect civilians*, 10 maart 2025.
- *Syria: Constitutional declaration risks endangering rights*, 25 maart 2025.
- *Türkiye-backed armed groups detain, extort civilians*, 14 mei 2025.

Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic

- *"Pillage and plunder: Unlawful appropriation and destruction of properties of refugees and IDPs in Syria"*, 6 december 2024.

İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsani Yardım Vakfı (IHH)

- *Türkiye and Qatar built new homes for 1,400 families in Syria*, 30 januari 2025.

Institute for the Study of War (ISW)

- *Alawite insurgents seek to use sectarian violence to destabilize the interim government in Syria*, 3 april 2025.

International Committee of the Red Cross (ICRC)

- *ICRC head of delegation in Syria: Detention work remains our top priority*, 23 december 2024.

International Crisis Group (ICG)

- *Containing Transnational Jihadists in Syria's North West*, 7 maart 2023.
- *Syria's north-western front erupts*, 5 december 2024.
- *Priorities after Assad's fall*, 12 december 2024.
- *Promoting a stable, peaceful transition in Syria*, 30 januari 2025.
- *CrisisWatch. Syria: January 2025*, februari 2025.
- *CrisisWatch. Syria: February 2025*, maart 2025.
- *Finding a path through a perilous moment for post-Assad Syria*, 10 maart 2025.
- *How Israel's overreach in Syria may backfire*, 17 maart 2025.
- *A glimmer of peace in Syria's North East*, 28 maart 2025.
- *The new Syria: Halting a dangerous drift*, 28 maart 2025.
- *CrisisWatch. Syria: March 2025*, april 2025.
- *What lies in store for Syria as a new government takes power?*, 25 april 2025.
- *Fighting in Damascus exposes Syria's sectarian tensions*, 2 mei 2025.
- *What next for Syria after Trump lifts sanctions?*, 15 mei 2025.

International Federation of Journalists (IFJ)

- *Syria: Two Kurdish journalists killed by alleged drone attack by Türkiye*, 20 december 2024.
- *Ibrahim Ajaj*, 22 januari 2025.

- *Syria: IFJ calls on authorities to reverse dissolution of journalists' union*, 12 februari 2025.

International Medical Corps

- *Syria emergency response: Situation report #4*, 8 januari 2025.

Jihadology+

- *Every known position in the new Syrian government*, 23 maart 2025.

Kennisplatform Inclusief Samenleven

- *Eergerelateerd geweld in de Syrische gemeenschap*, 30 juni 2023.

Lawfare

- *Lawfare Daily: The new Syrian government and its problems*, 19 maart 2025.

Médecins Sans Frontières (MSF)

- *Syrians share stories of violence and displacement from temporary shelters in the northeast*, 11 februari 2025.

Mercy Corps

- *Flash report: Syria's liquidity crunch*, februari 2025.
- *Syria monthly report. March 2025*, 10 april 2025.
- *Syria monthly report. April 2025*, mei 2025.
- *Fractured stability: Communal tensions, political strain, and emerging spoilers in Syria*, 5 mei 2025.

Metro

- *'I was tortured in Syria for being gay — now I'm terrified what the future will bring'*, 22 december 2024.

Middle East Eye (MEE)

- *Syrian detainee freed by rebel forces in Aleppo after eight years in prison*, 30 november 2024.
- *In shattered Yarmouk, the Palestinians of Syria mourn their 'paradise' lost to war*, 18 december 2024.
- *Disinformation stokes Alawi unease as Assad loyalists pursued in Syria*, 26 december 2024.
- *Looting and destruction: The reality of return for Syria's 13 million displaced*, 15 januari 2025.
- *Israelis and Iranians cannot fly to Syria, says Turkish Airlines*, 16 januari 2025.
- *HTS raids and forced disappearances fuel fear in Syria's Alawi heartlands*, 17 januari 2025.
- *Jaramana: The Damascus suburb targeted by Israel*, 4 maart 2025.
- *Violence in Syria may have altered survivor genomes for generations, study suggests*, 7 maart 2025.
- *Sacked Syrian workers stage nationwide protests as government targets public sector*, 7 maart 2025.
- *Landmark SDF deal hailed as positive step for Syria and Kurds*, 11 maart 2025.
- *Syria reveals new religiously diverse interim government*, 30 maart 2025.
- *One month on, killings persist in Syria's Alawi heartlands*, 11 april 2025.

- *SDF withdraws from key Syrian dam after agreement with Damascus*, 12 april 2025.
- *Syria cancels some flights to Turkey amid aviation dispute*, 25 april 2025.
- *Syria's Druze fearful after deadly attacks on Damascus suburbs*, 1 mei 2025.
- *The long path to recovery in northeastern Syria*, 11 mei 2025.

Middle East Institute (MEI)

- *A closer look at the ISIS attack on Syria's al-Sina Prison*, 14 februari 2022.
- *Governing the day after in Syria*, 19 december 2024.
- *Security in Alawite regions in post-Assad Syria*, 21 januari 2025.
- *The national dialogue in Syria: A step forward or a concerning trajectory?*, 5 maart 2025.
- *ISIS is on the ropes in Syria. A successful transition in Damascus could deliver a knockout blow*, 14 april 2025.
- *The Damascus-SDF agreement two months on: Fragile progress or delayed collapse?*, 9 mei 2025.

Middle East Research and Information Project (MERIP)

- *Syria's new men. Masculinities and the post-Asad political order*, 16 april 2025.

Mine Action Area of Responsibility (Mine Action AoR)

- *Situation report No. 1 (December 2024 – January 2025)*, 17 februari 2025.
- *Situation update No. 2 (February – March 2025)*, 3 april 2025.
- *Situation update No. 3 (April)*, 13 mei 2025.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, mei 2022.
- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, augustus 2023.
- *Algemeen ambtsbericht Syrië*, december 2024.
- *Algemeen ambtsbericht Turkije*, februari 2025.

National Public Radio (NPR)

- *The Assad regime's fall has freed displaced Syrians stuck in a remote desert camp*, 24 december 2024.
- *Syria's U.S.-trained opposition fighters wait to learn of their role in a new Syria*, 31 december 2024.
- *After decades of surveillance, Syrians are cautiously testing out free expression*, 17 februari 2025.
- *Clearing Syria of unexploded munitions from the civil war*, 25 februari 2025.
- *What happened when Syria's conservative new leaders tried to shut 60 Damascus bars*, 31 maart 2025.

New Lines Magazine

- *Syria's Druze have run out of patience with Assad*, 5 oktober 2023.
- *Revisiting the erasure of Kurdish identity in Syria*, 20 december 2023.
- *Assad was disengaging from Iran, but his next steps are unclear*, 3 december 2024.
- *Aleppo's Christians weigh an uncertain future*, 4 december 2024.
- *Amid chaos in Aleppo, there is a chance to discuss the future*, 4 december 2024.
- *The not-so-frivolous debate about alcohol in Syria*, 27 december 2024.
- *Joy and trepidation among Syria's Druze*, 2 januari 2025.
- *Inside Syria's captagon industry*, 6 januari 2025.

- *Syria is alive with possibility*, 10 januari 2025.
- *The challenges facing Syria's Alawites*, 13 januari 2025.
- *Life returns to a Syrian border town after Iranian militias flee*, 30 januari 2025.
- *Israel's Syria gambit*, 20 februari 2025.
- *Syria's new rulers are working to unify military power*, 25 februari 2025.
- *The disintegration of Assad's army*, 6 maart 2025.
- *Sectarian violence simmers in Homs*, 10 maart 2025.
- *Islamism is still thriving in Idlib*, 12 maart 2025.
- *How desperation sowed the seeds of rebellion in Syria's Latakia province*, 17 maart 2025.
- *The fragile foundations of Arab-Kurdish coexistence*, 1 april 2025.
- *An unwelcome homecoming*, 6 mei 2025.
- *Investigating the Alawite massacres*, 12 mei 2025.
- *Postwar Syria is still suffering under US sanctions*, 13 mei 2025.

Norwegian Refugee Council (NRC)

- *Syria: Destruction, lack of services delay safe returns within country*, 13 februari 2025.
- *Syria: Turbulence and lack of investments impede people's ability to recover*, 13 maart 2025.
- *From ruins to renewal: How can Syria rebuild after 14 years of war?*, 26 maart 2025.
- *Beyond return: Ensuring sustainable recovery & (re)-integration in Syria*, 15 mei 2025.
- *Syria: Better conditions, infrastructure investments could pave the way for millions to return*, 15 mei 2025.

Open Democracy

- *A murder in Syria reignites the debate about so-called 'honour killings'*, 13 juli 2021.
- *Syrian women and children return to rebuild, leaving husbands behind*, 8 mei 2025.

Open Doors

- *Misleading reports about 'slaughter of Christians' could endanger Syrians, says Open Doors expert*, 13 maart 2025.
- *Dagelijks leven in Syrië: Juliette doet verslag*, 10 april 2025.

PAX

- *No return to Homs. A case study on demographic engineering in Syria*, 13 oktober 2017.

Protection Cluster/UNHCR

- *Protection landscape in Syria – A snapshot (March 2025)*, 3 april 2025.

Raseef22

- *When fathers turn into executioners: The dark reality of "honor crimes" in Syria's al-Suwayda*, 13 september 2024.

REACH

- *Movement intentions for internally displaced persons in camps*, 11 januari 2025.

Reporters sans frontières (RSF)

- *Deadly clashes in Syria: authorities must ensure journalists' safety and the public's rights to reliable information*, 11 maart 2025.
- *Seven journalists attacked in Syria: RSF calls on the authorities to protect reporters*, 6 mei 2025.

SARD

- *The challenges facing Syria returnees*, 5 februari 2025.

Save the Children

- *Syria: More than 180 children killed or injured by explosive remnants of war in three months as thousands return home*, 6 maart 2025.

Syria Direct

- *Missing in action: What happened to the once prominent Free Syrian Army?*, 24 maart 2021.
- *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations*, 11 december 2023.
- *Restrictions on local journalists in northeastern Syria multiply*, 4 juli 2024.
- *Hezbollah and Iran-backed militias reposition in Syria*, 8 november 2024.
- *Afrin's displaced torn between another exile and danger in northern Aleppo*, 4 december 2024.
- *'Shades of gray': Aleppo's Christians between HTS promises and painful memories*, 5 december 2024.
- *HTS looks to Idlib's Christians and Druze to whitewash violations*, 11 december 2023.
- *Relatively few Syrians in Jordan risk one-way trip home*, 2 januari 2025.
- *Tens of thousands return to Afrin while fear of abuses keeps others away*, 3 januari 2025.
- *Protection or intervention? Focus on Syria's minorities sparks controversy, fuels hate speech*, 29 januari 2025.
- *In Syria's 'barrel bomb capital' Darayya, housing crisis stalls return*, 31 januari 2025.
- *Waning hopes: Will Damascus help Afrin's Kurds reclaim their homes?*, 12 februari 2025.
- *Idlib faces new challenges as priorities shift to Damascus*, 19 februari 2025.
- *Why the delay in merging Daraa's factions into a new Syrian army?*, 21 februari 2025.
- *Israel in Syria: 'Permanent' fortifications and attempts to win over residents*, 26 februari 2025.
- *Women delegates weigh in on Syria's national dialogue conference*, 27 februari 2025.
- *As Jableh picks up the pieces, can residents overcome 'sectarian tensions'?*, 12 maart 2025.
- *Thousands of Alawites seek refuge in Lebanon, where locals lead the response*, 14 maart 2025.
- *Is Suwayda heading for a showdown with Damascus?*, 15 maart 2025.
- *As Israel instrumentalizes Syria's Druze, some fear 'increased sectarianism'*, 21 maart 2025.
- *Can the SDF-Damascus deal withstand internal divisions and geopolitical shifts?*, 31 maart 2025.
- *SDF-Damascus agreement in Aleppo a litmus test, and a possible path forward*, 7 april 2025.

- *Sheikh Hikmat al-Hijri's journey: From obedience to opposition?*, 11 april 2025.
- *Escalation and appeals for calm: Is civil peace crumbling in Syria's Druze communities?*, 1 mei 2025.
- *As tensions run high, will Suwayda's security agreement hold?*, 7 mei 2025.
- *Extrajudicial killings of Alawites plague Homs city*, 9 mei 2025.
- *After years of revival, what is the Kurdish language's future in Syria?*, 16 mei 2025.
- *University students latest pressure point in Damascus-Suwayda tensions*, 20 mei 2025.

Syria in Figures

- *What does the composition of Syria's caretaker government tell us?*, maart 2025.
- *External contribution: A panoramic view of the status quo in Syria and the emerging US position*, maart 2025.

Syria in Transition

- *Swallowing the state: HTS is fashioning Syria in its own image*, 6 maart 2025.
- *It's all about implementation. A conversation with Xerîb Hiso*, maart 2025.
- *Tanks and cash. Israel's hearts and minds campaign in southern Syria*, maart 2025.
- *Damascus re-born*, april 2025.
- *The new Umayyads. Syria's leaders is turning nostalgia into strategy*, april 2025.

Syria Justice and Accountability Centre (SJAC)

- *Human rights violations in Syria. December 2024-January 2025*, 22 januari 2025.
- *Two months after Assad's fall, Assad-like violations are still being committed in Syria*, 13 februari 2025.
- *SJAC's analysis of atrocities committed in Latakia and Tartous*, 13 maart 2025.
- *The Syrian government must investigate the targeting of Alawite civilians in Homs*, 13 mei 2025.

Syria Notes

- *'The grapes of our country'*, 3 mei 2025.

Syria Revisited

- *The slow collapse of the Syrian army*, 4 december 2024.
- *"We need to know what comes next" – Voices from Tartous after Assad*, 21 december 2024.
- *Rebuilding security in new Syria: Week 7*, 28 januari 2025.
- *An Alawite voice from Homs city*, 12 februari 2025.
- *Rebuilding security in new Syria: Week 12*, 3 maart 2025.
- *The Ismaili mediators of Qadmus*, 18 maart 2025.
- *Rebuilding security in new Syria: Week 15*, 27 maart 2025.
- *The new Syrian army: Structure and commanders*, 28 maart 2025.
- *Rebuilding security in new Syria: Week 19*, 21 april 2025.
- *A Christian activist's hopes for the future*, 6 mei 2025.
- *Rebuilding security in new Syria: Week 21*, 12 mei 2025.
- *Masyaf's liberation through Ismaili eyes*, 13 mei 2025.

- *Rebuilding security in new Syria: Week 22*, 15 mei 2025.
- *Are Damascus' new security reforms a form of federalism?*, 18 mei 2025.

Syria Weekly

- *Special: Syria. Nov 26-Dec 3, 2024*, 3 december 2024.
- *10 key takeaways from Syria*, 10 februari 2025.
- *Feb 25-March 4, 2025*, 4 maart 2025.
- *A turning point: Pro-Assad loyalists launch unprecedented escalation*, 6 maart 2025.
- *March 4-11, 2025*, 11 maart 2025.
- *March 11-18, 2025*, 18 maart 2025.
- *March 18-25, 2025*, 25 maart 2025.
- *Assessing Syria's transitional government*, 30 maart 2025.
- *March 25-April 1, 2025*, 1 april 2025.
- *April 1-8, 2025*, 8 april 2025.
- *Weekly data update (April 1-8, 2025)*, 10 april 2025.
- *April 8-15, 2025*, 15 april 2025.
- *Weekly data update (April 8-15, 2025)*, 17 april 2025.
- *April 15-22, 2025*, 22 april 2025.
- *April 22-29, 2025*, 29 april 2025.
- *April 29-May 6, 2025*, 6 mei 2025.
- *Weekly data update (April 29-May 6, 2025)*, 8 mei 2025.
- *May 6-13, 2025*, 13 mei 2025.
- *Weekly data update (May 6-13, 2025)*, 15 mei 2025.
- *Weekly data update (May 13-20, 2025)*, 22 mei 2025.

Syrian Democratic Council (SDC)

- *Statement on the formation of the new Syrian government*, 30 maart 2025.

Syrian Network for Human Rights (SNHR)

- *The laws introduced by the Syrian regime to control real estate ownership and lands before and since the beginning of the popular uprising in March 2011*, 25 mei 2023.
- *Unidentified individuals attack a church in NW. Hama, December 11, 2024*, 12 december 2024.
- *Man named Mohammad al-Medad shot and killed by SDF in Hasaka, December 12, 2024*, 13 december 2024.
- *Unidentified gunmen attack a church in Hama city, December 18, 2024*, 19 december 2024.
- *Maps of the most prominent areas contaminated by landmines in Syria, and recommendations to address this issue*, 31 december 2024.
- *1,264 civilian deaths, including 242 children and 118 women, as well as 86 deaths due to torture, documented in Syria in 2024*, 2 januari 2025.
- *SNHR's annual report on arrests/detentions in Syria*, 4 januari 2025.
- *Accused of preparing malicious reports that led to arresting civilians. Elder of Dummar town executed and residents express their joy*, 10 januari 2025.
- *Doctor Qusai al-Zeer abducted by unidentified gunmen in Damascus city, January 19, 2025*, 22 januari 2025.
- *Dead body of man named Ibrahim Ajaj found on the outskirts of Hama city, January 22, 2025*, 23 januari 2025.
- *Unidentified individuals desecrate a religious shrine in W. Homs, January 23, 2025*, 25 januari 2025.
- *SDF arrests a media worker in Deir Ez-Zor, January 28, 2025*, 30 januari 2025.

- 236 civilian deaths, including 32 children and 18 women, as well as one woman's death due to torture, documented in Syria in January 2025, 21 civilians were killed by SDF, 1 februari 2025.
- SNHR condemns torture, death of three detainees at the hands of the transitional government's general security directorate, 3 februari 2025.
- At least 229 arbitrary detentions documented in January 2025, 4 februari 2025.
- Unidentified gunmen attack a church in W. Homs, February 20, 2025, 22 februari 2025.
- SNHR condemns SDF's continued detentions of civilians since the beginning of 2025 over voicing their opinion, 22 februari 2025.
- Unidentified individuals desecrate a religious shrine in W. Hama, February 27, 2025, 28 februari 2025.
- Unidentified gunmen desecrate a religious shrine in W. Hama, February 28, 2025, 1 maart 2025.
- 222 civilian deaths, including 17 children and 37 women, as well as nine deaths due to torture, recorded in February 2025 in Syria, 1 maart 2025.
- At least 216 arbitrary detentions recorded in Syria in February 2025, 3 maart 2025.
- 803 individuals extrajudicially killed between March 6-10, 2025, 11 maart 2025.
- Daily update: Extrajudicial killings on the Syrian coast (March 6–March 15, 2025), 15 maart 2025.
- Four civilians, including two women, injured in an Israeli occupation airstrike on Mashrou Dummar in Damascus, March 13, 2025, 15 maart 2025.
- Rocket blast results in a massacre in Latakia, March 15, 2025, 17 maart 2025.
- Civilians from one family killed by an airstrike suspected to be Turkish in a massacre in the vicinity of Barkh Butan village, Aleppo – March 16, 2025, 18 maart 2025.
- Israeli occupation forces conduct three incursions in Quneitra governorate over three days, 24 maart 2025.
- Girl named Malak Kawa Abdou abducted by SDF in Aleppo, March 24, 2025, 25 maart 2025.
- Update for extrajudicial killings in the wake of events in the coastal region from March 6 to March 9, 26 maart 2025.
- SNHR condemns Israeli occupation forces' arbitrary detention of three civilians following an incursion into Koya village, W. Daraa, 29 maart 2025.
- Unidentified individuals desecrate George Church in Rural Damascus, April 6, 2025, 8 april 2025.
- 1,562 deaths, including 102 children and 99 women, as well as 33 medical personnel, recorded in March 2025 in Syria, 9 april 2025.
- At least 117 arbitrary arrests recorded in Syria in March 2025, 10 april 2025.
- SDF abducts a girl named Sulava Qader in Aleppo, April 10, 2025, 12 april 2025.
- SDF abducts a girl named Rujin Ahmad in Hasaka, April 16, 2025, 21 april 2025.
- A woman and her two daughters shot dead by unidentified gunmen in Homs, April 18, 2025, 20 april 2025.
- SNHR condemns SDF's detention of elderly man Abdul Rahman Tayeh Dawoud & his death due to medical negligence in SDF detention centers on April 20, 2025, 26 april 2025.

- *No home to return to: How Assad's property seizures in Daraa blocked refugee return*, 28 april 2025.
- *No fewer than 20 civilians extrajudicial killed in Homs city between April 23-28, 2025*, 30 april 2025.
- *The death of 174 civilian including 23 children and 13 women, and 5 deaths due to torture recorded in April 2025 in Syria*, 2 mei 2025.
- *At least 89 arbitrary arrests recorded in Syria in April 2025*, 3 mei 2025.
- *A woman and her daughter were killed, while another daughter was wounded after being shot by unknown gunmen in Wadi al-Thahab neighborhood in Homs city on May 4, 2025*, 6 mei 2025.
- *Statement: Condemnation of the detention of the civilian Firas al Mohammad and his child Bashar by Israeli forces during the incursion on the village of Seyda al Hanout in Quneitra suburbs on May 10, 2025*, 12 mei 2025.

Syrian Observatory for Human Rights (SOHR)

- *Deir Ezzor. Iranian militias seize properties of displaced people in Al-Bokamal city*, 28 augustus 2024.
- *For dealing with former Autonomous Administration. Civilians returning to their villages in Afrin arbitrary arrested*, 27 november 2024.
- *After capturing strategic positions around Hama city. HTS takes control of Salamiyah city without fighting*, 5 december 2024.
- *After paying 10,000 USDs for his release. Young man killed inside prison of "National Army" in Aleppo*, 5 januari 2025.
- *New massacre. Gunmen kill five Shiite civilians in Homs countryside*, 12 januari 2025.
- *Death toll update. 16 people executed including officers of former regime in Fahil massacre*, 27 januari 2025.
- *Homs. Three detainees killed in prisons of Military Operations Administration*, 28 januari 2025.
- *Arrested during security campaigns. Four civilians killed in prisons in Homs countryside*, 29 januari 2025.
- *Arrested during security operation. Former engineer colonel dies and his body handed to hospital in Homs*, 2 februari 2025.
- *Following his arrest. Young man dies in a prison in Homs*, 4 februari 2025.
- *SOHR condemns. Former director of Syrian News Agency kidnapped in Damascus*, 12 februari 2025.
- *A week after having been kidnapped. Former director of Syrian News Agency released in Damascus*, 15 februari 2025.
- *Assaults on shrines of minorities. Security forces open fire to disperse protesters in Misyaf*, 27 februari 2025.
- *Following clashes. Two people killed and ten injured in a village in Tartous*, 28 februari 2025.
- *After death of two young men. Violent clashes erupt between gunmen and Internal Security Forces in Tartous*, 28 februari 2025.
- *Surprise attack. ISIS cells attack SDF checkpoint in Al-Raqqah countryside*, 10 maart 2025.
- *Efforts to obliterate evidence of mass genocide. SOHR condemns prevention of foreign journalists from entering Syrian coastline*, 14 maart 2025.
- *As more massacres documented. The number of people killed during security operations in Syrian coastline exceeds 2,000*, 17 maart 2025.
- *Disguised as "members of General Security". Unidentified gunmen storm Al-Ra'ay Prison and release some prisoners*, 21 maart 2025.

- *Second patch after rebellion in Adra prison. Authorities in Damascus release 16 detainees at eve of Eid Al-Fitr, 30 maart 2025.*
- *Endured torture, humiliation and sectarian discrimination. General security service releases 21 members of party operating in Al-Suweidaa, 6 april 2025.*
- *Ongoing violations. "Revolutionary Youth" continues to recruit children in north-eastern Syria and SOHR calls for "Autonomous Administration to intervene, 9 april 2025.*
- *Absence of law deterrence. 50 Alawite women missing since beginning of 2025, 18 april 2025.*
- *Including officers of different ranks. 28 former military officers released from Adra Prison in Rif Dimashq, 20 april 2025.*
- *Accused of "collaborating with former regime". 6 people executed by gunmen in Aleppo, 22 april 2025.*
- *Amid absence of accountability. 49 people executed in different areas across Syria in ten days, 11 mei 2025.*

Syrians for Truth and Justice (STJ)

- *STJ submits report to Damascus governorate on cases of home seizures and arbitrary evictions of homeowners in Harasta, 27 februari 2025.*
- *Syria: Alternative committees for property and personal status disputes: Response to power vacuum or judiciary marginalization?, 4 april 2025.*
- *Syria/Afrin: Promises by transitional authorities to restore rights and end violations against Kurds, 11 april 2025.*
- *STJ submits report on cases of home seizures and arbitrary evictions of homeowners in Muadamiyat al-Sham in Damascus countryside, 18 april 2025.*
- *"We will kill you wherever you go": Violations committed during SNA-led operation Dawn of Freedom, 9 mei 2025.*
- *Mass dismissals in Syria after the regime's fall, 13 mei 2025.*

Talhamy, Yvette

- *The Alevīs and 'Alawīs, in: Muhammad Afzal Upal & Carole M. Cusack (red.), Handbook of Islamic sects and movements, Leiden, Brill, 2021, p. 279-304.*

The Atlantic

- *Can one man hold Syria together?, 24 maart 2025.*

The Century Foundation

- *Will sectarian massacres derail Syria's transition?, 11 maart 2025.*
- *Damascus dispatch: Fear and hope in a divided Syria, 17 maart 2025.*
- *Cross-Border Shuffle: Refugee Movement between Lebanon and Syria after Assad, 31 maart 2025.*

The Conversation

- *'Lebanon wanted us gone... it was a risk to leave' – Syrian refugees who fled Israeli bombs face hostility and uncertainty on return, 5 december 2024.*
- *Why Syria's reconstruction may depend on the fate of its minorities, 18 december 2024.*
- *Why Kurds face an uncertain future in Ahmed Al-Shara's rebel-led Syria, 20 januari 2025.*
- *Who are Ismaili Muslims and how do their beliefs relate to the Aga Khan's work?, 17 februari 2025.*

- *Syria: doubts increase over new regime's commitment to women's rights and inclusivity*, 20 februari 2025.
- *Syria after Assad: why many Syrian refugees aren't returning home*, 24 maart 2025.

The Economist

- *Everyone wants to meet Syria's new rulers*, 19 december 2024.
- *An interview with Ahmed al-Sharaa, Syria's president*, 3 februari 2025.
- *Homs's troubles show the challenges facing Syria's leaders*, 13 februari 2025.
- *Syria's economy, still strangled by sanctions, is on its knees*, 6 maart 2025.
- *The warlords of Syria have a daunting to-do list*, 25 april 2025.

The Halo Trust

- *Syria landmine crisis spirals as millions begin to return home*, 3 februari 2025.
- *One million returning Syrians at risk from unexploded bombs*, 7 maart 2025.

The New Humanitarian

- *Syria faces huge humanitarian challenges as it begins post-Assad era*, 9 december 2024.
- *Syrians begin to return to destroyed homes. Will others follow?*, 19 december 2024.
- *US aid freezes escalate Syria's crisis*, 17 februari 2025.
- *A cautious return to a Damascus neighbourhood marred by Syria's war*, 10 april 2025.

The Syria Report

- *Sectarian tensions force out some residents in government housing*, 14 januari 2025.
- *Explained: Recovering extorted properties amid fraud and other challenges*, 20 januari 2025.
- *Government suspends all transactions over real estate property*, 3 februari 2025.
- *Military housing in Damascus after the fall of Assad: Violations and legal ambiguity*, 4 februari 2025.
- *Destruction, poor services and lack of a reconstruction plan hinder the return to Darayya*, 11 februari 2025.
- *Syrian business elite in the UAE meets Shibani to discuss Syria's future*, 18 februari 2025.
- *Return of refugees and IDPs fraught with challenges*, 25 februari 2025.
- *Uyghur armed faction seizes chalets in Ras Shamra in Lattakia*, 4 maart 2025.
- *Contradictory legal measures push real estate market into gridlock*, 11 maart 2025.
- *Systematic looting, burning and bulldozing of property on the Syrian coast*, 18 maart 2025.
- *Properties of former regime officials seized in Rural Damascus*, 1 april 2025.
- *Explained: Preventing the execution of real estate sale judgements*, 8 april 2025.
- *Public sector workers reinstated amid government policy chaos*, 22 april 2025.
- *Real estate services in Daraa paralysed after fall of Assad*, 22 april 2025.

- *Tensions in Druze areas highlight challenges of Syrian political transition*, 6 mei 2025.
- *Analysis: US sanctions lifting to change Syria's economic and political trajectory*, 14 mei 2025.

The Syrian American Medical Society (SAMS)

- *Syria's health sector. Challenges and intervention priorities*, 3 april 2025.

The Washington Institute (TWI)

- *The status of Syria's transition after two months*, 12 februari 2025.
- *Inside the new Syria: The first three months*, 7 maart 2025.

This Week in Northern Syria

- *Update: Syrian caretaker government links*, 5 maart 2025.
- *This Week in Northern Syria [10A.2025]*, 14 maart 2025.
- *This Week in Northern Syria [10B.2025]*, 14 maart 2025.
- *This Week in Northern Syria [15.2025]*, 17 april 2025.
- *This Week in Northern Syria [18.2025]*, 8 mei 2025.
- *This Week in Northern Syria [20.2025]*, 22 mei 2025.

UN News

- *Syria: UN health agency launches \$56.4 million appeal to meet critical needs*, 24 december 2024.
- *Deadly attacks in eastern Aleppo highlight Syria's vulnerability*, 4 februari 2025.
- *Syria: Mine casualties persist as UN partners scale up clearance operations*, 17 februari 2025.
- *Syria: Children among the dead amid reports of mass killings and looting*, 10 maart 2025.
- *Funding shortages risk undermining a 'watershed moment' for Syria*, 17 maart 2025.
- *Syria's humanitarian crisis: 16.5 million in need amid continuing conflict*, 20 maart 2025.
- *Syria: UN envoy warns of escalating violence in Syria*, 30 april 2025.
- *Syrians heading home find few of the basics needed to survive*, 19 mei 2025.

United Nations Development Programme (UNDP)

- *Gender justice & the law in the Arab States region*, 10 december 2018.
- *The impact of the conflict in Syria*, 20 februari 2025.

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

- *Regional flash update #6. Syria situation crisis*, 24 december 2024.
- *Regional flash update #8. Syria situation crisis*, 2 januari 2025.
- *UNHCR Jordan – Frequently asked questions on return to Syria. Update #4*, 9 januari 2025.
- *Regional flash update #9. Syria situation crisis*, 10 januari 2025.
- *Regional flash update #11. Syria situation crisis*, 23 januari 2025.
- *Flash regional survey on Syrian refugees' perceptions and intentions on return to Syria*, 6 februari 2025.
- *Regional flash update #14. Syria situation crisis*, 13 februari 2025.
- *Regional flash update #17. Syria situation crisis*, 7 maart 2025.
- *Repatriation explained: why Syrian refugees are voluntarily returning*, 12 maart 2025.

- *Syrian Arab Republic. Syria governorates of return overview as of 13 March 2025*, 16 maart 2025.
- *Statement by UNHCR's Filippo Grandi on the impact of global aid cuts on refugees*, 20 maart 2025.
- *As displaced Syrians return home, others wait and hope for more aid*, 21 maart 2025.
- *Syrian Arab Republic. Syria governorates of return overview as of 20 March 2025*, 23 maart 2025.
- *Returning home to Syria: Four stories of hope for Syrian refugees*, 26 maart 2025.
- *Türkiye operational updates*, april 2025.
- *Syrian Arab Republic. Syria governorates of return overview as of 27 March 2025*, 3 april 2025.
- *Voluntary returns of Syrian refugees and IDPs. Three-month impact report. January-March 2025*, 11 april 2025.
- *UNHCR: Needs intensify as 400,000 Syrians return*, 11 april 2025.
- *Lebanon flash update. New arrivals to North Lebanon*, 16 april 2025.
- *Rebuilding home: Salih's path back to Syria*, 16 april 2025.
- *Regional flash update #23. Syria situation crisis*, 17 april 2025.
- *Regional flash update #24. Syria situation crisis*, 25 april 2025.
- *Regional flash update #25. Syria situation crisis*, 1 mei 2025.
- *Regional flash update #26. Syria situation crisis*, 9 mei 2025.
- *Lebanon flash update. New arrivals to North Lebanon*, 15 mei 2025.
- *Syrian Arab Republic. Syria governorates IDPs and IDP returnees overview (As of 15 May 2025)*, 15 mei 2025.
- *Regional flash update #27. Syria situation crisis*, 16 mei 2025.

United Nations Human Rights Council (UN HRC)

- *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/55/64)*, 9 februari 2024.
- *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/57/86)*, 12 augustus 2024.
- *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (A/HRC/58/66)*, 14 maart 2025.
- *Statement by Paulo Pinheiro, Chair of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic at the 58th Session of the UN Human Rights Council*, 18 maart 2025.

United Nations International Children's Emergence Fund (UNICEF)

- *Every day counts. Children of Syria cannot wait any longer*, mei 2022.
- *Syria flash update No.1 (Violence in the coastal areas)*, 21 maart 2025.
- *As Syria's children step out of the shadows of war, securing their future is more critical than ever*, 25 maart 2025.

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA)

- *Syrian Arab Republic: Flash update No. 4 on the recent developments in Syria (As of 10 December 2024)*, 10 december 2024.
- *Lebanon: Flash update #56. Escalation of hostilities in Lebanon as of 23 January 2025*, 24 januari 2025.
- *Syrian Arab Republic. Humanitarian response priorities - January to March 2025 (January 2025)*, 28 januari 2025.
- *Humanitarian situation report No. 1 (As of 12 February 2025)*, 12 februari 2025.

- *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report No. 2. As of 27 February 2025, 27 februari 2025.*
- *At Security Council, UN Relief Chief urges "decisive action" to support people of Syria, 25 maart 2025.*
- *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 4. As of 26 March 2025, 27 maart 2025.*
- *Today's top news: Myanmar, Occupied Palestinian Territory, Syria, Democratic Republic of the Congo, Sudan, Ukraine, Colombia, 4 april 2025.*
- *Syrian Arab Republic. Humanitarian situation report no. 5. As of 28 April 2025, 8 mei 2025.*

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (UN OHCHR)

- *Brutality of past years must not be repeated, or Syria will be driven onto a new trajectory of atrocities, warns UN Commission, 3 december 2024.*
- *Syria: Distressing scale of violence in coastal areas, 11 maart 2025.*
- *UN Syria Commission: Fresh clashes and Israeli intervention threaten fragile peace, 2 mei 2025.*

United Nations Office of the Special Envoy of the Secretary-General for Syria (UN OSES)

- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council, 25 maart 2025.*
- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council, 25 april 2025.*
- *Statement by the United Nations Special Envoy for Syria, Mr. Geir O. Pedersen, 30 april 2025.*
- *United Nations Special Envoy for Syria Geir O. Pedersen briefing to the Security Council, 21 mei 2025.*

United Nations Office of the Spokesperson for the UN Secretary-General

- *Highlights of the noon briefing by Stéphane Dujarric, Spokesperson for Secretary-General António Guterres, 19 december 2024.*

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA)

- *Syria, Lebanon and Jordan emergency appeal 2025, 9 december 2024.*
- *Over 600,000 Palestine refugees in Syria, Lebanon and Jordan in need of humanitarian assistance, 20 januari 2025.*
- *UNRWA in Syria: Factsheet, 13 maart 2025.*
- *Statement: UNRWA Commissioner-General Philippe Lazzarini at the Brussels Conference on Syria, 18 maart 2025.*

United States Central Command (U.S. Central Command)

- *U.S. Central Command conducts dozens of airstrikes to eliminate ISIS camps in central Syria, 8 december 2025.*
- *CENTCOM and partner forces conduct operations in Iraq and Syria to defeat ISIS, 6 januari 2025.*

Verify-sy

- *Is the Syrian Ministry of Information's official account still controlled by the former regime?, 21 december 2024.*
- *Updated: Statement from shrine leaders clarifies the incident at Al-Khasibi shrine in Aleppo, 25 december 2024.*

War on the Rocks

- *The patient efforts behind Hayat Tahrir al-Sham's success in Aleppo*, 3 december 2024.

World Bank Group

- *Fact sheet: An adjustment to global poverty lines*, september 2022.
- *Syria. Joint damage assessment of selected cities*, december 2022.

Worldcrunch

- *As Syria faces new divides, LGBTQ+ hate remains the most reliable consensus*, 22 februari 2025.
- *Regimes may change in Syria – The scourge of honor killings persists*, 17 april 2025.

10.3

Websites

- AJet, www.ajet.com
- Al-Akhbar English, www.en.al-akhbar.com
- Amnesty International, www.amnesty.org
- Anglican Aid, www.anglicanaid.org.au
- Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), www.acleddata.com
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), www.cbs.nl
- Central Intelligence Agency (CIA), www.cia.gov
- CSW, www.csw.org.uk
- Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV), www.dienstterugkeerenvertrek.nl
- Flightradar24, www.flightradar24.com
- Forbes, www.forbes.com
- Guardians of Equality Movement (GEM), www.guardiansgem.org
- Human Dignity Trust, www.humandignitytrust.org
- Instagram, www.instagram.com
- IOM Nederland, www.iom-nederland.nl
- Metro, www.metro.co.uk
- Minority Rights Group, www.minorityrights.org
- Open Doors, www.opendoors.org
- Orient XXI, www.orientxxi.info
- President of Migration Management (PMM), www.en.oc.gov.tr
- Simerg, www.simerg.com
- Solid Road, www.solidroad.nl
- Syria is Home, www.syriaishome.org
- Syria Times, www.syriatimes.sy
- Syrian Guides, www.syrianguides.com
- Tesaa World, www.tesaaworld.com
- The Conversation, www.theconversation.com
- The White Helmets, www.whitehelmets.org
- This is Beirut, www.thisisbeirut.com.lb
- UN Habitat, www.unhabitat.org
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), www.unhcr.org
- United Nations International Children's Emergence Fund (UNICEF), www.unicef.org
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA), www.unocha.org
- United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), www.unrwa.org

- World Food Programme (WFP), www.wfp.org
- World Population Review, www.worldpopulationreview.com
- X.com, www.x.com
- YOUR EX, www.gayexpress.co.nz
- YouTube, www.youtube.com

10.4 Nieuwsbronnen

- ABC News
- Agence France-Presse (AFP)
- Al Arabiya
- Al Jazeera
- Al-Jumhuriya
- Algemeen Dagblad (AD)
- Anadolu Agency (AA)
- Arab News
- Asharq Al-Awsat
- Associated Press News (AP News)
- Baptist Standard
- Bianet
- British Broadcasting Corporation (BBC News)
- British Broadcasting Corporation Monitoring (BBC Monitoring)
- Cable News Network (CNN)
- CTV News
- Daily Sabah
- De Standaard
- De Volkskrant
- Der Spiegel
- Deutsche Welle (DW)
- Die Tageszeitung (TAZ)
- Doha News
- Enab Baladi
- EurActiv
- EuroNews
- France 24
- Gulf News
- Haaretz
- Het Laatste Nieuws (HLN)
- Het Parool
- Khaama Press
- Kurdistan24
- Le Monde
- Levant 24
- L'Orient Today
- Los Angeles Times
- Nederlandse Omroep Stichting (NOS)
- Newsweek
- Nieuwe Rotterdamse Courant (NRC)
- PBS News
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL)
- Radio Télévision Luxembourg (RTL)
- Reuters
- Rudaw

- Shafaq News
- Syriac Press
- Syrian Arab News Agency (SANA)
- The Armenian Mirror-Spectator
- The Catholic Herald
- The Financial Times (FT)
- The Guardian
- The Independent
- The Irish Times
- The Jordan Times
- The National
- The New Arab
- The New York Times
- The Syrian Observer
- The Times
- The Times of Israel
- The Wall Street Journal (WSJ)
- The Washington Post
- Trouw
- TRT World
- Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT)
- Voice of America (VOA)
- Zaman al-Wasl
- ZDF

10.5 Kaart van Syrië met provincies en hoofdsteden

Bron: Atlas Mapmakers

De weergave van grenzen en namen op deze kaart en de gebruikte benamingen dienen niet te worden opgevat als een bevestiging of aanvaarding daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden

10.6 Overzicht van door ACLED geregistreerde geweldsincidenten

In de onderstaande tabel zijn gegevens opgenomen die tijdens de huidige en de vorige verslagperiode werden verzameld door ACLED. ACLED baseert zich meestal op openbare, secundaire berichtgeving. 'Gevechten', in het Engels aangeduid als *battles*, verwijst naar een gewapend treffen tussen twee strijdende partijen. 'Explosies/geweld op afstand', in het Engels aangeduid als *explosions/remote violence*, verwijst naar incidenten waarbij een van de partijen een wapentype gebruikt dat op afstand wordt ingezet, en naar zijn aard zeer destructief is. In dit verband kan onder meer worden gedacht aan de inzet van artillerie- en granaatbeschietingen, raket- en droneaanvallen en berm bommen (in het Engels bekend als *improvised explosive devices*, IEDs). 'Geweld tegen burgers', in het Engels aangeduid als *violence against civilians*, verwijst naar het doelbewust gebruik van geweld van een gewapende groep tegen ongewapende burgers. Omdat ACLED zich voornamelijk baseert op secundaire berichtgeving kan er sprake zijn van onderrapportage, met name in dunner bevolkte of minder toegankelijke gebieden. ACLED registreert ook de aantallen doden die bij de verschillende incidenttypes geregistreerd werden. Omdat ACLED in deze tellingen geen onderscheid maakt tussen gedode combattanten en gedode burgers, worden deze data hier niet opgenomen. Wat geregistreerde burgerdoden betreft, wordt verwezen naar de tabel in paragraaf 10.7. Ook kan op basis van de hieronder opgenomen data geen concreet onderscheid worden gemaakt tussen aantallen incidenten van willekeurig geweld en aantallen incidenten van gericht geweld. Geweldsincidenten worden immers niet op dat onderscheid geregistreerd.

Gegevens van ACLED worden hier opgenomen om een trend over een langere periode weer te geven.

Provincie	Aantallen door ACLED geregistreerde geweldsincidenten ¹⁴⁷³							
	2023		2024				2025	
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2 ¹⁴⁷⁴
Aleppo	740	785	750	720	783	1.171	674	58
Gevechten	208	91	93	97	155	276	144	14
Explosies/Geweld op afstand	380	590	524	477	501	749	447	15
Geweld tegen burgers	152	104	133	146	127	146	83	29
Damascus	8	8	8	8	5	34	22	8
Gevechten	1	0	4	0	1	2	6	2
Explosies/Geweld op afstand	4	4	4	5	3	22	2	1
Geweld tegen burgers	3	4	0	3	1	10	14	5
Daraa	187	169	149	201	182	187	102	48
Gevechten	60	37	51	68	67	60	22	15
Explosies/Geweld op afstand	44	49	48	42	27	67	40	16
Geweld tegen burgers	83	83	50	91	88	60	40	17
Deir ez-Zor	495	560	607	437	477	501	285	99
Gevechten	320	279	309	240	252	183	111	29
Explosies/Geweld op afstand	62	165	220	82	134	248	64	37
Geweld tegen burgers	113	116	78	115	91	70	110	33

¹⁴⁷³ ACLED, *Data Export Tool*, [url](#), geraadpleegd op 1 mei 2025. Geselecteerde criteria: *From*: 01/07/2023; *To*: 31/03/2025 | *Event type*: Battles; Explosions/Remote violence; Violence against civilians | *Country*: Syria.

¹⁴⁷⁴ In deze kolom zijn gegevens meegenomen tot en met 30 april 2025; ACLED, *Data Export Tool*, [url](#), geraadpleegd op 12 mei 2025. Geselecteerde criteria: *From*: 01/04/2025; *To*: 30/04/2025 | *Event type*: Battles; Explosions/Remote violence; Violence against civilians | *Country*: Syria.

Hama	139	158	131	111	117	256	85	31
Gevechten	14	19	28	11	16	89	10	3
Explosies/Geweld op afstand	121	136	101	98	99	144	8	13
Geweld tegen burgers	4	3	2	2	2	23	67	15
Hasaka	274	401	206	173	145	251	278	33
Gevechten	70	42	36	44	35	52	37	5
Explosies/Geweld op afstand	130	277	107	49	51	143	152	3
Geweld tegen burgers	74	82	63	80	59	56	89	25
Homs	41	59	138	98	99	215	184	63
Gevechten	21	31	76	50	20	58	36	5
Explosies/Geweld op afstand	16	17	44	37	57	124	33	13
Geweld tegen burgers	4	11	18	11	22	33	115	45
Idlib	501	920	500	363	483	544	45	25
Gevechten	67	98	60	47	49	49	7	1
Explosies/Geweld op afstand	394	807	418	282	408	478	27	19
Geweld tegen burgers	40	15	22	34	26	17	11	5
Latakia	79	135	88	61	118	109	150	23
Gevechten	32	47	40	22	30	23	39	5
Explosies/Geweld op afstand	46	88	47	39	88	79	18	3
Geweld tegen burgers	1	0	1	0	0	7	93	15
Quneitra	5	93	179	224	234	139	16	7
Gevechten	1	3	5	7	3	2	1	1
Explosies/Geweld op afstand	4	89	172	214	226	130	8	3
Geweld tegen burgers	0	1	2	3	5	7	7	3
Raqqa	176	149	147	127	220	197	267	29
Gevechten	44	30	42	28	50	45	38	4
Explosies/Geweld op afstand	97	88	85	67	82	98	143	8
Geweld tegen burgers	35	31	20	32	88	54	86	17
Ruraal Damascus	50	81	53	38	59	78	79	18
Gevechten	13	11	11	12	12	9	22	3
Explosies/Geweld op afstand	23	35	25	9	24	49	15	8
Geweld tegen burgers	14	35	17	17	23	20	42	7
Suweida	41	31	27	27	25	44	30	13
Gevechten	15	6	6	12	12	12	7	2
Explosies/Geweld op afstand	8	13	11	8	5	17	10	5
Geweld tegen burgers	18	12	10	7	8	15	13	6
Tartous	5	0	2	1	6	20	94	7
Gevechten	0	0	1	0	0	3	17	1
Explosies/Geweld op afstand	4	0	1	1	1	12	9	1
Geweld tegen burgers	1	0	0	0	5	5	68	5
Totaal	2.741	3.549	2.985	2.589	2.953	3.746	2.311	462

10.7 **Overzicht van door het SNHR geregistreeerde burgerdoden**

In de tabel hieronder zijn gegevens opgenomen die tijdens de huidige en de vorige verslagperiode werden verzameld door het SNHR. Het SNHR registreert burgerdoden als gevolg van handelingen gepleegd door de strijdende partijen in het kader van het gewapende conflict. De organisatie baseert zich hierbij op zowel openbare bronnen als een uitgebreid netwerk in Syrië. Het SNHR merkt op dat zijn rapportages in het licht van de uitzonderlijke moeilijkheden en de omvang van de schendingen in Syrië slechts het absolute minimum (*the bare minimum*) weerspiegelen van de schendingen die werkelijk hebben plaatsgevonden. De werkelijke aantallen burgerdoden liggen dus hoger.¹⁴⁷⁵ Ook kan op basis van de hieronder opgenomen data geen concreet onderscheid worden gemaakt tussen aantallen doden die vielen als gevolg van willekeurig geweld of van gericht geweld. Slachtoffers worden immers niet op dat onderscheid geregistreerd.

Gegevens van het SNHR worden hier opgenomen om een trend over een langere periode weer te geven.

Provincie	Aantallen door het SNHR geregistreeerde burgerdoden ¹⁴⁷⁶							
	2023		2024				2025	
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2 ¹⁴⁷⁷
Aleppo	47	47	29	28	25	253	164	21
Damascus	0	4	0	3	1	16	3	2
Daraa	53	44	49	64	51	67	58	32
Deir ez-Zor	43	47	50	28	36	31	79	12
Hama	5	10	8	4	7	75	228	15
Hasaka	10	0	2	4	2	20	6	1
Homs	4	63	20	13	2	43	93	47
Idlib	22	85	15	22	20	108	58	21
Latakia	1	2	0	1	0	7	592	9
Quneitra	5	0	1	0	12	1	1	0
Raqqa	1	7	55	2	4	21	15	4
Ruraal Damascus	15	3	4	1	8	10	20	1
Suweida	1	12	19	7	4	11	15	1
Tartous	0	0	0	0	0	0	349	8
Overig	0	0	0	0	0	0	339 ¹⁴⁷⁸	0
Totaal	207	324	252	177	172	663	2.020	174

¹⁴⁷⁵ SNHR, *1,264 civilian deaths, including 242 children and 118 women, as well as 86 deaths due to torture, documented in Syria in 2024*, 2 januari 2025, [url](#); SNHR, *Syrian Network for Human Rights working methodology*, [url](#), geraadpleegd op 1 mei 2025.

¹⁴⁷⁶ Gegevens verkregen uit de overzichten per provincie zoals gepubliceerd in de maandelijkse rapporten van het SNHR: SNHR, *Monthly reports (civilian deaths)*, vindbaar op de website van het SNHR ([url](#)).

¹⁴⁷⁷ In deze kolom zijn gegevens meegenomen tot en met 30 april 2025.

¹⁴⁷⁸ Dit betreft slachtoffers uit de Syrische kustprovincies die werden gedood op onbekende locaties; SNHR, *Monthly report (civilian deaths)*, 9 april 2025, pagina 9, [url](#).

